

קלקראת שבת מלאכתא

Dirshu

דרשן ד' ועוזן

קרן עולמית לחיזוק
ועידוד לימוד התורה

אוגדן עלוני השבת

פרשת בהעלותך

לקראת שבועת מלכתא

לקבלת הגליון למייל: dirshu@dirshu.co.il

תקציר שבועי של 'הדף היומי בהלכה'

גליון מס' 277

פנינים לפרשת בהעלותך

בני הבחור הי"ו שנפל מכל הגובה העצום יצא ממש 'שלם בגופו שלם בממונו', עם הכובע לראשו והמשקפיים לעיניו, ממש כביכול מלאכים סוככו והגנו עליו בנפילתו. וכמוהו עוד מאות בחורים שב"ה לא נזקקו לשום טיפול רפואי

מגיד השיעור של 'דרשו' הג"ר אפרים סגל שליט"א,

בטור רשמים אישיים מהרגעים הנוראים בחצה"ק קרלין סטולין

להתווכח ובלי לנסות ולחלוק על הרופאים או המומחים בתחומים אלו.

זהירות הזאת עוד התגברה והתעצמה ביתר שאת אחרי אסון מירון. כולנו שמענו את השיחה הנוקבת והמפורסמת של מרן האדמו"ר שליט"א, שאת תחילת דבריו הקדיש לחשיבות של ההתעוררות לתשובה ומעשים טובים, מאידך בסיום השיחה עורר על כך שכפי שרואים בחז"ל, לאחר מקרה שקורה צריך לעשות גם השתדלות גשמית כדי שח"ו לא ישנו מקרים כאלו, וכגון מה שלמדנו ממש בימים אלו בדף היומי, על ביטול הריצה על הכבש כקביעה מי יזכה בעבודת תרומת הדשן - לאחר שכהן שבר את רגלו, ותיקון הפייס מאז ואילך, ועוד כמה וכמה מקומות בש"ס כגון זה.

היה זה רגע נשגב ומרומם. הרגע לו ציפינו במשך שנים רבות, הרגע בו זכינו לחנוך לאחר ציפייה אינסופית ויגיעה רבה, את המבנה החדש שעתידי לשמש את קהל עדת חסידי קרלין, להתאספויות המרכזיות בצלו של מורנו ורבינו שליט"א.

אנשי החסידות, שילמו מכיסם כסף רב, כל אחד יותר מכפי יכולתו, למען בנייתו של המבנה הזה, שנמשכה שנים ארוכות. סוף סוף אנו זוכים לראות את הפירות, חנוכת הבית, אומנם חלקית, רק של אחד האגפים, גם הוא אינו מושלם, אבל בכל זאת, סוף סוף אנחנו כאן, בגבעת זאב, בהיכל ענק המתאים להתכנסות הגדולה של רוב מניין ובניין של חסידי קרלין, בצל הקודש בחג מתן תורה.

אני באופן אישי התרגשתי במיוחד גם מהעובדה שהגבאים במקום כיבדו אותי למסור את שיעור התורה הראשון בהתכנסות ההיסטורית. עוד מאות שנים יתכנסו כאן חסידי קרלין בחגים ובמועדים, רבבות שיעורים יתקיימו כאן בכל ימות השנה, ואת השיעור הראשון מכולם אזכה אני למסור בליל חג השבועות, בשעה 12:00 בלילה, במסכת יומא דף ל"ה ודף ל"ו...

כמדומני שרוב הציבור שהיה כמובן עסוק בהכנות לחג ברוחניות ובגשמיות, דאג להרבה מאוד דברים לאוכל שיספיק לכולם, לספרי הלימוד בוודאי יחסרו במבנה החדש, לסידורי תפילה, למקום ישיבה או עמידה, אבל נושא אחד לא הדאיג אף אחד. נושא הבטיחות...

הרי ידועה ומפורסמת היא זהירותו המופלגת של האדמו"ר מקרלין שליט"א בנושאים אלו של שמירת הגוף והנפש אשר נצטוינו עליהם בתורה באזהרות חמורות, והציות לתקנות הרפואה והבטיחות בלי

והנעדדים, אחרי כמה שעות התאסף חלק גדול מהציבור ברחוב שלפני בית הכנסת וכן בבית הכנסת הקטן הישן, ללמוד 'תיקון ליל שבועות' כבכל שנה ושנה, וראו בחוש את האמור 'לולי תורתך שעשועי אז אבדתי בעניי'.

היה מדהים גם לראות בחורים צעירים שפנו לאמבולנסים כשהם שוכבים על אלונקות, ובידיהם - גמרות קטנות ושאר ספרי קודש. גם למחרת התנהלה התפילה בקול רעש גדול ובהתלהבות על אף כל המצב וכל ההרגשות...

אני כשלעצמי הרגשתי ווארט ששמעתי אחרי אסון מירון, על המשנה הידועה במס' סוכה על ירידת גשם בחג הסוכות שהוא משל לעבד שמזג כוס לרבו ושפך לו רבו קיתון על פניו, וכפשוטו הכוונה היא שרבו מראה לו שאינו מרוצה ממנו ואינו רוצה בשימושו. אך באמת כידוע שצדיקים ישבו בסוכה על אף ירידת הגשמים, ושמעתי לבאר כוונת המשנה שלפעמים האדון רוצה לנסות את עבדו האם הוא מסור לו באמת או שמא אינו אלא כעבד העובד למשכורתו, ולכן מנסה אותו איך יגיב לכך שישפוך לו קיתון על פניו - כדוחה את שימושו, האם ימשיך וינסה לרצותו ולעבד את אדונו כבתחילה, או שמא יאמר - אם אינך רוצה אז לא! והנמשל מובן מאליו, וזו היתה ממש ההנהגה שהיתה בהנהגתו הישירה של כ"ק אדמו"ר שליט"א, בל ניפול ברוחנו כביכול ח"ו אין הקב"ה רוצה בנו, אלא אדרבה, נראה מסירותנו כאשר על אף כל זאת נמשיך לעבדו בתמימות ולעשות המוטל עלינו, וכמובן כפי שדיבר בקדשו, שצריך כל אחד להתעורר לשוב בתשובה שלמה....

גם בתפקידי בישיבה הק' בביתר עילית התפעמתי מכך, שלמחרת היום ישבנו עם אנשי מקצוע שהדריכו אותנו כיצד לסייע לבחורים לצאת מהטראומה הקשה, והכינו אותנו לשאלות קשות שיהיו לבחורים, כגון רגשי אשם, או חיפוש אשמים באירוע, שאלות באמונה ח"ו וכדו', ולמעשה רוב רובם של הבחורים, גם אלו שנפגעו ומאושפזים בביה"ח, חזקים בנפשם וברוחם, וברור להם שהכל משמים והכל לטובה.

התרגשנו גם מהשתתפות הציבור הרחב בצער הקהילה, אשר נתנו הרגשה שאין זה צער פרטי של הקהילה עצמה, אלא צער של כלל ישראל כולו, וסימן משמים לכולם כהמשך ישיר לאסון הנורא במירון.

ויהי רצון שנזכה להבין ולהתעורר ולא נזדקק חלילה וחלילה לתזכורות נוספות, ולא יישמע שוד ושבר בגבולנו, ומחה ה"א דמעה מעל כל פנים, ונאמר אמן.

ואכן גם בהתכנסות זו הושקע ממון רב לבטיחות המקום, כשרובה של ההשקעה היא זמנית בלבד ולא כהשקעה לאורך זמן כאשר המבנה יהיה מוכן בעז"ה, ובכל זאת לא חסכו ממון כדי שח"ו לא תצא שום תקלה. כמו כן מונו אברכים שיפקחו על כל הנושא של הבטיחות והזהירות בכניסות והיציאות.

אך כפי שאמר האדמו"ר שליט"א בקול בוכים, בליל החג לאחר תפילת ערבית, כבר אמר דוד המלך (תהלים קלט ז) 'ואנה מפניך אברח'.

גם אני בתוך הקהל הקדוש הזה זכיתי להשתתף במעמד יחד עם חמשת בני הי"ו, וגם בנותי עמדו בעזרת הנשים.

בני הנשוי עמד על הקומות הנמוכות של הפארנצ'עס, והשני עמד יחד על כלל הבחורים על הפארנצ'עס המיוחדות לבחורים, ורקד בכל עוז, ואני עם בני הקטנים יותר עמדנו ממש ליד הפארנצ'עס, ושמחנו יחד עם כולם.

דקה לפני האסון, אמרתי לגדול מבין ילדי שעמדו עמי, ראה הנה חבריך שלך עומדים על הפארנצ'עס, יחד עם הבחורים למרות שעדיין לא חגגו בר מצווה. אולי תעמוד לידם, ואח"כ תחזור להיות לצידי? תוך כדי שהוא מתחיל להתקדם לעבר הפארנצ'עס קרה לעינינו האסון המחריד, כאשר ראינו את כל הקומות העליונות קורסות תחתיהן.

הפאניקה היתה נוראית, והמחשבות כמובן איזמות ביותר, בפרט לאחר המקרה במירון בו מדחיפות בלבד קרה כזה אסון, קל וחומר לכזה מקרה של קריסה מכזה גובה.

אין צורך לתאר את הפאניקה שאחזה בציבור, כאשר כל אחד מחפש אחרי בני ביתו לראות שהם שלמים ובריאים.

כל הורה מבין את ההרגשה הנוראית של הפחד על ילדיו שאולי נמצאים במצוקה, אמנם אני ברוך ה' תוך כמה דקות ממש נפגשתי עם כל בני משפחתי וראינו שכולנו בחיים ב"ה בריאים ושלמים. אך כמובן שהדאגה לכלל הציבור כאשר כל אחד ואחד הוא בשר מבשרינו היתה עצומה.

בני הבחור הי"ו שנפל מכל הגובה העצום של למעלה מ-6 מטר - יצא ממש 'שלם בגופו שלם בממונו', עם הכובע לראשו והמשקפיים לעיניו, ממש כביכול מלאכים סוככו והגנו עליו בנפילתו. וכמוהו עוד מאות בחורים שב"ה לא נזקקו לשום טיפול רפואי.

השבר הוא גדול, בפרט על אלו שנסתלקו מהעולם במיטב שנותיהם, והפצועים שצריכים רחמי שמים לרפואה שלמה בקרוב.

אכן למרבה הפלא, תוך כדי חוסר הבהירות במצב הפצועים

גליון 'לקראת שבת' יו"ל בחסות
'אמונה וחסד' דפוס וכריכיה בע"מ 02-6715501

זיכוי הרבים בהפצת גליון זה
לעיי"נ הרה"ח בנימין ב"ר דוד צבי רוזנטל זצ"ל
נלב"ע ר"ח אב תשע"ו

אחד הטיילים נפל בחצר ביתו של תושב מקומי. הרעש היה עצום ונורא, וגם ההרס בעקבותיו. בתוך דקות הגיעו למקום אנשים רבים, ובהם אנשי משטרה וביטחון, שמיהרו להיכנס אל הבית כדי לבדוק האם יש נפגעים. והנה, להפתעתם המרובה, מן הבית יוצא יהודי חרדי קשיש, ועל פניו נסוכה ארשת של שלווה ומנוחה, והוא מביע תמיהה על ההמולה ליד ביתו, כמי שאינו מרגיש כלל מה קורה כאן...

הגאון רבי יצחק זילברשטיין שליט"א, על המחשבה הנכונה שתביא לחוף מבטחים

"וינסו משנאיה מפניך" (במדבר י', ל"ה)

חובתו על פי ההלכה.

במלחמת העולם במקום בו שהה מרן הגרי"ז מבריסק זצ"ל, נפלו פצצות רבות, והציבור היה נתון בפחד גדול. עד כדי כך הגיעו הדברים, שאף אחד לא היה מסוגל לישון בלילה, אלא הכל היו מוכנים עם ה'פקעלאך' ביד, כדי שברגע שתשמע האזעקה, יוכלו לברוח.

ומרן זצ"ל, כך שמעתי מבני המשפחה, שב ונרדם. המתח מסביב לא דיבר אליו כלל. הוא היה חי כמו בפלנטה אחרת. כששאלוהו כיצד הוא מסוגל לכך, השיב מרן ואמר, שהדבר היחיד המונע ממנו להירדם בלילה, הוא קושיה ברמב"ם או באחד מנושאי כליו, ויתר הראשונים, אבל כאשר השאלות התיישבו במוחו, אין כל סיבה שלא ירדם. פצצות? - מי זכר בכלל שיש דבר כזה... "ובכלל", הוסיף הרב מבריסק ואמר, "מה אתם שואלים 'כיצד אני מסוגל', הרי הפסוק אומר מפורשות (תהילים פרק ג' פסוק ו') 'אני שכבתי ואישנה'... נו, אז אם הפסוק אומר, סימן שזה אפשרי, ובכל מצב; שהרי היכן נאמר הפסוק הנ"ל, אם לא בפרק שבו מתוארת בריחתו של דוד מאבשלום!".

בזמן מלחמת המפרץ (בשנת תשנ"א), החליט אחד מתלמידי מרן הגרא"מ שך זצ"ל לשאלו, איך זה שכל הציבור שרוי בפחד ובאימה, ואילו מרן אומר לכל השואלים בצורה ברורה וחד משמעית, שאין לעזוב את הארץ, וכן הורה גם לתלמידים שהוריהם דאגו לשלומם, וקראו להם לשוב לבתיהם ולמשפחותיהם?

השיב מרן: "איש אינו יכול להבטיח שלא יקרה כל אסון ופגע, כשם שאיש אינו יכול להיות בטוח שבחול"ל גורלו בטוח עתה יותר מאשר בארץ ישראל, יהודי אינו צריך לחשוב חשבונות היכן מצבו נחשב בטוח יותר או פחות. הרי ממילא האדם מסור רק בידי הקב"ה, כל רגע ורגע תלויים חיינו ברצון הבורא. לפיכך, אין מקום לדאגה במקום מסוכן יותר, ולא לתחושת בטחון מדומה במקום שקט יותר".

אם מתבוננים במבט של אמונה, אין כאן כל ענין לרגש טבעי, לבחון היכן "בטוח" יותר או פחות. על כך אמר כבר רבינו מאיר שמחה זצ"ל בתקופת המלחמה, כשהודים חישבו חשבונות היכן מקום בטוח יותר עבורם, כי לכל כדור ולכל פגז יש כתובת, אליה נשלח על ידי מסובב כל הסיבות.

אלא מאי, יש כאן רק שאלה הלכתית טהורה: האם נחשב מצבנו כ'מקום סכנה' ממש, האם כל אחד ואחד מיושבי הארץ, נחשב כמי שמצוי בסכנה גדולה וממשית, המחייבת לקום ולעשות מעשה ולברוח מכאן? ולדעתי, איננו מצויים בסכנה גדולה כזאת. אמנם יש מצב מסויים של סכנה ודאגה, וצריך להתפלל לקב"ה שיושיענו ויצילנו, שלא יארע פגע ונזק לאף יהודי, אך אין מקום לפחד ולבריחה.

כללו של דבר, מי שמכיר בכך שחיינו ביד הבורא יתברך, יודע כי אין מקומות בטוחים יותר או פחות - היד ה' תקצר?! רק מי שחסר אמונה, ומרגיש בטיפשותו כי גורלו נתון בידו ובתבונתו, מחפש להבטיח את מצבו ושלומו כמו ידיו. אך לדידנו קיימים רק דיני הצלת הנפש, המחייבים לעסוק בהשתדלות בעת סכנה גמורה, וגם אז פשוט וברור שלא במעשה ההצלה תלויים חיי האדם, אלא זו

המכשירים.

והנה, דווקא באותה שעה שבה נפל הטיל בחצר ביתו, הרגיש הקשיש לחץ במכשירי השמיעה, והוצרך להורידם מעל אזניו, וכך יצא שכאשר נשמע קול הרעש הגדול של הטיל, הוא היה מנוטרל לגמרי מכוח השמיעה, ולא שמע כלל את הרעש...
למדנו מכך, שכשהקב"ה רוצה שהאדם לא יסבול ולא ייזק, יש לו דרכים משלו להביא את הדבר לידי ביצוע, והאדם עצמו - אם רק יסמוך על בוראו ויטיל עליו את כל ייבו, יכול להעביר את חייו מתוך מנוחה ומרגוע, ולא יפחד משום דבר.

בעל הביטחון, הולך רגוע בעולמו. גם בענייני פרנסתו, הוא לא ירדוף לעולם אחרי דברים שאף אחד לא ביקש ממנו לרדוף אחריהם, ושאינם כלולים בדרגת ההשתדלות שלו. הוא יחדיר במוחו שמה שמגיע לו - יגיע, ומה שלא גזרו משמים שיגיע - לא יגיע, ואם כן, יש לו את כל האפשרות ללכת בטח בעולמו.
לביתו של הסבא מנובהרדוק, שגם ה'חפץ חיים' התפעל מאד ממידת הביטחון שלו, נכנסו פעם חיילים עם נשק, ואיימו על כל היהודים שהיו שם בצעקות ובחרפות. הסבא היה אז בעת ההבדלה על היין במוצאי שבת. והנה, למרות כל האימים הנוראים - לא נע ולא זע הסבא ממקומו, ואף טיפת יין אחת לא נשפכה ארצה מגודל מנוחתו ושלוות דעתו.

כי באמת ממי הוא צריך לפחד?! מאיזה קוזק או חייל רוסי טמא-נפש, שהבהמה, העושה רצון קונה, טובה ממנו?! למה הוא צריך לנוע ממקומו בעת שהרובים מכוונים נגדו?! הרי אם הקב"ה לא ירצה, הכדורים לא יצאו מן הקנה, כפי שאכן, קרה לבסוף, שהחיילים הלא-קרואים הללו עזבו את הבית והותירו את כולם בריאים ושלמים!
וכך היה עם ה'דברי חיים' מצאנז, שהיה רגיל להתפלל בקול גדול מאד, ופעם היה בבית מלון אחד והתפלל כדרכו, וקצין רוסי שעבר במקום היה בטוח שהיהודי הזה צועק עליו... הוא התנפל עליו וכיוון את קנה רובהו לראשו של הגאון הקדוש זצ"ל.
ה'דברי חיים' לא התפעל כלל, נעמד מול הקצין בקומה זקופה, ואמר לו "תירה בי. אדרבה, אם אתה חושב שהכח הזה נתון בידך, תירה!" - - -

והקצין, בשמעו את הדברים, הסתובב וברח, כל עוד נפשו בו... וה'דברי חיים' אמר אז: "אם היה לי כחוט-השערה של פחד מהקצין ההוא, הייתי בסכנת נפשות. אבל אני לא פחדתי, אלא בטחתי בה' אלוקי!".

זו היא 'מנוחת נפש הבוטח' שבעל 'חובות הלבבות' מאריך בתיאורו עליה בשער הביטחון שלו. הרי רק מלראות את הקצין הרוסי מכונן את הנשק אל הראש, אפשר להשתגע מרוב פחד! - - -

כל זה כאשר אין אנו מוגנים בחוד החנית של הבטחון באלוקי ישראל. כי יהודי הפוחד רק מבוראו, ומסלק מעצמו את כל הפחדים האחרים, יכול להתאזר בגבורה גם במצבים שכאלה! והראיה, שה'דברי חיים' נותר בשלוה ובמנוחה!

הפרק בתהילים מתחיל בפסוק 'מזמור לדוד בברחו מפני אבשלום בנו', וממשיך דוד ואומר 'ה' מה רבו צרי רבים קמים עלי', וכו'. גם דוד מצוי, אפוא, בשעה קשה מאוד של בריחה מאויבים, ועוד אויב כבנו, שאין לך צער גדול מזה.

ובכל זאת הוא אומר: "אני שכבתי ואישנה, הקיצותי כי ה' יסמכני. לא אירא מרובות עם אשר סביב שתו עלי", "ואם כן יש לנו מכאן ראייה", אמר הרב מבריסק, "שגם במצבים הקשים ביותר אפשר לשכב ולהירדם..."

כי זו דרכם של יראים ושלמים, המאמינים בהשי"ת בכל ליבם: לאחר שעשיתי כל מה שהיה ביכולתי לעשות, יש לי את כל הזכות להיות רגוע, וגם להירדם בעת הפצצה.

שמעתי שכך היה גם עם מרן הגרי"ש אלישיב, כאשר בעת הפגזה כבדה של הלגיון הירדני ממזרח ירושלים, רעד כל הבית, ובני הבית ביקשו ממנו שירד לקומה הראשונה, אבל הוא אמר: "מה ההבדל בין הקומה הראשונה לשניה, עשיתי מה שהייתי צריך לעשות מצד ההשתדלות, ויותר מזה אין עלי שום חיוב לעשות דבר נוסף".

וכך צריכים העניינים להתנהל בכל הארועים העוברים על האדם בחייו, גם אם לא מדובר בהפגזות הנופלות ליד ביתו. אדם צריך לרשום את בנו לחידר או לישיבה, ובליבו חולפות חרדות מחרדות שונות, מי אומר שיקבלו את הילד, אולי המוסד הזה אינו מתאים לתכונות הנפש של בני, והיה כדאי לרשום אותו לת"ת או לישיבה אחרת...

מה שצריך יהודי כזה לעשות הוא, להעביר מחשבה אחת במוחו, בסגנון 'אני עשיתי את שלי, והנני סומך עתה על השי"ת שיסייע בידי ויעשה את שלו'. מחשבה שכזו היתה מרגיעה אותו, ומביאתו אל חוף מבטחים.

וכך גם בענייני השידוכין, הגורמים לטרדה עצומה אצל משפחות רבות בעם ישראל, בעוד שיש לאדם בחירה להיות רגוע גם במצבים שכאלה, וגם כשלאורה 'לא הולך' ו'אין הצעות', לא צריך האדם להיכנס לייאוש ולתסכול. עליו לבטוח בה' בכל ליבו ומאודו, וכפי מידת בטחונו, כן תמהר ישועתו לבוא.

מעשה נס התרחש בתקופת המלחמה בעזה, באחד המושבים החרדיים בנגב. אחד הטילים נפל ביישוב, בחצר ביתו של תושב מקומי. הרעש שנגרם על ידי ה'נפילה' היה עצום ונורא, וגם ההרס בעקבותיו.

בתוך דקות הגיעו למקום אנשים רבים, ובהם אנשי משטרה וביטחון, שמיהרו להיכנס אל הבית כדי לבדוק האם יש נפגעים.

והנה, להפתעתם המרובה, הם נתקלים במראה מוזר: מן הבית יוצא יהודי חרדי קשיש, ועל פניו נסוכה ארשת של שלוה ומנוחה. ממראה פניו אפשר היה להבין, שהוא מביע תמיהה על ההמולה ליד ביתו, כמי שאינו יודע ואינו מרגיש כלל מה קורה כאן.

מה התברר? - יהודי זה הוא כבד שמיעה, ותמיד הוא מרכיב את מכשירי השמיעה שלו. לא קרה מעולם שהוצרך להוריד את

Dirshu
דרשו ד' ועיון
קרן עולמית לחינוך
ועידוד לימוד התורה

עוד מעט המבצע מסתיים...

המבצע הגדול של
'דרשו' ו'אחינו' חוזר
לתקופה קצרה.

תורמים לפעילות
הקירוב של ארגון
'אחינו' וזוכים
במתנות מ'דרשו'.

זכייה מיידית של
הספרים שכבשו
את העולם היהודי

השתתפו עכשיו
במבצע הגדול של
'אחינו' ו'דרשו'

תרום 28 ש"ח לחודש
למשך 16 חודשים
סך כל התרומה 448 ש"ח

וקבל מיידית

- סט 'משנה ברורה'
- סט 'לקראת שבת'
- סט 'דרש דוד'
- חמשה חומשי תורה
- וספר המפתח על משנ"ב

* משנ"ב - 6 כרכים, 'לקראת שבת' - 5 כרכים, 'דרש דוד' - על התורה 3 כרכים, חמשה חומשי תורה בכרך אחד, ספר המפתח על המשנ"ב

תרום 24 ש"ח לחודש
למשך 16 חודשים
סך כל התרומה 384 ש"ח

וקבל מיידית

- סט 'משנה ברורה'
- סט 'לקראת שבת'
- ספר 'דרש דוד'
- וספר המפתח על המשנ"ב

* סט 'משנה ברורה' - 6 כרכים, 'לקראת שבת' - 5 כרכים, 'דרש דוד' - על מסכת אבות, ספר המפתח על המשנ"ב

תרום 23 ש"ח לחודש
למשך 12 חודשים
סך כל התרומה 276 ש"ח

וקבל מיידית

- סט 'משנה ברורה'
- של 'דרשו'
- וספר המפתח על המשנ"ב

* סט 'משנה ברורה' - 6 כרכים, וכן ספר המפתח על המשנ"ב

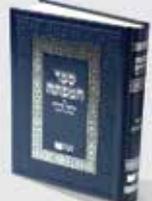

תרום 20 ש"ח לחודש
למשך 10 חודשים
סך כל התרומה 200 ש"ח

וקבל מיידית

- סט 'לקראת שבת'
- וספר המפתח על המשנ"ב

* 'לקראת שבת' סט הספרים שנקרא בשקיקה בכל העולם היהודי, 5 כרכים עם אלפי סיפורים מרתקים לפרשת השבוע מלוקטים מהמבחר של עלוני 'לקראת שבת' של 'דרשו' וכן ספר המפתח על המשנ"ב

תרום 21 ש"ח לחודש
למשך 6 חודשים
סך כל התרומה 126 ש"ח

וקבל מיידית

- 3 עותקים של ספר המפתח על המשנ"ב

המבצע לזמן מוגבל 02-5609000

שנה מאוחר יותר פגשתי את המשגיח רבי דב יפה זצ"ל, ומיד קיבל אותי בהתלהבות, ואמר לי תודה רבה מכל הלב. התפלאתי מאוד, מה קרה שרבי דב יפה מודה לי? לא זכור לי שעשיתי לו טובה כלשהי שבגינה הוא צריך להודות לי. הפליאה שלי התגברה עוד יותר כשהגר"ד יפה אמר לי: "בגללך אני לומד כל שבת כמה שעות נוספות, יותר ממה שהורגלתי עד כה". איך אני גרמתי לרבי דב יפה שילמד יותר? זה היה ממש פלא, אבל הוא לא השאיר אותי כך בפליאה...

שיחה מיוחדת ורווית הוד, עם הגה"צ רבי בנימין רימר שליט"א, חדב"נ אצל מרן פוסק הדור הגרי"ש אלישיב זצוק"ל, ראש ישיבת 'קרית מלך' ומראשי ישיבת 'טשעבין', שמספר על אשר ראו עיניו ושמעו אוזניו אודות השקידה המופלאה והבלתי נתפסת של מרן זצ"ל • חלק ב

יעקב א. לוסטיגמן

בשבוע שעבר הבאנו את חלקה הראשון של השיחה שזכינו לקיים עם ראש ישיבת 'קרית מלך' והמשגיח ומראשי ישיבת טשעבין, הגה"צ רבי בנימין רימר שליט"א, חדב"נ אצל מרן פוסק הדור הגרי"ש אלישיב זצ"ל. באותה שיחה עסק הרב רימר בגודל שקידתו המופלאה של חמיו מרן הגרי"ש, אשר אין כל בריה יכולה להשיג ולהגיע, לדרגה זו של שקדנות מופלאה ועמל התורה במשך 100 שנות חיים, ללא הפסקה וללא הפוגה.

השבוע נביא את חצייה השניה של השיחה, כפי ששמענו את הדברים מפיו של ראש הישיבה שליט"א.

"פגשתי פעם את אחד מחשובי ראשי הישיבות, תלמיד חכם בעל שיעור קומה. הוא ביקש לשמוע ממני כיצד נראית הנהגתו של מרן הגרי"ש, איך נראה סדר היום של גדול הדור, ובעיקר הוא רצה לדעת כיצד נראית שבת אצל מורי חמי זצ"ל.

"תיארת לי לו איך נראית שבת אצל השווער: ביום שישי כמו כל יום, הוא משכים קום בשעות הקטנות של הלילה, לומד עד ותיקין, מתפלל, סועד פת שחרית ושוב לומד עד שעות הבוקר המאוחרות, אז הוא מגיע הביתה להתכונן לשבת קודש. בשעה 12 בצהרים, הוא כבר מוכן לשבת, הולך לבית המדרש ומתיישב ללמוד ללא הפסקה, עד כחמש דקות לפני הצפצוף המבשר על בואו של זמן הדלקת נרות, כשבימות הקיץ מדובר על שעה שבע בערך, כלומר אחרי שבע שעות לימוד.

"באותה התקופה כבר התאלמן מרן הגרי"ש מהרבנית, חמותי ע"ה, ולכן היה חוזר הביתה, מדליק נרות שבת וממהר בחזרה לבית הכנסת, לומד, מתפלל עם הציבור כמובן, ולאחר תפילת ערבית שב הביתה לקידוש וסעודה שנמשכה כשעה עד שעה ורבע. אחרי הסעודה ישב ללמוד עוד, ובשעה עשר בלילה בערך, הלך לישון קצת.

"בשבתות היה מרן ממעט בשינה לעומת שאר ימות השבוע, ולכן

בשעה אחת וחצי בערך, הוא כבר התעורר. התיישב בסלון הבית, ולמד עד תפילת שחרית שהיתה בשעה שבע בבוקר.

"מה זה אומר למד? מי שלא היה שם לא יכול להבין. אדם נורמלי בדרך כלל מתעייף אחרי שעה של לימוד רצוף. הוא צריך להתחזק ולהמשיך ללמוד עוד שעה ועוד שעה. אצל השווער זה היה הפוך, ככל שהוא למד יותר, כך הוא התלהב והיה לומד עם גישמאק הרבה יותר גדול. אחרי שעתיים הוא היה לומד בקול גדול, לא יכולת לישון בבית כשהוא היה לומד בסלון. אחרי שלוש שעות כבר היה ממש... כארי יתנשא! ככה כל הלילה, הוא למד בהתלהבות גדלה והולכת, עד שהגיע זמן תפילת השחר.

"אחרי התפילה, בשעה תשע או תשע וחצי היה חוזר הביתה, יושב לסעודת יום השבת שנמשכה כשעה, ובשעה עשר וחצי הוא כבר היה אחרי הסעודה, והלך לישון למשך כשעה. בשעה אחת עשרה וחצי הוא היה מתעורר, יוצא לבית המדרש ולומד ברצף עד השעה חמש אחר הצהריים, אז היה מוסר את השיעור הקבוע שלו, ושוב לומד עד סעודה שלישית, כשבכל הזמן הזה היתה הפסקה רק לתפילת מנחה. אחרי שבת כזאת עמוסה בלימוד, כשרצו להכניס

אנשים במוצאי שבת, כדי להתברך או לשאול שאלות, הוא לא היה נותן, כי הוא לא הספיק ללמוד... הוא הרגיש שהוא עדיין חייב להשלים...

"את כל הדברים האלה סיפרתי אז לאותו ראש ישיבה, שכמו בה התרגש מאוד מהדברים, ולאחר זמן מה נפרדנו לשלום.

"שנה מאוחר יותר פגשתי את המשגיח רבי דב יפה זצ"ל, הוא רק ראה אותי ומיד קידם אותי בהתלהבות ואמר לי תודה רבה מכל הלב. "התפלאתי מאוד, מה קרה שרבי דב יפה מודה לי? לא זכור לי שעשיתי לו טובה כלשהי שבגינה הוא צריך להודות לי.

"הפליאה שלי התגברה עוד יותר, כשהגיר"ד יפה אמר לי: 'בגללך אני לומד כל שבת כמה שעות נוספות, יותר ממה שהורגלתי עד כה'.

"איך אני גרמתי לרבי דב יפה שילמד יותר? זה היה ממש פלא, אבל הוא לא השאיר אותי כך בפליאה שלי, ומיהר להסביר לי: 'אתה זוכר שדיברת עם אותו ראש ישיבה, וסיפרת לו איך נראית שבת אצל הרב אלישיב?... כן, אני זוכר...' 'אז תדע שבאותה תקופה פגשתי את ראש הישיבה ההוא, והוא עוד היה תחת רושם הדברים ששמע ממך, וסיפר לי איך נראית שבת אצל גדול הדור.

"אמרתי לעצמי, 'סיפר לי רבי דב יפה, שאם הרב אלישיב מצליח ללמוד כל כך הרבה שעות בשבת, אולי גם אני יכול ללמוד ממנו קצת, ולפחות להרבות את שעות הלימוד שלי. ואכן, מאז אני לומד כל שבת כמה שעות נוספות יותר מכדי הרגלי, בזכות התיאור שתוארת איך נראית שבת של מרן הגר"ש אלישיב...!

"כמו בה שהגיר"ד יפה כבר לא היה יהודי צעיר באותם ימים, הוא היה צדיק וקדוש, וגם לפני כן לא ביטל רגע מזמנו... ובכל זאת, למרות גילו המופלג, ועל אף שגם לפני כן היה מנצל כל רגע מזמנו, הוא לא ויתר על הזדמנות להוסיף על עצמו עול תורה באופן יותר נעלה, וזה בפני עצמו כבר דרגה גדולה מאוד."

"בתוך השנה של מורי חמי זצ"ל, ביקרתי בביתר, ופגשתי אותי שם יהודי שלא הכרתי. 'אתה החתן של הרב אלישיב?', הוא שאל אותי והשבתי הן. הוא תיאר לי איך היה נראה הרב אלישיב שישים שנה קודם לכן, לפי החשבון שלי זה היה בערך בשנת תשט"ו מה שהוא סיפר, אבל זה נמשך על פני כמה שנים.

"הייתי אז ילד צעיר", הוא סיפר לי, "התגוררנו ב'שערי חסד', והסבתא שלי היתה גרה במאה שערים. בכל שבת, אחרי סעודת היום, אמא שלי היתה שולחת אותי לסבתא במאה שערים. הייתי מגיע לשם בערך בשעה 11 או 12 בצהרים.

"באותן שנים, כל המזיינים במאה שערים היו בשעה שבע או שבע וחצי בבוקר. בשעה תשע או עשר לכל היותר כבר היו כולם בבתים, וסעדו את סעודת השבת, ובשעה עשר כבר שררה בחוץ דממה. כולם הלכו לישון שנת צהרים.

"כך הייתי צועד ברחובות הריקים מאדם, בדרך לסבתא... מול הבית שלה היה בית המדרש 'אוהל שרה', ומחלונותיו של בית המדרש היה בוקע קול יחידי, של אברך שיושב ולומד. סבתא היתה אומרת

לי: 'גש לבית הכנסת, כנס פנימה ותראה את היהודי הזה איך הוא לומד. תראה בעיניך! שתדע שיש אנשים כאלו, אולי תזכה גם אתה ללמוד ממנו, ולהגיע למעט מההתמדה שלו'. היו לו אז 12 ילדים בבית, הגדולים כבר התחתנו באותן שנים, אבל שום דבר לא הפריע לו ללמוד. הוא היה מתיישב בבית המדרש ולומד ולומד, והקול של הלימוד שלו היה יוצא והולך בכל השכונה...

"סיפור מעין זה שמעתי גם מיהודי בשם הרב אייזנבך (ברזילי), שהיה בעל קורא בהר צבי. הוא סיפר לי, שפעם אחת בשנות הילדות שלו, הוא צעד ברחובות 'מאה שערים' בערב פסח אחר הצהרים, וכשעבר ליד בית המדרש 'אוהל שרה' הוא שמע מישהו לומד בקול ובשקידה. 'אמרתי לעצמי שאני חייב להיכנס, להציץ פנימה ולראות מי זה הבחור המתמיד הזה, שאפילו בערב פסח יושב ולומד כשכולם עסוקים בהכנות לליל הסדר ולחג.

"הייתי בטוח שמדובר בבחור, כי הרי אברכים בוודאי לא יכולים ללמוד בזמן לחוץ שכזה. כשנכנסתי פנימה, נדהמתי! ישב שם הרב אלישיב, שהיה אז אברך, היה לו בית עם ילדים, היה לו ליל הסדר להכין, סידורים אחרונים לקראת החג. אבל הוא התנתק מהכל ולמד בשקידה, כאילו שכל מה שקורה מסביב בכלל לא נוגע לו ולא קשור אליו..."

"כשהיו משבחים את חמותי הרבנית הצדקנית ע"ה, על כך שהיא מסרה את נפשה על התורה, ונתנה לבעלה ללמוד בכל זמן ובכל עת ללא שום הפרעה, היתה מצטנעת ואומרת שהיא בסך הכל לא הפריעה לו, אבל החשק והרצון והדבקות בתורה, באו ממנו. ובאמת כשאדם רוצה משהו בכל מאודו הוא משיג אותו, והוא, הרב אלישיב, הדבר היחיד שהוא רצה זה היה ללמוד, והרצון הזה היה אצלו חזק יותר מכל דבר אחר בעולם.

אחד מבאי ביתו של מרן זצ"ל, היה יהודי עשיר מאוד, מחזיק תורה ידוע, שהגיר"ש אלישיב זצ"ל היה מכבד אותו על תרומתו הגדולה לעולם התורה.

"ביום מן הימים פגשתי אותו ברחוב", מספר הגר"ב רימר, "ושאלתי אותו: 'נו... מתי היית פעם אחרונה אצל השווער?' אותו גביר אמר לי שהוא כבר לא מגיע לשווער, כי הוא מרגיש שזה מפריע לו ללמוד. 'מדי פעם הוא מזמין אותי לסעודת שבת, ואז אני מגיע בשמחה, ונהנה מאוד להיות בחברתו של גדול הדור ולהשתתף בשיחה עמו, יחד עם בני המשפחה', הוא אמר, 'אבל אני לא מגיע אליו באמצע השבוע, כי זה מבטל אותו מלימודו ואני מרגיש שזה מצער אותו.

"והאמת שאני מאוד מבין אותו, מספר לי הגביר, 'הרי אני כשאני עושה את העסקים שלי, אם אני בעיצומו של משא ומתן על עסקה של כמה מיליוני דולרים, ויבוא אלי מישהו לשוחח איתי, אני אפילו לא ארגיש בו, הראש מונח כולו בתוך העסקה, למי יש זמן לפטפט ולספר סיפורים בכאלו רגעים גורליים?

"אצל הרב אלישיב, העיסוק בתורה הוא כמו עסקה של מיליוני דולרים. כל מילה יקרה מפז, כל רגע של לימוד שווה יותר מכל ההון שבעולם. איך אני יכול להפריע לו באמצע העיסוקים החשובים כל כך?..."

(המשך השיחה אי"ה בשבוע הבא)

מידי שלוש שנים וחצי, בודק אבא את המזוזות. פעם אחת, אחר שהוחזרו המזוזות מן הבדיקה ונקבעו במקומן, חשה אמא תחושות מוזרות וחוסר נוחות בולט, היא הסתובבה מהכא להתם, נכנסת ויוצאת במטבח ומחוצה לו, ואינה מוצאת מרגוע לנפשה. לבסוף בקשה אמא מאחי: "אנא, בדוק את מזוזת המטבח וראה אם הונחה כראוי.."

על גילויי השגחה מופלאים בבית מרן הגר"ח קנייבסקי שליט"א כפי שמספרת בתו

ר. צביון

"בְּכָל בֵּיתִי נֶאֱמָן הוּא" (במדבר י"ב, ז')

אמא היתה אומרת: 'מיראת שמים אין מפסידים!' וכה סיפרה: פלוני עמד בפני נישואי בתו, ובאין לו כסף להוצאות הנישואין נסע למדינת הים לפשוט יד לצדקה. הוא כיתת רגליו מגביר אחד למשנהו, אולם הללו מיאנו לפתוח את ידם ולהעניק לו את הסכום הדרוש. ידידים הציעו לו לנסוע למדינה הסמוכה ולנסות שם את מזלו, והוא שמע לעצתם. כחלק מן הבדיקות הביטחוניות בשדה התעופה התבקש היהודי לחלוץ את נעליו, ומשבא לנעול אותן בחזרה, התברר לו כי נעליו הוחלפו בנעליים אחרות השייכות לגוי, שסימן עבודה זרה חרוט עליהן. היהודי סירב לקחת נעלים אלו, ולא נותרה לו ברירה, כי אם לצאת לרחובה של עיר ברגליים יחפות... בעודו משוטט ברחובות פגש בו אחד ממכריו. הידיד נדהם לגלותו מהלך באין מנעלים לרגליו, והלה שח לו על כל הקורה עמו. הידיד התפעל מיראת השמים של חברו, ועל אתר העניק לו סכום כסף נכבד ביותר!

משום דרגתה הגבוהה באהבת המצוות וביראת שמים, זכתה אמא לראות גילויי השגחה מופלאים שבאו לסייעה בדרכה, בבחינת 'הבא לטהר מסייעין בידו'. ואכן, כמה וכמה מאורעות פלאיים התרחשו עמה.

סייעתא דשמיא לקיום המצוות

פעמים רבות זכתה אמא לסייעתא דשמיא מיוחדת בקיום המצוות. שנה אחת בערב פסח שחל בשבת פנתה אמא לנוח אחר סעודת היום. בשנתה חלמה, והנה היא רואה חתיכת לחם מונחת במקום מסויים בביתנו, והחתיכה הולכת וגדלה עד שהגיעה לכדי כיכר לחם שלמה. אמא התעוררה בבהלה וחששה שמא יש ממש בחלומה. היא מיהרה לאותו מקום, ואכן, כיכר לחם שלמה נמצאה שם! משמים הצילוה מחטא. אמא קראה מיד לילדי השכנים, שהספיקו לאכול את כיכר הלחם עד תומה לפני סוף זמן אכילת חמץ. פעמיים בשמיטה, מידי שלוש שנים וחצי, בודק אבא את המזוזות. פעם אחת, אחר שהוחזרו המזוזות מן הבדיקה ונקבעו במקומן,

חשה אמא תחושות מוזרות וחוסר נוחות בולט, היא הסתובבה מהכא להתם, נכנסת ויוצאת במטבח ומחוצה לו, באה בין חדרי הבית, ואינה מוצאת מרגוע לנפשה.

לבסוף בקשה אמא מאחי: "אנא, בדוק את מזוזת המטבח וראה אם הונחה כראוי". הוא עשה כבקשתה, ולגודל תדהמתו גילה כי בקלף יש חור, שנוצר על ידי המסמר בשעה שקבעו את המזוזה! השגחה פרטית ליוותה את אמא גם בבואה לסייע לאחרים לפתור את בעיותיהם.

אחייני, הרב גדליה הוניגסברג, כותב בספרו 'באר שבע' את אשר שמע מסבו, רבי אהרן לייב שטיינמן: "מאחר שהרבנית קנייבסקי כה רוצה לסייע לאחרים במצוקותיהם מסייעים אותה מן השמים!" והנה דוגמא אחת מני רבות לכך: זוג הורים התפרצו לביתנו מת"פחים ובוכים וצרתם בפיהם: "עומדים אנו לפני נישואי בתנו היקרה עם בחור שעד אתמול שמענו עליו רק תשבחות, אמש התקשר אלינו בחור מיישיבתו ודיבר בגנותו של החתן ותיאר את חסרונותיו הרבים. מה עלינו לעשות ?

בעוד אמא מהרהרת בדבר, נכנס לבית אחיינה, אורו פניה של אמא - אותו אחיין לומד בישיבתו של החתן! מיד פנתה אליו, שחה לו את הדברים וחקרה אותו על טיבו של אותו בחור. "רק קנאה גרמה לאותו בחור לומר את שאמר". קבע האחייין. "החתן הינו חברי הטוב, ואני יודע היטב כי כל אותם חסרונות לא היו ולא נבראו". ההורים

שבו לביתם רגועים ומרוצים.
האחיין הנכון הזדמן בדיוק ברגע הנכון!

בדיוק בעמוד הנכון!

ועוד מעשה -

אמא נשאלה אם יש לנסוע לומר שיעור בעיר אחרת, כאשר ידוע כי הפעם ישתתפו בו מספר מועט של אנשים. תוך כדי שאמא חוככת בדעתה מה לענות, הגיעה התשובה ממקור בלתי צפוי:

אשה נכנסה אל החדר עם בתה בת-המצוה. אמא בירכה אותה בחום והעניקה לה חוברת העוסקת בענייני חסד, ואף כתבה לה הקדשה כמנהגה עם כל בנות המצוה המגיעות להתברך מפיה. אמא פתחה את החוברת כדי לקרוא ממנה קטע קצר, כדרכה. והנה החוברת נפתחת בעמוד שבו מופיע סיפור על החזון איש:

השוחרט של רמת גן, רבי ישראל אריה לשינסקי (מתלמידי נובהרדוק), היה מוסר שיעור קבוע בבית הכנסת ברמת גן. לימים עבר להתגורר בבני ברק, אך המשיך למסור את השיעור דבר יום ביומו. יום חורפי אחד שרר מזג אויר סוער במיוחד, והבריות הסתגרו בבתים רבי ישראל אריה תהה האם לנסוע לרמת גן: 'וכי מי יגיע לשיעור ביום שכזה? אולי רק הגבאי, שגר סמוך לבית הכנסת'. אך בכל אופן שאל את החזון איש כיצד לנהוג.

וכה הורה החזון איש: טוב ללכת לשיעור אפילו בעבור משתתף אחד, משום שאין דומה אדם שלומד טורה שעה אחת לאדם שאינו לומד כלל.

למראה החוברת שנפתחה בדיוק בעמוד המתאים, היתה בפיה של אמא תשובה ברורה!

צירוף המקרים התברר כמופלא ביותר, כאשר התברר שהאשה שנכנסה עם בתה בת-המצוה היא נכדתו של רבי ישראל אריה לשינסקי.

הסכם המדויק

מספרת אחת הנכדות: לא פעם ראינו בחוש כיצד הקב"ה מזמן לסבתא את כל צרכיה. פעם נזקקה סבתא לסכום כסף כדי לשלם לעוזרת את שרה. היא לא ידעה מאין יבוא עזרה, אולם דקות ספורות קודם שעזבה העוזרת את הבית, נכנסה אשה ומסרה לסבתא את הסכום המדויק...

אף אמא עצמה סיפרה:

בערב יום טוב שביעי של פסח חפצתי לתת סכום כסף לאשה נזקקת. לפתע, בשעות הצהריים קיבלתי סכום כסף לחלק לצדקה! ספרתי את הכסף. היה זה הסכום המדויק שרציתי לתת לאותה אשה! שמחתי מאוד על שסייעוני ממרום לסייע לאותה אשה, כפי שרציתי.

אולם עדיין נותרה לי בעיה קטנה - לא ידעתי היכן גרה הנזקקת! גם כאן ליוותה אותי סייעתא דשמיא: לפתע נכנס הביתה חתני, שכלל לא היה אמור להגיע באותה שעה, וכששחתי לו על הבעיה, הגיב מיד כי הוא מכיר את האשה ויודע היכן היא מתגוררת. מיד שלחתי עמו

את הסכום, לשמחתי הרבה ולשמחתה של אותה אשה...
בליל שבועות אחת התכוננה אמא לעלות על יצועה ועמדה לנעול את הדלת. לפתע עלתה בה מחשבה, כי אם באמצע הלילה יעלה אבא הביתה מבית הכנסת, לא ימצא את המפתח. אמא לא רצתה לישון כאשר הדלת אינה נעולה, אולם כוחותיה לא עמדו לה לרדת לבית הכנסת ולהודיע לאבא ולומר לו היכן היא מטמינה את המפתח. אמא ישבה באפיסת כוחות וביקשה מהקב"ה שישלח לה את עזרתו.

פתאום נכנסה אל הבית אשה שמעולם לא ביקרה בביתנו קודם לכן, ועתה באה, באופן מקרי לחלוטין, כדי לבשר לאמא שאחותי ילדה בשעה טובה ומוצלחת, ולספר כי היא חשה בטוב. אמא ביקשה ממנה כי ברדתה תקרא לילד מבית הכנסת ותשלח אותו אליה, כדי למסור דרכו לאבא היכן מונח המפתח.

התמונות אבדו

פעמים רבות אירע, כי דברים שאמא לא רצתה שיעשו, לא הצליחו לעשות.

אשה צילמה אמת אמא במכשיר פלאפון לא כשר, הדבר היה למורת רוחה של אמא, אולם היא לא אמרה דבר.

לאחר מכן סיפרה אותה אשה: "אינני יודעת מה קרה, אולם המכשיר השתתק, והתמונות שצילמתי אבדו..."

גילויי השגחה לאבא

גם עם אבא אירעו הרבה מעשי השגחה מופלאים. אבא סיפר, כי באחת הבריתות שבהן הוזמן לשמש כסנדק, הגיע המוהל רק לאחר שקיעת החמה. הוא חפץ למול את הילד, אולם אבא ניסה לעצור בעדו. הלה התעקש למול, ואבא קם ויצא כדי שלא להיות שותף לדבר עבירה, בדרכו חזרה שאל הנהג את אבא מניין ידע כי הילד איננו כשר...

כאשר שמעה אמא את המעשה מפי אבא, הזכירה לו עובדה דומה שאירעה עמו:

פעם, בעת שיצא מברית מילה, ביקש אחד המשתתפים להסיעו ברכבו החדש. אבא נכנס למכונית, אולם זו לא הותנעה. אבא ירד, ומיד חזר הרכב לפעולה. שוב עלה ושוב כבה המנוע, וחוזר חלילה. אבא הבין כי יש דברים בגו, וחקר את בעל הרכב האם קנה את מכוניתו בכסף כשר לגמרי. האיש הודה כי אכן, בנו המתעסק בריבית קצוצה רכש בעבורו את הרכב...

כך חייתה אמא כל חייה, יום-יום ושעה-שעה, מתוך אמונה ודבקות בה' ובשבטו ובמשענתו.

את כל מאורעות חייה קיבלה אמא מתוך ידיעה ברורה כי הכל בא בהשגחה פרטית ומיוחדת, ומתוך הסתכלות זו היתה חולקת אותם עמנו ועם שאר מכרותיה.

(מתוך הספר 'בית אמי')

בהתהלכי בין הדוכנים הרבים בחיפוש אחר אליהו הנביא, הגעתי לפינת מכירת הסוסים שביריד... והנה רואה אני כמה קונים מתגודדים סביבות הסוסים, ומחפשים להם סוס טוב להנאתם. לאחר שהסתכלו הקונים ובחנו היטב את מראה הסוס והדרו, ביקשו לערוך עליו 'סיבוב קטן' לבדיקה מעשית של כשרו

הגה"צ רבי גמליאל רבינוביץ שליט"א: אל תהיו מהמתלוננים

"וְיָהִי הָעַם כְּמֵתְאֲנָנִים רַע בְּאֲזְנֵי ד'" (במדבר י"א, א')

המפרשים נתקשו כאן בביאור גדר חטא המתלוננים, כיון שאין מפורש בכתוב במה היה חטאם, ופרשו כל אחד לפי דרכו. הרמב"ן ז"ל כתב, שחטאם היה בעצם התלוננות בתלונות ובתרעומת, וכשם כן הם: "מתלוננים", שהם מתלוננים ובוכים תמיד על מצבם. עיין שם בנוסח לשונו הקדושה.

פעם אחת יצא ה'מאור עיניים' מחדר קדשו וטייל מעט בין חדרי הבית, החצר ובית המדרש, כמנהג קדשו מפעם לפעם, כדי לעקוב מקרוב אחר מעשיהם והליכותיהם של כל אחד מבניו ונכדיו, מגדול ועד קטן.

בהתהלכו כך, חיפש אחר 'יוחנטשע' נכדו הקטן בכל פינות הבית ולא מצאהו. הפליאה היתה גדולה: להיכן נעלם לו ילד קטן כך באמצע היום? אך ה'מאור עיניים' הרגיע את בני המשפחה, שאין להם לדאוג בדבר, כי שכינה הקדושה חופפת עליו, והוא שמור בשמירה עליונה, ובוודאי ישוב הביתה בתוך זמן קצר.

אכן כאשר ניבא הצדיק - חזר הילד בתוך זמן קצר ונכנס הביתה. הוא נקרא מיד על ידי המשמשים להיכנס תכף אל זקנו היושב וממתין לו.

בהכנסו לקודש פנימה, שמח לקראתו הסבא קדישא, הוא קרבו אליו בקריאה של חיבה ושאלו באהבה: "זאג נאר צדיק'ל, אוו ביסטו געגאנגען?" [תאמר נא צדיק'ל, לאן הלכת?]

סיפר הילד לפי תומו, ששמע את הגדולים מדברים ביניהם כאן בחצר, שאלהיו הנביא מסתובב כעת ביריד המתקיים בחוצות העיר טשרנוביל... "ולכן רצתי תכף החוצה, כדי לזכות לראות את פני קדשו!"

"נו", המשיך הסבא לשאול כשהחיוך המתוק אינו מש מפני קדשו, "און דו האסט איהם געטראפן?" [והאם אכן פגשת בו?]

"לא!", הודה הילד על האמת, "לא פגשתי בו שם!"
שאל הסבא: "אם כן מדוע התעכבת שם ביריד? למה לא חזרת מיד הביתה?"

אמר הילד בחכמתו: "למדתי לי שם בשוק דרך בעבודת השם יתברך! לכן התעכבתי..."

"ומה למדת שם?", תמה הסבא והתפלל מאוד - מה יכול כבר ילד קטן ללמוד לו דרכים בעבודת השם, דווקא בתוככי השוק ההומה... פתח הילד ופרש מה שלמד שם בשוק:

"בהתהלכי בין הדוכנים הרבים בחיפוש אחר אליהו הנביא, הגעתי לפינת מכירת הסוסים שביריד... והנה רואה אני כמה קונים מתגודדים סביבות הסוסים, ומחפשים להם סוס טוב להנאתם.

"לאחר שהסתכלו הקונים ובחנו היטב את מראה הסוס והדרו, חזקו וחסנו, ביקשו לערוך עליו 'סיבוב קטן' לבדיקה מעשית של כשרו. הם 'קפצו', אפוא, עלו על הסוס והחלו ברכיבת ניסיון במגרש המיועד במיוחד לכך בתוך מתחם הסוסים.

"שמת' לב", ממשיך הנער לפרש את טיב לימודו ביום השוק, שתכונות הסוסים משתנות מסוס לסוס - ישנם סוסים נכנעים ונוחים, תיכף נשמעים להוראותיו ולקריאותיו של הרכב שעליהם, אלו הם 'סוסים ממושמעים', אשר נחטפו תכף על ידי הקונים, ונקנו בכסף מלא.

מאיך גיסא, ישנם סוסים עקשנים, שלא נענים במהרה לפקודות העגלון, מסרבים בכל דבר, ואינם מצייתים אחר ההוראות, רק משתוללים במגרש ומנסים תמיד לברוח ולרוץ כרצונם.

"הסוסים בעלי גאווה הללו, כמובן נשארו בדוכן המכירות, אף אחד

דף היומי בבהירות וברבנה

« בעברית ובאידיש

שיעורו הבהיר והמתומצת של הרה"ג רבי
אפרים סגל שליט"א עכשיו לצפיה ולהאזנה
בקו השיעורים של דרשו 077-2222666 שלוחה 2

מוקלט באולפן מקצועי עבור מאזיני הקו
שיעורים קצרים וברורים במיוחד,
כ-20 דקות בלבד והדף מובן

דף יומי מתעדכן לפי סדר הדף היומי העולמי,
ניתן גם לבחור שיעורים ממסכתות קודמות

קו השיעורים של דרשו - ללמוד, להבין, לדעת

מִרְן גֵּאוֹן עוֹזְנוֹ, רַבֵּינוּ עוֹבְדֵיהַ יוֹסֵף זַ"ל, הִיָּה עֵינֵינוּ מְאוֹד. כִּלְפֵי חוּץ הִיוּ רוֹאִים אוֹתוֹ לּוֹבֵשׁ אֶת בְּגָדֵי הַרְאָשׁוֹן לְצִיּוֹן הָעֵטוּרִים זֶהָב, וְלֹא הִיוּ יוֹדְעִים כִּמָּה הִיָּה נֶאֱנַח בְּצַעַר, כַּאֲשֶׁר הִיָּה לּוֹבֵשׁ. פְּעָמִים רַבּוֹת הִיָּתִי שׁוֹמֵעַ אוֹתוֹ צוֹחֵק עַל הַבְּגָדִים הַלְלוֹ. הוּא הִיָּה אוֹמֵר: "אֲפֹשֶׁר לְהַכְנִיס שְׁנֵי בְנֵי אָדָם אֶל תּוֹךְ הַשְּׂרוּלִים שֶׁל הַגְּלִימָה הַזֹּאת..."

פניני הפרשה מהגאון רבי ראובן אלבז שליט"א

"בְּהֶעֱלֵתְךָ אֶת הַנֶּרֶת" (במדבר ח', ב')

כשאהרן הכהן העלה את האור בנרות, הוא לא פעל רק להפיץ אור למטה, אלא "אל מול פני המנורה" - של מעלה - "יאירו שבעת הנרות". הוא הזריח גם אור עליון יחד עם האור התחתון. כל פעולה שאדם עושה כאן למטה, בעולם הזה, פועלת גם למעלה, בעולמות העליונים.

לכל פעולה גשמית ישנן השלכות רוחניות, עליונות. רבינו הקדוש רבי חיים ויטאל זצ"ל כותב, שבכל קיום מצוה שאדם מקיים בעולם הזה, הוא גורם לאיזושהי התחברות למעלה. הוא מתחבר לעולמות העליונים.

משל למה הדבר דומה? לחללית המשייטת לה אי שם בעולמות העליונים, אולם הניווט שלה נעשה מאיזושהו חדר פיקוד ובקרה הנמצא כאן למטה. מהחדר הזה היא מקבלת את כל הוראות ההפעלה למעלה. כל הפעולות שהיא מבצעת למעלה, ניזונות מאותו חדר פיקוד שלמטה. אם חלילה ינתק הקשר - יהיה זה סופה המר.

כך הוא יהודי המקיים מצוה - המצוה מקשרת אותו לעולמות העליונים, ובאמצעותה הוא פועל שם.

מה כבר עשיתי?!...

מספרים על מלך שחי לפני מאות שנים, וביום מן הימים ערך חתונה לבנו היחיד, יורש העצר.

החתונה נערכה ברחבה המרכזית של העיר, והיה צורך להביא לשם מערכת תאורה ענקית, הכוללת עשרות אלפי נרות ושמינים, שיאירו את כל הסביבה. כדי להניף את המערכת המורכבת הזאת אל על, היה צורך למתוח חבל עבה למרחוק, ולקשר אותו לבסיס שהוצב במרחק של מאות מטרים מהרחבה.

בעיצומה של שמחת החתונה, עבר שם כפרי אחד, הבחין בחבל העבה, והחליט שהוא זקוק לחתיכה ממנו לצרכי ביתו. נטל סכין חד וחתך ממנו חתיכה. באותו הרגע - במרחק רב משם - צנחה מערכת התאורה על ראשם של כל משתתפי החתונה, וגרמה לעשרות נפגעים. השמחה הגדולה הושבתה והפכה לתוגה...

שליחי המלך אצו לבסיס, והבחינו בכפרי שחתך את החבל. תפסוהו וגערו בו על מעשהו, אך הלה לא הבין על מה יצא הקצף. הוא מוכן לשלם את שתי הפרוטות שפיסת חבל כזו עולה... הוא לא הצליח להבין שבמעשה הקטן הזה שעשה - הרס את כל החתונה של המלך...

כן הוא האדם - אומר רבי חיים ויטאל. כשם שכל מצוה שאדם עושה כאן, בעולם הזה, מחברת כל מיני חיבורים בעולמות העליונים, כמו כן חלילה גם להיפך: כל עברה מנתקת את הקשר שבין בורא עולם ועם ישראל.

שומה על אדם להבין ולדעת: אין שאלה כזאת "מה בסך הכל עשיתי?" - בין לטוב ובין למוטב! כל מעשה מצוה גורם לאור יקרות, המאיר מהעולמות העליונים לכלל ישראל, וחלילה, כל מעשה עברה מחשיך את האור הנפלא הזה.

זוהי התפיסה, וצורת החשיבה, שצריכה להיות לכל יהודי! לדעת ש"בהעלותך את הנרות" של מטה - "אל מול פני המנורה" - של מעלה - "יאירו שבעת הנרות", ולכל פעלה שהוא עושה, יש השפעה עליונה בעולמות העליונים.

"אספה לי שבעים איש מזקני ישראל"

הקב"ה אמר למשה רבנו: "אספה לי שבעים איש מזקני ישראל" - תזמין לי שבעים זקנים. משה זימן מכל שבט שישה זקנים,

לדעת כי תפילה בכוונה היא הדרך לבטל כל גזרה ולהשיג את כל השפעת הצפון לנו.

תפילה אמתית היא תפילה כזו שחשים בה כעומדים לפני ה', ושמים לב למה שמוציאים מהפה. זוהי עבודה לא קלה, ויש עליה בקשה מיוחדת: "ה' שפתי תפתח" - אנא, פתח את פינו ועזור לנו להתפלל כראוי.

תפילה בכוונה - אין לשער כמה גדול כוחה!

אברך אחד, תלמיד חכם וירא שמים אשר מתגורר ברכסים, הגיעה ביתו לפרקה, ובכיסו לא היתה פרוטה לפרטה, ובוודאי שלא שלושים אלף דולר - הסכום שלו נזקק [לפי המקובל אז]. בצר לו, החליט לטוס לחו"ל ולהידפק שם על דלתות נדיבים.

אותו אברך לגמרי לא היה רגיל בטיסות, ובוודאי שלא בפגישות עם שועי עולם. נתנו לו כתובת של עשיר גדול, הבעלים של חברת 'מרצדס', והלה הסכים לקבלו לפגישה לשעה תשע בבוקר. בשעות שקדמו לפגישה היה האברך עסוק בתפילה מעומק הלב. "אבא שבשמים", התחנן, "אנא, חסוך ממני ביזיונות. שלא אתבייש, ריבוננו של עולם!".

בהגיע הזמן המיועד, המתין האברך ל'דרייבר' - שתפקידו היה להסיעו וללוותו לתורמים, אך זה לא הופיע במקום. השעה תשע חלפה, ואחריה וגם עשר ואחת עשרה, ולדרייבר אין זכר. גם בנייד הוא אינו זמין.

האברך היה במצוקה נוראה, ואז פנה אליו הבעלים של האכסניה שבה התארח: "מדוע אתה לא יוצא?".

"כי הדרייבר לא הגיע!".

"אז קח מונית וסע בלעדיו".

"מונית הלך חזור תעלה לי מאתיים דולר!".

"אז תעלה... טוב יותר מאשר להפסיד את הפגישה".

לבסוף קבל האברך את דעתו, אך כשהגיע למשרד - ראה שמכבים את האורות. הוא ביקש מהעובד להיכנס, אך נענה בשלילה. "קבעו לך פגישה לתשע בבוקר, לא לאחת בצהריים!".

האברך ניסה להתחנן על נפשו ולהסביר את סיבת העיכוב, ואז אמר העובד: "אתה יודע מה? הבוס הזמין להיום חמישים איש, והשאיר לי עשרים וחמשה אלף דולר כדי לחלק בין כולם, כל אחד לפני עניינו וצרכיו. מכיוון שאף אחד לא הגיע היום", הודיע הפועל, "תקבל אתה את הסכום כולו..."

כשחזר האברך לאכסניה שלו וסיפר את סיפורו, לא האמין הבעלים למראה עיניו! בפגישה אחת הושג הסכום כולו, ואורחו החביב יכול לחזור הביתה בשלווה ובנחת...

זה כוחה של תפילה.

(קטעים מלוקטים מתוך הספר 'משכני אחריו')

ומאחר ונאספו שבעים ושניים, ערך לאחר מכן גורל, מי מהם יהיה מהשבעים הנבחרים (סנהדרין יז ע"א).

אלדד ומידד הוזמנו גם הם, אך כאשר ראו שיש כבר שבעים בלעדיהם, ברחו ואמרו: 'הנה, יש כבר שבעים, לא צריך אותנו'.

על כך אומר הפסוק: "והמה בכתבים" - שמותיהם היו רשומים בתוך שבעים הזקנים, אך הם ויתרו על כך וברחו משם.

למרות זאת, בעודם במחנה, "ותנח עליהם הרוח" - הם קבלו רוח הקדש באותו זמן שכל הזקנים זכו לכך.

אך לא זו בלבד - אלדד ומידד שברחו מן הכבוד זכו בדבר נוסף: כל שבעים הזקנים פסקו מלהתנבא, כמו שנאמר: "ויתנבאו ולא יספו",

מלבד אלדד ומידד שברחו מן הכבוד, ולכן זכו להישאר נביאים. חז"ל (ערובין יג ע"ב) אמרו: "כל המחזר על הגדולה - גדולה בורחת ממנו, וכל הבורח מן הגדולה - גדולה מחזרת אחריו". אלדד ומידד

שברחו מן הכבוד, הכבוד רדף אחריהם.

מספרים, שפעם בא אדם לרב והתלונן: "שמעתי בשיעור שכל הבורח מן הכבוד, הכבוד רודף אחריו, ומאז אני כל הזמן בורח מן הכבוד, אבל הוא בכלל לא רודף אחרי ולא משיג אותי, ומעולם לא קבלתי כבוד..."

שאלו הרב: "מנין אתה יודע, שאין הכבוד רודף אחריו?".

"זה פשוט מאד" - החזיר האיש - "אני מסתכל אחורה והוא לא שם". "כעת מובן" - אמר הרב - "טבעו של הכבוד, שכאשר הוא רואה שאתה מסתכל עליו, הוא מיד בורח ממך..."

מי שבורח מן הכבוד בכדי לקבל כבוד, הוא הרודף הגדול ביותר אחר הכבוד. אם תכלית הבריחה היא קבלת כבוד, אין רדיפה גדולה יותר מזו!

גדולי עולם מאסו בכבוד

מרן גאון עוזנו, ריבנו עובדיה יוסף זצ"ל, היה עניו מאד. כלפי חוץ היו רואים אותו לובש את בגדי הראשון לציון העטורים זהב, ולא היו יודעים כמה היה מבזה את הבגדים הללו, וכמה היה נאנח בצער כאשר היה לובשם.

פעמים רבות הייתי שומע אותו, לועג וצוחק על הבגדים הללו. הוא היה אומר: "אפשר להכניס שני בני אדם אל תוך השרוולים של הגלימה הזו" ... כשהיינו יוצאים לעצרות תשובה וחזיון ברחבי הארץ וחוזרים בשעת לילה מאוחרת, הרב היה מוריד את הגלימה ואומר: "סוף סוף ניתן להוריד את בגדי העבודה האלו..."

ראינו עוד חכמים וגדולי עולם שמאסו בכבוד, וכאב להם שמשבחים ומפארים אותם. הם ראו בתשבחות קוצים דוקרניים. הם לא סתם ברחו מן הכבוד, הם מאסו בו, וראו אותו כמקור לסבל ולצער.

"רפא נא לה"

משה רבנו צועק אל ה' ומתפלל אליו: "א-ל נא רפא נא לה". עלינו

רוצים לקבל את 'לקראת שבת' מדי שבוע ישירות למייל?
שלח מייל ל- dirshu@dirshu.co.il

פעם שמעתי מהצדיק רבי דן סגל שליט"א: לפעמים אדם נתון בכעס גדול, והוא רותח כמו אש. פתאום נפתחת הדלת, נכנס מישהו... מיד משתרר שקט מוחלט. מה קרה? הרי לא היה מי שיכול להשקיט אותו, הוא כעס כאש להבה ובער עד לב השמים, והנה רק נפתחה הדלת והוא נרגע, כאילו לא ארע דבר... הכיצד?

הגה"צ רבי ראובן קרלנשטיין זצ"ל, על ההרתעה שלנו מהיצר

"וַתְּדַבֵּר מִרְיָם וְאֶהְרֹן" (במדבר י"ב, א')

רש"י כתב בתחילת הפרשה הבאה: "שלח לך אנשים" - למה נסמכה פרשת מרגלים לפרשת מרים, לפי שלקתה על עסקי דיבה שדיברה באחיה, ורשעים הללו ראו ולא לקחו מוסר". אם היו לומדים מוסר, אם כאשר ראו את מעשה מרים הנביאה ע"ה ואת ענשה, היו מעוררים את עצמם ומתבוננים עד היכן יכולים ה'גדולים' להיענש - לא היה מתרחש איתם כזה חורבן. אוי געוואלד. לימוד המוסר.

לא בכדי עמלו גדולי ישראל להחדיר בנו את לימוד המוסר. א שטיקל חובות הלבבות, א שטיקל נפש החיים, א מסילת ישרים - אלו וכיוצא בהם פותחים ממש את העיניים. ספרי המוסר מכניסים אור באדם, והלומד בהם בהתבוננות נעשה אדם אחר.

אמש אמר לי יהודי: "איך אפשר לחיות בלי 'נפש החיים', הרי מקבלים מושגים אחרים ומחשבות חדשות!" מוסר!

מורי ורבותי, הבה נלך עוד פסיעה, נאך א טראפּלע (עוד טיפה). בגמרא (ברכות כב ע"ב) מסופר, שתלמידי רבן יוחנן בן זכאי ביקשו ממנו: "רבינו, ברכנו". אמר להם: "יהי רצון שתהא מורא שמים עליכם כמורא בשר ודם". אמרו לו תלמידיו: "עד כאן?" - אמר להם: "ולוואי! תדעו, כשאדם עובר עבירה אומר: שלא יראני אדם".

אדם הנמצא בתאוה של איזו עבירה שלא תהיה, ה' ירחם, ולפתע מגיע בן אדם - גמרנו, הוא עוזב את העברה. ממש כך - כאשר אדם נכנס הכל נראה אחרת.

פעם שמעתי מהצדיק רבי דן סגל שליט"א: לפעמים אדם נתון בכעס גדול, והוא רותח כמו אש. פתאום נפתחת הדלת, נכנס מישהו... מיד משתרר שקט מוחלט. מה קרה? הרי לא היה מי שיכול להשקיט אותו, הוא כעס כאש להבה ובער עד לב השמים, והנה רק נפתחה הדלת והוא נרגע כאילו לא ארע דבר... הכיצד? פשוט מאד: היהודי הכעסן אינו רוצה שיראו אותו בכשלונו. באמת מוראדיגע זאך.

כעס הוא רק דוגמא אחת, וכך הם פני הדברים בעבירות אחרות. ידוע המעשה המובא בגמרא (קידושין פא ע"א) ברבי עמרם חסידא שביקש לעשות עברה. הוא הבין את הצרה הגדולה שנמצא בה, מיד התחיל לצעוק: "נורא בי עמרם!" - בוערת אש בבית עמרם! כאשר

צועקים "הצילו מכבי אש", מיד מגיעים אנשים הסמוכים למקום. וכך היה.

חכמי הישיבה באו וראו מה מתרחש. "אתו רבנן. אמרו ליה: כסיפתין [ביישת אותנו]. אמר להו: מוטב תיכספו בי עמרם בעלמא הדין, ולא תיכספו מיניה לעלמא דאתי" - טוב לי ולכם שתתביישו איתי בעולם הזה, מאשר שנתבייש יחד בעולם הבא [כי בזכות הצעקות והאנשים שבאו, הוא נמנע מעשיית העברה].

כאן, רבותי, יש מקום לעיון. למדתי בישיבת סלבודקא, והמשגיח זצ"ל היה 'משגיח' במלוא מובן המילה, עם כל התקיפות. התלמידים פחדו ממנו נורא. פעם הוא דיבר על הענין הזה [שפוחדים ממנו] במבט מוסרי, וכה אמר:

"בחור עומד, מדבר באמצע ה'סדר' - מפטפט עם החברותא שלו או עם מישהו אחר, והנה עובר המשגיח אימה ופחד נופלים עליו, והוא מתיישב ללמוד. לכאורה מגונה מאד, כלום רק מבן אדם אתה מפחד? מהקב"ה אינך מפחד?! אנחנו יודעים את הגמרא האומרת, מה ההבדל בין גנב המשלם כפל לגזלן שרק מקיים: 'והשיב את הגזלה'? ההבדל הוא, שגנב מחשיב בן אדם כביכול יותר מהקב"ה. הוא מפחד לגנוב באמצע היום, שמא יראוהו בני אדם ועושה מעשיו במחשך הלילה, ומהקב"ה הרואה אותו - גם בלילה אינו פוחד. אנשים יותר חשובים אצלך? אם כן תשלם כפל. אבל הגזלן, הבנדיט, אינו פוחד - לא מבורא העולם ולא מהאנשים, עומד באמצע היום

תכין עצמך לכבוד שבת

קבל את 'גיליון 'לקראת שבת' שכבש את העולם היהודי
אצלך בתיבת המייל לפני כולם כל יום חמישי

סיפורים ופנינים מרתקים מחייהם של רבותינו הקדושים

להצטרפות נא שלחו מייל לכתובת

dirshu@dirshu.co.il

"בחור שרואה את אביו מתנהג שלא כשורה, הוא ירוץ לרב לשאול אותו אם מותר לו לספר על כך לכל החברים שלו בחדר האוכל?..."

יו"ר אגודת 'נוצרי לשון', הרב בצלאל טרוביץ, מספר על הימים הראשונים של האגודה הקטנטנה שהוקמה בירוחם הרחוקה, ועל התפנית החדה בפעילות בשנים האחרונות, עם סיפורי מופת וישועה, וגם הבטחה מיוחדת של הגרי"ז סגל זצ"ל, ויבלחט"א מרן שר התורה הגר"ח קנייבסקי שליט"א

יעקב א. לוסטיגמן

"וַתְּדַבֵּר מְרִים וְאַהֲרֹן" (במדבר י"ב, א')

זה התחיל בכולל אברכים בעיר ירוחם הרחוקה. אחד האברכים, הרב בצלאל טרוביץ, גיבש קבוצה של אברכים מהכולל שהחליטו פה אחד: מתחילים ללמוד בספר ה'חפץ חיים', ואפילו נבחנו על הלימוד.

זה היה קצת מוזר. ממת' אברכים לומדים את הלכות שמירת הלשון? ובכלל, לא רבים החזיקו בבעלותם ספר 'חפץ חיים', וכל הקיצורים והתקצירים של הלכות שמירת הלשון בשפה העכשווית, בכלל לא היו קיימים.

"כמה אנשים אתה מכיר שלמדו את הספר 'זכור למרים' מתחילתו ועד סופו", שואל הרב בצלאל טרוביץ, יו"ר אגודת נוצרי לשון, בשיחה שקיימנו עמו השבוע. "כמה אנשים שאתה מכיר למדו את 'מחנה ישראל'? או את 'תורת הבית'? כל אלו הם ספרים של מרנא החפץ חיים, ובכל זאת מספר האנשים שלמדו אותם מתחילה ועד סוף, קטן יחסית.

"כך היה גם ספר ה'חפץ חיים' לפני כ-30 שנה. כולם ידעו שיש ספר כזה, ואולי אפילו ראו אותו ב'אוצר הספרים' של בית הכנסת השכונתי, אבל מעטים באמת פתחו ולמדו בו כמו שצריך.

"אבל אני נמשכתי לעניין עוד מגיל צעיר, הודות לחינוך שהטמיע בנו אבי מורי הגאון הגדול רבי שמואל טרוביץ זצ"ל, שנושא שמירת הלשון ואהבת ישראל היה יקר מאוד ללבו. ולכן החלטתי לפעול קצת בעניין, לנסות להשפיע על עוד אברכים בכולל שלי, שילמדו יחד איתי בספר ה'חפץ חיים'. לשם כך התגייסתי לממן את המלגות עבור המבחנים שלהם", הוא מספר לנו את סיפורו.

"כשראינו את ההצלחה הגדולה של היוזמה, נכנסו לעניין והתחלנו בפעילות מקומית ונקודתית של קידום נושא שמירת הלשון. כך הלכנו והוספנו עוד ועוד פעילות, שהלכה והתרחבה ובתוך שנים אחדות כבר היתה אגודת נוצרי לשון - ארגון גדול ובעל תפוצה ארצית, ואפילו עולמית.

"באותה עת ישבנו וחשבנו, למה באמת אנשים לא לומדים בספר ה'חפץ חיים'? לאחר מחשבה רבה ומעין 'סקר שוק' שעשינו מול אנשים רבים, הגענו למסקנה שכנראה הצורך להחזיק לוח של חלוקת הלימוד היומי לצד הספר, מקשה על הלומדים ומסרבלת

את העניין.

"לא עברו ימים מרובים, והדפסנו ספר 'חפץ חיים' חדש, מנוקד, עם אותיות מאירות עיניים, וכמובן עם החלוקה של הרב סגל זצ"ל, מוטמעת בתוך הספר, שלא יהיה צורך להחזיק לוח ולבדוק כל יום מאיפה לומדים ואיפה מפסיקים.

"הדפסנו את המהדורה הראשונה והזמנו 3,000 עותקים, מכספים שלקחנו בהלוואה, בתקווה שנצליח למכור את כל הספרים ולכסות את ההלוואה.

"אחרי שסגרנו את העסקה מול בית הדפוס, נבהלנו מעצמנו. רעיית שתחי' אמרה לי: 'מה זה? 3,000 עותקים? אין סיכוי שנצליח למכור את כל הכמות הזאת בעשר השנים הקרובות. איך נחזיר את ההלוואה... אנחנו עומדים לפשוט את הרגל!'.

"האמת שהסכמתי עם כל מילה שהיא אמרה. פתאום תפסתי את עצמי, אמרתי: 'בצלאל, מה עשית? מי מדפיס ספר בכל כך הרבה עותקים, בלי שבדק קודם שיש גם מי שיקנה אותם?...'. אבל זה כבר היה מאוחר מדי, לא יכולנו לבטל את העסקה, וההדפסה כבר היתה בעיצומה.

"וראה זה פלא, ברגע שהספר נכנס לשוק, הוא נחטף במהירות. בתוך זמן קצר מאוד אזלו כל 3,000 העותקים מחנויות הספרים, ונדרשנו להדפיס מהדורה נוספת. מאז אנחנו לא מפסיקים להדפיס עוד ועוד מהדורות. כבר עברו כשלושה עשורים מאז, ובמרוצת השנים הללו הדפסנו כבר יותר מ-400 אלף ספרים, והיד עוד נטויה בעזרת ה' יתברך".

לפתע הגענו עם השלב השני שאומר: "אין לך מושג מה שמירת הלשון תעשה לך". הציבור היה בהלם. זו היתה הפעם הראשונה שבה התנהל קמפיין שיווקי, של משהו שהוא לא גשמי

התשובה המפתיעה של הגר"מ חדש זצ"ל

לפני מספר שנים, פתאום נרשמה התפתחות מפתיעה בפעילות של אגודת 'נוצרי לשון'. אחרי שבמשך כחצי יובל שנים עסקה האגודה בעידוד לימוד 'חפץ חיים' ו'שמירת הלשון', ובהדפסת הספרים הללו לצד קמפיינים פרסומיים, ועידוד בדרכים שונות ומגוונות בנושא של שמירת הלשון, החלה האגודה להשיק קמפיין חדש... בתחום לימוד הספר 'אהבת חסד', וכן לימוד קונטרס 'אהבת ישראל' שגם הם נכתבו על ידי מרנא ה'חפץ חיים' זיע"א.

"אנחנו עושים את זה משתי סיבות: קודם כל כי בנושא של שמירת הלשון כבר התחוללה המהפכה. הנושא הזה כבר לא זרוק בשוליים. הוא נושא חשוב ומרכזי מאוד, המודעות גבוהה, ויש עוד כמה וכמה ארגונים שעושים עבודה נהדרת, וממשיכים את הפעילות במרץ רב, כדי שכל ילד וכל ילדה יידעו, מה החשיבות הגדולה של שמירת הלשון, וכמה חמור החטא של לשון הרע. אבל יש כאן עוד משהו, יותר עמוק, ואני רוצה להסביר אותו עם סיפור ששמעתי:

"מעשה בקבוצת בחורים בישיבת 'חברון', שהחליטו להקים שיעור ללימוד הלכות שמירת הלשון מתוך הספר 'חפץ חיים'. הם תלו מודעה, גיבשו קבוצה. כשכבר כמעט עמדו לצאת לדרך עם הלימוד, הם סיפרו למשגיח הגה"צ רבי מאיר חדש זצ"ל, וביקשו את ברכתו להצלחת השיעור. הם היו בטוחים שהוא יצא מהתפעלות מהרעיון החדש לגמרי, של הקמת שיעור בנושאים של בין אדם לחברו, נושא שהגר"מ זצ"ל היה מדבר אודותיו רבות. אבל להפתעתם הרבה רבי מאיר חדש הפגין חוסר שביעות רצון מהיוזמה.

"הבחורים חשבו שאולי המשגיח סבור שהם מתכננים ללמוד 'חפץ חיים' בזמן הסדרים, ולכן המשגיח לא מתלהב. הם מיהרו להסביר שחלילה וחלילה, לא עלתה כזאת על דעתם, כמובן שהם ילמדו 'חפץ חיים' רק בשעות בין הסדרים, ולא על חשבון סדרי הישיבה כלל וכלל.

"אבל הדברים האלו לא ריצו את המשגיח. הם הוסיפו שבחרו מגיד

אבל את המהפכה הגדולה עשתה אגודת 'נוצרי לשון' בעיקר בחינוך הציבור. האגודה הצליחה להחדיר למאות אלפי אנשים, שלא כל דבר מותר לדבר, לא הכל מותר לספר.

באותם ימים חילקה אגודת 'נוצרי לשון' מדבקות קטנות, שהודבקו על מכשירי הטלפון הביתיים, ועליהן נכתב "כאן שומרים על הלשון". מסרים מעין אלו הודפסו בדרכים שונות, והחדירו נושא שמירת הלשון בכל שדרות הציבור החרדי, וגם מחוצה לו.

"היה לנו סיפור של אשה שאינה דתייה, שראתה פרסומת שלנו, והחליטה שהיא מתחילה ללמוד את ספר ה'חפץ חיים'. עניין אותה לדעת מה ההלכה אומרת על זה. הלימוד הזה תפס אותה חזק, וכעבור תקופה לא ארוכה, היא חזרה בתשובה שלמה והפכה את ביתה לבית שומר מצוות", מספר הרב טרוביץ.

"יצאנו אז בקמפיין פרסומי נרחב, עם מודעות רחוב עליהן הודפסה הקביעה: "אין לך מושג".

"המודעות עוררו עניין רב, אנשים דיברו על זה ורצו לדעת מי עומד מאחורי הפרסום הזה. היו בטוחים שמדובר במשהו מסחרי, ולפתע הגענו עם השלב השני שאומר: "אין לך מושג מה שמירת הלשון תעשה לך". הציבור היה בהלם. זו היתה הפעם הראשונה שבה התנהל קמפיין שיווקי, של משהו שהוא לא גשמי. פעם ראשונה שמישהו בא והחליט לקדם מסע פרסום, לקיום מצווה חשובה מהתורה, בלי לבקש כסף ובלי להרוויח מזה כסף.

"זה חולל מהפכה. המטרה המרכזית להוציא את מצוות שמירת הלשון מגדר מצוות עשה שלא הזמן גרמא, שהיתה שייכת לנשים בלבד, ולהכניס אותה לעולם התורה והישיבות. בעקבות כך קיימנו שני כינוסים ענקיים לאברכי כולל ובני ישיבה, בראשות גדולי ישראל וראשי הישיבות מכל העדות והחוגים, בניסן תש"ס ובניסן תשס"א. אלפים רבים השתתפו, עמדו מבחוץ וצבאו על החלונות, בניסיון לראות את גדולי הדור שמתאספים יחדיו, כדי לדבר על חשיבות שמירת הלשון.

"אבל להצלחה הזאת יש אבות רבים", מדגיש הרב טרוביץ. "חוז מ'אגודת נוצרי לשון' היו עוד ארגונים, ומאז הוקמו ארגונים חשובים, שעושים גדולות ונצורות. כל אחד תרם את חלקו, כל ארגון בא מזווית אחרת, ופנה לקהלים מגוונים, ובעז"ה מתחוללת מהפכה של ממש שב"ה תישאר לדורות.

"היום כל ילד חרדי או דתי, יודע מה זו שמירת הלשון. כל ילדה יודעת את הבסיס של הלכות לשון הרע, וכל נערה קובעת סדר לימוד קבוע בספר ה'חפץ חיים', או בספרי הלכה המבוססים על ה'חפץ חיים'.

"הדפסנו גם סדרה של ספרי סיפורים לילדים, וכן ספר של הלכות בשפה קלילה שמותאמת לילדים. כמו כן יש חוברת 'אלוקי נצור לשונך' לגיל הרך, וספר הלכות לילדים גדולים יותר קומיקס 'אני ולשוני', ספר הלכות 'גם אני נוצר לשונך', יש עלונים של ארגונים אחרים שפונים גם לילדים, לנשים ולגברים. כולם יחד עושים את המהפכה הזאת, וב"ה היום הציבור יודע להזהר בלשונו. כולם יודעים עד כמה חמור הוא החטא של לשון הרע."

"שנת השמיטה הקודמת היתה השנה הטובה בחיי... זוהי חוויה אדירה ומרגשת שאין לה אח ורע, ואני מחכה לזה כבר מאז מוצאי שביעית שעברה... קשה להסביר את זה. זו ההרגשה שאתה עטוף ומחובק בידיו הרחומות של הקב"ה, יחד עם ההרגשה הזו שאתה מיחידי הסגולה בעם היהודי, שזוכה לקיים את המצווה המיוחדת הזו בהידור רב"

שיחה רווית אמונה עם אביחי קוך - חקלאי ממושב 'תקומה'
- שמפיץ את בשורת השמיטה בעולם כולו

הרב יהושע לייבזון

"וְנִשְׂאוּ אֶתְךָ בְּמִשְׁאֵי הָעָם" (במדבר י"א, י"ז)

כשמאחוריהם שנת קורונה קשה, ומעליהם גשם של קסאמים, עומדים מאות חקלאים ומתכוננים בסילודין לקבל את פניה של שבת הארץ, על אף כל הקשיים. איך הם עושים את זה? שיחה מטלטלת וורוויית אמונה זכה עם אביחי קוך - חקלאי ממושב תקומה, שמפיץ את בשורת השמיטה בעולם כולו.

אצל אביחי קוך, שנת השמיטה הבאה, תהיה הפעם השניה בה הוא עתיד לשמור שמיטה כהלכה.

"שנת השמיטה הקודמת היתה השנה הטובה בחיי...", אומר אביחי בהתרגשות אותה ניתן להרגיש אפילו דרך הטלפון. "זוהי חוויה אדירה ומרגשת שאין לה אח ורע, ואני מחכה לזה כבר מאז מוצאי שביעית שעברה...".

מה כל כך מרגש בלשמור שמיטה? ניסינו להבין.

"קשה להסביר את זה. זה מכלול של דברים שמצטרפים יחד. בראש ובראשונה - זו ההרגשה שאתה עטוף ומחובק בידיו הרחומות של הקב"ה, שמעניק לך פסק זמן של שנה שלימה, שהוא רוצה אותך פנוי. יחד עם ההרגשה הזו שאתה מיחידי הסגולה בעם היהודי, שזוכה לקיים את המצווה המיוחדת הזו בהידור רב. ובעיקר ההרגשה שאני אישית חוויתי - החיבור העוצמתי עם אלפי יהודים ברחבי העולם, שהתחברו אליי דרך מצוות השמיטה, זוהי החוויה העוצמתית והמרגשת ביותר שחוויתי".

מתנה לבר מצוה

כדי להבין איך חקלאי פשוט מדרום הארץ, מצליח למלא אולמות שלמים ולהשפיע על אלפי יהודים מכל העולם, צריך להריץ את ציר הזמן שמיטה שלימה אחורה, ולהבין איך בכלל מתחיל חקלאי מסורתי לשמור שמיטה כהלכה. בו בזמן שהוא צפוי להפסדים של מיליוני שקלים, כאשר לרשותו עומדים מספיק היתרים מפוקפקים כדי להיתלות בהם.

"נולדתי לתוך בית, שהיה מחובר בקשר אמיץ לחקלאות ולאדמה.

אבי שיחי' גידל מטעי זיתים במושב 'חמד' הממוקם קרוב מאוד לבני ברק (כיום אני זה שמטפל במטעים האלו), ובמקביל הקמת גם חממות לגידול ירקות במקום מגורי.

"בכל שנות השמיטה הסתמכתי על היתרים כאלו ואחרים, בכדי להימנע מלהשבית את השדה השבתה מלאה. בשנה השישית הקודמת עמדנו לחגוג בר-מצוה לבן שלי, ואז יום אחד הוא נתקל בחוברת כלשהי, שהסבירה את מעלת שמירת השמיטה כהלכה, והוא בא אליי ואומר לי: 'אבא, זה המתנה שאני רוצה לבר מצווה - תשבית את השדה לגמרי. בלי שטיקים בלי טריקים...".

"לקח לי זמן לעכל את זה. הלכתי לבדוק את הנושא, ואיכשהו הגעתי ל'קרן השביעית', יצרתי קשר עם הנציג שלהם, שעודד אותי והמריץ אותי ללכת על זה. וגם הבטיח לדאוג לצד הכלכלי. וכך קיבלנו את ההחלטה האמיצה הזו. כמובן, שאותו רב המשיך להדריך אותי לכל אורך הדרך, איך לעשות את זה באופן המהודר ביותר.

"אלא שעדיין חששתי שלא אצליח לעמוד בניסיון הזה. אנשים לא מבינים מה זה אומר עבור חקלאי, להשבית את השדה שנה שלימה. זה כמו לבוא ולשים שלט על העסק או החנות שלך - החנות סגורה למשך שנה שלימה...".

"זה אפילו יותר מזה - חקלאי משקיע את הנשמה שלו במטעים

"ארזנו את החפצים, נפרדנו בדמעות מהחממות המושקעות, ועלינו על המטוס לכיוון ניו יורק. רק כשהגעתי לעבודה, התברר לי ששיבצו אותי למשימת שמירה על הכבודה, כלומר מדובר אולי בפיקוח, אבל ממש לא בפיקוח נפש..."

שלימה, עסקתי במתן הרצאות בנושא של שמיטה, דילגתי מהרצאה אחת לשניה, ביקרתי בבתי ספר, בישיבות, בסמינרים ובכל מקום אפשרי. גיליתי שם את האהבה האדירה של הציבור לארץ ישראל, ואת הצימאון העצום לדעת ולהחכים, בנוגע לחקלאות ולמצוות התלויות בארץ, ובעיקר למצוות השמיטה.

"זו הייתה אחת החוויות העצומות ביותר שחוויתי בחיים. אלפי אנשים התחברו אלינו באופן אישי, ועד היום מאות מהם ממשיכים לשמור על קשר חם איתנו. חלקם הגדול שולח את הילדים שלהם, שבאים לשנת לימוד בארץ, לבקר ולהתארח אצלנו בשבתות, ואלו מביאים את החברים שלהם, ויוצרים שרשרת אינסופית, של אהבת התורה וחיבור לארץ הקודש".

אולם, את ההשפעה שלו לא שומר אביחי רק ליהודים מחו"ל. מעבר לעיסוק שלו כחקלאי הוא משמש גם כנציג מטעם חברת 'קנט' - הקרן לנזקי טבע, בו הוא מעריך את נזקי הטבע השונים, לצורך קבלת פיצויים מהמדינה ומחברות הביטוח. במסגרת המפגשים שלו עם מאות ואלפי חקלאים, הוא משתדל לשכנע את מי שהוא יכול - להצטרף לחוויה העצומה הזו, של שמירת שמיטה כהלכתה, ומקשר בינו לבין 'קרן השביעית'.

"אני מרגיש בזה שליחות גדולה", אומר לנו אביחי לסיום. "מי שמתבונן קצת בפסוקים מבין מיד, שמצוות השמיטה היא לא רק עניין פרטי של כל חקלאי בפני עצמו, מצוות שמיטה זה עניין כללי של כל עם ישראל, התורה מדברת במונחים של שביית הארץ, כי רצון הבורא שהארץ כולה תשבות בשמיטה.

"ומעבר לכך, מי שקרא את 'בחוקותי', מבין מיד שכל זכות קיומנו בארץ - היא רק באופן שהארץ שובתת, אם חלילה זה לא קורה, אומרת לנו התורה שהארץ תתבע את שבתותיה. קטונתי כמוכן מלהיות מוכיח בשער, אבל מי יודע אם המצב הביטחוני והפוליטי המתמשך בארץ, לא בא לאותת לנו שמוטל עלינו כציבור, כעם שמעוניין לשבת בטח בארצו, לעשות את כל המאמצים האפשריים כדי שכל הארץ תשבות".

ובשדות. זה חלק ממנו. ופתאום הוא צריך לקום כל בוקר, להסתכל על מפעל חייו קמל מול העיניים שלו, לראות איך הכל מתמלא קוצים, איך חממות שלמות נהרסות, מתבלות, ולשבת מול זה בחיבוק ידיים...

"אני אישית לא הרגשתי חזק מספיק כדי לעשות את זה. הבנו שאם אנחנו רוצים להצליח במשימה, אנחנו חייבים לברוח מהניסיון. החלטנו לטוס לחו"ל ולגור שם במשך כל שנת השמיטה.

"כדי שלא ליפול להוצאות מיותרות, פנינו לסוכנות והצענו להם להיות שליחים למשך השנה הקרובה. אשתי - מורה במקצועה, שובצה כמורה בבית ספר בארה"ב. הבעיה היתה - מה עושים אתי, לסוכנות אין משרות בעבודות חקלאות בארה"ב..."

"בסופו של דבר, הוחלט להעסיק אותי כמאבטח מטעם חברת 'אל על' בשדה"ת בניו יורק. לקחתי קורס מזורז, ונרשמתי לעבודה. אלא שאז התברר לי שהמשרה שקיבלתי כוללת גם משמרות בשבת. הלכתי לשאול רב, והוא הורה לי שרק אם יש בזה משום פיקוח נפש מותר לי לעבוד בשבת, אך אם לא, אין שום היתר לעבוד בשבת. פניתי לסוכנות, והם אישרו שאכן מדובר במשימות של פיקוח נפש".

משביעית לשביעי

"ארזנו את החפצים, נפרדנו בדמעות מהחממות המושקעות, ועלינו על המטוס לכיוון ניו יורק. רק כשהגעתי לעבודה, התברר לי ששיבצו אותי למשימת שמירה על הכבודה, כלומר מדובר אולי בפיקוח, אבל ממש לא בפיקוח נפש..."

"הבהרתי למנהל העבודה, שאין לי שום כוונה לעבוד בשבת. הוא כמובן, לא יכול להסכים לתנאי כזה, הם מקבלים תקציב לפי תקנים, ואין לו אפשרות להעסיק עובד נוסף רק לשבתות.

"סביר להניח, שהם מצידם היו מפטרים אותי לאלתר, אולם העובדה שהועסקתי מטעם הסוכנות, הקנתה לי מעמד של עובד בישראל, שם ע"פ חוק אין לפטר עובד בשל סירובו לעבוד בשבתות. לכן הגישו עלי תלונה שאני לא מספיק מקצועי..."

"עוד באותו יום, נשלחתי אחר כבוד בטיסה ישירה חזרה לישראל, לפגישה דחופה בסוכנות. שם הובהר לי, שאם לא אסכים לעבוד בשבתות - הוא יאלץ לפטר אותי בשל חוסר המקצועיות שלי..."

"לא התרגשתי יתר על המידה, ואמרתי לו שאם הוא צריך לפטר שיפטר. הוא לא האמין שאני מקבל את זה באדישות כזו, והחל לשאול אם אני לא דואג לילדים שלי, לפרנסה שלי, ואיך אשלם שכירות וכו'. אבל אני לא התייחסתי לטענות הללו, ידעתי שמשמירת שבת לא מפסידים, וקיבלתי בשמחה את מכתב הפיטורין.

"משם יצאתי לשדה התעופה הישר לארה"ב. איך שאני נוחת, אני מקבל טלפון מהרב של 'קרן השביעית' שליווה אותי, והוא שואל אותי אם אני פנוי בימים אלו, משום ש'קרן השביעית' מחפשים חקלאי, שיוכל לספר לציבור האמריקאי בגוף ראשון מה זה להיות חקלאי, ומה זה אומר בשבילו להשבית את השדה לשנה שלימה..."

"אחרי גילוי כזה של יד ה' - לא הייתי צריך יותר. ואכן, במשך שנה

אני מכיר תלמיד חכם גדול בירושלים, צנוע ובעל מידות תרומיות. כיום הוא בן למעלה משמונים, והתמדתו ושקדנותו ממש לא יודעות גבול. הוא אמר לי משפט שמאוד הרשים אותי: מעודי הייתי בעל תאווה עצום, אך תַּאוּוֹתַי אינן מופנות לאכילה ושתייה ושאר תענוגות, אלא בערה בי תאווה שיהיו לי בנים תלמידי חכמים אשר נהירין להם הוויות דאביי ורבא

מאוצרותיו של הגאון רבי אליעזר טורק שליט"א

"וכה תעשה להם לְטִהָרָם" (במדבר ח', ז')

דבר נפלא אמר פעם מורי ורבי מרן הגאון רבי דוד פוברסקי זצ"ל, ראש ישיבת פוניבז', באחת משיחותיו, והובאו בספר 'ישמרו דעת': הנה בנוהג העולם בשעת אכילה, בני אדם ממלאים את הכפית ומביטים באוכל, ורק אחר כך מכניסים אותה לתוך הפה ומרוקנים את תכולתה בתוכו. שוב ממלאים את הכפית מביטים באוכל, ממתנינים מעט, מכניסים לפה וחוזר חלילה.

אך הכרתי אדם גדול, סיפר רבי דוד, שנהג לאכול כפית אחר כפית במהירות מבלי להתבונן על האוכל כלל, ולא הבנתי מדוע נוהג כן. עד שראיתי כעין הנהגה זו גם אצל גאון הדור מרן רבי חיים עוזר גרודז'ינסקי זצ"ל בוילנא. כאשר הוגשה בפניו צלחת מרק, הוא קירב לעצמו את הצלחת וגמעה במהירות בלי להשתמש בכפית. פשוט שפך את המרק לתוך גופו, ללא שום שהות ומבלי לטעום ממנו כלל. הוא אכל את המרק בלי שום רגש של הנאת אכילה.

"אז הבנתי", הטעים רבי דוד, "כי מה שנהג אותו אדם גדול לאכול כך נבע מאותו שורש, שלא רצה ליהנות מהמאכל כלל".

זוהי עבודה שקטה וצנועה של פרישות יום יומית והתנזרות מהנאת העולם בלי הרבה רעש וצלצולים, אך תועלתה מרובה, לריסון עצמי ולהיבדלות מהחיים החומריים.

אגב, יש לציין כאן הנהגה נפלאה של רבי דוד; לאחר אותה שיחה שדיבר על כך ניגש אחד התלמידים הקרובים לשאול אותו מיהו אותו אדם גדול שראה אצלו הנהגה זו, ורבי דוד השיב כי היה זה מורו ורבו מרן הגאון הצדיק רבי ירוחם ליוואויץ זצ"ל, משגיח ישיבת מיר. שוב שאל התלמיד, מדוע ראש הישיבה לא הזכיר בשיחה את שמו של רבי ירוחם במפורש? ורבי דוד השיב תשובה מדהימה המלמדת על אצילות רוחו: "לא מפרטים ברבים הנהגות שנהגו אחרים בצנעה. רבי ירוחם היה רגיל לאכול בביתו כשאין איש רואהו. בשונה מרבי חיים עוזר שביתו היה רשות הרבים ממש, והמונים היו מצויים בביתו גם בשעת האכילה, ואין זה בגדר דברים שנעשו בצנעה".

הגמרא במסכת ברכות (יז, א) אומרת: "מרגלא בפומיה דאביי:

לעולם יהא אדם ערום ביראה".

"מרגלא בפומיה", פירושו, שאביי היה חוזר על אמרה זו שוב ושוב, ולא הזכירה רק באופן חד פעמי. "ערום ביראה", מפרש רש"י: "ערום ביראה - להערים בכל מיני ערמה ליראת בוראו".

הכונה 'להערים בכל מיני ערמה ליראת בוראו', היא, למצוא כל מיני דרכים ועצות להגביר חשק לעבודת השם ויראת שמים.

לדוגמא, אדם שחושק שביתו יראה מפואר ומרשים, ובכך חושב שיהיה לו סיפוק והרגשה טובה, בעיקרו יתכן שיש בזה חשבון חיובי, הן חז"ל כבר אומרים: 'דירה נאה מרחיבה דעתו של אדם'. אך במקום שישקיע ביופי החיצוני, הוא יכול להתמקד ביופי הפנימי, לחשוב ולדמיין כמה מפואר ומרשים יהיה ביתו אם הכל יתנהל בו על מי מנוחות, או אם ישמע בו קול תורה בימים ובלילות. זוהי אמנם גם כן תאוה, אך תאוה חיובית.

נמצא כי העבודה שלנו היא, לא להילחם בתאוה ולמנוע אותה מאיתנו, ולזנוח את היופי בבית. אלא לקחת את תאות היופי הממלאת את חדרי ליבנו ולנתב אותה לאפיקים טובים, שיהיה הבית מפואר ומרשים מבחינה רוחנית, וזהו "להערים בכל מיני ערמה ליראת בוראו".

אדם שהנאתו היא לפאר את ביתו בכלי נוי מפוארים, שיקנה בשפע ובטוב טעם, אך לא בכל פעם שרואה משהו נאה בחנות ירוץ לקנות,

"נו, אתה מכיר אותי בשנים האחרונות, לאחר שכבר זכיתי ללמוד מעט בחיי. אך אינך יודע כיצד הייתי נראה בשנים עברו, אלו מידות רעות היו נטועות בי קודם שזכיתי לטעום טעמה של תורה..."

תרומיות. כיום הוא בן למעלה משמונים, והתמדתו ושקדנותו ממש לא יודעות גבול. כמה פעמים הוא אמר לי משפט שמאוד הפליא והרשים אותי:

"מעודי הייתי בעל תאווה עצום, ועדיין אני בעל תאווה גדול, אך תאוותי אינן מופנות לאכילה ושתייה ושאר תענוגות, אלא בערה בי תאווה שיהיו לי בנים תלמידי חכמים אשר נהירין להם הוויות דאביי ורבא, וברבות הימים כשיבואו לבקרני איאלץ לקום בפניהם מלוא קומתי, כדין תלמידי חכמים... זו היתה תאותי וחלום חייו!"

ואכן, הקדוש ברוך הוא מילא את מבוקשו, הוא זכה בבנים וחתנים שידועים היטב ללמוד, ובכח התמדתם זכו לרכוש בקיאות מדהימה בש"ס ופוסקים. האב הגדול כמובן מלא סיפוק לקום בפניהם כל פעם שבאים לבקר בביתו.

הנקודה היא, כי גם אדם גדול כמותו ודאי נולד עם תאוות שונות ורצונות כאלו ואחרות, כמו כל יצור אחר שנברא בעולמו של הקדוש ברוך הוא. אלא שהוא השכיל לנתב את אותן תאוות ולעניינים חיוביים. הוא פיתח אצלו תאווה בלתי נשלטת שילדיו יידעו ש"ס, וכך יזכה לקום בפניהם. כי אותו אדם גדול חי לאור ההכרה, כי אין עונג אלא להיות נכנע לה' ולתורתו.

ואכן זכה לממש את חלומו, לראות עולמו בחייו, בניו צמחו תלמידי חכמים מופלגים, מארי תלמוד.

(מתוך הספר 'אוצרותיהם אמלא')

אלא רק כאשר הוא חש כי רצון השם שיקנה משהו. לדוגמא, כשיש צורך לרומם את מצב הרוח בבית, או לעודד את אחד מבני הבית. זה נקרא להיות 'ערום ביראה'. במקום שחלון הראווה ישלוט עליו שלטון בלי מיצרים, הוא שולט על קנייתו והופך אותן מסתם רדיפה אחר תאוה - לחפצא של קדושה ועבודת השם.

ללחום עם היצר מצד אחד בגבורה ובקפדנות, אך מצד שני בערמה, חכמה ופקחות. מכל מצב שמזדמן לפני האדם בין לטוב ובין למוטב יתחכם ויערים כיצד להתעלות ממנו עוד שלב בעבודת השם. כך גם אם יבואו לפניו נסיונות הן לא יפילוהו, אלא להיפך מתוך הקושי הוא יערים להתעלות בעבודת השם ויראתו.

כאשר נפטר הגאון הצדיק רבי שלמה כהן זצ"ל, מקורבו ותלמידו הגדול של מרן ה'חזון איש' זצ"ל, כתב חתנו הגאון רבי משה מרדכי שולזינגר זצ"ל, בעל 'משמר הלוי', מאמר הערכה אודותיו. בו סיפר כי באחד מביקוריו של חותנו בבית ה'חזון איש', אמר לו ה'חזון איש': "הינך כהן מיוחס".

בהזדמנות שאל רבי משה מרדכי את חותנו: "מהיכן ידע ה'חזון איש' כי הינכם ממשפחת כהונה מיוחסת?" השיבו רבי שלמה בפשטות: "אני אמנם לא שאלתי את ה'חזון איש' מהיכן הוא יודע, אולם אני משער כי מסתמא הבחין בי כי אני כעסן וקפדן, והרי חז"ל אומרים (בבא בתרא קס, ב) כי כהנים קפדנים הם, ולכן ידע כי אני כהן מיוחס..."

שאלו רבי משה מרדכי בפליאה: "אתה כעסן וקפדן? הלוא אני חתנך בן ביתך ומעולם לא זכור לי כי כעסת או הקפדת? אדרבה, הנך מהווה סמל ודוגמא לאצילות רוח, שלווה נפש ומידות טובות להפליא!"

השיבו רבי שלמה: "נו, אתה מכיר אותי בשנים האחרונות, לאחר שכבר זכיתי ללמוד מעט בחיי. אך אינך יודע כיצד הייתי נראה בשנים עברו, אלו מידות רעות היו נטועות בי קודם שזכיתי לטעום טעמה של תורה... כעת זה כבר אחר השתדלות של עבודת המידות, ולכן אתה רואה אותי כבעל מידות טובות, וכאדם מיושב ונינוח, אבל מטבעי זה לא כך, אלא להיפך".

במשפט הזה גילם רבי שלמה את דרך הצדיקים; שכאשר הם גילו איזו מידה רעה, נטייה או תכונה זדונית, הם התמקדו בה ועקרו אותה משורשה. עבודתם הרוחנית היתה עבודה כה מושלמת ובלתי מתפשרת, עד כי כל מי שהכיר את רבי שלמה באחרית ימיו לא יכול היה להעלות על דל מחשבתו, כי האדם השליו והרגוע הזה היתה לו שייכות בעבר למידת הכעס והרגזנות, וכי קיים אצלו נסיון כלשהו לכעוס ולרגז.

אני מכיר תלמיד חכם גדול בירושלים, צנוע, מעלי ובעל מידות

077-2222-666 או *4992

קו השיעורים של 'דרשו' - לחייג, ללמוד, לדעת

חלפו שלושה חודשים, ובשעת ערב מוקדמת מתקשר התורם אל הרב הבר, ומבשר לו בהתרגשות: 'מגיע לי מזל טוב, נולד לי בן' - פתח התורם את השיחה, ואז הסביר את שתי הנקודות שנותרו מעורפלות בשיחה הראשונה, כשסיפר דברים כהווייתם: ובכן, התורם דנן, אמנם כבר זכה בכמה ילדים, אולם כמעט עשור חלף ללא כל בשורה

כיצד ארוחות חמות גרמו לישועה כפולה?

הרה"ג אשר קובלסקי שליט"א

"וְהָיָה פְּרִיעַ גַּד הוּא... " (במדבר י"א, ז')

מעבר לחובת ההשתדלות, אנו מבקשים לדעת היכן הוא צינור השפע האלוקי, כיצד הוא זורם וכיצד מונעים בו סתימה... מה אנו יכולים לעשות כדי להגן עלינו ועל משפחתנו, וכיצד אנו יכולים לפתוח את השער לשערי שמים, ולהזרים פרנסה בשפע, לאורך כל ימות השנה. האם יש מפתח לשערים אלה? האם יש דרך לזכות בכך? האם יש כלי שמבטיח שפע שמימי?!

לפנינו תגלית שכדאי להכיר, והיא שאכן כן, יש דרך כזו. יש משהו שכל יהודי יכול לעשות - והמשהו הזה פותח לו את שערי השפע. יש כלי מסויים, נגיש, קרוב וזמין לכל יהודי באשר הוא, שבכוחו להבטיח את השפע הגשמי והרוחני גם יחד, את ההשפעה האלוקית הברוכה הנכספת.

לכלי הזה קוראים 'חסד', עשיית חסד לזולת. לכל יהודי יש יהודים נוספים סביבו, עימם יכול הוא לגמול חסד בכל כך הרבה אופנים וצורות. מילה טובה, חיוך מעודד, הקשבה ונשיאה בעול. עזרה או סיוע טכני, התנדבות לשאת משא פיזי או הענקת תמיכה כלכלית. כל אלה עומדים תחת הכותרת 'חסד', ואת כל אלה כולנו יכולים לעשות - זקנים עם נערים, פשוטי עם כנכבדים הדורים, תלמידי חכמים ובעלי בתים.

זהו גילוי שגילה הרה"ק בעל 'הבית אברהם' זי"ע בפרשת שבוע זה, בפסוק 'והמן כזרע גד הוא'. בביאורו, הוא חושף כי המן - הוא השפע האלוקי מידי של בורא עולם, ניתנת לאדם כזרע ג"ד - באותה מידה שאדם מתאמץ ומשקיע במושג 'גומל דלים' - בסיוע לזולתו. ככל שאדם מתאמץ וזורע גרעיני השקעה בגמילות חסד - כך זוכה הוא ביותר מן, ביותר שפע אלוקי!

הגילוי הזה מעודד כל כך: הנה כי כן, מתברר שאנחנו שולטים בברזי ההשפעה האלוקית. זה תלוי בנו, במעשינו, בחשיבה שלנו, בסדר העדיפויות שלנו. ככל שאנו משקיעים יותר כוחות ואנרגיה בזולת - כך אנו מתוגמלים במזומן מידי בורא עולם. ככל שאנו זורעים עוד ועוד מעשי חסד - כך אנו קוצרים שפע אלוקי בכל התחומים, ובפרט בפרנסה!

ובאותה מידה, הגילוי הזה גם מחייב: כי בעיתות מצוקה, טבע האדם להתכנס לתוך עצמו, לדאוג לעצמו. כל אחד הופך טרוד ומודאג למען עתידו האישי, מתקשה להקדיש זמן ומחשבה, נתינה והענקיה, לזולתו. אבל זו החמצת ענק: כי השפע האלוקי, ההגנה השמימית, הפרנסה והעשירות - כל אלה ממתנינים לנו מעבר לפינה, תלויים במעשים שלנו למען הזולת, בעשיית חסד למען אחרים, בפעולות שייקלו ויסייעו לאנשים שסביבנו!

זה הזמן לאמץ את החשיבה הזו, ולהופכה למעשים. סביבנו כה הרבה הזדמנויות לפעול ולהרבות חסד, בתוך הבית, בקרב המשפחה, בין חברינו וידידינו, וגם עם אנשים פחות מוכרים. להכין כוס תה ליהודי מבוגר בבית הכנסת, לשאול בשלום חבר ולהתעניין בעובר עליו, לסייע לשכן לשאת את הקניות הביתה, להכין ארוחת ערב או מטעמי שבת לשכן הטרוד בשמחה או בצרה, וגם להעניק למעוטי יכולת עזרה כלכלית. כל אלה הם הזדמנויות לדוגמא לעשיית חסד, אבל הרבה יותר:

אלה הזדמנויות לפתוח לנו את שערי שמים. כי ככל שנרבה חסד, ככל שנפעל להוסיף מעשי חסד, ככל שנתחבר לערך החסד, ככל שנגמול חסד איש עם רעהו - כך נזכה שבורא עולם יעניק לנו את השפע והברכה, ויפתח לנו את שערי השפע, לשומרנו מכל נגע ומחלה, ולהרעיף על ראשו שפע נחת, פרנסה והצלחה!

כשנה וקצת חלפה מאז הסתלק מעימנו מלאך של רפואה הרה"ג רבי ישעיהו הבר זצ"ל - מייסד ויו"ר ארגון 'מתנת חיים', ולעילוי נשמתו נצטט סיפור שסיפר בעצמו, ומעשה שהיה כך היה:

ערב אחד התקשר אליו יהודי, וביקש להצטרף למשפחת תורמי הכליה, המקריבים איבר מגופם כדי להציל יהודי אחר. הרב הבר התרגש ושמח על כל תורם כליה המעניק לזולתו חיים חדשים, ובחפץ לב הסביר את התהליך: הבדיקות המקדימות, ההתאמה, הניתוח בפועל וההחלמה ממנו. התורם הקשיב בתשומת לב לכל המידע שנפרש לפניו, ורק ציין שתי נקודות חריגות: הראשונה - שיש לו סיפור מאחורי התרומה, אותו יספר בסיום התהליך. והשנייה - שהוא מבקש לזרז את העניין...

התהליך החל, בדיקות ההתאמה בוצעו, עד ליום המאושר - בו התורם והמושתל הוכנסו לחדרי ניתוח נפרדים, ובתום כמה שעות - יצאו מהם תורם מאושר שזכה להציל חיי אדם, ומושתל שזכה ב'מתנת חיים' - פשוטו כמשמעו. את אושרם לא ניתן לתאר, האחד זכה בחיים - ורעהו נתן לו אותם. איזה סיפוק עצום!

חלפו שלושה חודשים, ובשעת ערב מוקדמת מתקשר התורם אל הרב הבר, ומבשר לו בהתרגשות: 'מגיע לי מזל טוב, נולד לי בן, ואינני יכול לתאר את שמחתי!' - פתח התורם את השיחה, ואז הסביר את שתי הנקודות שנותרו מעורפלות בשיחה הראשונה, כשסיפר דברים כהווייתם:

ובכן, התורם דן, אמנם כבר זכה בכמה ילדים, אולם כמעט עשור חלף ללא כל בשורה. בכל לבו ציפו הוא ורעייתו לבשורה משמחת על ילד נוסף המצטרף למשפחה, אולם קרוב לעשר שנים חלפו - ולא זכו בישועה הנכספת. הם ניסו לפעול ככל שלא ידם, התפללו בכל כוחם, ניסו סגולות שונות - אולם דבר לא עזר.

ואז, ביום מן הימים, הקישה בדלת ביתם אשה אחת, האוספת מצרכים עבור בישול ארוחות חמות למשפחות נזקקות. האשה הסבירה כי היא תורמת את מלוא כוחה למאמץ הזה, היא מבשלת בעצמה את האוכל, וגם טורחת סביב חלוקתו. אולם הואיל ואינה יכולה לעמוד בהוצאות של רכישת המצרכים, היא מחזרת על הפתחים ומבקשת מוצרים מיהודים טובים.

בני המשפחה התעניינו מה גרם לאשה שאינה נראית צעירה לעסוק במסירות עצומה במעשי חסד כה גדולים, ונענו בסיפור אותו סיפרה האשה כשדמעות לחות זולגות מעיניה, וכך אמרה:

'היה זה לפני שנים רבות. הייתי אשה צעירה יחסית, ציפיתי וייחלתי לזכות לילדים, אולם הציפיה התנפצה אל מול סלעי המציאות. הבית נותר ריק ושומם, הסתובבנו בו - רק אני ובעלי - מקווים ומייחלים ליום בו נזכה להיפקד בילדים...

כל יום היה עיניי לכשלעצמו, כל לילה היה קשה מנשוא. כל המאמצים לא הועילו, שערי תפילה ודמעה נותרו חתומים, ולא זכינו להיושע. ואז, יום אחד כשנשבר לבי, החלטתי לנסוע לירושלים ולהזכיר את צרתי בפני גדול הדור, הלא הוא הגאון רבי שלמה זלמן אויערבאך זצ"ל.

'אבל ראי נא, הרי לא אבדה תקוותך. אמנם ה' יתברך באמת לא חייב לאף אחד מאיתנו דבר, אבל יש משהו שאנחנו יכולים לעשות. אם אנחנו נעשה דברים שאיננו חייבים'

כשנכנסתי לפניו, פשוט פרצתי בבכי תמרורים. הייתי מרוסקת נפשית, הרגשתי שאין בי יותר כוחות לעמוד בנסיון הזה. כיצד אפשר להעביר עוד יום ועוד יום, עוד שנה ועוד שנה, בהמתנה מורטת עצבים לישועה, בציפיה דרוכה שמסתיימת באכזבה פעם אחר פעם. אמרתי לרב שאינני יכולה יותר, ושיעשה משהו כדי שהקדוש ברוך הוא כבר יושיעני!

הרב שמע את דבריי בקשב רב, נאנח אתי, ואז נענה ואמר: 'אינני מבין, מדוע את חושבת שהקדוש ברוך הוא חייב לך ילדים? הלא מפתח של חיים בידיו, הוא ורק הוא הקובע למי מגיעים ילדים, וכמה. כיצד אפשר - כביכול - לדרוש ממנו להושיעך? מה קרה, הוא חייב למישהו ישועה?!'

דבריו אלה של הרב, היו כמו חץ בלבי. אני חשבתי שהרב יברכני ויפעל עבורי ישועה, והנה הוא כביכול מצדיק את צרתי, וטוען שבזאת עולם לא חייב לי כלום - מה שבוודאי נכון! אבל אם כן - אז מה עוד אני יכולה לעשות? כיצד עוד אני יכולה לפעול? האם נגזרה הגזירה ואבדו סיכויי לזכות בזרע של קיימא? - רק אחר כך הבנתי, שדבריו אלה של הרב היו הקדמה למשפט הבא שלו, בו אמר:

'אבל ראי נא, הרי לא אבדה תקוותך. אמנם ה' יתברך באמת לא חייב לאף אחד מאיתנו דבר, אבל יש משהו שאנחנו יכולים לעשות. אם אנחנו נעשה דברים שאיננו חייבים, אם נפעל להיטיב עם חברינו ולעשות עימם חסד למרות שאין זו חובתנו - בכך נוכל לקבל פתחון פה לבקש כי גם בורא עולם יעשה עימנו חסד, ויעניק לנו טובה מאוצרו הטוב, אף שאיננו חייבים!

ולכן, עצתי לך' - המשיך רבי שלמה זלמן - 'שתפעלי למען הזולת. תרבי חסד, תעשי טוב לאנשים - הרבה יותר ממה שאת חייבת. בכך תמלאי את חלקך בעשיית טוב למרות שאינך חייבת, ובעזרת השם זה יביא לך שהקדוש ברוך הוא ייטיב עמך - אף שגם הוא אינו

מֶרֶן הַגְּרִי"ז הַלּוֹי, גִּילָה מִי הִיא הַדְּמוּת הַפְּלֵאִית שֶׁעֲלֶיהָ סִיפֵר הַחֶפֶץ חַיִּים בְּסִיפּוֹרוֹ, שְׂאֵלִפִים רַבִּים הַמְתִּינּוּ מִחוּץ לַמְּלוֹן בּוֹ הַשְּׂתַכְנָה כְּדֵי לַחְזוֹת וְלוֹ לַרְגֵעַ בְּזִיו פְּנִיהֶם...

'רצה הקב"ה לזכות את ישראל, לפיכך הרבה להם תורה ומצוות'

הרב בנימין בירנצוויג

׳וַיִּסְעוּ מֵהָרַ ה' דֶּרֶךְ שְׁלֹשֶׁת יָמִים׳ (במדבר י', ל"ג)

חז"ל דרשו מפסוק זה, שבאותו היום שנסעו מהר סיני, נסעו בשמחה, וברחו משם כתינוק הבורח מבית הספר, אמרו שמא יוסיף לנו עוד מצוות, ולכך ניתנה להם פורענות, שאלמלא זה היו נכנסים מיד לארץ ישראל.

מי שידע ערך כל מצוה ומצוה שאין לה סוף? הרי שהוא ירוץ על כל דבר מצוה! וישמח כמוצא שלל רב. שבחם של ישראל נאמר "לא הביט עוון ביעקב ולא ראה עמל בישראל" בני ישראל מקיימים את המצוות בשמחה ובתענוג גדול, שלא נראה בהם שום עמל בקיימם המצוות.

ידוע מאמר חז"ל: 'רבי חנניא בן עקשיא אומר רצה הקב"ה לזכות את ישראל, לפיכך הרבה להם תורה ומצוות', ויש לתמוה, הרי אם רצה לזכות אותם, היה לו להוריד מהם תורה ומצוות כדי שיוכלו לעמוד בעשייתה וקיומה ויוכלו לקיימה בנקל?

וורט נפלא אמר בזה מרן רבי שלמה זלמן אוירבעך זצ"ל, הקב"ה רצה לזכות את ישראל במצוות, כדי שירבה שכרם וזכות קיומם, לפיכך הרבה להם תורה ומצוות בכל הליכותיהן, בכל מעשה שעושים נתן להם מצוה, מקימתם בבוקר ועד השינה בערב, ריבה להם מצוות בכל דברים שאדם עושה ממילא לצרכיו, וכגון קשירת נעלים שאדם בין כך עושה, נתן בזה מצוה לקשור ימין תחילה, אח"כ אדם שוטף ידיו, נתן להם מצוה של נטילת ידים, וכן הלאה, נתן להם מצוות במעשים הפשוטים שעושים בין כך למילוי צרכיהם, ובזה ריבה להם תורה ומצוות, וזיכה אותם בריבוי שכר גדול.

אדם שמייקר כל מצוה בידע ערכה וטובה, הרי שכל מעשה קטן שעושה ויש אפשרות לעשות ולקיים בו מצוה הרי הוא עושה זאת בשמחה גדולה, ותמיד מחפש עוד ועוד מעשים ומצוות לשעות רצון ה' ולזכות בשכר הגדול השמור לעושי מצותיו.

ענין זה של רצה לזכות את ישראל לפיכך הרבה להם תורה ומצוות, נאמר גם על כל אחד ואחד מישראל, שכל הרוצה לזכות את הרבים, ירבה לעצמו תורה ומצוות ובזה יזכה את הרבים, ונביא בזה מעשה נפלא עד מאד על אחד מקברניטי האומה היהודית בדורות האחרונים, שהלך בדרך זו וזכה לזכות את ישראל באופן שכמעט

ולא היה לפניו:
הגה"צ רבי שלום צבי הכהן שפירא זצ"ל הביא מעשה שסיפר מרנא החפץ חיים זיע"א:

החפץ חיים סיפר על חסיד אחד שרצה לזכות את ישראל, וחישב מחשבות כדת מה לעשות למען זיכוי זה, חיפש ומצא שעליו לנסוע לעיר הבירה במדינה ידועה שישראל מרובים בה בריבוי אוכלסין, ושם ישפיע על ההמונים בדרשותיו.

אמר ועשה, טרח הרבה וחפש עד שהגיע לבסוף למחוז חפצו, נכנס לבית המדרש הגדול והחל נושא מדברותיו בין מנחה למערב, מתפללי בית הכנסת החלו לרטון ולהתרעם מה רצונו של המגיד הזה כאן, הרי כל מטרתו וחפצו הוא שנשלשל לו כמה פרטות בקערה למחייטו, כמנהג רבים מן המגידים בעת ההיא, הבה נתן לו איפוא את הממון ויניחנו לנפשנו. שמע החסיד את דבריהם והתחיל לחשוב שכנראה קשה באמת להשפיע על אנשים הגרים בעיר הבירה אלך מכאן לעיר אחרת עיר מחוזית אמנם אך קטנה מן הראשונה שם אנשיה שקטים ונוחים יותר לשמוע דברי תורה ושם אעשה נפשות ואפעל גדולות ונצורות.

קם ונסע לעיר היותר קטנה, אולם לגודל צערו גם שם נכונה לו אכזבה מרה, לא מצא אוזן קשבת לדרשותיו, והחליט באין ברירה לנסות במקום שלישי קטן מקודמיו, אך גם הפעם לא עלתה בידו, וכך נדד וסבב החסיד ממקום למקום, כל פעם למקום קטן מקודמו וללא הצלחה.

כיון שראה שכך עלתה בידו, הרהר שכנראה טעה בחשבונו ועליו

מסיים הרב שפירא בספרו,
כששמע מרן הגרי"ז הלוי
סולוביציק זצוק"ל עובדה זו
מפי הח"ח, אמר לתלמידיו:
כלל הוא בידי כשהח"ח מספר
מעשה מחסיד אחד, כוונתו
היא על עצמו! הוא היה
החסיד ובדידה הוי עובדא

מספר מעשה מחסיד אחד, כוונתו היא על עצמו! הוא היה החסיד
ובדידה הוי עובדא.

בזה רצה החפץ חיים לסלול לנו דרך לחיים, למי שרוצה לפעול
למען זיכוי הרבים, שיתחיל מעצמו ובתוך ד' אמותיו, ומשהתמלא
הגביע שלו ויגלוש אז תהיה השפעה לאחרים. [מאיר עיני ישראל]

לשליחת תגובות לכותב הטור הרב ישראל ליוש, כתבו ל:
israel.layosh@gmail.com

לשוב לעירו ומקומו שאנשיה מעטים ומכירים אותו היטב, מהם
אתחיל לפרסם שם שמים בעולם. צירף מחשבה למעשה שב לעירו
ולמכריו משכבר הימים נכנס לבית הכנסת עלה על הבימה והתחיל
להטיף לבני המקום מוסר על דא ועל הא, עודו מדבר עמם והנה
מגיע לאזניו קול מלחשים הממהמים בקול רגז, מה רוצה מאתנו,
קודם שיטיף מוסר לחתנו הצעיר וכו', מוטב שיגיד מוסר למשפחתו
ובני ביתו וכו'.

הוא חזר לביתו ועשה כדבריהם, החל לחנך את ילדיו בקפדנות
לתורה ויראת שמים כרצונו ושאיפותיו, אולם אף הם לא טמנו ידם
בצלחת והשיבו לו לאמר, מה רצונך לעשותנו צדיקים גמורים, הלא
כתוב "אל תהיה צדיק הרבה", התיישב החסיד בדבר עם עצמו
והגיע למסקנה, א"כ אתחיל מעצמי, עלה לעליית ביתו, והסתגר
כמה עשרות שנים, עמל שם ויגע בתורה בש"ס ובפוסקים, חיבר
ספרים ושלחם על פני תבל, ואכן נתפרסמו לשם ותהילה במדינה
ובעולם כולו.

לאחר זמן הרהר החסיד הרי למדתי לעצמי תורה הרבה, אולי כעת
אלך לערי המדינה ללמד את עם ה' תורה ויראה, מיד החליט על
נסיעתו, שלח מכתב אל רב עיר הבירה שביום פלוני מתעתד הוא
לבקר בעירו, ויצא לדרך, כשהגיעה הרכבת למחוז חפצו, כבר עמדו
אלפי יהודים בתחנה, מהם במשך שעות רבות ממתנים בקוצר
רוח לתורם על מנת לתת שלום לחסיד הנודע והמפורסם, ולזכות
להתברך מפיו, משאך נכנס לבית מלונו התמלא כל הרחוב סביבו
בצאן אדם שמשאלתם היחידה היתה לראותו ולשמוע מפיו דברי
תורה מוסר ותוכחה.

מסיים הרב שפירא בספרו, כששמע מרן הגרי"ז הלוי סולוביציק
זצוק"ל עובדה זו מפי הח"ח, אמר לתלמידיו: כלל הוא בידי כשהח"ח

* שיעורים מקוצרים על הדף היומי

* דף היומי בהלכה - 5 דקות ביום

* ווארטים וסיפורים מיוחדים לפרשת השבוע

* סיפורי צדיקים ותוכניות מיוחדות

הכל במקום אחד

קו השיעורים של 'דרשו' *4992 או 077-2222-666

דברי תורתם וסיפורים על גדולי עולם שיום פטירתם חל השבוע

"בן כמה אני נראה לך?" שאל אותו הבחור, "בן עשרים וחמש!" ענה רבי שלמה, לאחר התבוננות קלה בפניו של הבחור, "אתה טועה... אני בן שלוש שנים וארבעה חודשים.."

הרב ישראל ליוש

ביום י"ח בסיון חל היא"צ של הגאון רבי ירוחם הלוי ליוואוויץ זצ"ל משגיח ישיבת 'מיר'.

רבי ירוחם נולד בשנת תרל"ה בעיירה 'ליובאן' במחוז מינסק, כבר בילדותו ישב והגה בתורה בבתי מדרשות בסביבת מגוריו, וכשהיה כבן שנים עשרה הגיע ללמוד תורה בישיבת סלבודקה אצל הסבר רבי נתן צבי פינקל זצ"ל, ובשנת תרנ"ז נשלח על ידו לת"ת ד'קעלם' לצקת מים על ידו של הסבא מקלם זי"ע, וזכה ללמוד אצלו תקופה קצרה, אך היא השפיעה רבות על גידולו.

כאשר בא בברית הנישואין, התנה שילמד בקעלם שמונה שנים בפרישות, ולאחריהם יהיה מוכן לפרנס את ביתו. באותם שנים סיים ש"ס על ד' חלקי שו"ע עם פי' הגר"א. בסיום שנים אלו התכוון לעזור לרעייתו בניהול המסעדה שברשותה, אך בראותה את גדלותו בתורה, סירבה להיעזר בו, והוא נסע ל'ראדין' ללמוד בכולל 'קדשים' במחיצת מרן ה'חץ חיים זי"ע.

בשנת תרס"ז מונה כמשגיח בישיבת ראדין, ובשנת תרע"א נתמנה למשגיח בישיבת 'מיר'.

בשנת תרצ"ו לקה בדלקת קרום המוח וממחלה זו לא קם. שיחותיו ודברי תורתו, מודפסים בספרי 'דעת חכמה ומוסר' ו'דעת תורה'.

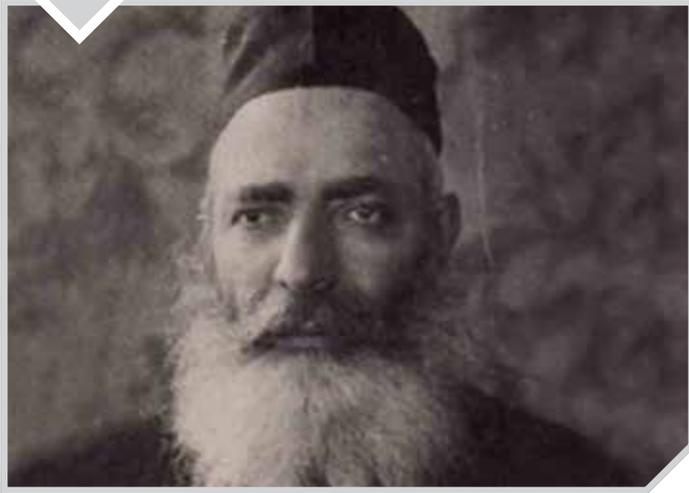
וַיִּסְעוּ מֵהָרַח ה'... וַיְהִי בְּנִסְעֵי הָאָרֶץ... (במדבר י', ל"ג-ל"ה)

הנה נעשו סימניות לפני ואחרי פרשת 'ויהי בנסוע', לומר שאין זה מקומו, ונכתב כדי להפסיק בין פורענות לפורענות.

ומבאר הרמב"ן שהפורענות השניה נאמרה בפירוש, 'ויהי העם כמתאווננים', והפורענות הראשונה היא 'ויסעו מהר ה', שנסעו מהר סיני בשמחה, כתינוק הבורח מבית הספר, כי חששו שמא ירבה ויתן להם עוד מצוות.

ותמה המשגיח הגאון רבי ירוחם ליוואוויץ ממיר זצ"ל, הלא נסיעתם מהר ה' היתה על פי ה' והיו מוכרחים לנסוע משם, אם כן, איך נשווה אותם לתינוק הבורח מבית הספר?

וביותר, הרי בדור דעה עסקינן, שניתנו על ראש כל אחד שני כתרים 'נעשה ונשמע', והקטן שבהם הגדיל לראות יותר מיחזקאל בן בוזי,

אם כן איך נעלה על דעתנו שאמרו נברחה מהר ה' שמא ירבה לנו מצוות?

משל למה הדבר דומה, מבאר רבי ירוחם, לאחד מבני הישיבה שקיבל מברק בהול מהוריו שעליו לשוב במהרה לביתו. הוא עשה כמצוותם, אולם חבריו שראו אותו יוצא מהישיבה, העלילו עליו כי שמח הוא לעזוב את הישיבה. לעומתם, טען להם החבר שעושה זאת בעל כרחו, במצוות הוריו. אבל מה נעשה שחבריו ראו עליו אותות שמחה, ועל כך הוא נתבע על ידם...

כמו כן, תינוק היוצא מבית הספר בתום יום לימודים, הוא ממהר לצאת, כשמעילו בידו, הוא מלביש אותו ומכפתר את כפתוריו כשהוא כבר מחוץ לבית הספר, בדרך לביתו. הוא אינו מוכן להישאר בבית הספר אפילו עוד רגע קט, כדי לבישת המעיל וכפתור הכפתורים. התינוק אפילו אינו יודע שמעשיו מעידים על רצונו העז לברוח מבית הספר...

כן הדבר כשיצאו ישראל מהר ה', הם נתבעו על תנועה קלה, שלא נסעו משם בכבודות ובהכרח על שצריכים לעזוב אוצר כלי חמדה, הוא הר ה', והליכתם במהירות ובתנועות של בריחה, הראה על פנימיותם שנראו כתינוק הבורח מבית הספר, על אף שבאמת לא אמרו לברוח.

הדברים נוראים! מייסרנו רבי ירוחם, אנשים כה קדושים נתבעים אף על תנועה קלה שיש בה מן הזלזול בערכי הקודש!

הגה"צ רבי שלמה וולבא זצ"ל היה מגדולי תלמידי מרן המשגיח רבי ירוחם זי"ע, את עיקר משנת מוסרו ללמד ממנו, ועל פי מהלכה התהלך כל ימי חייו.

כבר בהגיעו אל ישיבת מיר, נפעם הרב וולבא מאירת השיבה, ואותה נשם עמוק אל ריאותיו, ועד מהרה נשבה בקסמה.

בראשית ימיו בישיבה שוחח עם אחד הבחורים על שיחותיו של המשגיח רבי ירוחם. "בן כמה אני נראה לך?" שאל אותו הבחור, "בן עשרים וחמש!" ענה רבי שלמה, לאחר התבוננות קלה בפניו של הבחור.

"אתה טועה... אני בן שלוש שנים וארבעה חודשים..", רבי שלמה לא הבין את דבריו, הוא היה נראה לו בחור רציני, ודברי ליצנות אלו כלל לא תאמו את מראהו הנכבד והרציני...

ומיד הבחור הסביר: "לפני שלוש שנים וארבעה חודשים הגעתי לישיבה והכרתי את מרן המשגיח רבי ירוחם, ומאז התחלתי לחיות..."

כעברן תקופה קצרה מאוד, כשגם רבי שלמה החל להכיר את המשגיח, הוא הבין היטב את דברי הבחור, והסכים עימם.

השבת הראשונה של רבי שלמה וולבא בישיבת מיר פרשה את כנפיה, הוא כבר נמצא כאן כמה ימים, מיום שלישי, וכבר ראה את רבי ירוחם שלוש פעמים, והנה הוא מבחין באדם שאינו מוכר, פניו זוהרות, נכנס להיכל הישיבה ומתיישב על מקומו של המשגיח רבי ירוחם... מי הוא?, תמה רבי שלמה, וכי לכבוד שבת יש משגיח אחר? כעבור זמן מה, הובהר לו כי לא משגיח אחר הוא, זהו רבי ירוחם, אלא שבשבת פניו מאירות באור יקרות, בשבת הוא נראה אחרת...

הגה"צ רבי נתן וואכטפויגל זצ"ל משגיח ישיבת לייקווד, סיפר שפעם בחול המועד סוכות סיפר רבי ירוחם שרבי איצלה בא אליו בחלום ולימד אותו ניגון על המילים "אשרי איש שלא ישכחך וכן אדם יתאמץ בך, כי דורשיך לעולם לא יכשלו ולא יכלמו לנצח כל החוסים בך", ורבי ירוחם שר את הניגון עם הבחורים שעה ארוכה, ואף רבי נתן חזר על הניגון כשסיפר את המעשה.

ושם מעשה בחלום שחלם רבי ירוחם את רבי איצלה, והוא סופר ע"י הגאון רבי דוד פוברסקי זצ"ל, שבעת למדו בישיבת מיר, ניגש אליו המשגיח רבי ירוחם וביקש ממנו ללמוד חברותא עם אחד הבחורים שהיה נכדו של רבי איצלה, והסביר את בקשתו כי רבי איצלה בא אליו בחלום וביקש ממנו שידאג לנכדו.

"פעם הגעתי לביתו של מרן המשגיח זצ"ל" - סיפר הגאון רבי משה רוזנשטיין זצ"ל, משגיח ישיבת לומז'ה - "הוא קיבלני בסבר פנים יפות, ושוחח עימי על ענייני. מידי פעם הבחנתי שחמותו עומדת בפתח ורומזת לו דבר מה, אבל המשגיח המשיך ודיבר איתי

בסבלנות וברוגע, כאילו אינה רומזת דבר.

"למחרת נודע לי, שבאותה שעה שישבתי אצל המשגיח, ישבה הרבנית על המשבר בחדר הסמוך, בלידת בנם הראשון, ואלו היו רמיזותיה של חמותו, אבל המשגיח במידותיו הנפלאות רצה לתת לי את מלוא תשומת הלב, ובגבורה עילאית התנתק מענייניו האישיים, והאזין לצרכיי בקשב רב..."

הרגישות לזולת היתה אצל רבי ירוחם ערך עליון, ואף גבר על ערכים אחרים אותם נהג בקביעות. וכך סיפר רבי שלמה וולבא זצ"ל: פעם התארחתי בבית המשגיח בתו של הגאון רבי צבי פסח פראנק זצ"ל, שהגיעה מירושלים לבקר את אחיה שבא ללמוד בישיבת מיר. על אף שהיה זה בראש השנה, והמשגיח נהג שלא לשוחח כלל בימים אלו, מכל מקום, משום כבודה של האורחת, בשעת הסעודה דיבר רבות אודות מעלת אביה הגדול רבי צב פסח, ובשבח הישיבה בארץ ישראל.

כאשר היה הגאון רבי שמעון שוואב זצ"ל תלמיד בישיבת מיר, הוצרך ללוות פעם כסף מהמשגיח כדי לשוב לביתו לקראת חג הפסח. כששב אל הישיבה לאחר החג, החזיר לרבי ירוחם את הכסף והודה לו על ההלוואה.

"וכי אינך יודע שאמירת 'תודה' על הלוואה, יש בה משום חשש ריבית?!" - הוכיחו המשגיח - "כרנאה שאצלכם בגרמניה הכרת הטוב גוברת על ההלכה" - המשיך רבי ירוחם לייסרו והסביר לו שקיום ההלכה בדקדוק חשוב קודם להרגלים ונימוסים.

בפעם הבאה כשנסע רבי שמעון לביתו, שוב היה זקוק להלוואה מרבו, והפעם כבר זכר שאין להודות על ההלוואה, אלא שלהפתעתו כאשר החזיר את הכסף לרבי ירוחם ושתקולא הודה, טען לו המשגיח:

"איה מידת הכרת הטוב? מדוע אינך מודה על ההלוואה...?"

"רבינו! איני מבין! הרי המשגיח לימד אותי שאסור להודות על ההלוואה...?" - התפלא רבי שמעון

"אכן, אסור להודות על הלוואה, אך צריך שיהיה ניכר שרצונך להודות והנך מנוע בגלל ההלכה, עתה איני רואה על פניך כלל רצון להודות..."

את כל כוחו, אונו ומרצו השקיע בתלמידיו, להנחותם על דרך ישרה ולהעמידם בקרן התורה והמוסר.

וכך סיפר תלמידו הגאון רבי אברהם שמחה קפלן זצ"ל, רבה של צפת: כאשר חלה המשגיח רבי ירוחם, הגיע אליו הפרופסור הנודע 'ראזע' מוורשא. אחר שסיים לטפל בו, פנה אל הישיבה וראה את התלמידים יושבים ולומדים, והתרשם מאוד מהליכותיהם ומההשקעה הניכרת על פני כל אחד ואחד מהם, הוא חזר אל המשגיח ואמר לו, כי אחר שראה את הבחורים, הוא סבור שחולשתו

של הרב נובעת מהמאמץ הרב שהוא מתאמץ בחינוך הבחורים...
"חלילה לחשוב כך" - ענה לו המשגיח - "כאשר אני בריא, עבודתי היא כמי שמשיא אש בגפרור, והשלהבת עולה מאליה..."

צורת חינוכו היתה מתוך אחריות וישוב הדעת, כפי שמספר תלמידו הגאון רבי שלמה וולבא זצ"ל: פעם סיפר למקורבו שכאשר עבר בבית המדרש בשבת אחר הצהריים הריח ריח סיגריה מפיו של אחד הבחורים, "אם כן, מדוע המשגיח לא מסלקו לאלתר מן הישיבה?" תמה המקורב, "סבו יושב בשמיים וזועק אלי, הצל את נכדי!" השיב לו המשגיח, ובהזדמנות הראשונה קרא המשגיח לבחור לשיחת נוקבת ומחנכת, והוא החל לעלות על דרך המלך, עד שלימים נעשה ראש ישיבה מפורסם...

לשליחת תגובות לכתוב הטור הרב ישראל ליוש, כתבו לו:
israel.layosh@gmail.com

ומסופר שפעם בא לחודש אלול לישיבת מיר, הגאון רבי ישע בער סולובייצק זצ"ל, בנו של מרן הגרי"ז מברסק זי"ע. הוא עלה לחדרו של מרן המשגיח זצ"ל שהיה מעל היכל הישיבה, והשקיף משם על התלמידים.
"מה אתה רואה?", שאל אותו המשגיח, "חמש מאות בחורים יושבים והוגים על תלמודם", השיב רבי ישע בער, "לא היא" - השיב המשגיח - "חמש מאות יחידים הם..."

המשך מעמוד 10 | הגה"צ רבי גמליאל רבינוביץ שליט"א

למקום, ולעולם אין מוצאים את בעליהם יתברך ואת ביתם!".
כשמוע הסבא קדישא את דברי נכדו המתוקים, עמד ונשקו על ראשו, ואמר: "אמנם את אליהו הנביא לא מצאת שם ביריד, אבל רוחו הקדושה חפפה עליך ממרום, לפי שתכלית יציאתך אל השוק, היתה בחיפוש אחריו...
"מן השמים זיכו אותך באותה הארה שזכית בלימוד טיב 'מוסר השכל' זה, להעמידך על תפארת ענוותנותך. שלא להיות חלילה מן המתאוננים והמתרעמים תמיד בגסות רוחם, רק לקבל באהבה ובהכנעה תמיד כל הנהגה שעושה עמנו השם יתברך, ברצון ובשמחה, באמת ובתמים, אמין".

(מתוך הספר 'טיב המעשיות')

לא חפץ בהם לקנותם... כד"א (תהילים קמז, י): 'לא בגבורת הסוס יחפץ'...
"הסוסים הללו עומדים שם עד עתה כחפויי ראש - איש אינו חפץ בהם, והמוכרים שלהם ביריד אינם יודעים כיצד ניתן להתפטר מהם. "כשעמדתי מן הצד והתבוננתי בתהלוכות שוק הסוסים ההומה, למדתי לעצמי לקח מוסר השכל בדרכי עבודת השם יתברך: מי שנכנע בענווה, מקבל באהבה הנהגה של מעלה, ובכל מה שעושה עמו השם יתברך הוא מקבל ברצון, הרי הוא זוכה להגיע במהרה אל המנוחה ואל הנחלה.
"ואילו אלו המתאוננים ומתנגדים תמיד להנהגה של מעלה עמהם, חייהם אינם חיים, הם רק משתוללים כל העת תמיד, בורחים ממקום

המשך מעמוד 14 | הגה"צ רבי ראובן קרלנשטיין זצ"ל

באופן כזה, בודאי לא נחשב שהצדיק אינו פוחד מהקב"ה. אדרבה, כיון שפוחד מהקב"ה הוא מביא אותם. הלא אף אחד לא אמר לו להביא את האנשים, הוא הביא אותם מדעתו.
לדוגמא אמר המשגיח: "בחור נכנס ללמוד בישיבת סלבודקא. הוא יודע שבמקום לימוד זה ישנה השגחה והקפדה. מי ביקש ממנו לבוא לסלבודקא? יכול היה ללכת ללמוד במקום אחר שאין השגחה. הוא בא מרצונו וכאילו מניח שוטר על ראשו - את המשגיח שממנו הוא פוחד. לו, אין הפגם של גנב מול גזלן!".
פלאי פלאים!

על כל פנים, מורי ורבותי, למדו א גרויסער מוסר השכל מפרשה זו: לימוד המוסר - זו ההרתעה שלנו. רק כך ניתן לנצח במלחמת היצר וחילותיו.

(מתוך 'יחי ראובן')

וגזל. הוא משלם רק קרן: 'והשיב את הגזלה אשר גזל'.
"משמע שהענין הזה - שאדם פוחד מבן אדם ומהקב"ה לא - הוא פגם נורא! אם כן", שאל המשגיח: "איך נלמד את הגמרא על רב עמרם חסידא, שכביכול פחד מבני האדם שהתאספו לקול צעקותיו, ומהקב"ה לבדו לא פחד? האם יכול להיות כזה דבר?! הלא מדובר ברב עמרם חסידא קדישא!"
אמר המשגיח דבר נפלא: הנקודה הבוחנת ומשקל המדידה הוא: מי מביא את בני האדם? רב עמרם הביא בעצמו את בני האדם! הוא צעק: 'אנא תבואו, כדי שאתבייש, ולא אעשה את העברה!'.
אם אני מביא בני אדם, משמעות הדבר שאני פוחד מאד מהקב"ה, רק מה, אני רואה שהיצר הרע מתגבר עלי מאוד, וכמעט אין לי כח להרוג אותו, לכן אני מחפש עצות כדי להרגו, ואני קורא לעזרה, צועק 'הצילו' - 'נורא בי עמרם!' בוערת כאן אש. שיבואו אנשים!

רעות בדרך"; האם בדרך לירושלים יש חיות רעות? שאל.
 היו שניסו להתבדח איתו, באמרם שהחיות הרעות של ימינו הם
 הנהגים הבלתי-זהירים, אבל הדבר, כמובן, לא סיפק את הנהג.
 והנה, מיד לאחר שעברנו את 'שער הגיא', נכנס למונית דבור ענק,
 שהפחיד את כל הנוסעים, שזזו מהכא להתם ומהתם להכא, בניסיון
 נואש לסלקו מתוך המכונה, אבל הדבור המשיך לזמזם את זמזומו
 המפחיד, ולנהג לא היתה ברירה אלא לעצור את רכבו בצד הדרך,
 ולהמתין עד שהחיה הרעה תואיל בטובה לצאת מהרכב.
 "כשחזרנו למונית והמשכנו ירושלימה, נפשטה השאלה הנ"ל
 מאליה. קידוש ה' גדול היה באותו מעמד".
 (מתוך הגדה של פסח 'חשוקי חמד')

והדברים הללו לא רחוקים מאיתנו. הם 'מדברים' גם אלינו. הם
 שייכים לנו ולמדרכתנו בעבודת השם. נכון שישנן אלפי דרגות
 בביטחון, אבל את המינימום ההכרחי לנו, במיוחד בתקופה זו, נוכל
 להשיג במעט מחשבה והתבוננות. דווקא כאשר התהום פעורה,
 והכל רואים שאף אחד אינו מסוגל להושיענו, מתעורר לו הבטחון
 ביתר-שאת, ומעודדנו להמשיך ולנהל את החיים מתוך שלוה ורוגע.

מעשה שהיה בקבוצת תלמידי חכמים, שנסעה לירושלים עם נהג
 מונית שאינו שומר תורה ומצוות. בהיותם בדרך אמרו תפילת הדרך,
 והנהג שהאזין לתפילה ביקש שיסבירו לו מדוע מתפללים על "חיות

החסד שעשיתי!
 סיפור מופלא זה, אותו סיפר הרב הבר בעצמו, מאיר וקורא: כל כך
 הרבה יהודים זקוקים לישועה, מבקשים בכל לשון, מתחננים בכל
 לב. הבה נזכור שבזאת עולם לא חתום איתנו על חוזה לספק את
 כל משאלות ליבנו, הוא באמת אינו חייב לנו דבר. יש באוצרו שפע
 עצום לחלק, ובכל זאת - הוא לא חייב.
 אבל יש לנו דרך להניח את ידינו על השפע הזה, והיא לעשות חסד.
 לעשות טוב לזולת. להתאמץ ולפעול למען יהודים אחרים. כי
 כשאנחנו עושים זאת למרות שאיננו חייבים - אנו פותחים לעצמנו
 את השער לקבל ישועה והטבה מלמעלה, אף שאין חייבים לנו אותה.
 ואדרבה, ככל שהחסד דורש יותר מאמץ, יותר 'מעבר לנדרש', יותר
 מהמחויבות הרגילה - כך עוצמתו והשפעתו גדולים שבעתיים!
 אחים יקרים, הבה נאמץ את החסד. הבה נחפש הזדמנות לפעול
 טוב בין איש לרעהו, להרבות מעשי חסד גדולים וקטנים, חיוכים
 מעודדים כמו סיוע לחבר, תרומה כספית ככל יכולתנו לצד עזרה
 פיזית עד כמה שאנו מסוגלים. חסד הוא מפתח, כלי שבוקע שערי
 שמים, ככל שנרבה חסד - כך נזכה בחסד מבורא עולם, באוצר של
 ישועות, שמחות, בריאות, נחת ופרנסה בשפע!

חייב!
 יצאתי מהרב מחזקת ומעודדת, ומיד החלטתי לפעול. הקמתי
 את הארגון הקטן שלי, שכמעט ללא משאבים מעניק ארוחות
 חמות למשפחות נצרכות. אה, וכמעט שכחתי לספר - סיפרה
 האשה כשחיוך מסתמן בזווית שפתותיה - 'שברוך השם אני אמה
 מאושרת לשלושה ילדים מתוקים...'
 ככל הסיפור הזה סיפרה האשה בבית המשפחה, בלי להבין שכל
 מילה הולמת בראש ההורים כקורנס. 'לעשות משהו גם אם לא
 חייבים', 'להתאמץ למען הזולת כדי לזכות בישועה', 'להיטיב עם
 אנשים אחרים ולזכות' - המושגים האלה העלו בהם הרהורים,
 שהובילו להחלטה להתקשר עוד באותו ערב אל הרב הבר, ולהיכנס
 לתהליך ארוך וממושך אותו אמנם אין חיוב לעבור, אבל כל כולו
 עשיית חסד והטבה לזולת, ולכן יש בו את הכח לפתוח את שערי
 הישועה וההטבה ממרומים!
 'וזו הסיבה' - סיים התורם שהפך לאבי הבן לרב הבר - 'למה ביקשתי
 לזרז את הליך התרומה. ידעתי, פשוט ידעתי, שתרומת הכליה הזו
 תביא לי ילד. נתתי כליה ליהודי אחר - הרבה מעבר למה שאני חייב
 - כדי לעשות חסד לזולת. ידעתי שבזאת עולם יתן לי ילד שהוא לא
 חייב, ייטיב עמי כשם שהיטבתי עם זולתי! וזה גם הסיפור שהבטחתי
 לך אז, בטלפון הראשון. רצייתי לזכור לספר לך על ישועתי, בזכות

לשליחת תגובות לכותב הטור ולקבלת העלון
 של הרב אשר קובלסקי: במייל, כתבו ל-6182918@gmail.com
 מתוך הספר המפואר פניני פרשת שבוע

077-2222-666 או ***4992**

קו השיעורים של 'דרשו' - לחייג, ללמוד, לדעת

חסד'. אנחנו באגודת 'נוצרי לשון' עמלנו והתייגענו לעשות חלוקה מסודרת של ספר 'אהבת חסד', במקביל ללוח היומי שייסד הגרי"ז סגל זצ"ל, כך שהלומד מסיים את הספר שלוש פעמים בשנה, לאחר לימוד של דקות ספורות מדי יום.

"ועל כל אלו יש גם את ההבטחה של המהרי"ז סגל זצ"ל, שאמר שהוא לא ראה משפחה שקבעה לימוד בספר ה'חפץ חיים' ולא ראתה ישועה. אנחנו שאלנו את מרן שר התורה הגר"ח קנייבסקי שליט"א, אם אפשר לומר שהסגולה הזאת קיימת גם בלימוד 'אהבת חסד', והוא ענה לנו תשובה חד משמעית שכן, ובאמת כבר זכינו לשמוע על לא מעט סיפורי מופתים וישועות, שאירעו עם אנשים שלמדו 'אהבת חסד'".

סיפורי מופתים וישועות, שאירעו עם אנשים שלמדו 'אהבת חסד'

"כמו שלפני שלושים שנה, כשעבדנו להחדיר את הלימוד של ה'חפץ חיים', זה לקח כמה שנים, ולאחר מכן היתה מהפכה אדירה, כך גם ב'אהבת חסד', המהפכה בעיצומה וב"ה נמכרו עשרות אלפי ספרים עד היום, ובמאות בתי כנסת ברחבי הארץ, מתקיימים שיעורים בשבת קודש אחרי התפילה, בספר 'אהבת חסד', אלפי בחורים ואברכים, מאות בנות סמינרים ועשרות תלמודי תורה בכיתות הגבוהות, לומדים יום יום בספר 'אהבת חסד'.

"אנחנו סמוכים ובטוחים, שבעוד תקופה לא ארוכה הילדים שלנו עוד ישאלו אותנו: 'האם באמת ייתכן שפעם למדו 'חפץ חיים' יותר מ'אהבת חסד'???"...

"בעקבות ההתעוררות העצומה, של רבבות יהודים מכל החוגים, ללימוד בספרי 'חפץ חיים' ו'אהבת חסד' באופן אינטנסיבי, פתחנו קו מיוחד להשתתפות במבחנים שבועיים וחודשיים, לקובעים לימוד יומי ב'חפץ חיים' או 'אהבת חסד', כאשר בין המשתתפים מוגרלים בעז"ה סכומי כסף גדולים כל שבוע. המבחנים נערכים בשיטה אמריקאית וקלילה, על ידי הארגון החשוב 'לדעת', לפרטים והצטרפות ניתן להתקשר ל- 073-728-9669. כמו כן ניתן לשמוע שיעורים בח"ה, 'אהבת חסד', ובכל נושאי בין אדם לחברו, בעברית ובאידיש, בטלפון 03-617-1132.

"ברצוני לסיים במשפט אחד, ששמענו ממרנן ורבנן גדולי הדור שליט"א מספר פעמים בשבועות האחרונים: יש הרבה מצוות והרבה דברים חשובים, חז"ל בתנא דביה אליהו, פרק כח, אומרים: 'כך אמר להם הקב"ה לישראל: בני אהובי! כלום חסרתי דבר שאבקש מכם. ומה אני מבקש מכם, אלא שתהיו אוהבים זה את זה, שתהיו מכבדים זה את זה ויראים זה מזה', אנחנו מאוד מקווים שבעז"ה מכאן תצא הקריאה לכבד איש את רעהו, ולאהוב אחד את השני, ואז נזכה שהקב"ה יקיים את מה שנאמר 'ויהי בישראל מלך' מתי? 'בהתאסף ראשי עם', וכשאר כולנו נתאסף יחד, אז יהיה יחד שבטי ישראל', בגאולה השלמה במהרה.

שיעור משכמו ומעלה, אחד מהבחורים הכי טובים בישיבה, והלימוד יהיה בזהירות המתבקשת כראוי ללמוד כשלומדים הלכה. אבל כל זה לא ריצה את המשגיח, שהמשיך להפגין חוסר שביעות רצון.

"לאחר שכבר כלו כל הקיצין שאלו הבחורים את המשגיח: 'למדנו רבינו, מה רע בלימוד הלכות שמירת הלשון? וכי רוצה המשגיח שנמשיך לדבר לשון הרע חלילה וחלילה? על מה ולמה ההתנגדות הזאת?'

"השיב להם המשגיח: 'בחורים צדיקים ויקרים! חלילה וחלילה! לימוד הלכות שמירת הלשון זה דבר חשוב ויסודי מאין כמוהו. אבל טענה אחת יש לי אליכם: האם כדי לא לדבר לשון הרע, אתם צריכים ללמוד את הלכות האלו? וכי אם יהיה מותר לדבר בגנות הזולת, תדברו בגנותו?

"שוו בנפשכם, בחור הרואה את אביו מתנהג שלא כשורה, האם הוא ירוץ לרב לשאול אותו אם מותר לו לספר על כך לכל החברים שלו בחדר האוכל? הייתכן כדבר הזה? בחור שידבר סרה באביו רק כי הרב פסק לו שהדבר מותר? הרי למדנו במסכת שבת, שהלל הזקן אמר לגוי שבא להתגייר, שהיסוד והשורש לכל מצוות התורה, הוא מה ששנוא עליך לא תעשה לחברך.

"יהודים הם אחים זה לזה!', המשיך המשגיח לייסרם בנועם לשונו, וציטט את לשון ה'מסילת ישרים' בסוף פרק י"ט: 'אין הקב"ה אוהב אלא למי שאוהב את בניו, וכל כמה שאדם אוהב את בניו של הקב"ה יותר, כך הקב"ה מגדיל אהבתו אליו'..."

הבטחה של מרן שר התורה שליט"א

"זה בעצם הרעיון שעומד מאחורי היוזמה שלנו, לעודד לימוד ב'אהבת חסד' וקונטרס 'אהבת ישראל'. כמובן שאנחנו לא בדרגה של רבי מאיר חדש, ובוודאי שהלכות שמירת הלשון הן מעשיות מאוד, למרבה הצער, כמעט לכל אחד מאתנו. אבל הרעיון הוא שאנחנו צריכים לעסוק יותר בכיוון של 'עשה טוב', שזה החלק של 'אהבת חסד'. זה לא רק לא לדבר רע על הזולת, אלא גם לא לחשוב עליו רע! זה לא רק לא לצער אותו ולהציק לו, אלא גם לפעול למענו ולגמול עמו חסד ולאהוב אותו, גם אם הוא לא מהחוג שלך, או שהרב שלו לא חושב מהרב שלך, במחילה..."

"הנביא זכריה אומר בנבואה שמנבא על הגאולה העתידה: 'הנה אנוכי שולח לכם את אליה הנביא' הנה תבוא הגאולה... אבל יש שם תנאי אחד: 'ואיש את רעת רעהו אל תחשבו בלבבכם'. כלומר, לא רק שלא תדברו רע על הזולת, לא רק שלא תצער את החבר, אלא גם אל תחשבו עליו דברים רעים! וכמו שהוא מסיים שם: 'והשלום אהבו'.

"בספרים הקדושים כתוב, שמי שחושב מחשבות רעות על יחידים או על קבוצות ועדות שונות מעם ישראל, זה בבחינה של מחשבות אסורות, כמו מחשבת עבודה זרה רחמנא ליצלן. זה מה שמונע מאיתנו, לצערנו, את הגאולה השלמה, כמו שאומר זכריה הנביא. 'בימים אלו מתחיל מחזור חדש של לימוד 'חפץ חיים' ו'אהבת

Nati ShohatFlash90

**סיכום
שבועי
ב'דף יומי
בהלכה'**

- ◆ התקיעות בתפילת מוסף של ראש השנה - בתפילת הלחש או בחזרת הש"ץ?
- ◆ מה יש להעדיף בראש השנה - מחזור לתפילה או שופר?
- ◆ מדוע תיקנו חכמים להרבות בסעודה בראש השנה?

מהלכות תפילת מוסף של ראש השנה

• בסדרי מלכויות, זכרונות ושופרות, לכתחילה יש לומר את כל הפסוקים, אך בדיעבד, אם אמר: "ככתוב בתורתך", ו"כן כתוב בדברי קדשך", ו"וכן נאמר על ידי עבדיך הנביאים", יצא ידי חובתו. ואם אמר חלק מהפסוקים, עליו להשלים את כולם.

• ראש השנה, הוא גם ראש חודש תשרי, ולמרות זאת, לא מזכירים זאת במפורש בתפילות היום, למעט איזכור קל בסוף פסוקי המוספים: "מְלִבֵּד עֲלֵת הַחֹדֶשׁ וּמְנַחֲתָהּ".

• לדעת השולחן ערוך, את פסוקי הקרבנות של המוספים, אומרים רק בתפילות מוסף של שבת ושל ראש חודש, ולא ביום טוב; ולדעת הרמ"א אומרים את פסוקי הקרבנות בכל המועדים.

התקיעות בתפילת מוסף של ראש השנה

• לדעת פוסקים רבים, התקיעות בתפילת מוסף של ראש השנה, הן בחזרת הש"ץ; וכך מנהג קהילות רבות מבני אשכנז. מאידך, בקהילות רבות נהגו, על פי האריז"ל והבעל שם טוב, לתקוע בתפילת הלחש.

• לדעת הגרי"ז מברסק, חובה על כל יחיד מהציבור להקשיב לחזרת הש"ץ בתפילת מוסף של ראש השנה, כדי לקיים את תקנת התקיעות 'על סדר הברכות'; ורבים חולקים.

• מעת שמברכים על תקיעת השופר לפני תפילת מוסף, עד גמור התקיעות שבמוסף, לאחר ברכת 'שופרות' - אסור להפסיק בדיבור, כיון שהברכה חלה על כל התקיעות. ומותר להפסיק בדיבור בעניני התקיעות, או בתפילות, דהיינו, הן בתפילת מוסף עצמה, והן באמירת תהלים, בבקשות פרטיות, בניגון התפילה יחד עם החזן, ובאמירת 'ברוך הוא וברוך שמו'; וכן מותר להפסיק בדברי תורה מעניני התקיעות, כגון הלכות תקיעת שופר. ואף מי שהפסיק בענינים אחרים, לא יברך שנית, אלא אם כן הפסיק בין הברכה לתקיעה

הראשונה בדיבור שאינו קשור לתקיעות.

• מנהג בני ספרד, להריע לאחר תפילת מוסף 'תרועה גדולה'; ומנהג בני אשכנז, להאריך בתקיעה האחרונה מהתקיעות שמוסיפים לאחר תפילת מוסף, והיא מכונה 'תקיעה גדולה'.

הלכות שונות בקשר למי שנקלע בראש השנה למקום שאין בו מחזור או שופר

• מי שנקלע בראש השנה לסביבה שאין בה יהודים, ואין ברשותו 'מחזור' של ראש השנה, לא יתפלל תפילת מוסף אלא אם כן הוא זוכר בעל פה את כל ברכותיה.

• מי שנקלע בראש השנה למקום שאין בו 'בעל תוקע', ויש ברשותו שופר, אך אינו יודע לתקוע כי אם תקיעה בלבד, או שברים ותרועה בלבד, לא יתקע כלל.

• מי שנקלע בראש השנה למקום שאין בו שופר ולא 'מחזור' לתפילה, ויש באפשרותו לצעוד רגלית לאחד משני ישובים, אשר באחד מהם יוכל להשיג שופר, ובשני יוכל להשיג מחזור - עליו להעדיף את המקום שבו יוכל להשיג שופר.

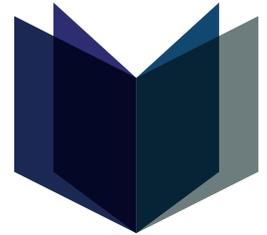
• מי שאינו יכול להתפלל עם הציבור, ישתדל לכוון להתפלל בשעה שהציבור בעירו מתפללים; ובראש השנה, בשלוש השעות הראשונות של היום, יש להימנע מתפילה שלא בשעת תפילת הציבור.

מהלכות ה'חג' והשמחה בראש השנה

• ראש השנה נקרא 'חג', והוא בכלל מצות "וְשִׂמְחֶתָּ בַּחֲגֹךָ". ולכן, אוכלים ושותים ושמחים בראש השנה כבכל יום טוב, ואדרבה, חכמינו ז"ל תיקנו להרבות בסעודה בראש השנה, לסימן טוב.

• אסור לצום בשבת וביום טוב, ואפילו עד חצות היום; אולם, בראש השנה שחל בחול, מותר להאריך בתפילה עד לאחר חצות היום, (ובמקומות רבים נהגו להימנע מכך אף כשחל בחול).

"אם ניתן לכל יהודי תלמיד חכם להחזיק ביד שלו את כתב היד של הרמב"ם, הידיים שלו ירעדו מהתרגשות"

מתיקות התורה

הדרך שלך להצלחה
בלימוד התורה הקדושה

הרב מאיר קרסיאנסקי, אחראי תוכנית 'גישמאק בלימוד' בהיכלי הישיבות החסידיות, מטעם ארגון אחינו, סיפק לנו לבקשתנו מספר עצות ו'טיפים', שיאפשרו לחפץ בכך להרגיש מתיקות מיוחדת בלימוד התורה

ישראל וייס

במסגרת הפעילות שלי בישיבות לא ראיתי משהו יותר חזק ומצליח לגרום לשינוי מהקצה לקצה לטובה אצל הבחורים כמו, באותו רגע שהבחור מקבל 'מתיקות התורה' ומקבל 'גישמאק בלימוד'. קשה מאוד להסביר בכמה שורות מה עושים ואיך פועלים, אבל אנסה לתת כמה עצות.

הנני מוכן ומזומן

לפני שניגשים ללמוד את התורה הקדושה, חייבים להתבונן רגע אחד.

אם למשל ניתן ליהודי חסידי להחזיק בידיו את הגארטל של הבעל שם טוב הקדוש הוא יתרגש מאוד, נכון? אם ניתן לכל יהודי תלמיד חכם להחזיק ביד שלו את כתב היד של הרמב"ם, הידיים שלו ירעדו מהתרגשות. אז הנה, אנחנו כולנו מחזיקים בידיים שלנו את התורה הקדושה שנכתבה על ידי הקדוש ברוך הוא בכבודו ובעצמו, בורא כל העולמים נתן לנו את התורה הקדושה. הרי העולם קיים כבר 5,781 שנה, והתורה נבראה אלפי שנים קודם לכן, וניתנה לעם ישראל כדי שנעסוק בה כל ימות עולם.

כשאתה חושב על זה ככה, יש לזה משמעות אחרת לגמרי!

זה מעביר רעד בלב, הרגשה אחרת כשבאים ללמוד ככה את התורה הקדושה.

מסרים ואיתותים מאבות אבותינו

אנחנו תמיד אומרים לבחורים, תחשוב שייתנו לך עכשיו לכתוב מכתב לנכדים שלך, יפתחו אותו בעוד 60 שנה, אתה תכתוב אותו ככה בקלות ראש, כלאחר יד? לא! תשקיע הרבה מחשבה. ואם זה מכתב לנינים שיפתחו אותו בעוד 100 שנה? כמובן שתשקיע יותר. עכשיו בוא נחשוב ביחד כמה השקיעו חז"ל כשכתבו לנו את הגמרא לפני אלפי שנה... כל מילה מדוקדקת, כל שאלה במקומה עומדת, הכל מתוכנן לפרטי פרטים, ברוח הקודש, ובמסירה מדור לדור. ולכן כשאנחנו לומדים אנחנו צריכים להתחבר לאווירה הזאת, ולהבין שכל מה שאנחנו רואים בגמרא, זה מסרים ואיתותים מאבות אבותינו, ויש הרבה מאוד עומק, מחשבה ותוכן בכל מילה ובכל אות.

המכתב האישי שלך

להבין שהתורה מדברת אלי, אליך, לשכן שלך, לכל יהודי ויהודי באופן אישי. הגמרא שאנו עוסקים בה, היא מכתב אישי שכתבו לנו התנאים והאמוראים, הם פנו אלינו וכתבו לנו, לכל אחד ואחד מאיתנו, מה מותר מה אסור, איפה צריכים הרחקות וסייגים, מתי העובר על דברי התורה חייב ומתי הוא פטור ועוד ועוד.

לכל יהודי יש חלק בתורה, "בתורת ה' חפצו ובתורתו יהגה יומם ולילה", בהתחלה זה 'תורת ה', אבל אחר כך היא הופכת להיות 'תורתו', התורה של כל אחד ואחד, וככל שעוסקים בה יותר זוכים להרגיש את ההרגשה הזאת ביתר שאת.

הכי חשוב, לסכם מה שלמדת

הכי חשוב, לסכם כל סוגיה. כשמסיימים ללמוד לסגור את הגמרא, ולחזור עליה בקיצור נמרץ על מה שלמדנו, שיהיה מסוכם בצורה ברורה. לא רק שזה עוזר לנו לזכור את הנלמד בהמשך הדרך, אלא שזה גם נותן לנו תחושת סיפוק. הנה, התייגתי, השקעתי, התאמצתי במשך שלוש שעות של לימוד, ועכשיו כשסיימתי יש לי ביד עמוד או דף שלם של גמרא. היש לך הנאה גדולה מזאת? בחור שמתרגל לייצר לעצמו את הסיפוק הזה בכל פעם אחרי שהוא לומד, יש לו חשק ורצון ללמוד שוב גם בסדר הבא...

גליון 468
שנה י' תשפ"א

סיפורי צדיקים

יו"ל לע"נ הרה"ח ר' הלל ז"ל בן ר' פינחס נחום המבורגר ז"ל

סיפורי חז"ל

והבדלת את הלויים מתוך בני ישראל
והיו לי הלויים (ח' – י"ד)

אין הקדוש ברוך הוא מעלה את האדם לשררה, עד שבוחן ומנסה אותו תחילה, וכיון שהוא עומד בנסיון, הוא מעלה אותו לשררה. כך אמר הקדוש ברוך הוא, "והיו לי הלויים", עד שבחן ובדק אותו שבט ומצאו ראוי והגון לשררה. שבשעה שהיו ישראל במצרים. מאסו את התורה ועבדו עבודה זרה, והפרו בריתו של אברהם אבינו. אבל שבטו של לוי כולם היו צדיקים, והיו עושים את התורה, ומקיימים ברית המילה. וכשבאו ישראל למדבר, ועשו את העגל, לא נשתתפו שם שבטו של לוי, אדרבה, קנאו קנאת ה'. כיון שראה הקדוש ברוך הוא שהיו כולם צדיקים, וניסו אותם ועמדו בנסיונם, בחר בהם ובורעם לעמוד לשרת לפניו בהיכלו, בו ביום הופרשו לעבודת המשכן.

(תנ"ב בהעלותך י"ג)

פרשת השבוע

משמים כוח גדול זה, הייתי יודע יפה מה לעשות בו, אבל אחי דוד משה חש עצמו כל הימים עבד נאמן של הבורא יתברך, עד שמחזיר לו את העולם בדיוק כפי שקיבל ממנו.

אל נא רפא נא לה (י"ב – י"ג)

מסופר: פעם נודמנו למקום אחד הרה"ק רבי אברהם מרדכי "האמרי אמת" מגור זיע"א, והרה"ק רבי מאיר יחיאל מאוסטרובצה זיע"א. והתפתחה שיחה ביניהם בדברי תורה וחסידות. במהלך השיחה פנה רבי מאיר יחיאל ל"אמרי אמת" שיתפלל בעדו לרפואה שלמה, והזכיר בהדגשה את שמו ושם אמו. השתומם על כך ה"אמרי אמת" ואמר: חז"ל אמרו (ברכות דף ל"ד) שנינו, כל המבקש רחמים על חברו אינו צריך להזכיר שמו, שנאמר "אל נא רפא נא לה" ואין משה מזכיר כאן את שמה של מרים. ואם כן מדוע איפוא הזכיר מר את שמו בפני? השיב רבי מאיר יחיאל, באותו פסוק גם נרמז שמה של מרים ושם אימה, שהמלים "רפא נא" הן בגימטריה "מרים יוכבד", נמצינו למדים, שמה רבינו הזכיר ברמז בתפלתו את שם אחותו החולה ושם אימה.

והאיש משה עניו מאד מכל האדם אשר על פני האדמה (י"ב – י"ג)
מסופר על הרה"ק רבי יחיאל מיכל מזולאטשוב זיע"א, ששאל, מדוע בכל התורה לא מצינו בין מצוותיה את מדת הענוה? רק מצינו ששיבחו את משה רבינו בזה. והרי מדה זו שקולה כנגד הכל, ולמה לא נמנית בין מצוות התורה? והשיב המגיד: יסוד הענוה הוא שיהיה האדם קטן בעיניו ויחזיק עצמו לאין ולכלום, ואם יחפוץ לקיים בזה מצוה, וגם יאמר "לשם יחוד", אם כן איננה ענוה אמיתית, אחרי שחושב עצמו שהוא משהו ומקיים בה מצוה.

לא כן עבדי משה בכל ביתי נאמן הוא (י"ב – י"ג)

מסופר על הרה"ק רבי מנחם נחום משטפינשט זיע"א בנו של הרה"ק רבי ישראל מרוזין זיע"א. שאמר פעם על אחיו הצעיר הרה"ק רבי דוד משה מטשארטקוב זיע"א, בשעה שאחי דוד משה נוטל בידו את ספר התהלים, ושפתיו רוחשות פסוקים של נעים זמירות ישראל, אומר לו כביכול הקדוש ברוך הוא, דוד משה בני, הריני מוסר בידך את כל העולם ועשה בו כרצונך. ואילו נתנו לי

זמני השבת

זמני יציאת השבת

ירושלים: 8:20 ת"א: 8:22 ר"ת: 8:53

פרשת בהעלותך

זמני כניסת השבת

ירושלים: 7:02 ת"א: 7:17

בציצית ראשם של כל הנוכחים, המושל כמעט שפרץ בבכי מרוב צער על היעלמו של היהלום היקר, כל המבטים הופנו אל עבר היהודי ר' שמואל שהוא האחראי על אוצרות המושל, שעמד שם חיוור כסיד כשאימת מוות נפלה עליו, אחדים מהאורחים אמרו מיד כי אין זאת אלא שהיהודי גנב את האבן היקרה, ואחרים תבעו שיכריחו אותו להודות באשמה ולאחר מכן יתלו אותו בשל הפשע שביצע.

המושל עצמו התקשה להאמין כי עוזרו הנאמן הפך את עורו ונהיה לגנב, אולם הוא גם ידע כי לאיש זולתו לא היתה גישה אל האוצר. לבסוף התאושש המושל ואמר לר' שמואל לעיני כל הנוכחים, שנים רבות עבדת אצלי באמונה, אולם עתה נראה כי לא יכולת לעמוד בפני היצר הרע שהסיתך לקחת את היהלום, אני נותן לך את דיברתי שאם תחזיר את האבן בשלימות, לא אעניש אותך ולא יאונה לך כל רע. חלילה לי, השיב ר' שמואל באומץ, חלילה לי לגנוב את היהלום או כל דבר אחר שאינו שייך לי, אולם אני מבין כי בנסיבות הקיימות אינך יכול להעלות בדעתך אפשרות אחרת, כל מה שאני מבקש זו הודמנות להוכיח בפני עם ועדה, כי לא אני גנבתי את היהלום ועלי למצוא את הגנב האמיתי. לאחר מכן ביקש ר' שמואל לעכב במקום את כל האורחים אשר הגנב האמיתי נמצא בתוכם, הוא ביקש רשות ללכת הביתה לזמן קצר, כדי להביא משהו שיעזור לו למצוא את הגנב. הרשות ניתנה לו, והוא יצא לביתו מלווה בשני שומרים כדי שלא יברח. עד מהרה חזר ר' שמואל, ולהפתעת כולם החזיק בידיו תרנגול שחור, הוא הסביר את הדבר באומרו, אורחים נכבדים, יש לי תרנגול מיוחד במינו הוא מרשה לאנשים ישירים והגונים שילטפו אותו, אולם אם נוגע בו גנב, מיד מתחיל הוא להכות בכנפיו, ולקרוא בקולי קולות "קוקוריקו", עתה הואיל ולפי דעתי הגנב נמצא כאן בתוכנו, אבקש לבחור בין כל האורחים כמה אנשים שיגשו אל התרנגול, אחד אחד, וילטפו אותו. מי שהתרנגול יקרא למגע ידו, הוא הוא שגנב את היהלום הנדיר של אדוננו.

כאשר סיים לדבר את דבריו, בחר ר' שמואל חמישה אנשים, וביניהם גם עוזר המנהל הגוי ואמר, כי הוא מניח שהגנב נמצא בין חמישה אלה. הוא ביקש אותם איפוא לגשת אחד אחד וללטף את התרנגול.

התרנגול הפלאי שגילה את הגנב

סיפור זה מספרים על יהודי ירא שמים וישר לבב, ששמו היה ר' שמואל, הוא היה תלמיד חכם גדול, בקי בהוויות העולם, ונערץ על כל סביבתו. ויהי היום, ומושל המחוז אשר עירו של ר' שמואל היתה שייכת אליו, שמע את שמעו של ר' שמואל, על כישוריו ועל חכמתו הגדולה, והחליט למנות אותו בתור מנהל עסקיו, ולא זו בלבד, אלא שהוא הפקיד בידי ר' שמואל את המפתחות של אוצרותיו, בידעו כי מנהל העסקים היהודי הוא נקי כפיים ובר לבב ולא ישלח ידו ברכוש שאינו שלו.

בחצרו של המושל, שירת עוד מנהל שתפקידו ומעמדו היה נחות מזה של ר' שמואל, אשר הוא שימש עוזר של המנהל היהודי, הלה היה גוי שונא ישראל לא קטן ובכל עת ובכל שעה חיפש תחבולות כיצד להעליל על הבוס היהודי, ובכך לסלקו ממשרתו. מטרתו של הגוי הרשע היתה כפולה, גם לתת פורקן לרגשי השנאה שקיננו בקרבו, וגם לרשת את משרתו הרמה של ר' שמואל. פעם אחת נסע המושל לאחד ממסעותיו הארוכים, וכדרכו השאיר את כל המפתחות אצל מנהל העסקים הנאמן שלו ר' שמואל. בשובו ערך המושל נשף גדול אליו הזמין את כל האנשים המכובדים בעירו, בשיאו של הנשף, שיבח המושל מאד באוזני המוזמנים הרבים, את מנהל העסקים היהודי שלו, על יושרו ונקיון כפיו, ר' שמואל עצמו היה בין המוזמנים, וכטוב לבם במשתה ביקש אותו המושל להביא מבית גנזיו את היהלום הגדול אותו הוא ירש מאבותיו, יהלום זה, כך ריננו הבריות היה הגדול ביותר בעולם, וכל הקרואים ציפו בעיני רב כדי לראותו. ערכו של היהלום לא יסולא בפז ממש עין לא ראתה, ועתה הנה יזכו כל הנוכחים לראותו, הודות לנדיבות לבו של המושל ולא מעט הודות לייצר ההתבלטות שלו.

תוך דקות אחדות הופיע ר' שמואל, כשהוא מביא עמו ארגו עשוי זהב טהור ומקושט יהלומים רבים, כל האורחים התאספו סביב המושל כדי לראות את המעמד הנדיר, כיצד הוא פותח את הארגו כדי להראות להם את היהלום הגדול, המושל נשא נאום קצר בו הפליג בשבחיו של היהלום ותינה את כל מעלותיו. לאחר מכן פתח את הארגו בצורה חגיגית, והנה שוד ושבר, הארגו ריק והיהלום איננו, זעזוע אחז

צ'ישל ונמשל

להתחבר אל מקור מים חיים – התורה הקדושה

משל בני מאהל בדואי החיים בלב המדבר הרחק ממקום ישוב, והיו נאלצים לשאוב את המים הנצרכים להם למחייתם מבורות הנמצאים במרחק רב ממקום מגוריהם, ולטלטלם בפחים על גבי חמורים. ויהי היום ומספר אנשים מקרב הבדואים ביקרו בכרך הגדול, ולתימהונם ראו שאין בני העיר נוקקים להביא מים ממרחק, אלא בכל בית מצוי ברו, שממנו נובעים מים מתוקים צלולים וצוננים. חמדו להם הבדואים את השכלול הנפלא הזה, ורכשו כמות ניכרת של ברויים, על מנת להתקינם בכל אחד מן האהלים שבמקום מושבם, כאשר תמה מלאכת הרכבת הברוים, נוכחו לדעת לאכזבתם המרובה כי אין המים יוצאים מתוכם, מיד הזעיקו את בעלי המלאכה מהעיר הגדולה, שימהרו ויבואו לראות מדוע הופלו ברזיהם לרעה מן הברוים אשר בכרך. כאשר הגיעו המומחים למקום, פרצו בצחוק גדול ואמרו לתושבי המקום: כיצד העליתם על דעתכם שיבואו המים מתוך הברוים, הרי לא הברו הוא הנותן את המים, הברו אינו אלא קצהו של צינור ארוך המתחבר בסופו אל המשאבה המעלה ושואבת את המים מתוך הבאר, והנה אתם לא התחברתם כלל אל הבאר, רק נעצתם את הברו בקיר. וכי חשבתם שעל ידי כך יבואו מים באוהליכם?

הנמשל: אלה הדברים אשר חייבים להיאמר לכל אלה אשר עזבו מקור מים חיים, לחצוב להם בורות נשברים, התורה מבטיחה לנו שפע של ברכה והצלחה, אם רק נשכיל להתחבר אל מקור מים חיים התורה הקדושה, "אם בחוקתי תלכו וגו'" או היה "ונתתי גשמיכם בעתם וגו'".

(בשם הגה"צ רבי יעקב גלינסקי זיע"א)

החמישה עשו כן, אולם למרבה ההשתוממות לא קרא התרנגול אצל אף אחד מהם. הנוכחים שתחילה הביטו על המחזה בענין רב, החלו עתה לתבוע בקולי קולות את הענשתו של היהודי החצוף, שלא די שגנב את היהלום של המושל, אלא הוא עוד מעז להתל בהם עם סיפורי בדים על תרנגול פלא. ר' שמואל הרגיע אותם באומרו כי עדיין לא סיים את המבחן, מיד תדעו רבותי מיהו הגנב האמיתי, רק עוד קצת סבלנות בבקשה, לאחר מכן הוא ביקש כי החמישה שליטפו את התרנגול ירימו את ידם הימנית אשר ליטפה את התרנגול לפני רגעים ספורים. ארבע ידיים היו שחורות כפיה, ואילו היד החמישית ידו של סגן המנהל היתה לבנה, הנה רבותי הגנב לפניכם, קרא ר' שמואל והצביע על סגנו שרעד מרוב פחד ובושה.

לאחר מכן הסביר ר' שמואל את הענין הפלאי שהתגלה לעיניהם של האורחים הרבים. התרנגול שלי הוא תרנגול פשוט כמו כל תרנגול אחר, אין לו שום תכונת פלא, ואין לו שום נטיות מיוחדות, אלא מה, בבית לפני שהבאתי אותו לכאן מרחתי אותו בפיח שחור, ידעתי כי הגנב האמיתי לא יעז לנגוע בו מפחד שמא ישמיע באמת קוקוריקו, ויזהה אותו לכן ידיהם של ארבעה האנשים הישרים שחורות, כי הם אכן ליטפו ונגעו בו בלי פחד, ואילו החמישי שהוא הגנב האמיתי רק עשה את עצמו כמלטף, אף למעשה לא נגע בו, ולכן ידו לבנה.

הידד, קראו הנוכחים לאחר שהבינו את הענין שהציג בפניהם ר' שמואל, הם החלו מיד לטפל בגנב שהודה כי העתיק מפתחות לחדר האוצר, גנב את היהלום, חתך אותו לחתיכות ומכר אותו, תוך תקווה כי החשד יפול ממילא על המנהל היהודי שנוא נפשו, בכך הוא קיווה גם להיפרע וגם להיפטר ממנו. ונתקיים בו "בור כרה ויחפרהו" המושל ששמח כי ר' שמואל נוקה מכל חשד, ציווה לתלות את הגנב ומנהל העסקים היהודי המשיך לשרת במשרתו הבכירה.

צ'ין אדם לחברו

ואהבת לרעך כמוך

מסופר על הרה"ק רבי איתמר מנדבורנה זיע"א (יומא דהילולא כ"ב סיון) שהיה אומר תדיר: אף כי אמת נכון הדבר שיש בכל אדם חסרונות ואין לך אדם ללא חסרון ומגרעת, אך האדם צריך להביט על חברו כמו על עצמו, כשם שהוא יכול לסבול את עצמו על אף כל החסרונות והמגרעות שיש בו, שהרי גם הוא ככל האדם, אינו האדם השלם, אלא שהוא מעלים עין מן החסרונות של עצמו ורואה רק את המעלות, כך הוא מחויב לסבול את חברו ולראות רק את מעלותיו. וזה שאומר הכתוב "ואהבת לרעך" והעצה לזה היא "כמוך" שתסתכל עליו כמו על עצמך.

הנפש שסבלה בשביל כולם

רב אחד ביקר אצל הרה"ק ה"חפץ חיים" זיע"א יחד עם זוגתו, והיא התאוננה בפניו על בעלה הרב, שלמידת טובו לבריות אין גבול, ויש כאלה שמנצלים מידה זו, ולבסוף הם סובלים מכך מאד. ענה לה ה"חפץ חיים" אדם שהוא טוב ומיטיב, סובל באמת מן הבריות, מאידך אם הוא רע סובלים הבריות ממנו, כשיבואו לעולם העליון כדאי מאד שיגידו שם: "זו היא הנפש שסבלה מכולם, מאשר יאמרו כי כולם סבלו ממנו"

לימוד הלכות כיבוד אב ואם

בימי בחרותו הסתופף הגה"צ רבי שמואל צבי קובלסקי (יומא דהילולא כ"ג סיון) אצל מרן החזון איש זצוק"ל וקיבל ממנו דרך חיים. פעם אחת לפני נסיעתו הביתה לבין הזמנים, כשנכנס לביתו של החזון איש

להיפרד ממנו, אמר לו החזון איש: בחר המתכוונן לנסוע הביתה לבין הזמנים חייב ללמוד הלכות כיבוד אב ואם בשלחן ערוך יורה דעה. והרי זה גם כן בכלל מה שציוונו חז"ל ששלושים יום לפני החג שואלים ודורשים בהלכות החג... לימים היה רבי שמואל צבי חוזר על כך באזני תלמידיו, בהוסיפו, שמי שלא למד הלכות כיבוד אב ואם שלושים יום לפני בין הזמנים, מוטלת עליו חובה כפולה ומכופלת לשננם בבין הזמנים עצמו, מדין תקנת משה רבינו ללמוד הלכות חג בחג.

(טוב עין הוא יבורך, יש"כ לידידי הרה"ג אברהם ישעיהו קובלסקי שליט"א, שהאיר את עיני מהעלון הנפלא "מתיקות הדף היומי")

נתינה הגונה

מספרים: על דלתו של הגאון רבי ברוך בער ליבוביץ זיע"א, התדפק פעם עני בן טובים וביקש את נדבתו, הגאון שכשלעצמו לא היתה פרוטה מצויה בידו באותה שעה, לא יכול היה למלא את מבוקשו, אולם כאשר יצא העני התלווה אליו רבי ברוך בער כברת ארץ, ומי ראה את ראש הישיבה הולך ברחוב ולא יצא? וכך התלווה קהל תלמידיו עם אותו עני שהתפעל מכל הכבוד שחילקו לו. בחזרתו הסביר הצדיק את מעשהו ואמר: הנה עני הדופק על פתחי הבתים, סובל חרפה ובושה עד שמעניקים לו תרומה הגונה, ודבר זה נבצר ממני לעשות, מדוע איפוא לא אתרום לכל הפחות מנה הגונה של כבוד.

הילולא דצדקיא

שבת קודש י"ח סיון

הרה"ק רבי ישכר דוב מראדושיץ ב"ר יצחק (תר"ג)

יום ראשון י"ט סיון

הרה"ק מנחם נחום מטקווירא מאכניווקא (תש"ו)

יום שני כ' סיון

רבי יוסף אירגאס ב"ר עמנואל (שומר אמונים הקדמון - ת"צ)

הרה"ק רבי צבי הירש ב"ר שלום זעליג

מנאדבורנא (צמח ה' לצבי - תקס"א)

יום שלישי כ"א סיון

הרה"ק רבי שלמה שפירא ממונקאטש ב"ר אליעזר מלאנצהוט (תרנ"ג)

יום רביעי כ"ב סיון

רבי יחיאל מיכל אב"ד נעמרוב הי"ד

ב"ר אליעזר (ת"ח)

הרה"ק רבי איתמר מנדבורנא ב"ר מאיר

מקרעטשניף (תשל"ג)

יום חמישי כ"ג סיון

הרה"ק רבי אהרן מברעזנא ב"ר חיים

(תרפ"ו)

יום שישי כ"ד סיון

הרה"ק רבי יצחק יעקב מבלענדוב ב"ר

חיים מאיר יחיאל ממאגלינצא (תרמ"ב)

זכותם תגן עלינו ועל כל ישראל אמן

מצווה הלכות

מאת הרה"ג נליאל הכהן רביטביץ שליט"א
מח"ס "גם אני אודך" רספרים יוסף הדרס" על המצוות.

הגבהת התורה (ג')

א) רבים נוהגים שמסבבים את הספר תורה בהיקף שלם, דהיינו שפונים לצד דרום ולמערב, צפון ומזרח, בסיבוב שלם. (באר שבע על מס' סוטה, פרק ב', שו"ת שבט הלוי, חלק ט', סימן כ"ו)
ב) מעיקר הדין אין צריך הספר תורה להיות פתוח בשעת הגבהה במקום הקריאה. (עיין שערי אפרים, שער י', סעיף י"ד) אמנם בשלחן הטהור [קומרנא] (סימן קל"ד, סעיף ב') מביא שיש מצוה גדולה לראות האותיות שקראו אותם (או שיקראו בהם) בדווקא, ולכן נוהגין לכתחילה שיהיה הספר תורה פתוח במקום הקריאה. (פסקי תשובות, סימן קל"ד, אות ד')

לע"נ

הרה"ק רבי איתמר מנדבורנה
ב"ר מאיר מקרעטשניף זיע"א
נלב"ע כ"ב סיון תנצב"ה

קרית קרעטשניף רחובות

טל': 052-7144471 מייל: sipureitzadikim@gmail.com

בחסות רשת חנויות

גל פז

פני עין חמד

יוצא לאור 7"י בית הכנסת שכונת "עין חמד" - מכללת ציון

פְּרִשְׁת בְּהַעֲלוֹתְךָ - שְׂכָר גְּדוֹל עַל מַעֲשֵׂה קָטָן

"וְהָעַם לֹא נָסַע עַד הָאֶסְף מְרִים" (במדבר יב, טו)

חברתה וסיפרה: "האם את זוכרת את אותה שהסתובבנו בין אנשי העיר כדי לאסוף כסף לצורך מצווה פלונית? את זוכרת שלפתע ראינו מרחוק מעבר לרחוב את גברת פלונית, ואני הצבעתי לעברה ואמרתי לך: "הבה וניגש אליה" – "זוכרת", ענתה אשת הגר"א.

הנפטרת אמרה: "דעי לך, כי ההפרש בשכרנו על אף ששתינו הלכנו יחד כדי להתרים, על אותה תנועת יד קלה שבה הסבתי את תשומת ליבך, השכר שקיבלתי היה גדול יותר משכרך לאין שיעור!".

מסופר בתורה על נח: "וַיִּשְׁכַּר וַיִּתְגַּל בְּתוֹךְ אָהֳלָה" (בראשית ט, כא) ובניו כיסו אותו, כמו שנאמר: "וַיִּקַּח שָׁם וַיִּפֹּת אֶת הַשְּׂמֵלָה" (בראשית ט, כג) רש"י אומר: "ויקחו אין כתיב כאן אלא ויקח. לימד על שם שנתאמץ במצווה יותר מיפת, לכך זכו בניו לטלית של ציצית, ויפת זכה לקבורה לבניו".

עלינו ללמוד מזה מוסר השכל. שני אנשים עשו אותה מצווה. אחד קיים את המצווה בכוונה ובהתלהבות. השני אומנם גם כן קיים אותה מצווה, אבל רק נגרר אחרי חברו ועשה את המצווה. המצווה נקראת על שם אותו אחד שהתאמץ יותר והוא יקבל שכר גבוה יותר מאשר חברו.

בברכת שבת שלום

הרב אליהו חיים פנחסי שליט"א
חבר הרבנות המקומית מבשרת ציון

רש"י הקדוש כתב (סוטה ט ע"ב): "זה הכבוד חלק לה המקום בשביל שעה אחת שנתעכבה למשה, כשהושלך ליאור, שנאמר: 'וַתִּצְבַּב אַחֲתוֹ מִרְחַק לְדַעַה מֶה יַעֲשֶׂה לוֹ' (שמות ב, ד)".

אנחנו יכולים יותר להבין את גודל השכר לו זכתה על מעשה שמירת אחיה הקטן על ידי דברי התוספות (סוטה יא.): "לאו דווקא שעה, אלא שלישי או רביעי".

ביאור דבריהם: בשבעה ימים יש מאה שישים ושמונה שעות, שהן חמש מאות וארבעה שלישי שעות. נמצא אם כן, כי על מעשה של השגחה במשך עשרים רגעים על משה אחיה, זכתה לשכר של המתנת כל העם – למשך זמן הרבה יותר ארוך - שנאמר: "וַתִּסְגַּר מְרִים מְחוּץ לַמַּחֲנֶה שִׁבְעַת יָמִים, וְהָעַם לֹא נָסַע עַד הָאֶסְף מְרִים" (במדבר יב, טו).

מכאן עלינו ללמוד דבר עצום בעניין שכר המצוות. על מצווה זעירה שהאדם מקיים הוא מקבל שכר גדול.

מסופר בשם מרן הצדיק הרב ישראל מאיר הכהן זצ"ל (ה'חפץ חיים' זיע"א) וכן הובא בפנקסי ה'חברא קדישא': רעייתו של מרן רבי אליהו קרמר זיע"א (הגאון מוילנה) וחברה שלה נהגו לאסוף צדקה עבור עניי העיר. הן היו מסתובבות יחד בבתי אנשי העיר והיו מתרימות אותם.

הן התחייבו זו לזו שמי שטיפטר ראשונה לבית עולמה, תבוא לספר לחברתה מה נעשה שם בשמיים.

הראשונה שנפטרה היתה החברה של אשת הגאון מוילנה. היא הגיעה בחלום הלילה אל

הצלחה בגור"ר

יצחק אריאל בן טובה חגי חיים וב"ב שמואל אימן בן אסתר זרי שגית בת רותי מאיר ישראל בן רחל ברכה- יראת שמים ליאור יהושע סומך וב"ב גלית בת מסודי יהודה אריה בן רחל ברכה ארז בן שושנה רונן אברהם וב"ב קסירר אפרים וב"ב רחל ברכה בת פדילה דליה משפ" שטרית נעם יצחק בן רחל ברכה רינה בת סימי וב"ב יוסף ליאור בן דליה אפרת- הצלחה בכל העניינים י.מ.י.ש כדורי אקבלי יוסף חיים בן נסכה שולמית ומרדכי חיים דויטש וב"ב עמית בן אהרון וב"ב

זיווג הגון וכשר במהרה

אורן חיים בן אלן אסתר רותית בת סימי תרצה בתיה בת ימנה נינט יוסף בן רוחמה אילן בן ג'וליאנט יפית שרה בת ג'ינה דרור בן סופיה אנאל חביבה בת שולמית מיטל בת מלכה מאיר בן שרית ואליהו טליה עדן אסתר בת שולמית נעם בן שרה שירי ימנה בת שולמית דוד עומרי בן יהודית שושנה שירה בת סילביה שמעון בן שולמית סיון רבקה בת אלן אסתר עמית בת טובה אברהם גורג'י בן דליה אפרת אורן בן נעמי

זרע קודש בר קיימא

גלית בת מסודי אליהו דרר בן ימנה אילנה בת רוחמה שמואל אימן בן אסתר זרי סיון בת אסתר רחל מרים בת יהודית דניאל בן שרה ואושרית בת שושנה נעמה בת יפה דגנית בת שושנה אסף בן סופיה נתנאל בן ג'ינה מיטל בת שושנה

רפואה שלמה

מאיר ישראל בן רחל ברכה יצחק בן עזרא ימנה ניזרי בת סטה- בריאות ואריכות ימים מרדכי ניזרי בן פרח- בריאות ואריכות ימים מאיה בת עדי דליה אפרת בת נעימה סימי בת סוליקה שלו בן מזל פחימה אורן בן אסתר דינה בת מזל נעם יצחק בן רחל ברכה נעמי בת רחל שירה שילת בת אורלי אפרים בן שרה לביא ישראל בן תמר חיה אסתר בת סוליקה מוריה בת רחל ברכה נחום בן כיריה יהודה אריה בן רחל ברכה ישראל בן חווה יפה בת שרה-הצלחה ורפואה רחל בת זוהרה משה בן נדימה עינת בת רחל ברכה בנימין בן יקוט רפאל משה בן רחל יצחק בן פנינה רחל ברכה בת פדילה דליה יצחק בן רבקה רותית בת סבריה קסנש בת דגטו יצחק בן חנון רפאל אבידן בן תקווה אליהו בן רחל מיכאל יהודה בן מרים בנימין בן ברכה אלן אסתר בת שרלוט יהודה לייב בן אסתר מלכה נעימה בת שרה יהודית אסתר פראדל בת חיה- בריאות ואריכות ימים

העלון מוקדש לעילוי נשמת משה בן גורג'יה ז"ל

לרפואה שלמה לנוריאל בן אסתר

לרפואה שלמה לאיידה חיה בת אסתר וליילד אלחנן רפאל בן איריס וליילד אורי חיים בן שלי

הצלחת דביר בן נלי רחל

זש"ק, פרנסה טובה ובריאות איתנה לאליהו ניזרי בן ימנה וגלית בת מסודי

הצלחת ולרפואת אברהם גורג'י בן דליה אפרת וב"ב והצלחת יוסף ליאור בן דליה אפרת וב"ב

לע"נ הצדיק ר' חיים אבישלום כהן פרחיה בן בלנקה זצ"ל

זמני לכת

7"י	כנסת לכת	צאת לכת	ריבון תם
י"ט	19: 03	20: 15	21: 10
כ"א	19: 20	20: 13	21: 07
מ"ט	19: 23	20: 16	21: 11
כ"ב	19: 20	20: 13	21: 06

שואל ומשיב בהלכה – בשולי גוים - חלק כ"ג

כאשר גוי מבשל תירס קלחים האם יש בהם איסור בישולי גוים?

Ice ?

להלן סיכום ההלכה מפי ר' אליהו חיים פנחסי, רבנות מקומית מבשרת מתוך ספרו 'הכשרות למעשה':

תשובה ?

תירס קלחים- המתבשל בתוך מים רותחים, יש שהחמירו בו משום בישולי גוים. לשיטתם תירס אסור לקנות מן הגוי כשהוא מבושל. **מקורות:** כן ראיתי, שהעלה בספר 'אוהל יעקב' (עמוד צ). לעניות דעתי נראה שהמיקל יש לו על מה שיסמוך. למרות שהתירס עולה על שולחן מלכים, זה דווקא כשהוא גרגירים ולא כשהוא שלם בצורתו, שאין זה דרך נימוס לאוכלו בפני אנשים חשובים. יש להעיר, שאיסור בישולי גוים הוא ללא התייחסות לבעיית התולעים המצויה בו. [יש לציין כי כיום ניתן להשיג קלחי תירס בכשרות מהודרת ללא חשש לחרקים].

לעניין תירס גמדי המיובא מחוץ לארץ [שהוא בחזקת נקי מתולעים] ונאכל שלם עם הקלח ונוהגים לשווק אותו משמר בפחיות, יש מקילים, מכיוון שנאכל חי ויש מחמירים.

לעניין חטיף הנקרא פופקורן, שנעשה מגרעיני תירס יבש, נראה שפשוט להתיר את עשייתו על ידי גוי, מכיוון שאינו עולה על שולחן מלכים. **מקורות:** כן העלה בשו"ת 'רבבות אפרים' ח"ז (עמוד תנ), ובספר 'אהלי יעקב-סקוצ' (עמוד קו, תרכד). יש לבדוק, שהגוי לא מוסיף לפופקורן תוספים שאינם כשרים, למעט מלח.

נראה שהמיקל יש לו על מה שיסמוך, מכיוון שבצורתו (כשהוא שלם) אינו עולה על שולחן מלכים. אולם, זהו באופן שהכלים מיוחדים לבישול התירס - ולא השתמשו בו לדברים אחרים אסורים.

ירקות שנמכרים קפואים ומגיעים מחו"ל, אף שבמפעל מעקרים אותם במים חמים לפני הקפאתם כדי להרוג את החיידקים ולהאריך את חיי המדף שלהם, אין בהם בישולי גוים. **הערה:** אף בירקות, שאינם נאכלים כמות שהם חיים, מותר. מכיוון שהבישול הוא חלקי ואינו מגיע לרתיחה ממש. ועוד, דעת השו"ע (סימן קיג סי"א) בשם יש אומרים, שכאשר הגוי בישל כמאכל בן דרוסאי וגמרו ישראל, אין בו איסור. כן העלה בשו"ת 'דברי דוד' ח"ד (חיו"ד סימן יט אות יא). ועוד, שאין בכוננת הגוי לבשלם אלא להרוג את החיידקים. אולם ראיתי בשו"ת 'עמא דבר' (עמוד קע) בשם הראש"ל הגר"מ אליהו זצ"ל שיש להחמיר. נראה, כשאדם נמצא בחו"ל עליו לוודא עם ועד הכשרות המקומית את ענין הכשרות, מכיוון שיש לחשוש, שמא באותם כלים מעבדים גם נבילות וטריפות.

אף שהגזר הגמדי עובר במפעל שיש בו בישול גוים, מותר – מכיוון שנאכל חי.

לבבות דקל המיובאים בפחיות ממפעלי גוים בחו"ל, ועוברים שם תהליך בישול, מותרים מכיוון שנאכלים כמות שהם חיים. **מקורות:** כן דעת הראש"ל הגר"מ אליהו זצ"ל הובא בשו"ת 'עמא דבר' (שם).

תחתיות ארטישוק המגיעות בצנצנות [לרוב מספרד], עוברות בישול לצורך פיסטור והשמדת חיידקים- אוטוקלאב, יש להחמיר משום בישולי עכו"ם. **הערה:** מכיוון שאין דרך לאוכלם חי אלא לאחר בישול. יש לציין, כי לבבות ארטישוק נגועים מאוד בחרקים, ולא ניתן לנקותם במהלך הייצור למעט התחתית שמותר, ולכן הרבנות הראשית לא מאשרת את כשרותם.

חֶסֶד מְפָלָא

מעשה שהיה בארה"ב בשנת ה'תש"פ, בשעה שהנגיף התפשט בקרב האוכלוסייה, ונגזר על הציבור להישאר בבתיהם. נאלצו אנשים רבים מכורח המצב לשהות בבידוד ולהיזהר, לא להיות במגע עם אנשים אחרים, שמא ידביקו או ידבקו. הסיפור על אלמנה ישישה שנגזר עליה לערוך את סדר ליל פסח לבד. אחד השכנים התקשר והציע, שיפתח את דלת דירתו. שולחנו יעמוד שם, וכך תוכל לשמוע את קריאת ההגדה ולהצטרף אליהם מביתה. וכך היה.

אותה ישישה פתחה את הדלת ושמעה כל מילה. ה'סדר' התנהל כולו לשבעות רצונה. בנה התקשר אליה בחול המועד ושאל אותה: "אימא, איך עברו ימי החג הראשונים?" - "נפלא", האם אמרה. "הרגשתי כמו בבית. מעניין, שהשכן נהג ממש כמו אביך... אותו הנוסח והנעימה, אותן המנגינות, שהחזירו זיכרונות ערבים. זה נתן לי הרגשה נפלאה...".

"אימא!", אמר בהתרגשות הבן, "עכשיו נפתרה התעלומה! שכן זה פנה אלי לפני כשבוע, וביקש ממני שאקליט לו את כל ניגוני בית אבא בליל הסדר, וכמו כן שאפרט לו איך אבא נהג בשעת עריכת הסדר". שבע לפני הפסח בזמן הקורונה, מתח, הילדים בבית. למרות הכל, יהודי זה עוסק בשלו - חוזר על הנוסח, משנן את המנהגים המיוחדים, מפזם את מנגינותיו של השכן.

הוא רצה להרנין לב אלמנה, שתרגיש כמו בבית. הוא רצה להכניס שמחת יום טוב בנפש בודדה, לאחוז בדרכי הבורא יתברך שמו, הרופא לשבורי לב ומחבש לעצבותם... "והיא שעמדה לאבותינו ולנו..." הנהגה מופלאה של איש ישראל בעת כזו - היא שעמדה ותעמוד לנו לגאולתנו ולפדיון נפשנו... (מעובד מתוך דברי הרב ישראל קנר)

עושה אירוע שמחה באולם שמחות וברצונך להפוך אותו לכשרות "מהדרין-גלאט"?

צוות משגיחים תלמידי חכמים ידאגו לכך בכל איזור בארץ. ההשגחה החל מזמן אספקת הבשר ועד למנה האחרונה. בפיקוחו של הרב אליהו חיים פנחסי שליט"א 052-6329144 (הנייד באישור ועדה רוחנית)

מינויים

לקבלת העלון חנים במייל מדי שבוע, יש לשלוח בקשה למייל PnineEH@gmail.com

הקדשת העלון

ניתן להקדיש את העלון לעילוי נשמה, רפואה שלמה, הצלחה, זיווג הגון, חזרה בתשובה וכו' נא לפנות לליאור בטל" 052-7652084 כתובת המערכת: עבור ליאור עצמון, רח' הבושם 26א ת.ד. 83375. מבשרת ציון. מיקוד 9076926

לשאלות בהלכה

נא לפנות לרב אליהו פנחסי בטל" 052-6329144 (הנייד באישור ועדה רוחנית)

אם ראשונים כמלאכים - המקבל הגאון הרב משה אזגורי זצ"ל

המקובל הגאון הרב משה אזגורי זצ"ל - נולד בשנת ה'תר"ך בערך (1860) בכפר יונילן שבמחוז תילוואת שבהרי האטלס (מרוקו). כבר בגיל צעיר בלט בכישרונותיו המיוחדים, וניכר כי נועד לגדולות. שקידתו והתמדתו בתורה, לצד נועם הליכותיו ייעדו לו עתיד מזהיר. כשהיה כבן שתים-עשרה שנים בלבד נפטר אביו. דודו ר' דוד הכהן שהיה ת"ח וגדול בהוראה ריחם עליו. הוא לקח אותו לביתו, דאג לו לכל מחסורו ברוחניות ובגשמיות וגידל אותו כבנו. רבינו התברך, כשהיה אצל דודו, מפי המקובל האלוקי רבי יעקב אביחצירא (ה'אביר יעקב') זיע"א, שיזכה להאיר את עיני ישראל בתורה.

ברכת הצדיק התקיימה במלואה. רבינו עלה והתעלה בתורה ובחסידות עד שנבחר לשמש כאב בית הדין של מחוז תילוואת. רבינו הפך למנהיגם של יהודי הכפרים ממראכש ועד עמק הדרעא. שמו של רבינו הלך לפניו, והוא היה מכובד מאוד בפי חכמי דורו. בנוסף הועמד בראש הישיבה הגדולה 'אנגלז' ביונילן' עם המקובל ר' דוד פרץ זצ"ל (מח"ס 'מגן דוד', שהיה גדול בתורת הנגלה והנסתר ומפורסם במופתים). יחד הם זכו להעמיד תלמידים רבים. כל ימיו נהג בחסידות ובפרישות. הוא מעולם לא ויתר על מנהגו לטבול, אף בימות החורף הקרים כשנאלץ לשבור את מי הנהר הקפואים. היה צם וכן עודד את היראים לצום 'תענית הפסקה' (תענית ממוצ"ש עד הקידוש של שבת לאחר מכן. שישה ימים רצופים! באותם הזמנים תענית זו היתה נהוגה בקרב רבים מיהודי מרוקו ואף אצל הנשים הצדקניות). הקים קרן בשם 'הכנסת כלה' עליה היה אחראי ואסף כספים עבורה. קרן נוספת שהקים נקראה בשם 'קמחא דפסחא' שעליה פיקח ואף השתתף בה באופן אישי, החל מזריעת החיטים וקצירתן ועד לחלוקת המצות לעניים. גאון בנגלה ובנסתר. ענוותן מופלאה. נפטר ב-כ"ב סיוון ה'תש"א (1941). חי כ-81 שנים. נקבר בכפר תילוואת. ב-כ"ט סיוון ה'תש"ע (2010) לאחר שהיה חשש כבד לקברו של הצדיק הועלה במבצע מורכב לארץ ולאחר שהוציאו את גופו הטהור והשלם נקבר במושב תירוש. בנו, ר' מאיר מילא את מקומו.

אביו: הצדיק המפורסם ר' יוסף. **אימו:** מרת סעדה. **מרבתי:** דודו, הגאון ר' דוד הכהן (מגדולי הפוסקים בדורו). **מתלמידי:** הגאונים ר' רפאל בוסקילה, ר' יוסף פרץ, החסיד ר' שמעון הכהן, ר' יוסף אזגורי (זכה לגילוי אליהו הנביא), ר' שמעון דרעי (אחיו מאימו של רבינו). **ילדיו:** ר' מאיר (ממלא מקום אביו בהנהגת הקהילה במרוקו, וכן לאחר עלייתו לארץ בנתיבות), ר' רפאל החסיד, ר' ניסים (רב מושב תירוש). **מספריו:** יורים משה - סודות וחיודשי תורה, מדרשים ודרשות, ופיוטים רבים.

ו אחד ה'אביר יעקב' הגה"ק רבי יעקב אביחצירא זיע"א הגיע לכפר יונילאן. הצדיק התארח אצל ר' דוד הכהן, הבית בו אימצו את רבינו. ה'אביר יעקב' זיע"א הביט בעיניו הקדושות בנער משה. הנער עורר את התפעלותו והרב שאל: "למי הנער הזה?". ר' דוד סיפר כי הילד התייתם לאחרונה מאביו ומאז הוא מגדל אותו בביתו. באותה הזדמנות ביקש שיברך את הנער. ה'אביר יעקב' כיבד את הנער משה בחתיכת סוכר, בירך אותו והבטיח לו כי יגדל בתורה ויזכה להיות גדול בתורה ויאיר את עיני ישראל. במשך השנים ברכתו של ה'אביר יעקב' התקיימה במלואה.

ל גדולתו של רבינו סיפר תלמידו ר' רפאל בוסקילה זצ"ל כי פעם בשיעור גמרא, בעת שלמדו את דברי האמורא שמואל שאמר: "נהירין לי שבילי דשמיא כשבילי דנהרדעא" (ברכות נח:). אמר ר' משה בענווה בלשון ערבית "בנדימל", רוצה לומר: "וכי רק הוא רואה אותם? והלא גם אנחנו רואים אותם"... רבינו למעשה לא הבין: "מה החידוש פה, שהאמורא שמואל היה צריך לספר לנו זאת?".

ר בינו היה יוצא לסחור בעונת האגוזים כדי לממן את הוצאות הישיבה. פעם אחת נסע יחד עם סוחר ממולח לכפר סמוך כדי לרכוש כמות גדולה של אגוזים. במעמד הקניה, התחלקו ביניהם ר' משה והסוחר בספירת האגוזים. לאחר מכן שילמו למוכר הערבי את כספו. בדרכם חזרה ליונילן, שח הסוחר אודות הקניה המוצלחת ואמר לרב: "לו הייתי סוחר על הספירה המדוקדקת של רבינו, לא היינו מרוויחים היום מאומה".

כשרבינו הבין כי הסוחר רימה בספירה, הוא נחרד עד עמקי נשמתו וציווה להשיב מיד את הגזילה. כאשר הסוחר הודה על רמאותו בפני המוכר הערבי, הלה נדהם מיושרו של הרב והודיע כי הוא מוותר על כספו. רבינו עמד איתן בדעתו כי אינו מוכן שיהיה ברשותו כסף גזול, ובכך גרם לקידוש ה' גדול.

אנשים שהיו נוכחים בהלוויה במושב תירוש לאחר שהעלו את עצמותיו הטהורות סיפרו על פטירתו. הם זוכרים כי בילדותם, ביום כ"ב סיוון ה'תש"א רבינו נפטר. הצדיק אסף את בני קהילתו לפני פטירתו סביב מיטתו ונפרד מהן בדברי מוסר והתעוררות. במילותיו האחרונות אמר לסובבים כי ברוכותיו במיטה שלו, וכל אדם הזקוק לישועה או ברכה לא יושב ריקם כשיאחז את המיטה. לאחר פטירתו של הרב זצ"ל, אנשים רבים זכו להיושע וראו ברכות בזכות המיטה.

בנו, הגאון ר' ניסים, ובינו של הצדיק ר' חנניה טיפלו בהעלאת עצמות הצדיק לארץ ישראל. לשם כך הוכנו אנשים שיטפלו בכל הנושא. גדולי הדור הגיעו לאולם ההספדים ברחבה בכניסה לבית העלמין במושב תירוש כדי להספידו כראוי לתלמיד חכם עצום כמוהו. הרה"ג רבי יצחק הכהן (רבה של שכונת שמואל הנביא בירושלים), האדמו"ר רבי יחיאל אבוחצירא (רבה של רמלה), הגאון רבי חיים סויסה (מח"ס 'מנחת ערב'), הרה"ג רבי שמעון כהן (ראש ישיבת 'תורה אור' באשדוד), הרה"ג רבי ישראל יפרח (אב"ד בירושלים וחבר ביה"ד הגדול), והרה"ג רבי דוד בניזרי (ראש כולל 'אור החיים' בבית שמש) היו בין המספידים הרבים.

הרבנים נשאו במשך כשעתיים דברי התעוררות במעלת שבחו וגדולתו של הצדיק זצ"ל שעצמותיו הובאו לקבורה בארץ ישראל בס"ד במבצע מורכב ומיוחד. הצדיק נקבר לאחר חצות היום בערב שבת קודש.

חֲמִירַת לְשׁוֹן הָרַע

באותו רגע, הנער, שנזהר כל ימיו מחטא לשון הרע, גילה לה: "דעי לך אימא, שבישיבה של מעלה יושב מרן הצדיק הרב ישראל מאיר הכהן, ה'חפץ חיים', כל העת.

כל יהודי שלומד בספריו 'חפץ חיים' ו'שמירת הלשון', וכן מי שמשדל ומעודד אחרים ללמוד בספריו, ומשקיע כוחות ומאמץ להתחזק ולחזק את שמירת הפה מכל לשון הרע – מרן ה'חפץ חיים' בכבודו ובעצמו עומד להמליץ עליו טוב, לבקש מבורא עולם למענו - להרעיף עליו משמיים שפע טובה וברכה!".

"ולא זו בלבד, אימא", הנער הוסיף, "אלא שכל האסונות בעולם הזה: כל הטרגדיות, המחלות, כאבי הלב - הכל נובע מחטא הלשון. הכל נגזר בגלל לשון הרע".

"החטא הנורא הזה מביא לעולם את כל הרעות. בגללו מתרחשים אסונות קורעי לב וטרגדיות נוראיות. רק ההימנעות מלשון הרע – יכולה לעצור את האסונות ולהרעיף על העולם טובה וברכה!", הנער סיים את דבריו. הוא ביקש מאימו לפרסם זאת, ואז הוא נעלם מעיניה.

האם התעוררה, מכוסה זיעה קרה. עיניה דמעו, היא זכרה את דבר החלום היטב. כל מילה ממנו עמדה חיה, צלולה ובהירה לנגד עיניה.

כפי שביקש, היא פרסמה את מה ששמעה מעולם האמת. הדברים התפרסמו בקרב הציבור, וכך הגיעו לאוזני הגה"צ רבי צבי מאיר זילברברג שליט"א, שסיפר את הסיפור המופלא. איננו מבינים, מה שקורה בעולם הזה.

כמה צער ויגון, מחלות, אסונות וטרגדיות מצמררות. לא הרבה פעמים נפתח צוהר ללמדנו על מה ולמה. מעט מאוד פעמים אנחנו זוכים לגילויי שמימי, כי הכל מתחיל ונגמר בחטא לשון הרע.

המילים, שאנחנו מוציאים מהפה, הן חץ שלוח השמימי. אם הן נושאות ארס - הן מביאות הרס חזרה לעולם הזה.

אם הן מלאות משטמה, לשון הרע, דיבורי גנות - הן עלולות חלילה להשיב לעולם הזה צרות, שלא נרצה לדעת מהן! רק התחזקות בשמירת הלשון, הקפדה על איכות הדיבורים שלנו- בכוחה להבטיח, שהמילים שלנו לא יזיקו.

נזכה בעז"ה כי מרן ה'חפץ חיים' בעצמו יעמוד וימליץ טוב בעדינו להרעיף עלינו טובה וברכה. **דברי החכם מכל אדם "מִתְּוֹת וְחַיִּים בְּיַד לְשׁוֹן"** (משלי יח, כא) **מקבלים כאן משמעות אחרת לגמרי.**

אדם המדבר אינו משפיע רק על עצמו אלא גם על האחרים, העלולים להיפגע מדבריו, ועל העולם כולו!

להלן סיפור מופלא, המעובד מתוך דברי הרה"ג ר' אשר קובלסקי שליט"א. יש בו כדי ללמדנו מעט מה החומרה של דברי לשון הרע, כיצד מתייחסים אליה בעולמות העליונים ועד כמה היא משפיעה על האסונות המתרחשים בעולם הזה.

הוא היה בחור צעיר לימים, וכבר אז ניכרו בו אותות הצטיינות נפלאים. הנער הצעיר עמל בתורה באהבה ובשקידה. הוא עבד את בוראו בכל לב ובדבקות ראויה לשבח. כל רואיו ומכריו הכירו בו, כי הוא זרע בירך ה'. לכולם היה ברור כי לגדולות נועד...

למרבה הצער, ימי הטובה לא ארכו. הנער הצעיר התבקש לבית עולמו. את הצער והיגון ששררו בקרב משפחתו וחבריו - אי אפשר לתאר...

יותר מכל, האסון השפיע על אימו של הבחור. הנער היה קרוב לליבה. את מיטב תפילותיה ודמעותיה השקיעה בצמיחתו הרוחנית. במיטב כוחותיה התמסרה לראותו עולה בתורה וביראת שמיים. היא התקשתה להתאושש מהאסון הכבד שפקד אותה.

מדי יום היא היתה ממררת בבכי על בנה. היא לא פסקה מלדבר בשבחו ולקונן על לכתו. ככל שנקף הזמן, נראה היה כי דברי חז"ל 'גזירה על המת שישתכח מן הלב' לא התקיימו בה. היא התכנסה בכאבה ושקעה בו.

היה זה לילה אחד, מרגש ומרטיט, שלא ישכח מליבה של האימא לעולם. כמדי ערב היא עלתה על יצועה. באישון ליל, בחלום, הבחינה בבנה יקירה צועד לקראתה. פניו היו מאירות וזקנות וחיך גדול של שמחת חיים היה על פניו.

היא רעדה והתרגשה. לרגע עמדה המומה כנגדו. פחד, התרגשות, אימה, שמחה, חרדה ורטט – שלטו בה בתערובת בלתי נשלטת...

לא היה לה כל ספק: זו דמותו, זה בנה שנפטר לא מזמן. הוא כאן לנגד עיניה. כנראה קיבל אישור נדיר ממרומים לבוא אליה בחלום הלילה. דמותו קורנת, מבטו כבחי חיותו, והיא עומדת כנגדו, רועדת בחוסר שליטה, המומה ממראה עיניה!

"שלום אימא", הוא התקרב אליה, "בבקשה אימא, אל תצטערי עוד על לכת. נתנו לי אישור לבוא אלייך ולספר לך, כי זכיתי במקום גבוה בשמיים".

"אני נמצא במקום טוב מאוד. אנא אימא, מנעי קולך מבכי ועינייך מדמעה. בנך הגיע למקום טוב בגן עדן. הכל בסדר - ואף יותר מכך".

האם התאוששה קמעא מההלם, מתנחמת מעט באותה ידיעה מרגיעה. היא שאלה אותו: "אנא גלה נא לי בני יקירי, אמור לי בבקשה, מה קורה שם למעלה? מה אירע עמך שם?".

הרב יצחק בן תפאחה כדורי זצ"ל הרב שבתי בן אסטריא אטון זצ"ל וילד יחיא בן יוסף ז"ל פואד אברהם בן רג'ינה ז"ל מאיר מורד בן שושנה ז"ל יצחק בן ברקו דב ז"ל אביבה בת איירון ע"ה זהבה בת שושנה רייזל ע"ה יצחק בן ברקו דב ז"ל אברהם בן יונה ז"ל עמירם בן דבורה ז"ל אביגדור בן ג'ולי ז"ל יצחק בן חביבה ז"ל סעידה בת תופחה ע"ה ר' שאול בן סילביה זצ"ל אהרון (אורי) בן רבקה ז"ל מזל בת שמעון ע"ה שני בת אסתר ע"ה דב בן יצחק ז"ל יוסף בן מרים נוסרת ז"ל מסודי בת חביבה ע"ה סוליקה בת עישה ע"ה יעקב בן אסתר ז"ל אסתר בת גולה גאולה ע"ה סלים בן פרחת ז"ל רחל רפאת בת השמת ע"ה יוסף בר סעדה ז"ל יעקב בן סלימה ז"ל לטיף בן פרחת ז"ל שלום בן אסתר ז"ל ספירנס תקווה בת נעימה ע"ה מרים בת שרה ע"ה מישא אסתר בת זרה ע"ה אביבה לוי ע"ה אברהם בן טובה ז"ל עפאת בת השמת ע"ה כל נשמות עם ישראל

הרב עובדיה יוסף בן גורג'ה זצ"ל הרב מרדכי צמח בן מזל אליהו זצ"ל חיים משה גרשון בן שלמה יחזקאל ז"ל ר' עוליאל ישועה בן סטה מקנין זצ"ל דרור יהושע בן ארץ מיוחס ז"ל צדיק חכם בן חזלה ז"ל עדיק בר חסיבה ז"ל חווה בת יעקב צבי ע"ה יצחק יצקן בן רחל ז"ל ברכה בת מרדכי ע"ה יעקב בן נעמה ז"ל שרה בת מורברי רחל ע"ה אלון בן סעדה ז"ל הרב שמואל בן שמחה דרזי זצ"ל מסעוד בן יקוט ז"ל שמואל בן רבקה ז"ל רפאל בן אסתר ז"ל אביחי בן אסתר ז"ל נעימה בת גורג'ה ע"ה חי זיזי בן קלרה ז"ל ר' יצחק בן מסעודה קדוש ז"ל אסתר בת נעמי ע"ה ר' דב בן בנימין אלתר ז"ל אורה בת נעימה ע"ה דוד יצחק בן פרחת ז"ל גורג'ה בת נעימה ע"ה

גליזון
באר
הכהנה

נערך ונלקט מתוך תוכן דברי שיחותיו של
מורינו הגה"צ רבי אברהם אלימלך בידרמן שליט"א

בהעלותך

מכון
באר
האמונה

תוכן הענינים

פרשת בהעלותך

- א תמונת ה' ביט - בכל 'מקרה' יראה את ה' בעל הבירה
- ד התייצבו וראו את ישועת ה' - האמונה מהפכת הדין לרחמים.....
- ה 'ביד' ה' - הקב"ה אוהז אותנו בידיו, דאגה מניין.....
- ח ויצעקו אל ה' בצר להם - לבטל מעלינו כל גזירות קשות.....
- יג מבקשי ה' - במעלת ההשתוקקות.....
- יד והטבנו לך - להיות טוב ומיטיב ולא להיפך ח"ו.....
- טו אותי יום יום ידרושון - לעסוק בדברי תורה דבר יום ביומו.....

פרשת בהעלותך

בית, לאתר דמיתבעי תמן מובילין יתיה, ופירש רש"י 'למקום שנגזר עליו למות בו וכו', לשם רגליו מוליכות אותו, אמור מעתה, לא מפני שהלך ל'שם' קרהו אסון, אלא אדרבה מאחר שנגזר עליו למות על כן סיבבו מן השמים והכניסו בו רצון ודעת לילך לאותו מקום, בכדי שיתקיים בו הרצון העליון².

זכר מילתנו אמורה בדברי הרמב"ם (ריש הל' תענית) 'שבזמן שתבוא צרה וזעקו עליה ויריעו ידעו הכל שבגלל מעשיהם הרעים הורע להן, והזמן מבקש

תמונת ה' יביט - בכל 'מקרה' יראה את ה' בעל הבירה בפרשתן (יב ה), 'ותמונת ה' יביט', וביאר הרה"ק הל"ב שמחה' זי"ע, שבא הכתוב ללמדנו שבכל 'הבטה' לא יראה אלא תמונת ה', כלומר, שבכל עניין מענייני עולם יראה את ה' - שהוא עשה ועושה את כל המעשים³. וחלילה לנו לתלות את המאורעות בדרך המקרה, אלא הקב"ה הוא א-ל נורא עלילה המסבב את כל הנעשה בעולם בכדי להביא לידי קיום רצונו ית', ואין לנו שום חקר והשגה בחשבונות של מעלה. וכדאיתא בגמ' (סוכה נג.) 'רגלוהי דבר איניש אינון ערבין

א. בפרשתן (ט יח-כ) 'על פי ה' יסעו ועל פי ה' יחנו וגו', על פי ה' יחנו ועל פי ה' יסעו. וכתב השל"ה הק' (דרך חיים תוכחת מוסר יב) וז"ל. יש רמז מוסר בכאן, על כל פעולה או תנועה שהאדם עושה, יאמר 'אם ירצה השם' או 'בעזרת השם'. למשל, בלכתו בדרך יאמר, 'הנני נוסע בעזרת השם יתברך, ובדעתי לחנות במקום פלוני בעזרתו יתברך אם ירצה'. וכשבא למקום החניה אז יחזור ויתן שבח, ויאמר 'הנה בעזרת השם יתברך באתי הנה, ובדעתי ליסע לזמן פלוני בעזרתו יתברך אם ירצה'. נמצא שם שמים שגור בפיו בשעה שעולה במחשבתו, ובשעת מעשה, ככה בכל פעולותיו. עכ"ל.

וכה היה אומר הרה"ק ה'בית אהרן' זי"ע, מיר האבן זייער ליב (אנו אוהבים מאוד) שאברך נושע בכן או בבת תיכף לתקופת השנה לאחר נישואיו, שהרי מדרכו של עולם, בעת שחסר לו לחם או דבר אחר בביתו מיד ירוץ לבית חמיו לקחת משם די מחסורו אשר יחסר לו... אכן לאחר שכבר זכה בברכת הבנים הרי אינו ממחר כל כך לרוץ אל ה'שווער' כי כבר אינו 'בן חורין' אלא תינוק תלוי בו ופעמים שחושש לצאת עמו מפני הצינה או מפני החמה, ומכיון שאין לו למי לפנות - אזי מוכרח הוא לתלות עיניו במרום ולבקש מאביו שבשמים שיזמין לו צרכיו, ואין טוב לו לאדם מאשר להיות תלוי במי שאמר והיה העולם.

וביסוד הדברים היה מבאר הרה"ק ה'נתיבות שלום' זי"ע מנהג ישראל, אשר בטרם יצא חתן לעמוד תחת החופה מוציאים מכיסי בגדיו כל מה שיש בתוכם, כי באו להשריש בחתן העומד לצאת 'לחיים', התבונן ושים על לבך היטב, כי אין לך משלך כלום... ואל תחשוב חלילה כי בכוחך הגדול ובחכמתך וכשרונותיך הנפלאים תוכל להצליח בחיים, אלא תזכור היטב שאין לאדם שום כח משלו, ותמיד נזקק הוא לחסדי המקום ב"ה, והכרה זו היא ה'מפתח' להצליח בכל אשר תפנה.

וכך רימז צדיק אחד במנהג חצרות הקודש לבית נאדבורנא לומר בעת זריקת ה'פעקלעך' על החתן העולה לתורה בשבת קודם הנישואין ניגון 'אחד יחיד ומיוחד', כי שלושה שותפין הם באדם, הקב"ה אביו ואמו (קידושין ל:), ומדרך העולם שבחור עד יום נישואיו הנו 'סמוך על שולחן אביו' ואמו, עד שבונה בית ו'על כן יעזוב איש את אביו ואת אמו', ובאו לרמז לו בשעה זו שעומד 'להיפרד' מהוריו, כי אם ישכיל להאמין ב'אחד יחיד ומיוחד' ולסמוך עליו אזי יזכה ש'יזרקו' עליו מלמעלה 'פעקלאך' (חבילות) מלאים בכל טוב הארץ...

ב. ועלינו להשריש את יסוד האמונה דייקא בתקופה הזו, כאשר פקד אותנו צרות רבות ורעות אשר לא נשמע כמותם עד עתה, כי לא ה'דוחק' ממית, ולא 'מדדרגות' גבוהות וכיו"ב, אלא ברצות ה' ובגזירתו שיארע כזאת על כן סיבב שיארע כך וכך.

הגרי"ז מבריסק זצוק"ל היה אומר, שהאומר 'איבדתי מעות ברחובה של עיר מאחר שנהיה לי חור בכיס בגדי, ומשם נפלו מעותי' שוטה הייתי שלא תפרתי וסגרתי את החור מיד כשנפער, הרי זה כפירה בהנהגת ה', אין לו אלא לומר מאחר ורצה הקב"ה שאאבד את מעותי על כן נתהווה לי חור בכיס.

באר הפרשה - פרשת בהעלותך

את תפקידו להתעורר ולשוב אל ה', אך ראש לכל והאמונה התמימה והפשוטה היא היא חיינו, וכמו ענייני ההתחזקות הוא החיזוק באמונה הטהורה שמאת ה' היתה זאת.¹

- שהאמונה מפיתה רוח חיים ומזלפת עלינו ועל נפשותינו שנאמר (חבקוק ב ד) 'וצדיק באמונתו יחיה' - שהאמונה מפיתה רוח חיים ומזלפת עלינו ועל נפשותינו

ג. מעשה באחד שעלה על יצועו וביקש שיעירו אותו בשעה פלונית כי מוכרח הוא לקום אז לצורך נחוץ ביותר, בהגיע השעה האמורה ניגשו אליו ידידיו וקראו את שמו בקול גדול והפצירו בו להתעורר, אך הלה היה שקוע ביותר בשינתו ולא שמע ולא הרגיש בכלום, בדלית ברירה לקחו מעט מים והתיזו טיפות על פניו, אך עדיין לא קם ולא זע' לגודל העייפות שתקפה אותו וחבלי השינה ש'קשרו' אותו אל המיטה, עד שלא נשאר ברירה אלא להביא כלי מלא מים ולשפוך את כולו על פניו...

ולדין ייאמר, הרי אין לשער נחלי הדמעות שירדו מעיני כל בית ישראל בשבועות האחרונים, ואם הוצרך הקב"ה לשפוך מאתנו 'מים רבים' באופן נורא שכזה, הרי זה מורה בעליל עד כמה עלינו להתעורר איש איש בדיליה ולא להמשיך בתרדמתנו כמימים ימימה...

ד. נוראות אמר הגה"ק הרבי ר' יהונתן אייבשיץ זי"ע (קשת יהונתן, דרוש ומספד) לרמזו בהא דאיתא בגמ' (שבת קנא): 'שלש דמעות רעות הן וכו' ושל בית הכסא', שהנה החטאים והעוונות נמשלו לטינוף של בית הכסא (עי' ישעיה ד ד וכן בהרבה מקומות), וכאשר מוריד דמעות ואינו חוזר בתשובה אלא ממשיך בדרכיו הראשונים אזי אין שום תועלת באותם הדמעות אלא הרי הם כדמעות של ביה"כ שאינם אלא 'רעות'...

ה. שמעתי מ'בעל אמונה' נפלא, כי קושיא עצומה הוקשה לו בלשון הכתוב (תהילים צב ג) 'להגיד בבוקר חסדך ואמונתך בלילות', מדוע פתח בל' יחיד וסיים בל' רבים, היה לו לומר להגיד בבקרים חסדיך, או לסיים ואמונתך בלילה... והיא קושיא עצומה.

אלא, כי אכן אין כל חידוש שיהא האדם מאמין בעת האורה - דוגמת הבוקר, גם בעת החשיכה מצינו רבים המתחזקים באמונה כי תחת החושך טמון אורה טובה וברכה, שהלא אנחנו מאמינים בני מאמינים בה' שהוא בורא ומנהיג לכל הברואים, אבל פעמים שבא על האדם 'גל שני', וגם שלישי בוא יבוא, וכגון, עד שכבר נתרפא מה'מחלה' מבשרים אותו הרופאים על שובה של המחלה, או שבקושי גמר את ה'חובות' ושוב בוקה ומבולקה, נפל עמוק יותר בבור... כדרך שנאמר 'ואנכי הסתר אסתיר', הסתר שאחר הסתר... אז יען האדם ויאמר אוי, אוי, אין לי יותר כח לסבול שוב... ומתייאש לגמרי ממצבו. לזה אמר ואמונתך - היכן היא תוקף וחוזק האמונה, בלילות - לשון רבים, כשהקושי שב וחוזר על עצמו בשנית אז הוא מתחזק ביתר שאת ועוז, זוהי אמונה אמיתית ואיתנה.

ולענייננו אנו, הגם שלדאבון לב נמצאים אנו ב'לילות' בלשון רבים... עוד זה מדבר וזה בא, מה שאירע בל"ג בעומר, ו'תוך כדי דיבור' שוב דודי ירד לגנו ללקוט שושנים ב'שבירת לוחות'... אך חלילה שנבוא לידי ייאוש ונפילת הרוח, אלא נחזיק בחבל האמונה בכל לב ונפש, כי אנו מאמינים בני מאמינים.

ובאמת מצב זה דייקא של הסתר אחר הסתר הוא סימן לגאולה הקרובה לבוא, וכמו שכתב רבינו בחיי (סוף פר' שמות) 'וכאשר יתקרב הקץ תהיינה צרות רבות ומתחזקות, והוא סימן הישועה לישראל' (עיי"ש באריכות).

וכך איתא במדרש (רבה טו ז) בפרשתן על הפסוק (ח א) 'בהעלותך את הנרות', אמר רבי חנינא, אמר הקב"ה, עיניי שיש בך יש בתוכן לבן ושחור ואין אתה רואה מתוך הלבן אלא מתוך השחור, ומה אם עיניך שיש בתוכן שחור ולבן אין אתה רואה אלא מתוך השחור, הקב"ה שכולו אורה הוא צריך לאורה שלכם. מכאן למדו צדיקים (כעיי"ז ב'שפתי צדיק בפרשתן) 'ארחות חיים', כי הנה לא כל העתים שווים, פעמים שמרגיש האדם אור בהיר בשחקים - כאותו לבן שבעיניי, כי אור ה' זרח עליו, ועל מי מנוחות ינהלו הבורא הן ברוחניות והן בגשמיות, לאידך, פעמים שהוא מרגיש כי עולמו חשך בעדו כאותו שחור שבעיניי, ומכל צד באים עליו צר ומצוק לייסרו, מצד יצרו הרודף אחריו, או מצד מצוקה גשמית, ויש הטועים ואומרים שעיקר עבודת וחשיבות האדם הוא בזמנים שאור ה' מאיר עליו, ולא כשאור וחושך משמשים בערבוביא, וק"ו בעת שהפך כולו לחושך. לזה אמר אין אתה רואה אלא מתוך השחור - דייקא מתוך השחור תראה את ה' יתברך. ולא תאמר שחפץ הקב"ה יותר בזמני אורה, כי 'הקב"ה שכולו אורה אינו נצרך לאורה שלכם'. אמנם לעבודתנו בזמני החושך הינו כביכול נצרך ונצרך, כי עבודה כזו - מתוך חושך ענן וערפל אין לו להקב"ה מהמלאכים דרי מעלה, כי אם מאתנו דרי מטה.

באר הפרשה - פרשת בהעלותך

ג
שללי חיזוק לעמוד איתן בכל צרה שלא תבוא, וזאת עושה הכל" בהשגחה פרטית ומדוקדקת^ט, ובוודאי כל נחמתנו בעניינינו כאשר יודעים אנו שאבינו שבשמים מה דעביד רחמנא לטב עביד'.

וכן רמז לה הרה"ק רבי יחזקאל מקאזמיר זי"ע (מאמר יחזקאל עמ' קט) בפרשתו, דכתיב (יב ו) 'במראה אליו אתוודע', ומבאר, עיקר ההתקרבות אל השי"ת הוא דייקא על ידי מניעות ועיכובים – ובהתגברות האדם עליהם יתקרב ביותר אל ה'. ומרומז באופן עשיית ה'מראה' [שפיגע"ל], שנוטל האומן זכוכית שהיא זכה וברה, ואפשר לראות דרכה את כל הנעשה לפניו, ומדבק בה חתיכת כסף צרוף ועל ידי זה נהפכת הזכוכית ל'מראה', ונמצא שההסתרה החוסמת בעד ראיית האדם היא המביאה לאומן שתיעשה תכליתו ומטרתו. וזה במראה – כמו מראה החוסמת, כן אליו אתוודע – בזכות הקושי וההסתרה, כשמרגיש כי הכל סתום וחסום בפניו, אז אז יראה אליו הקב"ה.

ו. ולא עוד אלא שהעמידה בנסיון האמונה מרוממת את האדם, וכמו שכתב הרמב"ן (בספר האמונה והבטחון פ"ו) שלא נשתבח אברהם אבינו על מה שקיים את כל התורה (יומא כח:), כי רבים קיימו את המצוות כולן ולא נתעלו במדרגות כמוהו, אלא כל זאת היה בזכות עמידתו בגבורה ב'עשרה נסיונות', וכדאמרו במשנה (אבות ה ג) 'עשרה נסיונות נתנסה אברהם אבינו ועמד בכולן – להודיע כמה חיבתו', וכבר איתא בספה"ק שעיקר הנסיונות היו בקבלת הנהגת הבורא באהבה בלא להרהר אחר מידותיו של הקב"ה.

ידוע דבר המעשה אודות הרה"ק ה'דברי ישראל' ממאדו"י זי"ע, שהוצרך לעבור ניתוח קשה בבית החולים אשר בברלין (שבדייטשלאנד), ומחמת מחלתו לא היו יכולים לתת לו 'סמי הרדמה' אלא נאלצו לנתח אותו כשהוא נייעור, רואה ומרגיש כל הנעשה עמו... ובשכבו על מיטת הניתוחים, והאיזמל חותך בבשר החי ה"י הביט הרה"ק מבעד לחלון וראה את בנייני העיר המפוארים, ועלה בליבו תיבות הפיוט (בתפילת נעילה ביר"כ) 'אזכרה אלוקים ואהמיה, בראותי כל עיר על תילה בנויה ועיר האלוקים מושפלת עד שאול תחתיה', ובאותה שעה נחה עליו רוח ה' וחיבר ניגון 'אזכרה' והוא בן ל"ב בתים. והנה בחדר הסמוך שכב נסיך שאף אותו ניתוחו באותו זמן באותו ניתוח, והגם שהרדימו אותו זעק מייסורים, ושאל הרופא את הרבי, כיצד יתכן שהלה זועק ומיילל בכאביו ואילו הרבי מלחין ניגון... השיב לו הרה"ק, וכי סבור אתה שאיני בשר ודם, אף אני נאנק בייסורים, אלא שכל זעקת כאב מוחלפת ב'בית' של שירה וזמרה... ואין זה 'מליצה' בעלמא, אלא המאמין מתרומם בכל כאב וייסורים עד שמהם בוקעת ועולה שירת היהודי, שכל כאב נהפך לשיר וזמר...

ז. פעם נפגש הגאון רבי חיים קרייזווירט זצ"ל גאב"ד אנטוורפן עם הגאון רבי משה שמואל שפירא זצ"ל ראש ישיבת 'באר יעקב', ובתוך הדברים אמר רבי חיים בהתלהבות, יש לי 'ווארט' ששווה חצי מיליון דולר... וכשסיים לומר אותו רעיון נפלא פנה לר' משה שמואל ואמר, לא נתתי לך 'מתנה' חצי מיליון דולר בחינם, אלא החזר לי כנגדו בווארט יקר משלך, וכך נתגלגלו הדברים, עד שנשאר רמ"ש בעל חוב... ואמר לר' חיים, אין לי 'לשלם' לך משלי... על כן 'אשלם' בדבר יקר שאמרה הרבנית.

שהנה אמרו חז"ל (אסתר"ר ח ב) שמאחר ש'זעקה אחת ה'זעיק יעקב לעשו', דכתיב (בראשית כז לד) 'כשמוע עשו את דברי אביו ויצעק צעקה גדולה ומרה עד מאוד', על כן נפרע ממנו הקב"ה בשושן במעשה המן, שם נאמר אצל מרדכי 'ויצעק זעקה גדולה ומרה' (אסתר ד א), ולכאורה לא היה העונש בדומה לסיבתו, כי אצל עשו כתיב גדולה ומרה עד מאוד, ואילו מרדכי זעק רק זעקה גדולה ומרה בלא 'עד מאוד', אלא ביאורו, שאצל יהודי אין 'מציאות' של זעקה גדולה ומרה 'עד מאוד'... כי גם בצרה הגדולה ביותר שניתן להעלות על הדעת אינו מאבד עשתונותו ורוח החיים שבו 'עד מאוד', בידעו שאביו שבשמים הוא שהביא עליו את הצרה הגדולה, ואין זה אלא לטובתו האמיתית...

ובזה יתפרש מה שאמר דוד מלכא משיחא 'את חוקיך אשמור אל תעזבני עד מאד' (תהילים קיט ח), שביקש - אל תעזבני ותיטול ממנו את האמונה בך עד שארגיש שהצרה גדולה עד מאד...

ח. למה הדבר דומה, שאם נראה אדם 'בר דעת' משליך בחזקה אבן גדולה על רכבו החדש שקנה לאחרונה בסך \$100,000, הרי הדבר ברור שלא עשה כן לחינם (שהרי לא נשתבשה דעתו עליו...). אלא פשיטא שאינו מפסיד \$100,000 אלא מרוויח הרבה יותר, והשלכת האבן אינה מעשה היזק כי אם מעשה בניין... על אחת כמה וכמה כאשר הקב"ה 'משליך אבנים ושובר', שאין זה אלא לתועלת הרבה יותר גדולה ממה שהיה, אך אנו בקצר ראייתנו אין אנו יכולים להבין עומק מחשבותיו.

באר הפרשה - פרשת בהעלותך

מתבטלים מהם כל הייסורים, והיינו שפרשה זו נאמרה שלא על הסדר, בשעה שנדמה שאין העולם מתנהג כסדר הרגיל או כאשר שאין הולך לו לאדם כפי הסדר שהוא חישוב לעצמו, (כגון שלא הרוויח את אשר חשב להרוויח, או שלא נגמר עסק פלוני, ולא נעשה שידוך פלוני, בהגיעו לחנות או לבנק אחרי טלפולי הדרכים סגר הפקיד את שערי החנות והבנק למול פניו... וכו' וכו'), שהמקבל באהבה את ה'שלא כסדר' גדלה חשיבותו עד מאד - בספר בפני עצמו. ולא עוד אלא שהיא נאמרה 'להפסיק בין פורענות לפורענות'. פירושו, שכשיקבל על עצמו כל זאת בשמחה ובטוב לבב, בזאת גופא הריהו מפסיק ועוצר את הפורעניות".

התייצבו וראו את ישועת ה' - האמונה מהפכת הדין לרחמים בפרשתן (י לה), ויהי בנסוע הארון... וינסו משנאיך מפניך, וברש"י 'עשה לו סימניות מלפניו ומלאחריו (היינו נ' הפוכה מב' צדדיו), לומר שאין זה מקומו, ולמה נכתב כאן, כדי להפסיק בין פורענות לפורענות. ולחד מאן דאמר בגמרא (שבת קמז.) הסימניות באות לומר לן ש'יהי בנסוע' הוא ספר בפני עצמו. ומבאר הרה"ק ה'אמרי אמת' זי"ע כי כל זה יתבאר ביסוד אחר, וכך פירושו - שהרי 'יהי בנסוע' היה מסעם הראשון של בני ישראל, שכאמור עברו עליהם או מעט ייסורים וקושי, ואילו היו מקבלים עליהם באהבה היו

ט. הנה כתיב (תהילים מב ה) 'תהום אל תהום קורא לקול צנורך כל משבריק וגליך עלי עברו', ומבאר הגאון רבי שמשון רפאל הירש זי"ע, המביט על התהום וגלי הים נראה לו הכל כגוש אחד הממהר לשטוף בשצף קצף כל הנקרה בדרכו ללא שום סדר והנהגה מכוונת. אך באמת - תהום אל תהום קורא 'לקול צינורך', כאומר הריני נשמע ומקבל את הדרכת הקב"ה, הוא השם בים דרך והוא מורה לכל טיפת מים אנה תלך, וכמו האוחז בצינור המעביר מעט מים במידה מדודה ובידו לכוון את תוקף זרימת המים ולכל אשר יחפוץ יטהו, וא"כ הכל בחשבון מדוקדק ומסודר ומדוד.

ומסיים הרש"ר בשבח והודאה לבורא עולם, וז"ל, 'כל משבריק וגליך' עלי עברו ואני נשארתי על עומדי, ומדוע, על שום שמשבריק היו וגליך לא נתת למאורעות הזמן לשבור אותנו לא הרשית להם לסחוף אותנו, עכ"ל. ואולי יש אתנו מקום לומר, שכאשר האדם יודע את הסוד הזה, הרי 'כל משבריק וגליך עלי עברו' - דוגמת משברי הים הם הגלים שהם רצים במרוצה גדולה מאד כאילו כדי לשבר את הסלעים, ומה נעשה בסופם - הם עצמם משתברים אל מול הסלעים האיתנים, כך האדם היודע ומבין שהגלים העוברים עליו הם 'משבריק, גליך' - שלוחיו של בורא עולם, והם באים רק לנסותו ולא לשברו, אז יעמוד כצוק איתן וכסלע חלמיש, ועל כל גל וגל הוא מנענע בראשו, ונותן לו לעבור מעליו, אינו נשבר ואינו מתיימש על ידם.

ויתבארו הדברים ביותר על פי מה שאמר לי אחד בתקופת חוליו, כשבחסדי ה' זכה לראות את ה'השגחה הפרטית' מלווה אותו על צעד ושעל, והטיב להגדיר את הענין, כי הנה גם לרוצח וגם לרופא יש 'סכין', מעתה, אם נעמוד מן הצד ונראה אדם האוחז בסכין, כיצד נדע אם הוא רופא ובידו 'סכין מנתחים' והוא איש העושה חסד, הוא או להבדיל רוצח הוא, ו'הסכין' משמשת אותו להרוג אנשים רח"ל... אלא שאם הלה אינו מקפיד להניח במקום מסודר ומשומר אלא 'זורקה' לכל עבר... הרי זה סימן ברור שאינו אלא רוצח, ועל כן לא אכפת לו על שלמות הסכין... אכן אם נראה שהוא מקפיד להניח את הסכין בתוך נרתיקה ובמקום מסודר וקבוע שמע מינה שהוא רופא. עתה, כשאנו רואים את ההשגחה הפרטית בתוך החולי, כאשר ה'סכין' יש לה סדר וחשבון, אין לך ראייה גדולה מזו שהאוחז בה הוא הרופא הגדול ביותר... וכל מעשיו אינם אלא לתועלת הרפואה. אף אנו נעני ונאמר, אם בתוך ה'חושך' רואים גילויים נפלאים של השגחה פרטית, ניסים ונפלאות עד אין מספר, אין לך הוכחה גדולה מזו שגם החושך וההסתר הינו לתכלית טובה...

י. וכך כתב הגה"ק רבי שלומה קלוגער זי"ע (שיח שלמה, אבל יחיד) בהא דאיתא בגמ' (יבמות קכא.) שרבי עקיבא היה בספינה שטבעה בלב ים, וניצל ועלה ליבשה, וכששאלוהו על נסיבות הצלתו אמר 'דף של ספינה נזדמן לי וכל גל וגל שבא עלי נענעתי לו ראשי', ומבאר, שהרי רבי עקיבא הוא בעל המימרא - 'לעולם יהא אדם רגיל לומר כל דעביד רחמנא לטב עביד', ובזה יתפרש אומרו וכל גל וגל שבא עלי נענעתי לו ראשי, שהכוונה היא על גלי הצרות שהתרחשו, גל אחר גל, שתמיד 'נענע בראשו' וקיבל עליו באמונה את הנהגת הבורא מתוך ההכרה שהכל לטובה. יא. וכבר המשיל הבעש"ט הק' זי"ע את ענין הגלות, למלכה שעברה על אחד מחוקי המלכות אשר עונש קצוב בצידי - להגלות ב'גלות' את העובר עליו, ומאחר ש'מלך במשפט יעמיד ארץ' והינו 'שומר חק' על כן לא היה

נפלאות מצינו בגדול שכרם של המצדיקים דין שמים עליהם^{יב}, דכתיב בסוף פרשתן שמרים נהייתה מצורעת כשלג^{יג} ויצעק משה אל ה' לאמר א-ל נא רפא נא לה' (יב יג), ומבאר בספה"ק 'מגלה עמוקות' (פר' שמיני) בזה"ל, (שאהרן) קיבל שבר על השתיקה (ששתק כשמתו שני בניו נדב ואביהוא) וזכה להיות במדריוגת בו א-ל שנשתנה שמו למעליותא, נתנו לו מפתחות רפואה (וכמו שנאמר בויקרא יג ט) 'נגע צרעת והובא אל הכהן' (ובזה מבאר מה שנאמר) א-ל רפא נא רוא דמלה נוטריקון נדב א'ביהוא, באותו יום שנשרפו נדב ואביהוא זכה אהרן למדריוגת א-ל, לכן כשנצטרעה מרים ביקש משה שיתן רפואה לה, כי כבר ניתן לאהרן זוכה שתהיה הרפואה בידו, לכן עתה רפא נא לה למרים.

'ביד' ה' - הקב"ה אוהו אותנו בידיו, דאגה מניין

בפרשתן (ט ט), 'על פי ה' יחנו ועל פי ה' יסעו'. הנה, הלכה פסוקה היא שאין ה'סותר' בשבת חייב

כיו"ב איתא באור החיים הק' (שמות יד טו) דבשעה שעמדו בני ישראל על הים ומצרים נוסעים מאחריהם, ויאמר ה' אל משה מה תצעק אלי, וקשה, ולמול מי יצעק אם לא אל ה' אלוקיו, ובפרט בעת צרה כדכתיב (ינה ב ג) קראתי מצרה לי, ומבאר האוה"ח שהרי באותה שעה היו ישראל נתונים בדין 'מה אלו אף אלו' (שמו"ר פכ"א), והוצרכו ל'רחמים' מרובים. ואף שרצה הקב"ה לזכות את ישראל בדינם, להתנהג עמהם במידת הרחמים ולעשות להם נס ופלא, אבל, לא הייתה להם כל זכות ומצוה לעורר עי"ז רחמים על עצמם. ע"כ אמר למשה מה תצעק אלי, אין הדבר תלוי בידי, כיון שמידת הדין מונעת אחרי שאינם ראויים לנס. ומה תעשה - דבר אל בני ישראל - שיתעצמו באמונה בכל לבם, ויסעו אל הים קודם שיחלק - על סמך הבטחון שייעשה להם נס, ובאמצעות זה תתגבר עליהם מידת הרחמים וכו' כי גדול הבטחון והאמונה הלו להכריעם לטובה.

בידו ברירה אלא לשלחה לארץ אחרת אשר מעבר לים, והנה באותם הימים היו הספנים כאומה בפני עצמה, שלא היו כפופים למרות המלך ולחוקיו, אלא יכלו לעשות כטוב בעיניהם הרעות... וכל מי שנזקק להפליג בספינה היה מפחד שמא יתנכלו אליו הספנים שהיו אנשים מושחתים ורעי מעללים. ותיכף משעלתה המלכה לספינה נעשה לה רע על הלב וחושך בעיניים כשראתה מי ה'מושל' עליה, ונפל עליה פחד נורא כי מי יודע מה יעלה בגורלה, כשאין מידם מציל. אך דבר אחד לא ידעה המלכה, כי הספן הראשי הנקרא רב החובל היה המלך בכבודו ובעצמו שהתחפש בדמות ספן, ואילו היתה יודעת מכך אזי לא היתה נתונה בהרגשת צר ומצוק, כי המלך נמצא איתה עימה בכל עת ובכל שעה ומה לה לפחד... ועל דרך זה ממש הוא עניין הגלות, כי הגם שהגלה אותנו הקב"ה אך ה'ממונה' עלינו הוא מלך מלכי המלכים הקב"ה, והוא שוכן איתנו ממש, ואדרבה גדולה השגחתו ית' עלינו במצב זה, ואילו היינו יודעים ומאמינים שאין אחד בעולם שיכול להרע לנו, והקב"ה נמצא עמנו, וכמו שנאמר 'עמו אנכי בצרה' שוב לא היה זה 'גלות'. וזהו הביאור בדברי הגמ' (ברכות לג.) 'כל אדם שיש בו דעה כאילו נבנה בית המקדש בימיו, מי שיש בו דעה ושכל יודע שהקב"ה עמו ואין זה גלות כלל, אלא כאילו הוא יושב תחת גפנו ותחת תאנתו כמו בהשקט ושלווה וכמו שיהיה לאחר שיבנה בית המקדש במהרה בימינו.

יב. סיפר הרה"ק ה'פני מנחם' זי"ע בבואו לנחם איש יהודי שישב שבעה על בנו שנלב"ע בשנות הבהרות, פעם נתבקשתי מאחד מפליטי המלחמה שריד חרב שאלך אל אבי הרה"ק ה'אמרי האמת' זי"ע, ואבקש ממנו איזה דבר חיזוק להחיות את נפשו השבורה ורצוצה על אבדון כל יוצ"ח בעלותם על מוקדה הי"ד, אמר לי אבי הק', כתוב לו כדברים הללו, שכאשר לקחו מדוד המלך ע"ה במלחמת ציקלג את הכל אזי ויתחזק דוד בה' אלוקיו (שמואל א' ל ו), ואח"כ החזירו לו את הכל. הוסיף הפני מנחם לספר 'עזות היתה בי', ושאלתי את אבא זצ"ל, מה ענין זה לזה, הרי אצל דוד היה 'שביה' - שהעמלקים שבו את כל אשר לו, והתחזק בה' שיושיע אותו ויחזירם לו, אבל בנידון זה הרי כולם נהרגו ונשרפו, ובמה יתחזק עתה האב השכול, השיב אבי בקצרה, כך תכתוב לו, ולא הוסיף לפרש כוונתו (אמנם אותו יהודי העיד על עצמו תמיד כי דברי הרבי חיזקו אותו ללא גבול).

וסיים ה'פני מנחם' ואמר, 'באמת עוד נקבל הכל בחזרה, וגם אם אין נראה לנו בעיני בשר האיך יתכן כדבר הזה, גם אליהו הנביא נמצא בכל ברית מילה ואין עינינו רואות'. ובפעם אחרת ביאר עוד על פי מה שאמר ה'אמרי אמת' שלעתיד לבוא יתברר כי כל עניין המיתה אינו אלא דמיון, וביאור הדברים, כי הנשמה ממשיכה לחיות, ובתחיית המתים נזכה לראות ולהשיג העניין לאשורו.

באר הפרשה - פרשת בהעלותך

סוף - בצל הבורא יתב"ש. אין כאן לא סוכות ולא רעמסס, לא איתם ולא רפידים, אבל יש כאן מסע אחד ארוך כשהם חוסים 'בצל כנפי הש"ת'. נמצא, שאין ה'סתירה' וה'בנין' אלא באותו מקום, ושפיר הוא סותר על מנת לבנות במקומו - כי חנייתם הקודמת הייתה בצל כנפי השכינה וגם חנייתם הבאה תהיה שם".

ודברי התורה הק' הם נצחיים ונאמרו לדורות עולם, לכל 'מסע' ותהלוכות החיים, הן בכלל והן בפרט, שתמיד אנו נמצאים 'במקום אחד' - בידיו של הקב"ה. והן הן דברי הרה"ק ה'בית אהרן' מקארלין זי"ע בשם אביו הרה"ק רבי אשר מסטאלין זי"ע על הפסוק (ישעיה כח טז) 'המאמין לא יחיש' - פירוש, לא ידאג (בית אהרן קמנ.), כי המאמין בבורא ית"ש שהוא מנהיג כל הברואים, הרי סמוך ליבו ובטוח בה' ולעולם אין לו סיבה לדאגה, שהרי יודע שאחוז הוא ב'ידיים טובות' - שהקב"ה נושא אותו בכל עת ובכל שעה".

אלא א"כ הוא 'סותר על מנת לבנות במקומו', והקשו בגמ' (שבת לא:), שהרי כל איסורי שבת ממלאכת המשכן נלמדו, ואת המשכן היו 'סותרים' על מנת לבנות שלא במקומו, שהרי היו מפרקים את המשכן על קרשיו בריחיו ואדניו על מנת להעמידו במקום אחר - בהגיעם למקום חנייתם החדש. ומתרצים בגמרא 'שאני התם, כיוון דכתיב על פי ה' יסעו ועל פי ה' יחנו - כעל מנת לבנות במקומו דמי'.

את עומק התירוץ ביאר הגאון רבי חיים שמואלביץ זצ"ל (שיחות מוסר תשל"ג כב) דמכיוון שנסעו רק על פי ה' והיו סמוכים ובטוחים עליו בביטחון גמור - שישמרם מכל נחש שרף ועקרב באותו מדבר גדול ונורא, ונחשב להם כמי שהם נתונים בידי הבורא יתב"ש הן בנסיעתם הן בחנייתם, ולא ייחשב להם כמי שהם נוסעים מרעמסס לסוכות ומסוכות לאיתם, כי אינם נוסעים ממקום למקום... רק 'באותו מקום' הם שוהים מתחילה ועד

יג. וביאר בדרך משל לאדם הנוסע בדרך ארוכה, ועל אם הדרך שואלים אותו מפעם לפעם 'איה מע"כ שוהה בזו העת' הרי הוא עונה במקום פלוני אני עומד, לאחמ"כ יענה ויאמר במקום פלוני... עתה הנני לצד עיר פלונית, ועתה אני בפרשת דרכים זאת וזאת. משא"כ אם ישאלו על ה'תינוק' הצריך לאמו ויושב בחיקה - יענו בכל עת 'התינוק נמצא כעת בחיק אמו' - היכן שרק תעמוד מרכבתם. כיו"ב לגבי המאמין בה' ושם כל מבטחו ומשענתו בה' הרי הוא כמי שנמצא תמיד בחיק אביו שבשמים. בזה יובן שפיר שאף במדבר נחשבו בני"י בכל עת כשרויים בידי הקב"ה, וסתירת המשכן וגם בניינו באותו מקום, והם סותרים על מנת לבנות במקומו - על פי ה' יחנו על פי ה' יסעו.

יד. משל למה הדבר דומה, איש אחד מ'בני העולם הגדול' - אשר לצורך עסקיו ומסחרו הוא נודד בארבע כנפות הארץ עמד וסיפר לרעהו מהמאורעות שעברו עליו בנסיעתו האחרונה, ובתוך הדברים סיפר שהיה במדינת סין (China) הרחוקה, וראה שם פארק שעשועים ענק ורחב ידיים, ובתוכו ניצב 'גלגל ענק' (Ferris wheel) אשר מחוברים אליו כסאות לישיבה, ובאים אנשים ומתיישבים שם, ומתחיל הגלגל לעלות 'עד לשמים' ומיד 'משפיל גאים עדי ארץ'... אך התיירא לנפשו להיכנס לשם שמא יארע דבר תקלה ויפול הגלגל עם יושביו הקשורים בו, או שמא בהיותו 'במרומים' יעוף ממושבו ו... בהמשך הימים נסע מסין ויחנה בענגלאנד (אנגליה), והנה גם שם יש 'גלגל ענק' רם ונישא פי כמה וכמה מרעהו שבסין, נכנס האיש בשלווה ל'גלגל' והתיישב על הכסא, לקיים בנפשו מה שנאמר 'יעלו שמים ירדו תהומות'... וכך הרבה לתאר כיד ה' הטובה עליו, עד שעצרו חברו, ואמר לו תמיהני עליך, מה ראית לעלות באותו גלגל בענגלאנד מה שלא עשית ב'סין', והלא דברים קל וחומר, שאם לא נכנסת לגלגל נמוך בסין קל וחומר שלא תיכנס לגלגל גבוה יותר.

השיב לו הלה, אין כאן תימה כלל, בהיותי בסין לא סמכתי כלל על הפועלים שבנו את הגלגל שאכן עשו מלאכתם נאמנה בבניית הגלגל, ואף לא סמכתי על המפעילים ב'פארק' שהם שומרים על הכללים (כללי בטיחות), שכן הסינים ידועים כמי שמקילים ראש בכדי לחסוך כמה פרוטות, ומי יודע אם לא חסר איזה בורג (Screw) וכדומה... ובקושי סמכתי עליהם כשהלכתי על קרקע מוצקה... לעומת זאת האנגלים ידועים כאנשים המקפידים על קלה כבחמורה לקיים את ההוראות ככתבם וכלשונם, על כן לא פחדתי כלל להיכנס אל ה'גלגל', כי ידעתי היטב שהכל בנוי היטב, מסודר ושמור כהוגן.

ולדין ייאמר, אף אם נראים לנו סערות הימים והמאורעות האחרונות כ'גלגל ענק המתהפך', אך יודעים אנו שהקב"ה בכבודו ובעצמו הוא מסובב את הגלגל... ואין מקום לדאגה שמא יקרה תקלה...

באר הפרשה - פרשת בהעלותך

ז

וממילא בוטח בו שידאג עבורו וימלא כל מחסורו^{טו}, וכדוגמת התינוק שאינו דואג מאין יבוא עזרי כי שם מבטחו באביו ובאמו שהם יספקו לו כל צרכיו^{טז}.

והא גופא היה חטאם של ה'מתאוננים' בפרשתן (פרק יא) שעליהם נאמר 'רע באזני ה'...' כדאיתא ברמב"ן בבארו תיבת 'מתאוננים'. שבתחילה מביא את ביאורו של ה'אבן עזרא' שהוא מלשון 'און' - שבני

ישראל דיברו דברי און, אך הרמב"ן דוחה ביאור זה, כי אם לזה הייתה כוונת הקרא, היה לו לומר בפירוש מה היה חטאם כמו שפירש בשאר חטאים. אלא כוונת הקרא לבכיה וזענות, ומתאוננים - מלשון 'מה יתאונן אדם חי גבר על חטאיו' (איכה ג לט), שהוא לשון כואב ומצטער על עצמו. שמאחר שנתרחקו ישראל ממדבר סיני שהיה קרוב למקום ישוב, ובאו בתוך המדבר הגדול והנורא - במסע הראשון, היו מצטערים בעצמם

מעשה באחד מגדולי הדור הקודם שמחמת סכנת חיים הוכרחו לחרות אחד מרגליו, בהגיע היום המיועד טיפלו בו הרופאים, ולחרדתם נוכחו לראות 'לאחר מעשה' שב'טעות' כרתו את הרגל השניה, לא ידעו הרופאים ובני המשפחה את נפשם, כיצד יספרו לו כזאת, שאירעה 'טעות' כזו... מכיוון שנתלחשו זה עם זה הגיעו הדברים לאזני ה'גדול', והלה נענה באמונתו החזקה, לא ולא, לא הייתה כאן כל טעות, אם רגל זו ירדה הרי זה סימן שהיא היתה צריכה לרדת, מעתה אין כאן כל טעות... ולדין ייאמר, השם ישמרנו מכגון דא, אבל נדע לכל ענין שבעולם - אין 'טעות' בעולם, הכל נעשה ביד מכוונת מלמעלה בהשגחה מדוקדקת על כל פרט ופרט.

טו. וכך דייקו ממאמר הכתוב (תהלים כז א) 'לדוד ה' אורי וישעי ממני אירא ה' מעוז חיי ממני אפחד', 'שלא נאמר ה' אורי וישעי ולא אירא, ה' מעוז חיי ולא אפחד', אלא ממני אירא וממני אפחד שהוא לשון 'תמיה', והיינו שכל כך בטח בהקב"ה עד שהיה מתמה ושואל 'ממני יש לפחד'... וכמעשה שהיה, פעם נכנס לבית חתנות איש מלובש בעור הדוב (תחפושת) כדי לקיים מצות רקידה ולשמח את החתן, עמד שם ילד קטן שהחל לבכות מרוב רעדה ופחד מהדוב שנכנס הנה חפשי לנפשו, מה יעשה אביו - מראה לילד שאין כאן 'לא דובים ולא יער', רק איש פשוט המסתתר תחת עור הדוב... כך אמר דוד ממני אירא, אחר שרואה אני בביורו שהנני ביד ה', וכל המאורעות המפחידים אינם אלא הסתרה שמחביא הקב"ה עצמו תחתם...

ומי שלא זכה להשיג מדרגה זו, יתחזק באמונה יתירה שהקב"ה הוא עשה ועושה ויעשה לכל המעשים וממילא יבטח בו. וגם זה דומה לילד ההולך ברחוב ומתיירא מדבר מה שמיד אוחז הוא בידי אביו בחזקה לבל יעזבנו, ואחיזה זו מכניסה מרגוע בליבו, כך זה המתירא 'יחזיק' יותר את הקב"ה כביכול, וכמו שפירשו במה שנאמר (שמואל א' ל ה) 'ויתחזק דוד בה' אלוקיו', כי 'ויתחזק' הוא מלשון החזיק בו, וכביכול דוד המלך נאחז ונתפס בה' אלוקיו, ואחיזה זו היא נתנה לו את הכח והתעצמות להתחזק במצב הנורא שהיה שרוי בו באותה שעה.

טז. איתא בגמ' (ב"מ לג.) על הפסוק (דברים טו ד) 'אפס כי לא יהיה בך אביון - אמר רב יהודה כל המקיים בעצמו כך סופו בא לידי כך', וביאר המהר"ל זי"ע (חידושי אגדות שם) שכאשר אדם מתיירא מן העניות, בזה גופא הריהו גורם לעצמו שתבוא העניות עליו, וכמו שנאמר (איוב ג כה) 'את אשר יגורתי יבא לי', כי כאשר ירא מאיזה דבר הריהו מקטין עצמו תחת דבר זה, ובזה גורם שיקרה דבר זה בפועל, וראיה לדבר, ממצאיאות הדברים כשיקח האדם 'לוח של עץ' ויניחנה על גבי הנהר בכדי לעבור עליו מקצה הנהר האחד למשנהו - קרוב הדבר שיפול, ואילו כאשר לוח זה יעמוד על הארץ יעבור עליו בשופי בלא שום נפילה, כי ע"ג הנהר הינו מרתת ומפחד שמא יפול, ועל הארץ אינו חושש למאומה. והיינו שמחשבת היראה מן הנפילה פועלת עליו שאכן נפול יפול. וכיו"ב ממש הוא בכל ענייני האדם, כאשר חושש ומתיירא מן העניות - 'סופו בא לידי כך', שהוא מביא על עצמו את העניות. משא"כ המתחזק ובוטח בה' שיחיש לו כל טוב, ושום רעה לא תבוא עליו, בזכות אלו המחשבות ניצול מכל רע, ויעבור מעל נהר החיים בשלום ובשלוה.

עוד איתא בתורתו של המהר"ל (גור אריה דברים כ ה) לבאר במה שמצינו לעניין היוצאים למלחמה, שהיו השוטרים מכריזים 'מי האיש אשר בנה בית חדש ולא חנכו ילך וישוב לביתו פן ימות במלחמה ואיש אחר יחנכנו', ופירש רש"י 'ודבר של עגמת נפש הוא זה', ומבאר המהר"ל, 'שיש אדם בשביל שאחר יקח את שלו חלש דעתו עליו, ובשביל שחלש דעתו עליו איתרע ליה מזליה ומת במלחמה, ודבר זה גורם המיתה'. והיינו שהדאגה והמחשבה שמא יארע לו רע הן הן שהביאו עליו את המיתה.

באר הפרשה - פרשת בהעלותך

לאמר מה נעשה, איך נחיה במדבר הזה, מה נאכל ומה נשתה, ואיך נסבול העמל והעינוי, מתי נצא ממנו... ונמצא שסיפורה תורה מה היה חטאם", וזה היה רע בעיני ה'י, שהיה להם ללכת אחריו בשמחה ובטוב לבב מרוב כל טובה אשר נתן להם"ט.

ויצעקו אל ה' בצר להם - לבטל מעלינו כל גזירות קשות בפרשתן (יב יג), 'ויצעק משה אל ה' לאמר קל נא רפא נא לה'י, כה אמר הנה"ק ה'חפץ חיים' זי"ע (ח"ח עה"ת כי תבוא) על הפסוק (דברים כו ז) 'ונצעק אל ה' אלוקי אבותינו וישמע ה' את קולנו, בזה"ל,

יז. וכבר אמרו לבאר מה הייתה טענתם של בני ישראל בפרשתן, בענין ה'מתאוננים' - 'זכרנו את הדגה אשר נאכל במצרים חנם את הקישואים ואת האבטיחים ואת החציר ואת הבצלים ואת השומים, ועתה נפשנו יבשה אין כל בלתי אל המן עינינו' (יא ה-ו), ולכאורה אין כל שחר לטענתם, שהרי כל טעם שחשב עליו האוכל מה'מן' היה נרגש טעם זה בפיו, ומדוע לא חשבו להרגיש במן טעם דגה או קישואים ואבטיחים... (ובאמת, המן לא השתנה לטעמים אלו, כמבואר בגמ' יומא עה, וברש"י על אתר בפ' בהעלותך, ולא באנו אלא כ'דרוש') ומכאן ראייה, שקל יותר להתלונן ולבכות מאשר להפעיל את הראש אפילו במחשבה קטנה כטעם דגה וכו'.

יח. הוסיף הרה"ק ה'אמרי אמת' זי"ע לבאר, שחטא זה הוא שורש החטאים כולם, כי כן מצינו בבני ישראל שהתחילו בחטא זה של עצבות מחוסר אמונה ושמחה, ומשם הגיעו לשאר עבירות ותאוות רעות כ'זכרנו את הדגה אשר נאכל במצרים' וכו'.

יט. שמעו נא למעשה שהיה במוצאי ראש השנה לפני כמה שנים בעי"ת בני ברק, כידוע ברחבי העיר מפוזרות 'תחנות אוטובוס' בו יאספו ה'עגלות' את הנוסעים איש איש למחוז חפצו... במוצאי ר"ה באישון ליל כשהשעון כבר הורה על 1:30 עמדו רבים מתושבי עיה"ק ירושלים ת"ו (לאחר שערכו את ימי החג בבני ברק) באחת התחנות ברחוב כהנמן בב"ב, והמתינו שיבוא אוטובוס הנושא את מספר 402 לקחתם לביתם... אך בוששו פעמי המרכבה מלבוא, וכבר נתגנב בלבם מחשבה שמא יצטרכו להישאר למשך כל הלילה ברחובה של עיר על טפיהם ומטלטליהם...

עד שמרחוק נראה אוטובוס ריק מנוסעים, ותעל הרינה במחנה - הנה קרבה ישועתנו לבוא, אך משנתקרב ראו שהוא נושא על חלונו מס' 318 הנוסע לעיר רחובות, מכיוון שכן, עלו עליו כמה מה'עסקנים' שבעם, וביקשו מה'נהג' שיאות להחליף את יעד נסיעתו ויקחם לעיה"ק ירושלים, אך הנהג לא אבה בשום פנים ואופן לשמוע להם, שהרי נשלח מטעם בעליו ליסע ל'רחובות', ויפצרו באיש מאד מאד עד שנכמרו רחמיו ונעתר להם - החליף את מספרו ל402 העלה את ציבור הממתנים בכליון עיניים - בישיבה ובעמידה עד אפס מקום, והחל ליסע ירושליימה. הנוסעים ששמחו ב'טובתו' של האיש החלו לשבחו להללו ולקלוטו, ולברכו בעולם הזה ועולם הבא גם יחדיו, בגמר חתימה טובה, ב'פתקא טבא' ובכל הברכות האמורות ושאינם אמורות בתורה... בהגיעו לחוצות ירושלים, ניגש אליו אחד הנוסעים ושטח תמיהתו 'וכי היאך לא חשש מר עשות כן' והרי המפקח עליך רואה את כל אשר נעשה (בשעת מעשה - ע"י GPS) ונמצאת מסכן עצמך עם פרנסתך... מילא הנהג פיו שחוק... וביאר לו עומק הענין... הנה יסלח נא מר כי טעות בידו... בחדר המפקחים ראו (ע"י כלים מיוחדים הפועלים בחכמת הטעכנאלאגיה) שב'תחנה' פלונית - זו שעמדתם בה זמן ארוך מאד, רבים הממתנים לאוטובוס שיושיעם... והוכרז שחייבים לשלוח אוטובוס לשם, אך כל הנהגים ענו ואמרו פה אחד שאינם יכולים להתקרב לתחנה זו ולהעלותם לירושלים, כי כן מנהג ה'נוסעים' - להביע ולכלות את כל הרוגז והקצף (על המתנתם באריכות יתירה) על ה'נהג' שיבא לאספם ביתה - אף שברור כי לא לו החטא ועוון... עד שנענית - אנכי אקח 'נסיעה' זאת, עשיתי 'תחבולה' הצגתי עצמי 318 בכוונה להשתנות לאחמ"כ ל402 - כאשר יתחננו הממתנים בפני - ובזה הרווחתי שכל ה'קללות' נהפכו ל'ברכות' עד בלי די... לדידן ייאמר, כאותו אוטובוס שאם היה מגיע כשעל חלונו כתוב 402 היו הכל מתלוננים וזועפים ועתה כשבא מתחילה כ318 הבינו לבסוף שהכל היה לטובה וברכה מתחילה, כך כיו"ב רבים הם המהלכים בעולמו של הקב"ה כשהם מלאים טענות כרימון, ואף על חסדי הבורא פעמים שלבו של אדם מפתהו להתלונן על הא ועל דא, מה עושה הקב"ה, מעמידו לרגע בפני מציאות שאיננה טובה אז ברגע יכיר שכשכהולך למישרין 'חסד' גדול הוא מן השמים... יכניע עצמו, וישוב לראות שהכל מעיקרא לטובה היה (ומתחילה נשלח האוטובוס כ402) מידידיו של הגומל חסדים טובים לעמו ישראל, וכי לא עדיף להכיר בזה בטרם יצטרכו לשנות עליו סדרי בראשית ח"ו. [באותו ענין, נלמד ממעשה זה, שהרי אותם 'עסקנים' וחברה'מנים' מדמים בנפשם, אה, ב"ה לאור השתדלותי הרבה פעלתי על לבו של הנהג שיקח את הקהל לירושלים, ובאמת, שטויות והבלים מחשבותיו, שהרי מתחילת דרכו כבר היו פניו מועדות ירושליימה...]

וישמע את תפילתנו לא נאמר, אלא וישמע ה' את קולנו, ללמדנו בא, שצריכים לצעוק בקול בעת צרה^{כא},

כ. כתב ה'חיד"א ז"ע (נחל קדומים בפרשתו) לבאר כפל הלשון 'קל נא רפא נא לה' - שמעתי משם הקדמונים דמשה רבינו ע"ה מסרו לו זה הסוד בשמים, דכשיתפלל ויאמר ב' פעמים נא בתפילתו תקובל תפילתו. ומשום הכי אמר 'קל נא רפא נא לה' ויעתר לו ה'.

ואולי ביאור הדברים הוא, כי נא הוא לשון תחנונים, ו'סוד' קבלת התפילה היא שיפציר האדם בבקשת רחמים ותחנונים, וכאשר יתחנן וישוב להתחנן, הריהו מובטח שיתקבלו תפילותיו ברחמים וברצון.

מעשה שהיה בימי ה'חתם סופר' ז"ע, באחד הערים נתבקש ה'מרא דאתרא' לישיבה של מעלה, חיפשו אנשי העיר רב חדש שימלא מקומו, על הפרק היו להם כמה הצעות, אחד מהם היה תלמיד מופלג של ה'חתם סופר', ועוד תלמיד חכם אחר. לשם כך נסע החתם סופר עם תלמידו אל אותה העיר - להשתדל ולהמליץ על תלמידו כי ראוי הוא לכהן פאר כרב ומרא דאתרא בעיר ואם בישראל כעירם. אך כל השתדלויותיו של החתם סופר לא הצליחו, והרב השני נבחר לכהן פאר על פני תלמידו. באותה שעה נענה החתם סופר ואמר לתלמידו, מה אעשה וכל השתדלויותי אין בכוחם לעמוד לנגד דמעותיו של התלמיד חכם השני, שהיה הלה שופך דמעות כמים בתפילתו שיזכה להיבחר כרב... (י"ג, שהחת"ס נענה שאין בכוחו לעמוד נגד 'אמירת תהלים' שהרבה אותו רב לומר).

כא. איתא בגמ' (שבת טז.) 'אילן המשיר פירותיו סוקרו בסיקרא (צובעו בצבע אדום) כי היכי דליחזייה אינשי וליבעו עליה רחמי' - כדי שיראו אנשים ויבקשו עליו רחמים. ומכאן למדנו, כי אם רואים אנו אילן המשיר פירות הרי זה סימן שהאילן צריך תפילות הרבה שיתקיים, ומן השמים רוצים שיתפללו עליו.

ורמז נורא יש בזה לדידן, כי לדאבון לב 'אילן' בית ישראל 'משיר פירותיו' רח"ל, כמה צעירים עולי ימים ורכים בשנים 'נשרו' בתקופה האחרונה ולא זכינו להנות מאותם פירות, ואין לנו אלא לתפוס אומנות אבותינו בידינו ולבקש רחמים, כי מן השמים מראים לנו 'בקשו רחמים', השתדלו והרבו תחינה לבטל כל גזירות קשות ורעות ושלא ישמע עוד שוד ושבר בגבול עמך בית ישראל.

וכבר כתב המהרש"א (ח"א שבת קו. ד"ה ידאגו) על הא דאיתא בגמ' 'אחד מבני חבורה שמת תדאג כל החבורה כולה' בזה"ל, ר"ל, ידאגו ובעו לאפושוי ברחמי טפי (-צריכים להרבות ברחמים יותר) נגד מידת הדין ששלט בהן, עכ"ל.

מעשה בבת מלך שחלתה אנושות ונטתה למות רח"ל, מיד הזעיקו רופאים מומחים שיבדקו אותה, הללו פשפשו ומצאו את שורש המחלה המקננת בה, ואמרו שיש רק תרופה אחת שבכוחה לרפאותה, אך דא עקא, שהיא נדירה ביותר וא"א להשיגה אלא בקצה העולם, ועולה הון עצום ביותר וכרוכה במאמצים כבירים להביא אותה משם, אך כלום חסר בבית המלך מאומה, וכל הון דעלמא אינו שווה כנגד חיי בת המלך האהובה עליו, מיד שלחו שליחים מסורים ונאמנים שיחושו להביא את התרופה וציידו אותם באוצרות מלכים, ובינתיים לא ספרו למלך את דבר הרופאים והמאמצים הנעשים להשגת סממני הרפואה, בכדי שלא להדאיגו. אחר כמה שבועות הגיעה הבשורה המשמחת - השלוחים הגיעו ובידם התרופה הנכספת, נכנסו לבשר למלך שה'ישועה' הגיעה, ובוה סיפרו לו את כל אשר אירע, פרץ המלך בבכי גדול, נבהלו המקורבים ושאלוהו, מדוע יבכה המלך, עתה כשבתו עומדת לחזור לארץ החיים, נענה להם המלך, בשמעי כמה עלתה התרופה ואלו מאמצים נצרכו להשיג אותה מבין אני היטב עד כמה נוראה המחלה ועד כמה קרובה היא לשערי מוות... והנמשל פשוט וברור, אם היינו צריכים לשלם מחיר כה יקר הרי זה מורה כי זקוקים אנו לרחמי שמים מרובים, ועד כמה עלינו לזעוק ולהתחנן ש'מידת הרחמים עלינו התגלגלי'. הרה"ק ה'חידושי הרי"ם' ז"ע (הו"ד בשפתי צדיק הוש"ר לב) הוכיח נוראות ממה שמצינו ב'נערה המאורסה' שהיא נענשת 'על דבר אשר לא צעקה' (דברים כב כד), שמכאן למדנו 'כשהאדם יכול לצעוק ואינו צועק מקרי רצון' [ולא אונס], על כן בת עמי לא תחשה ולא תשקוט בזעקה... וידוע מה שאמרו חז"ל (שבת לב.) לעולם יבקש אדם רחמים שלא יחלה, וכן אמרו עוד (סנהדרין מד:) 'לעולם יקדים אדם תפילה לצרה'.

ויתבאר עוד על פי אותו דבר נאה ומתקבל ששמעתי מראש ישיבת 'מאור התלמוד' ברחובות, שהנה אנו אומרים באמצע הלל 'אנא ה' הושיעה נא, אנא ה' הצליחה נא', ולכאורה מה מקום לבקשה באמצע ההודאה, והא למה הדבר דומה, לאחד שלוה מחברו מאה אלף דולר, לאחר זמן ניגש אליו ואמר לו 'יישר כוחך על ההלוואה הנכבדה, שמא תואיל להלוות לי עוד חמישים אלף דולר'... והדבר פשוט שאין בזה לא טעם ולא ריח, ואין זו הודאה כלל, ואם כן כיצד אנו מודים להקב"ה על רוב חסדיו ובתוך כדי דיבור מבקשים אנא ה' הושיעה נא. אלא, שאכן המודה

ועי' עונה ה' תיבף, ואף כי לפעמים עונה ה' במשך איזה ימים, ואפילו לכמה שנים, כדאיתא במדרש (מדרש שמואל ד) יש תפלה לכמה שנים, אבל הצעקה בקול מועלת מיד. עכ"ל. וכלומר, שהגם שאין תפילה שחוזרת ריקם ואינה פועלת פעולתה לטוב, אך לפעמים אין בכוחה להחיש את הישועה מיד, אלא ממלאים מן השמים את מבוקשתו רק לאחר זמן, אבל הצועק בתפילתו נענה מיד²².

לחברו על עזרתו ומבקש ממנו עזרה נוספת אין להודאה זו 'פנים' כלל, אמנם המרגיש שחייו תלויים בעזרת חברו ומבקש ממנו שימשיך להצילו אין לך הודאה גדולה מזאת, וכגון, העומד בין שמים לארץ ונאחז בכל כוחו בחבל אשר חברו מחזיק ממעל ומודה לו על שהחזיק עד עתה ומבקש אנא המשך לאחוזי לבל אפול ארצה הרי עצם הבקשה היא היא ההודאה, שמכיר הוא בטובתו של חברו שכל הצלתו עד עתה היא רק בזכותו, ולכן הוא מבקש ממנו שימשיך להחזיקו אל תרף, וכך צריכה להיות ההודאה אל הקב"ה, שאינו עוזר לנו אלא הוא המחיה אותנו בכל רגע ורגע - ועל חיינו המסורים בידך, וממילא אנא ה' הושיעה אנא ה' הצליחה נא.

ולענייננו ייאמר, כי עלינו להרבות בתפילות ובתחנונים מתוך ההרגשה וההכרה באמיתות הדברים אשר הננו תלויים ביד הקב"ה בכל עת ובכל שעה, 'ואתה מחייה את כולם' כל רגע בפועל ממש, על כן אל תעזבנו ואל תטשנו... כב. ואין הכוונה לצעוק בפיו גרידא, אלא כפי העולה מהספה"ק עניין 'צעקה' נובע מתוך ההכרה שאדם מכיר שרק הקב"ה יכול להושיעו, הן כשרואה זאת מצד 'מציאות' הדברים, ובעיקר, כשמשריש בעצמו את האמונה שאין לו שום פתח הצלה אלמלי הקב"ה עוזרו, ולאידך מרגיש שאין בכוחו לשאת את הצרה, עד שמאיליה פורצת זעקת הלב, אוי טאטע אין הימעל, געוואלד... (אוי, אבי שבשמים, הצילני נא), וזעקה גדולה ומרה זו מחרישה כל מקטרגים ופותחת כל רקיעים.

הנה איתא ברמב"ם (מתנות עניים פ"ז ה"ג), לפי מה שחסר העני אתה מצווה ליתן לו... אפילו היה דרכו של זה העני לרכוב על הסוס ועבד רץ לפניו והעני וירד מנכסיו קונין לו סוס לרכוב עליו ועבד לרוץ לפניו שנאמר די מחסורו אשר יחסר לו, ומצווה אתה להשלים חסרונו ואין אתה מצווה לעשרו. ובהלכה ז' כתב, ועני המחזר על הפתחים אין נזקקין לו למתנה מרובה אבל נותנין לו מתנה מועטת, ואסור להחזיר את העני ששאל ריקם ואפילו אתה נותן לו גרוגרת אחת שנאמר אל ישוב דך נכלם.

מכאן למד הגאון רבי שמשון פינקוס זצ"ל יסוד נפלא בהלכות תפילה (שערים בתפילה, עמוד 14), שהרי בתפילה הננו באים לפני הקב"ה 'לבקש רחמים כעני בפתח' (ל' הפייט בתפילת ימים נוראים), כיצד נזכה שהקב"ה ישמע שוועתנו וימלא כל מחסרונו אם נשכיל לבקש ממנו כאותו העני המוזכר ברמב"ם, וכלומר, שאם האדם עושה השתדלויות שונות, ונוקש על דלתות כל העסקנים, בעלי שררה ובעלי יכולת, וכ'השתדלות' נוספת הוא בא גם אל המלך לבקש ממנו, כמי שבא לעוד 'אדרעס' (כתובת נוספת) לבקש סיוע ועזר, כי אז נקבל ח"ו רק 'מתנה מועטת'. אמנם אם נבוא כמי שאינו מתדפק אלא על דלת אחת - אשר שם מושב העשיר הגדול אשר בידו להושיעו ולהוציאו ברגע אחד מאפילה לאור גדול, ורק ביכולתו להושיע אז נקבל מתנה מרובה, כך בתפילה המתפלל מתוך הרגשה שאין לנו לך גואל ומושיע אלא אתה, אם כן מחויבים לתת לו מתנה מרובה, בשפע רב עד בלי די. ועוד, אם נבקש בהכרה שאנו חסרים לאותו הדבר, ובלא דבר זה חיינו אינם חיים, אזי כביכול 'על פי תורה' יקיים בנו הקב"ה כלשון הרמב"ם ומצווה להשלים חסרונו (שהרי אינו מצווה לעשרו - להוסיף לו על מחסורו, ורק עד כמה שהוא 'חסר' לאותו דבר כך יקבלנו), כשהקב"ה ימלא כל מחסורנו.

וכתב שם עוד וז"ל, ודבר זה בענין תפילה נוקב ויורד הוא עד התהום, כשיש איזו צרה כגון שצריך סכום כסף בדחיפות גדולה ורץ מזה ולזה, וגם מתפלל ומבקש, וגם הולך לקבל ברכות מצדיקים, או כשיש חולה בתוך ביתו ועושה כל ההשתדלויות, הולך לרופא ונוטל רפואות... וגם מרבה בתפילה כחלק מ'חובת השתדלותו', הרי זה באמת כעני המחזר על הפתחים - שהעני מחפש עזרה מכמה וכמה מקורות שונים, ובתוכם גם לבעה"ב הזה נשואות עיניו, ואז ההלכה היא שאינו חייב לתת לו אלא דבר מועט. כן הוא בתפילה, שכאשר עוסק הוא בכל דרכי ההשתדלות ובכללם גם ניגש לתפילה ונושא עיניו לשמים, הרי אז ההלכה נותנים לו מתנה מועטת, שגם הקב"ה יתן לו קצת סייעתא דשמיא, וכמש"כ הרמב"ם 'אסור להחזיר את העני ששאל ריקם, ואפילו אתה נותן לו גרוגרת אחת שנאמר אל ישוב דך נכלם', אבל יותר מדבר מועט אינו חייב לתת שיש לו ממי לקחת ומסתדר לבד.

גם בהפלגה [כדרך שנאמר 'הרחב פיך ואמלאהו' (ופירש"י בברכות נ. - הרחב פיך לשאול כל תאוותך)] היה פועל בוודאי, רק שהוא מרוצה אה"ב בכל שהו, וצריך לזה דעת שלא להתרצות ולחשוב עצמו שאינו חסר (ולא להיות 'מסתפק במועט') רק בישועה שלימה. עכ"ל. ומוכיח זאת מדברי הגמרא במסכת תמורה (טז.) על הפסוק (דה"א ד י) 'ויקרא יעבץ לאלוקי ישראל לאמר, אם ברך תברכני והרבית את גבולי, והיתה ידך עימי ועשית מרעה לבלתי עצבי, ויבא אלוקים את אשר שאל', ואיתא שם בגמרא - אמר יעבץ להקב"ה אם ברך תברכני וגו' הרי טוב, ואם לאו הרי אני הולך בנסיסי לשאול (הרי אני מת בעצבוני - רש"י). והיינו ש'יעבץ' התפלל באופן ש'הרגיש חסר' והרגיש בנפשו שאם אין השי"ת מושיעו בישועה שלימה טוב מותו מחייו - מיד 'ויבא אלוקים את אשר שאל', והנה ב'כתוב' לא נזכר תיבת 'מיד' אלא כן הוסיפו בגמרא, להראות שפועל תיכף ומיד בתפילתו.

ואל תאמר הן הצרה באה עלי 'בדין' וכיושר מחמת עוונותי המרובים, ואם כן לא תתקבל תפילתי וצעקתי, אלא שמע נא למה שכתב המבי"ט (בית אלוקים שער התפילה פ"ו) בביאור מה שנאמר (תהילים קו ו) 'ויצעק אל ה' בצר להם ממצוקותיהם יצילם', וז"ל, כשהם צועקים אליו ית' כשהוא צר אותם, כלומר שמכירים שמאתו באת להם הצרה הזאת והם צועקים אליו, אז מן המצוקות שלהם שהם גרמו באיזלתם גם כן מושיע אותם, וזהו הנרצה באומרו ממצוקותיהם ולא אמר ממצוקות יושיעם, עכ"ל, כי הקב"ה שומע תפילת כל פה, ואפילו הרשע הגדול ביותר בידו לבטל כל גזירות קשות ומרות, אם יעק מעומק לבבו אל הקב"ה²² שירחם עליו²³.

ודבר זה ידוע ומורגש לכל אחד - אם ישים לב לזה, כשבא עני שהוא נצרך גדול ומבקש נדבה גדולה והנדיב פוטרו בדבר מועט, הבה נתבונן מעט, מה הם מחשבותיו של אותו בעל הבית ברגע זה כשמלוהו עד הדלת, בוודאי הוא חושב, זה האיש יסתדר כבר בלעדי - הוא לא ימות מרעב. וכן אם תשאל את הקמצן הגדול ביותר כשסוגר הדלת בפני העני - מה הוא חושב כאשר מחזירו ריקם, וודאי אין מחשבתו - לא איכפת לי שימות ברעב, אלא הוא חושב מדוע הוא בא דווקא אלי, שילך לאחרים, אבל אם היה ברור לו שאין לעני זה למי לפנות רק רוצח ואכזר גמור היה משיב פניו ריקם, וכן הוא אצל הקב"ה כשבא ונופל לפניו יתברך בטענה ברורה שירחם עליו - כי אין לו אחר לפנות אליו ואם לא ירחם הקב"ה עליו הרי ישאר במחסורו לעולם, מיד ירחם עליו הקב"ה, וימלא מחסורו. כג. וכן הוכיח הפלא יועץ' (ערך צעקה) ממה שנאמר (תהילים לד יז-יח) 'פני ה' בעושי רע להכרית מארץ זכרם, צעקו וה' שמע', והרי שאפילו אותם עושי רע שדינם נגזר להכרית מארץ זכרם, אך אם צעקו - וה' שמע. וכה היו דבריו הנוראים של הרה"ק רבי פנחס מקאריץ זי"ע (אמרי פנחס השלם שער תורת האדם נ) לאיש יהודי בשם ר' דב כהן שנפטרו לו כמה מבניו, וז"ל. 'מיינער' איך בעט דיר, וויא לאזט מען קינדער שטארבן, דו גלייבסט עס

זכבר איתא בזה"ק (ה"ב ב.) בהאי לישנא קדישא, גדולה צעקה מכולן, שצעקה היא בלב, הדא הוא דכתיב (איכה ב יח) 'צעק לבם אל ה'', צעקה וזעקה דבר אחד הוא, וזה קרובה להקב"ה יותר מתפלה ואנחה, דכתיב (שמות כב כב) 'כי אם צעוק יצעק אלי שמוע אשמע צעקתו'. אמר רבי ברכיה, בשעה שאמר הקב"ה לשמואל 'נחמתי כי המלכתי את שאול למלך (שמואל א' טו יא), מה כתיב ויחר לשמואל ויזעק אל ה' כל הלילה', הניח הכל ולקח צעקה משום דהיא קרובה לקב"ה יתיר מכולהו, הדא הוא דכתיב (שמות ג ט) 'ועתה הנה צעקת בני ישראל באה אלי', עכ"ל"ק.

עוד כתב הגה"ק החיד"א זי"ע (שפה אחת ד"ה שועת) בגודל כוח הנורא של ה'צועק' בתפילתו, שהנה נאמר בתפילת נשמת 'שועת עניים אתה תשמע צעקת הדל תקשיב ותושיע', ויש לבאר שינוי הלשון שבתחילה הזכיר עניים בלשון רבים, ואילו בהמשך נקט דל בלשון יחיד, וכן לגבי 'שועת עניים' אמר רק אתה תשמע, ואילו לגבי 'צעקת הדל' נאמר תקשיב ותושיע, אלא כי הברדל גדול יש בין ה'משווע' בתפילתו לזה ה'צועק', שגדול כוחה של צעקה שהיא נענית אפילו ביחיד הצועק על מצבו, והקב"ה מקשיב ומושיע תיכף ומיד (ואילו בלא 'צעקה' אוי אף תפילת רבים אינה פועלת מיד אלא 'נשמעת' במרומים ונענית בבוא עיתה וזמנה).

בלל גדול ונורא בהלכות תפילה לימדנו הרה"ק רבי צדוק הכהן מלובלין זי"ע (צדקת הצדיק אות ר"ג) וז"ל, מי שהוא חסר ומבקש השלמה (ר"ל, שהקב"ה שישלים מחסורו) אי אפשר שהקדוש ברוך הוא לא יענהו, וכמו ששמעתי דבל אחד מישראל שחסר לאיזה דבר ומבקש

באר הפרשה - פרשת בהעלותך

(היינו שבני ישראל האמינו בכחית 'עיני ה' שהקב"ה צופה מביט ומשגיח הכל. אך לא האמינו דיים ב'אזני ה', שבידם לשנות ולהפך כל סדרי בראשית בהבל פיהם זו התפילה). וזהו ויהי העם כמתאוננים רע באזני ה' דיקא, שרצו להכחיש בחינה הנקראת אזני ה', וישמע ה' - פירושו, הראה להם שהוא שומע לקול תרעומת שלהם, ומזה ישאו ק"ו בנפשם - אם את קול תרעומת שלנו שמע ה', כ"ש שישמע לקול שזועתנו ויאזין תפילתנו, למלא כל משאלותנו".

ומבאן, שהקב"ה חפץ בתפילת כל פה יהיה מי שיהיה יי, שהרי אפילו תפילת ה'מתאוננים'

בעניין זה ביאר הרה"ק ה'חתם סופר' זי"ע (ד"ה ויהי) הא דכתיב בפרשתן (יא א) 'ויהי העם כמתאוננים רע באזני ה' וישמע ה', וז"ל, 'יש בחינת עיני ה' וזו היא השגחתו ית' על כל הברואים - לתת לאיש מראשית השנה מה שיהיה באחריתו. אמנם בחינת אזני ה' היינו ששומע תפילתנו, ומשנה הגזירה עתים לטובה... כי הקב"ה משנה הנגזר עפ"י תפילותיהם של צדיקים בכל עת ורגע. וזהו שהיו מסתפקים בו ישראל בעת ההיא, לאמר, נהי כי עינו עלינו לטובה - לגזור עלינו לטוב ומוטב. מכל מקום שוב אינו משגיח בתפילת כל פה להפוך המידה ממה שהיה ולמלאות משאלות תאוותינו

נישט אז דער גרעסטער רשע - אז ער שפארט זיך צום אייבערשטיין קען ער ביי איהם אויס בעטן וואס ער וויל, עכ"ל, (ובלה"ק -) יקירי, היאך הנך נותן לזה להמשיך - שימותו הילדים, וכי אינך מאמין שאפילו הרשע הגדול ביותר - אם אך יפציר בתפילה לפני ה', אפשר לו לפעול אצלו כל אשר ברצונו.

כד. כתב הרה"ק ה'תפארת שלמה' זי"ע (ליקוטים, על תהלים) על הפסוק (תהלים קו ל-לא) 'ויעמוד פינחס ויפלל ותיעצר המגפה ותחשב לו לצדקה לדור ודור עד עולם, ולכאורה צריך ביאור, במה נשתבח פינחס שתחשב לו הצלת בני ישראל לצדקה לדור ודור, ואילו בהצלתו של אהרן בהקרבת הקטורת לא נאמר כן. ומבאר הרה"ק, שאהרן הכהן עצר את המגיפה ב'קטורת' הקיימת רק בזמן שביהמ"ק קיים, מה נעשה עתה כשחרב הבית... לזה בא פינחס והעמיד את המגפה ב'תפילה' אשר עד עצם היום הזה יש בכוחו להתפלל בכל לב כדוגמת פינחס באותם הימים ללא כל שינוי - להציל רבבות אלפי בני ישראל מכל גזירה קשה ורעה, ובעבור העמדת כח זה תחשב לו לצדקה לדור ודור עד עולם.

נוראות אמר הגה"ק מהר"י אסאד זי"ע (דברי מהר"א תהלים י) על הפסוק 'למה ה' תעמוד ברחוק תעלים לעתות בצרה', כי הנה הכתוב אומר (שמות כג ד-ה) 'כי תפגע שור אויבך או חמורו תועה השב תשיבנו לו, כי תראה חמור שונאך רובץ תחת משאו... עזוב תעזוב עמו', ובגמרא (פסחים קיג:) הקשו איך שייך 'אויבך' ו'שונאך', והרי נצטוונו 'לא תשנא את אחיך בלבבך'. ותירצו בגמרא, שמדובר שראה בחברו דבר עבירה באופן שמותר לשנאותו ומצוה לשנאותו (עיי"ש). ואמר המהר"א, הרי הקב"ה מקיים את כל התורה כולה (שמו"ר ל ט), ואם כן כביכול יש לו לקיים בנו בני ישראל מצוות 'פריקה' לסייענו ולהקל מעלינו עול משא הגלות. וא"ת שכך עלתה בידינו כי חטאנו, ומצווה לשנא את החוטא, הרי אף על 'חמור שונאך' נצטוונו בפריקה, ואם כן 'למה ה' תעמוד ברחוק תעלים לעיתות בצרה'...

אלא ביאורו, כי דין נוסף נאמר ב'פריקה' והוא מה שאמרו בגמרא 'כי תראה - יכול מרחוק, תלמוד לומר כי תפגע', והיינו מקרוב, אמור מעתה, מתי יקיים הקב"ה פריקה בבני ישראל, כשיפסיקו 'לעמוד מרחוק' שהרי מיום שחרב ביהמ"ק הפריש הקב"ה שכינה מן הארץ (ר"ה לא), כיצד ייהפכו בני ישראל להיות קרוב - ע"י התפילה, כמו"ש (תהלים קמה יח) 'קרוב ה' לכל קוראיו' כי ע"י הקריאה זו התפילה יהיה קרוב אלינו אז יקיים בנו הקב"ה 'עזוב תעזוב' ויפרוק מעלינו כל עול קשה [עוד אמרו לבאר עד"ז, שהקב"ה יפרוק מעלינו את העול כשנקיים 'כי תפגע' מקרוב, ומיהי ה'פגיעה' - זו התפילה, כמו שאמרו (ברכות כו:) 'אין פגיעה אלא תפילה'].

כה. ומעניין לעניין, באחת השנים חיפשו ראשי הקהל בלאנדאן (לונדון) אחר 'בעל תפילה' לימים נוראים, איש ראוי והגון לקהילה חשובה ומפוארת כמותם... ואכן, הגיעה הצעה מאת איש פלוני הרואה עצמו מתאים לתפקיד חשוב זה, בדקו אחריו ראשי הקהילה ונוכחו לראות כי הוא מיטיב נגן ופרקו נאה, אך עדיין לא הסתפקו בכך, ושלחוהו לרב העיר הגאון רבי יחזקאל אברהמסקי זצ"ל שיעמוד על טיבו וארחות חייו, האם הוא ירא שמים מרבים. כשעמד לפני הרב ל'מבחן' שאלו הגר"י לפירוש התיבות 'ובכן תן פחדך', השיב הלה שאנו מבקשים מהקב"ה שיגלה מלכותו בעולם ויתן פחדו בחן... מתוך חסד ורחמים ולא בגבורה ובדין (כשהוא טועה ומחליף מ'בכך' ל'בחן'), נענה לו הרב

באר הפרשה - פרשת בהעלותך

יג

שלא היה עמהם בחנוכה, לא הוא ולא שבטו, אמר לו הקב"ה, חייך שלך גדולה משלהם, שאתה מדליק ומטיב את הנרות'. ביאר הרה"ק רבי יצחק מווארקא ז"ע (פניני תורה ועוד), שכך אמר לו הקב"ה חייך, מאחר שכה בלתי נפשך לקחת חלק ב'חנוכה המזבח' עד שחיי נפשך תלויים בזה [ובלשונו, או ס'נייט דיר אין לעבען]²¹, כיסופים וגענועים אלו גדולה משלהם, היינו יותר ממועשיהם וקרבתיהם, כי העיקר הוא ההשתוקקות והרצון לעשות נחת רוח לבורא יתב"ש²².

נשמעת במרומים, כי השי"ת מתאוה לתפילתם של כל ישראל, וביד כל אחד לפעול בתפילתו גדולות ונצורות²³.

מבקשי ה' - במעלת ההשתוקקות

בפרשתן (ח ב), 'בהעלותך את הנרות וברש"י, למה נסמכה פרשת המנורה לפרשת הנשיאים, לפי שכשראה אהרן חנוכה הנשיאים חלשה אז דעתו,

אברהמסקי, לא כך פירוש המילות, ומכל מקום אתה תהיה שלוחא דידן לעבור לפני התיבה... ואחר כוונת הלב הן הן הדברים.

כו. איתא מהרה"ק רבי פינחס מקאריץ ז"ע (אמרי פינחס השלם פר' בא), דהנה איתא בזוהר הקדוש (ויקרא פח): שבכל יום יש רגע אחד שאז מתגלה אור הגנוז, ובאותו הזמן מתקבלים כל התפילות, ולכך איתא במדרש (עיי' דב"ר ב יב) 'קוה אל ה'" - אפילו מאה פעמים, כלומר, כשאדם מתפלל על איזה דבר הרבה פעמים ואינו נענה יתפלל עוד ולא יתייאש, וביאור הדבר, כיון שהכל תלוי באור הגנוז וכבר אמרנו שבכל יום הוא מתגלה בעולם, ואפשר שיזדמן לו לאדם אותו עת שיתגלה האור ומיד נעשה בקשתו, כי דבר הגנוז אין יכולים לידע אימתי מתגלה, ומוסיף שם מכל מקום משמע קצת שבבוקר קודם נץ החמה מתגלה ואז עת רצון לשאול כל אחד צרכיו (נ"ל בשם הבעש"ט ז"ל). עוד איתא באמרי פינחס (בפרשתן) שבפרשת בהעלותך מאיר ומתעורר ענין אור הגנוז, אמור מעתה כי 'עת רצון' נפלא הוא בכל השבוע לקבלת התפילות. ושמעתי מאחד מצדיקי וגאוני הדור שליט"א, כי בכל השנה בידינו 'לגלות' את האור הגנוז ובאותה שעה לפעול למלא כל משאלותינו לטובה, שהרי כתב הגר"א באגרתו בשם המדרש וז"ל. וכל רגע ורגע שאדם חוסם פיו זוכה לאור הגנוז שאין מלאך ובריה יכולים לשער, ומכאן 'מקור' נפלא שהמעביר על מידותיו ושותק למחרפו יתקבלו תפילותיו שבאותה שעה.

עוד כתב באמרי פינחס (פרשת בא) וז"ל, לפי שהאור הנ"ל הוא גנוז בכל הצרות והחשכות הגדולות, דוקא שם גנוז האור... וכיון שהאור הוא גנוז בכל הצרות, כשאדם מאמין בזה שבכאן יש השי"ת אזי נפטר מהצרה. כז. כה אמר הרה"ק רבי יהושע מבעלזא ז"ע לבאר את הפסוק (דברים לו) 'ומל ה' אלוקיך את לבבך ואת זרעך... למען חייך', ולכאורה צ"ב, שהרי הכל בידי שמים חוץ מיראת שמים, כיצד ימול הקב"ה את לבבם, והרי זה תלוי ביד אדם, אלא ביאורו, למען חייך, אם מרגיש האדם שכל חייו תלויין בזה, או אז נחשבת לו 'יראת שמים' כחלק מענין החיים, והרי הקב"ה נותן לבני אדם שנות חיים. דבריו אלו הובאו ב'ערוגת הבושם' (פר' נצבים), והסיף לבאר עפ"ז את מאמרינו בתפילת ערבית 'כי הם חיינו ואורך ימינו... ואהבתך אל תסיר', מה נתינת יש טעם בזה, ולפי האמור יובן היטב, שבא לומר, רבש"ע, כיצד הננו מבקשים על 'אהבתך' הרי כביכול אינו 'בידי שמים', אבל מכיוון ש'כי הם חיינו', והרי על עצם ה'החיים' בוודאי אפשר לנו לבקש.

מעשה באחד מחסידי הרה"ק ה'חידושי הרי"ם' ז"ע שלא נפקד בבנים, ובכל עת היה מפציר ברבו שיברכנו ב'ברכת הבנים', עד שאמר לו הרה"ק, גוזרני עליך שלא תדרוך כף רגליך על מפתן ביתי עד שתיוושע, יצא משם בפחי נפש ושב לביתו, אבל וחפוי ראש, אבל - על שלא זכה לברכה, וחפוי ראש על שאיבד את רבו, וננעלו כל השערים בעדו... כעבור שנתיים ימים כבר לא היה יכול אותו חסיד להתאפק, וברוב געגועיו נסע אל הרבי ונכנס בלא רשות, כראות החידושי הרי"ם אותו חסיד נאנח ואמר, אוי מה עשית, ברצוני היה שתזעק אל הקב"ה ותתחנן בפניו שיתן לך פרי בטן כדי שתוכל לחזור ולראות פני הרבי, ואז בוודאי היית נושע, כי הכל בידי שמים חוץ מיראת שמים, כלומר, בכל דבר שמבקשים עליו 'בידי שמים' לענות אם לאו, חוץ מיראת שמים - שהבקשה על יראת שמים מתקבלת מיד, והיו מוכרחים להושיע אותך בכדי שתוכל לנסוע ויתווסף לך ירא"ש, ועתה הפסדת...

כח. פשיטא ואי"צ לומר, שלא די לאדם להשתוקק מבלי עשות מאומה, ואין ביד אדם לומר 'שלום עלי נפשי' שהרי רוצה אני והרי ה'רצון' הוא העיקר. כי אם אינו מנסה לעשות בפועל - להזיז עצמו לכה"פ... הרי"ז מורה

באר הפרשה - פרשת בהעלותך

שכאשר האדם 'מקרב' עצמו אל הקב"ה ע"י שמשותק בבל לב ונפש לעבדו הרי גורם בזה שהקב"ה יסייע בעדו 'ויקרב' אותו אליו ויפלו כל המחיצות, ואפילו מחיצה של ברזל...!

וכן כתב הגה"ק ה'חפץ חיים' זי"ע (ח"ח על נ"ך, תהלים קה א) כי אין הקב"ה בודק את האדם אלא לפי התשוקה והרצון, כמו שכתוב (תהלים קה א) 'ישמח לב מבקשי ה', ולא 'עושי רצון ה', כי העיקר להיות מ'מבקשי ה'".

והטבנו לך - להיות טוב ומיטיב ולא להיפך ה"ו

בפרשתן (י ד), 'ואם באחת יתקעו, ונועדו אליך הנשיאים ראשי אלפי ישראל'. ולבאורה קשה, וכי לקרוא ל"ב אנשים מתוך בני ישראל (שהרי לא עלה מספר הנשיאים יותר מ"ב) הוצרכו ל'חצוצרות', מדוע לא נשלח

בה אמר הרה"ק ה'חידושי הרי"ם' זי"ע (ליקוטי הרי"ם במדבר ד"ה אך) יש אדם אשר שואף לעבוד את בוראו, אולם הוא נעלם ממנו, אך כאשר רוצה לעבוד את ה' בכל כוחו אזי נופלת מחיצת קיר הברזל המפסקת והוא כולו לה', עכ"ל. ומכאן למדנו על מעלת הרצון,

באצבע שאף שאיפותיו והשתוקקותו אינם אמיתיים ואינם שווים מאומה, ויתבונן בעצמו, כשתאוה נפשו אכול או שתו או שאר צרכיו הגשמיים, וכי יסתפק ב'רצון', או 'שיהפוך את כל העולם' עד שיגיע למבוקשו 'בשלימות'...

וכבר אמר הרה"ק האדמו"ר הזקן מטאהש זי"ע, כי כן הוא דרך העולם, חייל הנלחם עבור מלכו וצבאו - אם נפצע במלחמה, תבוא 'קופת המדינה' תרפאהו, תחלימהו, אף יפרנסו אותו וישיאו כל צאצאיו על חשבון המדינה לעולם ועד... וכל זה אינו אלא כשחייל זה היה נלחם בכל כוחו למען כבוד שם מלכו... לעומתו, אם עמד החייל במלחמה כאותו 'גולם' ולא פעל אף פעולה קטנה מצידו, ולבסוף נפצע הרי זה האיש נענש בעונש גדול, ואין צריך לומר שלא תשתתף המדינה ברפואתו ושאר הוצאותיו...

אף לדידן ייאמר, העומד בקשרי המלחמה כנגד יצרו, אף אם נפל ל"ע - נפצע ונחבל בראשו ובגופו - איבד כל מידה טובה, הרי הקב"ה ישלם לו כל מחסורו ברוח ובגשם, אבל כל זה בתנאי שאכן עמד הלה בקשרי המלחמה, אבל אם מעיקרא עמד לנוכח הנסיונות ולא פעל מאומה לזה האיש אין מחויבים מאומה בשמים...

כט. ה'חפץ חיים' הסמיך לזה סיפור מעשה, פעם נפל בדעתו של איש פשוט ביותר שלו נאה ויאה להשתדך עם רבה של העיר, החל הלה לשלוח 'שדכנים' אל הרב שיציעו את ה'שידוך' המהולל. מובן שהעלה חרס בידו שהרב לא הסכים לכך בשום אופן... אבל 'שיגעון' זה לא יצא מראשו של האיש... עד שבעזרה ש"ית אירס הרב את בנו, אז נרגעה במעט רוחו של היהודי ואירס את בתו עם רעהו בדומה לו, בהגיע עת דודים - יום החתונה בבית הרב שליט"א, והנה עוברים אלפי בני העיר להתברך מפי הרב בברכת 'מזל טוב', ולעיניהם עומד אף האיש הלז זה ברוב הדרו בשולחן ה'מזרח' ומקבל 'מזל טוב' מהקהל, שאלוהו ידידו מה לך ולשמחת הרב - לקבל מכולם ברכת מזל טוב, ענה 'אני הרי כמעט' נהייתי מחותן בחתונה זאת, כל הקהל 'מלאו שחוק פיהם'.... אמנם, זה רק בענייני גשמיות, אבל בעבודת ה' גם מי שרצה הרי הוא 'מחותן' כמי שהצליח לא פחות ולא יותר.

ל. והנה איתא בגמ' (כתובות סג) שכלבא שבוע הדיר את בתו מהנאה מנכסיו מפני שנישאה לרבי עקיבא כשהיה 'עם הארץ', וכאשר שב רבי עקיבא עם כ"ד אלף תלמידיו הלך אליו כלבא שבוע בבקשה שיתיר לו נדרו, שאלו רבי עקיבא 'אדעתא דגברא רבה מי נדרת' - אילו היית יודע שאהיה אדם גדול היית נודר, ומאחר שהשיב בלאו התיר לו את הנדר. והקשו התוס' (ד"ה אדעתא) 'והלא אסור לפתוח בנולד' (נולד הוא חרטה מחמת דבר שנולד לאחר שנדר האדם, ובעת נדרו עדיין לא הייתה סיבה זו קיימת בעולם), ומתרצים בתוס', "ל, דהכא לא חשיב נולד כיון שהלך לבי רב, דדרך הוא בהולך ללמוד שנעשה אדם גדול'.

עלינו להתבונן בדבר, וכי לא מצינו בדורנו מי שהלך ללמוד ולא נעשה אדם גדול... אלא, שהכל תלוי ברצונו של אדם, ההולך ללמוד מתוך רצון עז ותבערת קודש לעשות ככל אשר ביכולתו להתעלות ולעלות בתורה, אפילו אם הוא 'עם הארץ' בן ארבעים שנה שעדיין אינו מכיר בצורת אות, ברור ופשוט שיצמח לגברא רבה - שהרי הוא הלך ללמוד... ומה שישנם ההולכים לשיבה ואינם נעשים 'גברא רבה' אין זה אלא מפני שלא השקיעו את כל כח הרצון במטרה להיות אדם גדול, אלא רצונם בעוד כמה וכמה דברים...

ידוע מה שכתבו בספה"ק כי 'רצון' אותיות 'צנור', ורמז יש בדבר, שכשם שהרוצה להשקות מים בצנור הרי הוא ממלא מים בראש האחד ומשם הולכים עד הקצה השני, ואי אפשר למלאות מים בשני ראשי הצנור שירוצו הנה

רצונו הוא שיוזכרו להטיב לאחריני'. וזהו הטוב אשר ייטיב ה' עמנו שנזכר לוהטבנו לך.

וגדול מתן שכרו של המיטיב לזולת, וכמו שביאר הרה"ק ה'דגל מחנה אפרים' זי"ע (בפרשת בשלח) על הפסוק בפרשתו (יא ז) 'והמן כורע גד הוא', עפ"י דברי חז"ל (שבת קנא:): 'כל המרחם על הבריות מרחמים עליו מן השמים', וזהו 'והמן' היינו הפרנסה והשפע הבאה לו מן השמים הוא 'כורע גד' ר"ת גומל דלים, היינו כפי מה שהוא גומל דלים ומרחם על הבריות כך מרחמים עליו מן השמים.

אותי יום יום ידרושון - לעסוק בדברי תורה דבר יום ביומו בפרשתן (י לג), 'ויסעו מהר ה' דרך שלושת ימים וארון ברית ה' נוסע לפניהם דרך שלושת ימים לתור להם מנוחה', וידוע מה שכתבו רבותינו הראשונים (רמב"ן פסוק לה, ותוס' שבת קמז. ד"ה פורענות) בשם מדרשי חז"ל שהיה זה 'כתינוק הבורח מבית הספר', וכלומר שנסעו מהר סיני משום שחששו שמא יוסף הקב"ה לתת להם תורה ומצוות.

עפ"ז פירש ה'כלי יקר' את האמור כאן בזה"ל, לפי שכתוב במגילת סתרים 'אם תעזבני יום יומיים אעזבך' (ספרי עקב יא כב), משל לשנים שהולכין זה מזה, זה הולך מיל למזרח וזה למערב, נמצא שהם רחוקים זה מזה ב' מילין (אעפ"י שכ"א הלך רק מיל אחד), כך אמר

'שליח' שיקראם לאסיפה. ומבאר הרלב"ג, כי אם היו שולחים שליחים היה מקום לבעל דבר להחרר ריב בין הנשיאים, בטענה מדוע לנשיא פלוני קרא משה ראשון - הרי לך שהוא מחשיבו יותר ממני. ומתוך זה תתלבה אש המחלוקת... ותוצאותיה מי ישורנה... על כן אמרה תורה 'ואם באחת יתקעו' ונמצא שכל הנשיאים הוזמנו יחדיו באותו רגע ובאותו כבוד, וייסתם פיהם של בעלי מחלוקת לא'.

ושמא תאמר, וכי נגזר עלי לסבול מחמת 'דמיונותיו' של פלוני, הרי אני מהלך בדרך ישרה, ואם פלוני 'מסובב' בדמיונות שווא ומדוחים יאכל בעצמו את פרי מעלליו. תשובתו בדברי הרה"ק ה'חידושי הרי"ם' זי"ע בפרשתו על הפסוק (יב ג) 'והאיש משה עניו מאד' וברש"י 'שפל וסבלן', וביאר, כי להיות שפל ועניו הוא באמת מעלה גדולה מאד. אך יש מעלה יותר מזה - שיוכל לסבול את שפלות חברו (ליקו' הרי"ם בפרשתו). ודבר שפתיים אך למותר.

אדרבה, יהא כל אחד מבקש שלום, מרבה באהבת חברים לב ואהבת ישראל ומשתדל בטובתם. בא וראה עד כמה יקרה מידה זו בעיני ה', דהנה כתיב בפרשתו (י לב) 'והיה הטוב ההוא אשר ייטיב ה' עמנו והטבנו לך', ומבאר הרה"ק 'חתם סופר' זי"ע (ד"ה לכה אתנו) כי 'אחד מהטובות שהקב"ה מתחסד עם עושי

והנה, כך גם לעניין ה'רצון' - אי אפשר לאדם לאחוז את החבל משני קצותיו, לרצות שני דברים כאחד... ואם באמת ירצה דבר אחד אזי יהא ה'רצון' ל'צנור' גדול הממשיך בו את הסייעתא דשמיא...

לא. ובדרך זה פירשו (עי' בני יששכר מאמרי תמוז אב ד א) הא דאיתא בגמ' (תענית לא.) 'עתיד הקדוש ברוך הוא לעשות מחול לצדיקים והוא יושב ביניהם בגן עדן', כי 'מחול' הוא בצורת עיגול שאין לו ראש ולא סוף, ולא שייך בו 'מזרח'... על כן יעשה הקב"ה מחול דייקא להראות שכולם שווים לטובה, ולא יהיה האחד מכובד יותר מחברו.

לב. הרה"ק ה'בית אהרן' זי"ע היה חותנו של הרה"ק רבי אברהם יעקב מסאדיגורא זי"ע, ומפעם לפעם היה מבקר אצל חתנו (כי ג' בתים היו לו, בקארלין, במעזיבוז ובסאדיגורא), והנה בסאדיגורא היה המנהג שהאדמו"ר נותן מטבע, והחסידים היו מוכרים את המטבע לכל המרבה במחיר, ובסכום המעות שנכנסו היו קונים 'לחיים' - משקה ליושבים בחצר הקודש, פעם אחת נמכר המטבע בסכום גדול אשר נותר ממנו לאחר קניית ה'תיקון' (כי היו שם באותו הזמן כמה גבירים ממשפחת הורנשטיין המפורסמת), והיו אז חילוקי דעות בין החסידים מה לעשות ב'נותר' - אם להוציאו על איזה דבר מצוה חשוב העומד על הפרק או שאין משנין בכגון דא, חסידי הרה"ק מסאדיגורא לא אבו לשאול את רבם, על כן ניצבו לפני הרה"ק ה'בית אהרן' ששהה באותה העת בסאדיגורא, ושאלוהו כדת מה לעשות בתמורת המטבע, ענה ה'בית אהרן' ואמר, אין לשער רוב הטובה הנפעלת משייבת חברים מקשיבים כאיש אחד בלב אחד - הן בהתעלות רוחנית, הן בהשפעות טובות, על כן אינו מן הראוי להוציא מעות שהוקדשו לקניית משקה לחברת אנ"ש לענין אחר.

באר הפרשה - פרשת בהעלותך

במדרש רבה פר' ראה (פרשה ד) 'הסייף והספר ירדו כרוכים מן השמים, אמר להן אם תעשו מה שכתוב בספר הזה אתם ניצולים מן הסייף הזה, ואם לא תעשו, אתם נהרגים בסייף הזה', וכוונתם בזה כי אינו דומה פורק עול לימוד התורה לעובר שאר עבירות, כי בשאר עבירות העונש מעותד ליום מועד כי יבוקר פנקסו, אבל ביטול תורה אינו כן אלא עונשו כרוך בעקבו כשני דליים מים כשזה עולה זה יורד. ועל כן אמרו חז"ל (אבות ג ה) הפורק ממנו עול תורה נותנים עליו עול מלכות ועול דרך ארץ'. כי העוב את דרכי התורה נכנס מיד לעול מלכות ופורענות באה עליו, נמצא שעצם חטא עויבת התורה היא עצמה פורענות כי הם כרוכים זה בזה. לכן באותה שעה שעזבו וברחו ממתן התורה, מיד ראה משה רבינו כי שעבוד עול מלכויות מתוח כנגדם, פתח בתפילתו ואמר - 'קומה ה' ויפוצו אויביך וינסו משנאיך מפניך, ולא ישלמו בבניך'.

יהא רעוא מן קדם אבותון די בשמיא שיתמלא רחמים עלינו, ויזכנו לעלות ולהתעלות בדרכי האמונה המהורה, בשמחה ובטוב לבב, ויקויים בנו הפסוק דפרשתן (י כט) 'כי ה' דיבר טוב על ישראל' לה, ונזכה לראות מהרה בישועתן ובנחמתן של ישראל, ואור חדש על ציון יאיר בב"א.

הכתוב כי המה נסעו מאחרי ה' ונזורו אחור דרך ג' ימים מן השכינה, ולעומת זה גם ארון ברית ה' נוסע לפניו להתרחק מהם דרך ג' ימים, נמצא ריחוק דרך ו' ימים ביניהם כדי לתור להם מנוחה מן המצות אשר מאסו בהם, עכ"ל. והרבה יש להתעורר בהתחזקות ב'קביעות עיתים לתורה', ללמוד חק תלמודו בכל יום ממש^ל, ושלא יעבור עליו אפילו יום אחד ח"ו לבטלה, בכדי שלא יהא בכלל 'אם תעזבני יום יומיים אעזבך' לה.

והנה אמרו חז"ל (שבת קמז. הובא ברש"י פסוק לה) כי פרשת ויהי בנסוע הארון הרי הוא ספר בפני עצמו, והוא נבדל בננין הפוכין בתחילתו ואחריתו - להבדיל בין פורענות לפורענות, ובתוס' (שם) ביארו שפורענות הב' הוא פרשת 'ויהי העם כמתאוננים', ונאמר מיד 'ותצא אש'. והפורענות הא' היא מה שנאמר 'ויסעו מהר ה'', וכמדרש חז"ל 'כתינוק הבורח מבית הספר'.

ולבאורה צ"ב, דבשלמא בפרשת המתאוננים אכן נאמר 'פורענות' - ותצא אש. אבל איזה 'פורענות' היא במה שהם ברחו מבית מקום לימודם, שאין זה אלא עוון אבל לא פורענות.

ומבאר ה'חתם סופר' זי"ע (ספר הויכרון מכת"ק בדרוש לו' אב עמ' נא) באופן נורא וז"ל. 'כי הנה איתא

לג. ובעניין זה אמרו לרמזו בהא דאיתא בגמ' (שבת פו:) 'בשבת ניתנה תורה לישראל', שבא ללמד שכשם שיום השבת קבוע ועומד, ולא יוכל בר אנוש להקדימה ולאחרה לעולמים, אף אם מאד מאד נחוץ לו להזיז את השבת ליום אחר מחמת עסק ממון שנזדמן לו וכדו', ואפילו אם ירצה להשלימה בכפליים כגון לערוך במקומו ב' ימי שבתות גם כן לא יועיל לו במאומה. כיוצא בו, 'בשבת ניתנה תורה' - אין להזיז 'שיעור תורה' הקבוע, ולא יאמר למחרת היום אשלים את הלימוד היומי, אלא בכל יום ויום עליו להשלים את חוק לימודו.

לד. מיקירי קרתא דשופריא ומנקיי הדעת שבה היה הגה"צ רבי זלמן בריזל זצ"ל, ביום מן הימים הוצרך ר' זלמן להיכנס אצל הרה"ק ה'אמרי חיים' מויז'ניץ זי"ע ונקבע לו לשעת בוקר מוקדמת, ולכן הקדים ר' זלמן והגיע לבני ברק בלילה שלפני היום, והשתכן אצל בנו ר' נטע. והנה מנהגו של אותו חסיד היה לשכב במיטתו בין השעות 11 בלילה עד 2 לפנות בוקר, ותיכף היה מתעורר לעבודת הבורא. באותו לילה לא הספיק רבי זלמן להשלים כל שיעוריו בתורה, ועל כן נשאר ללמוד לגמור חוק לימודו, הפציר בו רבי נטע שילך לישון וכבר ישלים את לימודיו למחר... אך ר' זלמן לא זע כלל לשמע דבריו אלא המשיך בלימודו, אך בנו שדאג לו המשיך ואמר לו, אולי תמשיך מחר... אולי תשלים למחרת את חוק לימודך... הלא מאוחר כעת... משראה שאינו נענה לאחר כל ההפצרות המרובות, פנה ר' נטע אל מטבח ביתו וישב לסעוד את לבו בסעודת הערב. אדהכי והכי סיים ר' זלמן את לימודיו, ובעברו ליד המטבח הבחין בבנו האוכל לשובע, פנה אליו ואמר לו... די לך נטע בני, אולי תשלים למחרת... לה. ידוע שהרה"ק מלעכאוויטש זי"ע אמר פעם בחזרו מבית הטבילה בערב שבת קודש פרשת בהעלותך לעת כזאת היה עלינו לשורר ולזמר בתופים ומחולות, כי בפרשה זו כתיב (י כט) 'כי ה' דיבר טוב על ישראל'.

אגעד אנק

על פרשת השבוע

פרשת בהעלותך תשפ"א

© כל הזכויות שמורות למו"ל. אין לקרוא בזמן התפילה וקריה"ת.

בס"ד, בכל ענייני הגיליון ניתן לפנות לדוא"ל: g.agedank@gmail.com

על פי ה' יחנו ועל פי ה' יסעו את משמרת ה' שמרו על פי ה' ביד משה: (ט, כג)

יש להבין את האריכות הגדולה באמרו שהיה לפעמים שהענן על המשכן "ימים רבים" ו"ימים מספר" ו"מערב עד בוקר" או "מימם עד לילה", "ימים או חודש" וכו', וכי מה האריכות בזה הרי היה די באמרו שבכל עת שהענן על המשכן חנו, ובהעלותו נסעו.

עוד יש להבין הסדר הפסוקים, שמתחיל עם "ימים מספר" ועובר אל "ערב עד בוקר" ושוב "ימים או חודש".

גם ההדגשה "על פי ה' יסעו וכו' שחוזר פעמיים על זה הן בפסוק יח והן בפסוק כג ומוזכר בין הפסוקים שוב.

ונקדים את פירושו הנפלא של הגר"ח שמואלביץ זצ"ל על דברי הגמ' שבת (לא, ב) "סותר על מנת לבנות במקומו - הוא סותר. על מנת לבנות שלא במקומו - לא הוא סותר. אמר ליה רבה: מכדי, כל מלאכות ילפינן להו ממשכן, והתם סותר על מנת לבנות שלא במקומו הוא! אמר ליה: שאני התם כיון דכתיב "על פי ה' יחנו" כסותר על מנת לבנות במקומו דמי".

וביאר הגר"ח שמואלביץ את דברי הגמ', שהנה אדם הנוסע ממקום למקום באם נשאלהו היכן עבר ימנה אחת לאחת את כל דרכו ואת המקומות שבהם עבר. לא כן הוא אצל תינוק הנמצא בחיק אמו שכשאמו עוברת ממקום למקום הוא לא עובר במקום זה ובמקום זה אלא נמצא באותו מקום - בחיק אמו - מתחילת הנסיעה עד גמירא. כן היו אף בני"ב באותה שעה באותו מקום של "עפ"י ה' יחנו". ע"כ. ובאמת שהוא פסוק מפורש: (דברים א, לא) "ובמדבר אשר ראית אשר נשאך ה' אלקיך כאשר ישא איש את בנו בכל הדרך אשר הלכתם עד באכם עד המקום הזה".

הנה, באם נתבונן במה שעברו בני ישראל במסגרת מ"ב המסעות יתגלה לנו דרגתם העצומה. ונצייר לעצמנו קורות מסעם, שהנה עלה הענן מעל המשכן וזהו אות וסימן לתחילת מסעם, והאב וכל בני המשפחה אורזים במהירות את כל כבודם ורכושם הרב (שהרי עלו עם רכוש רב ממצרים), ונסעו עד אשר הגיעו לחנייתם. הגיעו למקום החדש ו"התמקמו", ו"פרקו את החבילות", כל דבר על מקומו, דירת השינה, המגורים, ולהקצות ולהכין מקום לבהמות וכו' וכו'.

אחרי עבודה מרובה, הכל בא על מקומו בשלום, ואולי אפי' לא הספיקו ליתן תנומה לעפעפיהם, "ויש אשר יהיה הענן מערב עד בקר ונעלה הענן בבקר ונסעו" נוסעים! שוב, לארוז את החבילות הכל מחדש, ונוסעים עד לחניה הבאה.

בחניה זו, כבר היה אבי המשפחה חכם יותר. "לא מפרקים שום חבילה", "יושנים על הארגזים", שכן חבל לעבוד פעמיים...

עובר לילה, עובר יום, ועוד לילה ושוב יום הוא מתחיל להישר... "לפרק רק מה שצריך דחוף" מכריז הוא לכל בני המשפחה לאחר כמה ימים. "או ימים או חדש או ימים בהאריך הענן על המשכן לשכן עליו יחנו בני ישראל ולא יסעו ובהעלתו יסעו". פעם חודש ופעם יומיים, פעם יום ופעם לילה אחד.

עליהם התנבא הנביא ירמיה: "כה אמר ה' זכרתי לך חסד נעוריך אהבת כלולתיך לכתך אחרי במדבר בארץ לא זרועה".

הא למה הדבר דומה? בהמה שהרועה מוליכה ממקום למקום, וכי יש בדעתה חשבונות להבין את מטרת הרועה? וכי היא חושבת אם הדבר לטובתה או לרעתה? הרי היא הולכת אחרי הרועה בלא שום מחשבה לכאן או לכאן. כן היו בני ישראל באותה שעה, כגמול עלי אמו, ששם

ואמרת אליו בהעלתך את הנרת אל מול פני המנורה (ח, ב)

כתב רבי משה פינשטיין זצוק"ל בספרו דרש משה, תוכחת חיים למחנכים ומלמדים וראשי הישיבות והורי הילדים שיש לפעמים בעיה עם הילדים שיש בהם ג' דרגות בכלליות, עידית בינונית וזיבורית, המלמד אינו יודע למי לדבר, אם ידבר לעידית יחלשו הזיבורית, ואם ידבר עם הזיבורית ישתעממו העידית, והרי יש סדר קבוע בתלמוד תורה עם כל התלמידים ביחד, וכן אבא בשלחן שבת ויש שם כמה מדרגות של ילדים, האם יש כאן מטה של סדום שמי שהוא קצר ימשכו אותו כמדת המטה, ומי שהוא מדי הארוך קוצצים קצוותיו? וב"ה בימינו אכשור דרא ויש סיוע פרטי למי שצריך, אך בדרך כלל צריכים ישועה ופתרון לבעיה הזאת. וכתב רבי משה שחינוך בני ישראל נמשל להדלקת המנורה בדברי חז"ל, ורש"י פי' שני פירושים על בהעלתך, א. עד שתהא הלהב עולה מאליה. ב. שהמדליק יעלה על המדרגות למעלה. וכתב השפתי חכמים איך לומדים שני לימודים מפסוק אחד. ותי' המזרחי דשקולים הם ויבואו שניהם, כיון ששני הדרשות שווים דורשים שניהם. וביאר רבי משה, באמת היה הכהן יכול להדליק את המנורה מלמטה ולסמוך שמסתמא נדלק הנר, שהרי יש כאן שמן ופתילה, ועתה עומד מלמטה עם הנר כמה רגעים ונוגע בנר הדולק בפתילה, ע"פ כללי יו"ד סי' ק"י יכול להמשיך ולסמוך על החזקה שמסתמא נדלקו הנרות. אך דרשינן שאסור לו לסמוך על החזקה אלא לעלות על המדרגות ולהיות בטוח בעיניו שכל אחד מהנרות נדלק. זהו תוכחת חיים למחנכים, אתה יכול להדליק כשאתה עומד בארץ, ואז בכלליות הבינו הילדים את הגמרא שהרי הסברתי מאד יפה את הסוגיה, מה לי להתאמץ לראות על כל נר במיוחד לבדוק אם הוא הבין בפרטיות או לא, שמא אין זה מצד חיובי ומעמדי כאן כמחנך. לכן מלמדים אותנו שצריך לעלות על ג' מדרגות לבדוק בעיניו אם כל אחד מבין לפי כשרונותיו.

עוד צריך המחנך לבדוק שתהא שלהבת עולה מאליה, לא ברגע הראשון שנדלק לעזוב אותו, אלא לעמוד סמוך לכל תלמיד ותלמיד להעביר לו דעת תורה שיהיה עומד חזק, גם כשהרוחות ינשבו מכל צד, ישאר מאיר בתקיפות האורה. עוד הוסיף רבי משה 'מלמד שבחו של אהרן שלא שינה' אע"פ שהיה לו אומדנא חזקה שכבר הבינו התלמידים, לא עזב את הנר כל זמן שלא ראה ממש בחוש שכל תלמיד ותלמיד השיג את הלימוד בתכלית השלימות. וזהו ענין שצריך לתקן במערכת החינוך הכללי, שלא לאבד ההשגחה על הפרט. כי בימים הקדמונים היו ההורים לוקחים מלמדים לבניהם בפרטיות, המלמד לא היה לומד פעם אחת עם כל עשרת הילדים, אלא לומד עם כל אחד בפרטיות. אך בימינו זה חזר כבזמן הבית שיש עשרות ילדים בכיתה, יחד עם זאת צריך להזהר ולהשמר שלא יזק הפרט מזה, אלא לעמוד מלמעלה ולשמור על כל נר שידלוק יפה. אם המלמד נכנס לכיתה ומדבר רק לבודדים המוכשרים, הרי לא עשה מלאכתו, כי אלו המוכשרים אין צריכים חידוד וישיבה, תקנת רבי יהושע בן גמלא היה בשביל הנכשלים ולא בשביל המוכשרים, כמ"ש בגמ' להדיא. ולכן עבודת המלמד שלא לסמוך על האומדנא, אלא לבדוק בפרטיות כל נפש ונפש אם הוא מאיר כראוי. ושיהיה הלהב עולה מאליה, שיהיה הפתילה מחובר מאד לאש שתדלוק בו יפה. כך יזכו התלמידים להתחנך כראוי כתקנת יהושע בן גמלא. שלא יצא אחד מן השורה. וכן המוכשרים לא ינזקו מזה, שאם יש לו זמן פנוי להוסיף לו לימודים נוספים, וב"ה אכשור דרא כל המוסדות מכניסים בזה כחות רבים שהפרט לא ינזק מהכלל.

(הגרמ"י רייזמאן שליט"א)

לבן: וכי זה כיבוד אב? ועלו שניהם על החמור. פגשו אדם שלישי ואמר: וכי איך לא תרחם על החמור וירדו שניהם. פגעו ברביעי ואמר לו: שלשה חמורים הולכים ואין אחד רוכב על חבירו, סוף דבר היה שלקחו החמור ושמורו על שכמם. זה הסוף של מי שמתפעל ממה שאומרים לו...

(דרך שיחה)

וירד ה' בעמוד ענן ויעמד פתח האהל ויקרא אהרן ומרים ויצאו שניהם: (יב, ה)

ברש"י: "ויצאו שניהם - ומפני מה משכן והפרידן ממשוה לפי שאומרים מקצת שבחו של אדם בפניו וכולו שלא בפניו וכן מצינו בנח שלא בפניו נאמר (בראשית ז) איש צדיק תמים ובפניו נאמר (שם) כי אותך ראיתי צדיק לפני. דבר אחר, שלא ישמע בניזיפתו של אהרן."

אפשר לבאר הטעם למה הביא רש"י פירוש נוסף, שהטעם שלא אומרים כל שבחו של אדם בפניו הוא שלא יתגאה. אבל אצל משה רבינו שהעידה עליו התורה "עניו מכל האדם שעל פני האדמה" וודאי לא יבא לידי גיאנות מכך, ומדוע א"כ משכן והפרידן ממשוה, לזה הביא טעם נוסף "שלא ישמע בניזיפתו של אהרן".

(פני יצחק)

וירץ הנער ויגד למשה ויאמר אלדד ומידד מתנבאים במחנה (יא, כז)

כתב רש"י "ד"א תנם אל בית הכלא לפי שהיו מתנבאים משה מת ויהושע מכניס את ישראל לארץ".

פירש בזה הגאון ז"ל בדרך רמז את דברי הגמ' "מילה בסלע שתיקה בתרי", דהסיבה שלכן לא נכנס משה רבינו לארץ ישראל, היה מפני שלא דבר אל הסלע אלא הכהו, וזהו אמרו "מילה בסלע" שאם היה "מילה" בסלע דהיינו שמשוה היה מדבר אל הסלע ולא מכהו "שתיקה בתרי" היו אלדד ומידד שותקים מנבואתם שמשוה מת ויהושע מכניס.

(הגר"א)

מאוצרות המגידים

והעם לא נסע עד האסף מרים (יב, טו)

זה הכבוד חלק לה המקום בשביל שעה אחת שנתעכבה למשה כשהושלך ליאור, שנאמר 'ותתצב אחותו מרחוק' (רש"י)

שימת לב לכל פרט

כאן רואים עד כמה החשיבה התורה כל מעשה של יהודי, גם אם בעינינו הוא נראה קטן ולא כל כך חשוב.

ישנם דברים שאנו מסיחים את דעתנו מהם לא משום שהם מדי גדולים עבורנו, אלא עקב היותם קטנים מדי עבורנו. אנחנו אוהבים מצוות גדולות, רועשות. אך האמת היא שאין לשער ולתאר גם את ערכם של המעשים הקטנים ביותר!

כשם שאין דבר מדי גדול עבור השי"ת, באותה מידה גם אין דבר מדי קטן עבורו יתברך.

דוגמא מאוד פשוטה: הנה כאן, בבית המדרש בו אנו נמצאים, ניצב ארון הקודש, בצדו ישנו פס קטן קטן. וכי לא ניתן היה להסתדר בלעדיו? התשובה היא: פס זה מוסיף מעט כבוד לבית המדרש ומעט חן בתוך החיים שלנו, ולכן הקב"ה דאג שהוא יהיה כאן.

או דוגמא נוספת: ישנה עניבה עם פסים בצבע שחור ולבן. באמצעה ישנו פס אחד ירוק. מה הוא עושה שם? השי"ת הציבו שם. לשם מה? להוסיף חן. אין שום דבר שהוא מדי קטן עבור השי"ת. אם הפס הירוק יוסיף לנו חן - הקב"ה מטפל בו ודואג שייכלל בצבעי העניבה.

גם עלינו מוטל החיוב ללמוד מדרכי הנהגת הבורא, ולהבין עד כמה חשוב להתייחס לכל פרט, ונביא לכך כמה דוגמאות:

אמא נמצאת במטבח ומכינה את השבת. נכנס בנה הקטן ומבקש: "אמא, אני רוצה לשותת". אמא מכניסה מעט 'סירופ' לכוס ומוסיפה מים, אך אין לה כעת זמן לקחת כפית ולערבב.

נכון, הילד יסתדר גם אם כוס הפטל לא יהיה מעוררב כראוי. אמנם הוא לא יהיה כל כך מתוק, אבל לא נורא. האם זו מצוה לעשות את המשקה מעט יותר טעים? כן! ואם זו מצוה, יש לעשות זאת! זו לא מצוה מרעישת עולם, אבל זו מצוה!

בחורי ישיבה יושבים יחד בחדר האוכל, ועל השולחן מונח קנקן של תה. בחור אחד נוגע בקנקן, ואומר: "התה לא מספיק חם". חבירו היושב לידו הבין מתוך דבריו שהוא מעוניין בתה חם. הוא אמנם לא מת מצמא, כי

את כל מבטחו באמו בלא וס נדנד של מחשבה או טרוניא, וכמו שאמר נעים זמירות ישראל בתהילים (עח, נב) "ויסע כצאן עמו וינהגם כעדר במדבר".

בזה נבא לביאור הכתובים. האריך הכתוב לומר שהחניות היו לפעמים ארוכות ולפעמים קצרות, ובדייקא כתבם שלא כסדר להדגיש נקודה זו שהיה בזה טורח כנ"ל ומדגיש לנו ש"על פי ה' יחנו ועל פי ה' יסעו" שבנ"י לא הרהרו לרגע אחר הבורא ית"ש ח"ו "ומשמרת ד' שמרו על פי ה' ביד משה".

(ציוני תורה)

ויהי העם כמתאננים רע באזני ה'. (יא, א).

הנה לא מפורש בזה על מה התלוננו. ודברי חז"ל בזה ידועים. והנראה בדרך צחות, שכל מהותם של המתלוננים הוא שמלאים הם בטענות, ואין כלל נפקא מינה על מה ולמה, ויהיו הדברים איך שיהיו תמיד ימצאו על מה להתלונן, וכן הוא בכל דור ודור אנשים מלאים טענות בכל מצב, אוי להם אשר ימצאו על מה להתלונן בכל מצב ובכל זמן, ועל זה יצא הקצף מדוע אין אתם רואים הדברים בעין טובה, והסתיר הסיבה אשר התאוננו אז לאמור שאין הוא הטעם לתלונתם שהרי בכל מצב ימצאו על מה להתאונן. (טעם הצבי)

והאספסוף אשר בקרבו התאוה וישבו ויבכו גם בני ישראל ויאמרו מי יאכלנו בשו: זכרנו את הדגה אשר נאכל במצרים חנם את הקשאים (יא, ד ה)

נ"ל לבאר ע"ד שאמרו [חולין פד]. כי ירחיב ה' גבולך, למדך תורה דרך ארץ שלא יאכל בשר רק בהרחבת גבול, כי אין בו צורך כ"כ, ועל הלחם יחיה האדם וא"א בלעדו. ונ"ל לכן נתן ה' המן בשפע ותדיר, כי הוא הלחם אשר נתן ה' להם לאכלה. אבל בשר אין בו צורך כ"כ ולא בא אלא לזמנים. וי"ל דהזמנים אלו שבתות ויו"ט, דמצוה לאכול בהם בשר, ובזמנים אלו נתן ה' בשר לעונג שבתות ולשמוח ביו"ט כראוי, וכולם שווים במצוה זו. אבל לחסידים שאוכלים לשם שמים להברות גופם לעבודת ה' מצוה להרבות במאכל להוסיף כח ואומץ לעבודת ה', ע"ד שאמרו [ביצה טז]. הלל שכל מעשיו לשם שמים וכו', ולכן נתן ה' להם שליו בכל יום ויום כנ"ל. ומעתה י"ל שזהו כונת הקרא, והאספסוף אשר בקרבו התאוה וישבו ויבכו גם בני ישראל מי יאכלנו בשר, כי רצו לאכול בכל יום כמו אלו החסידים ואנשי מעשה שאכלו, אשר אכילתם היה לשם שמים. אבל הם בקשו אוכל למו כי התאוה לאכול ולמלאות בטנם. ואמרו זכרנו את הדגה אשר נאכל במצרים, כי במצרים אכלנו כל יום חנם בלא מצות, שהיה לנו לאכול די סיפוקינו שלא במקום מצוה. ועכשיו אין לנו לאכול רק ביום שיש מצוה לאכול בשר, ואתי שפיר וק"ל.

(כתב סופר)

אומרת התורה: {יח} ואל העם תאמר התקדשו למחר ואכלתם בשר כי בכיתם באזני ה' לאמר מי יאכלנו בשר כי טוב לנו במצרים ונתן ה' לכם בשר ואכלתם: {יט} לא יום אחד תאכלו ולא יומים ולא חמשה ימים ולא עשרה ימים ולא עשרים יום: {כ} עד חדש ימים עד אשר יצא מאפכם והיה לכם לזרא יען כי מאסתם את ה' אשר בקרבכם ותבכו לפניו לאמר למה זה יצאנו ממצרים.

כותב הרוקח - אם תחבר את כל המספרים שבפסוק, תקבל את כל הימים שחייבים לאכול בשר. דהיינו:

לא יום אחד - 1 תאכלו ולא יומים - 3=2+1 ולא חמשה ימים - 5=3+2 ולא עשרה ימים - 10=8+2 ולא עשרים יום - 20=18+2 {כ} עד חדש ימים - 38=30+8 ימים שחייבים לאכול בהם בשר.

דהיינו: 52 שבתות + 8 ימי סוכות + 7 ימי פסח + 2 ימי ר"ה + 1 יום שבועות = 70 תוריד מזה 1 יום מסוכות שיוצא בשבת, ועוד 1 יום מפסח שיוצא בשבת, ומכאן קיבלנו 68 ימים שבהם מחויבים לאכול בשר!

(ברוך שאמר)

האנכי הריתי את כל העם הזה אם אנכי ילדתייהו (יא, יב)

דיבר פעם הגר"ח קנייבסקי שליט"א שלא להתפעל מבקורת של בני"א, ואמר: אבא זצ"ל אמר לי על הפסוק תהלים (ק"ז ט"ז) "ויקנאו למשה במחנה לאהרן קדוש ה'". משה היה מופרש ומובדל ועלה לשמים - טענו עליו שצריך להיות במחנה, ואילו אהרן שהיה רודף שלום וכו' והיה במחנה - טענו עליו כי קדוש ה' צריך להיות מובדל ומופרש!

ישנה מליצה, וכמדומה שכתובה בקדמונים, פעם אחת הלכו אב ובנו, האב רכב על החמור והבן הלך רגלי. פגש אדם אחד את האב ואמר לו: ואיך לא תרחם על בנך? ירד מהחמור והעלה עליו את בנו. פגשו אדם שני ואמר

אחרת היה שותה גם תה פושר, אבל בכל אופן הוא מעוניין כעת ליהנות מכוס תה חם.

אם כעת יקום החבור ויביא לו קנקן עם תה חם, וכי אחרי פטירתו ידברו על כך בלוויה שלו? לא! זוהי מצוה גדולה? לא, זו מצוה קטנה. אבל - אין לזלזל גם במצוה קטנה כזו. כי כשם שאין קץ לפרטים הקטנים לכאורה שהקב"ה מטפל בהם למעננו, כך אין קץ לדברים שגם עלינו מוטל לעשותם. אם זו מצוה - עשה אותה. אם זהו חסד, גם אם זהו חסד קטן ביותר - אין להתחמק מעשייתו!

אין גבול למה שמחוייבים לעשות! תסלחו לי על המשל הבא: בעל ה"סוד ושורש העבודה" מספר על עצמו: כשהייתי הולך ברחוב ורואה מישהו יורק ברחוב - לא הייתי עובר הלאה, אלא קודם הייתי משפשף את היריקה ברגלי, כדי שאדם שיעבור אחרי לא ירגיש את אותה תחושת גועל שאני הרגשתי. זו אינה מצוה כ"כ גדולה, אבל זו מצוה!

רואים לפעמים אדם מר נפש. כל אחד מבין שבמצב כזה חיוך אחד מחבר עשוי לחולל אצלו מהפך בחיים, וזוהי מצוה גדולה לעשות זאת!

אך גם כאשר מדובר באדם בריא בנפשו, וחבירו מדבר אליו בצורה יפה - נכון, גם אם לא ידבר אליו יפה, הוא לא ישתגע ולא יזדקק לטיפול נפשי, אך זו מצוה! מצוה קטנה אמנם, אך אין לזלזל בערכה! לעולם לא ניתן לדעת מה כוחה של מילה טובה הנאמרת בשעה שיש לשומע צורך בה.

אספר לכם מעשה ששמעתי על ראש ישיבה אחד.

יום אחד הוא מקבל הזמנה לחתונה שתערך בשוויץ. להזמנה צורף כרטיס טיסה, ונכתבה עליה הבקשה: "אנא ממך, בא לחתונת בתי!" הוא ניסה להיזכר מיהו השולח, ואז זכר שיהודי זה למד אתו בישיבת פוניבז' בצעירותו.

היה הדבר לפלא בעיניו: הרי הוא בקושי הכיר אותו. נכון, הם למדו יחד בישיבה, אך עד כדי כך שישלח לו הזמנה עם כרטיס טיסה?!

הוא התקשר אליו ושאל אותו: מה פתאום החלטת להזמין אותי להשתתף בשמחתך, ועוד להעניק לי כרטיס טיסה, הרי לא היה לנו כמעט קשר?

פתח אותו יהודי וסיפר: באותם ימים הוא הגיע לישיבת פוניבז' משוויץ כבחור צעיר, והיה לו קשה מאוד. הוא לא ראה הצלחה בלימודיו, וגם בחברה לא ראה את עצמו משתלב בצורה מניחה את הדעת. הוא היה ממש שבור, והחליט לחזור הביתה. אם היה חוזר הביתה, כנראה שהיה יוצא יהודי פשוט, יהודי כשר, אך ודאי לא תלמיד חכם.

היה זה באותו יום בו נתנו לו הוריו רשות לקנות לעצמו כרטיס טיסה ולשוב הביתה. הוא ישב בישיבה, והחליט שילך לקנות כרטיס.

והנה ניגש אליו אותו ראש ישיבה [שהיה אז בחור בגילן], וסידר לו את הצווארון. מעשה זה גרם לו לתחושה כה נפלאה: הנה למישהו איכפת ממני! ואם כך, החליט מייד, אינני חוזר הביתה!

ואכן הוא נשאר בישיבה, וברבות הימים נעשה ת"ח גדול. ושנים רבות אח"כ, כשחיתן את בתו, זכר עדיין את אותו בחור שסידר לו את הצווארון והזמינו ברוב כבוד להשתתף בשמחתו.

אי אפשר לדעת מה יכולה מילה טובה בזמן הנכון לעשות למישהו!

גם המצוה הקטנה ביותר היא מצוה! חיוך, אמירת "בוקר טוב". גם אדם שלא צריך חיוך מעריך כשמחייכים אליו. וא"א לדעת מי צריך חיוך!

אם יש לך רגע פנוי, תאמר פרק תהלים!

אין דבר קטן מדי עבור ה', ולא צריך להיות דבר קטן מדי גם עבור כל אחד ואחד מאתנו. (תפארת שמשון)

ויהי בנסע הארץ ויאמר משה קומה ה' ויפצו איביך וינסו משנאיך מפניך: ובנחה יאמר שובה ה' רבבות אלפי ישראל: (י, לה-לו)

כתב רש"י: ויהי בנסע הארץ - עשה לו סמניות מלפניו ומלאחריו לומר שאין זה מקומו ולמה נכתב כאן כדי להפסיק בין פורעניות לפורעניות וכו' כדאיתא בכל כתבי הקדש (שבת קטז):

ומה הם הפורעניות? הפורענות הראשונה, כתב הרמב"ן: "אבל ענין המדרש הזה מצאו אותו באגדה, שנסעו מהר סיני בשמחה כתינוק הבורח מבית הספר, אמרו שמא ירבה ויתן לנו מצות, וזהו ויסעו מהר ה', שהיה מחשבתם להסיע עצמן משם מפני שהוא הר ה', וזהו פורענות ראשונה וכו'".

הפורענות השנייה, זהו ה"מתאוננים", וכתב הרמב"ן "והנכון בעיני, כי כאשר נתרחקו מהר סיני שהיה קרוב לשוב ובאו בתוך המדבר הגדול והנורא במסע הראשון היו מצטערים בעצמם לאמר מה נעשה, ואיך נחיה במדבר הזה, ומה נאכל ומה נשתה, ואיך נסבול העמל והעינוי ומתי נצא

ממנו, מלשון מה יתאונן אדם חי גבר על חטאיו (איכה ג ט), שהוא לשון כואב ומצטער על עצמו, וכו'".

יש להבין מדוע הפסיק הפורעניות דייקא עם פרשת 'ויהי בנסוע' ומה הם הנוגים ההפוכים מצידו הפרשה?

ונמשיל הדבר לראובן שנצרך להגיע למקום רחוק, אשר הדרך איליו מפותלת וסבוכה, והוא לא הכיר את הדרך כלל, המתין לעת מצא, וכאשר סיפר לו רעהו שמעון שנוסע הוא לאותו מקום ביקש ממנו ראובן הלז שרוצה ליסוע אחריו ברכבו, ונתן שמעון את הסכמתו לכך.

במהלך הנסיעה הארוכה הבחין ראובן באחד שמצפה בתחנה והשיב על שאלתו שרוצה להגיע גם הוא לאותו ישוב המרוחק, ועלה על רכבו של ראובן. במהלך הנסיעה התחיל לרטון הנוסע "מדוע נוסע הנך אחר הרכב שלפנינו ואיך עובר אותו לנסוע לפנינו?" ראובן לא ענהו דבר, ואותו נוסע רטן וכבר ממש כעס ולא הבין "כבר יכלת לעבור אותו לפני שעה ושעתיים?!"....

כמובן שלא ידע שדוקא הרכב שלפניו הוא המורה את דרכם ובזכותו אינם טועים בדרך המפותלת.

הנמשל לעניינינו: התורה הקדושה וכל תרי"ג המצוות הר הם כאבוקה המאירה את דרכינו, ומבלעדם לא ידע האדם את המעשה אשר יעשה אם ישר הוא ואם לאו, בזהוה הק' קורא לתרי"ג מצוות "תרי"ג עיטין" - עצות.

כאשר בני ישראל שמחו על נסיעתם מסיני - כדברי הרמב"ן - שלא יתווספו להם עוד מצוות, באה התורה ומוכיחה אותם ראו נא "בנסוע הארון" - היא התורה הק' המונחת בארון - ראו נא שהיא המוליכה אותנו ומאירה לנו את הדרך בה נלך. ומה מקום יש לשמוח כביכול המצוות המה לטורח ולמשא? הרי הם ממש כאותו נוסע שרטן על ראובן הנ"ל ולא ידע שההיפך הגמור הוא האמת שרק בזכותו אינו טועה בדרכו.

בגמ' ברכות איתא שב'אשרי' לא מופיע האות נו"ן מפני שמרמז על נפילה. עיי"ש. והנה כאן שהתייחסותם למצוות היתה ממש להיפך מן האמת כנ"ל נרמז להם בזה הנו"ן - נפילה - ההפוך. שהפכו את תכלית התורה והמצוות לגמרי.

ומדוע הביא הפסוק השני "ובנחה יאמר וגו'?"

שהנה חטאם היה - כדברי הרמב"ן הנ"ל - שדאגו ונתיראו מה יהא בדרכם ומהיכן יאכלו וכו'.

ובזה הוכיחם משה בב' דברים: א. "ובנחה יאמר שובה ה'" וכתב רש"י "שובה ה' - מנחם תרגמו לשון מרגוע וכן (ישעיה ל) בשובה נחת תושעון". והנה בכך מה מקום יש לדאגה? כל הנהגתם היא בשובה ונחת.

וביותר, שהרי היו שם כל כלל ישראל, ובמצב כזה ישנה השראת השכינה בגילוי ממש, ההפך הגמור מ"הסתר פנים" וזהו אומרו "רבבות אלפי ישראל" - וכתב רש"י - "מגיד שאין השכינה שורה בישראל פחותים משני אלפים ושתי רבבות". ומה מקום יש לדאגה מהמדבר ומכל עתידם?

(ציוני תורה)

"ויצא העם ולקטו דבר יום ביומו אמר רבי אלעזר רבי שמעון מזון אלפים שנה היה מן יורד בכל יום דכתיב דבר יום ביומו ולהלן הוא אומר כי אלף שנים בעיניך כיום אתמול אם כן למה היה יורד בכל יום והמותר וחס השמש ונמס מפני משאוי הדרך. דבר אחר שהיו אוכלין אותו חם ולא צונן. דבר אחר שיהיו ישראל נושאים עיניהן בכל יום לאביהן שבשמים" (ילקוט שמעוני בשלח)

פעם נסעתי במונית עם רבי עזרא ברזל זצ"ל, וודאי שמעתם מי הוא היה רבי עזרא ברזל!

הרב ברזל זצ"ל פנה לנהג באומרו "אתם נהגי המוניות, צריכים להיות הגדולים ביותר בבטחון בה', כי אין לכם עבודה מסודרת. כל מי שרק מגביה את היד לסדר את מגבעתו אתם חושבים כי הגביה יד לעצור מונית, כל כך אתם מצפים ותלויים בחסדי אחרים, ממילא, קל לכם לתלות עיניים למרום ולזכות לבטחון בה'... ומי כמוכם, רואים בסופו של דבר כיצד מגיעה פרנסתכם..."

מעשה באדם שהלך ברחוב בוורשא והבחין ביהודי ישיש העומד ליד מכולת פרטית, וקורא בקול: "בייגלאך! בייגלאך!".

הוא היה סקרן לראות כיצד מתנהלת המכירה, כמה קונים ומה הם מספר הרוכשים, והוא ראה כי פעם ברבע שעה בערך, נעצר אדם להושיט יד ולקנות בייגלע (ארבע-בשעה, שמונה בשעתיים, לפעמים יותר או פחות) בשעת המכיר שקט המוכר לא קורא "בייגלאך!" וכאשר הקונה עוזב את המקום הרוכל ממשיך לקרוא בקול "בייגלאך!" ללא הפוגה.

הרב ובנו אכלו את כולה ולא השאירו למחרת כלום, הבן אכל את הקשה שבלחם והרב אכל את הרך שבתוך הפרוסה. היה להם בבנין שכן שהכין לעצמו בית מלא אוכל, ואכל מהאוכל פירורים ממש, כי פחד כמו כולם, וחשש שמא מחר ומחרתיים גם זה לא ישאר לו, אך הרב מבריסק לא שמר מהיום למחר, ועשה כן עפ"י דברי הגמרא "האומר מה אוכל למחר הרי זה מקטני אמנה" הוא אכל כפי הצורך בלי לקמץ, והנה לא שמר מאומה. יום לפני ערב ים הכיפורים (תש"א) חשב הרב מבריסק כי היום בשונה מימים אחרים מוטל עליו להשתדל ליום המחר, כיון שמחר זו מצוה לאכול, הוא השיג לחם והטמינו למחר - לערב יום כיפור. במהלך הלילה נפל על הבית פגז ורסיס ממנו קלקל את הלחם. הרב ראה בכך את משמיהם כי אפילו היום, היה עליו לסמוך על הקב"ה ולא לעשות השתדלות.

בטחון! בטחון! כל כך מורא'דיג, תשמעו שתי עובדות. אני אוהב לספר מעשע'ס בתנאי שזה א'אמת'ע מעשה - מעשה אמיתי, אז אספר שני סיפורים אחד שמעתי מחסידים יראי ה' ולא ביררתי האם זה מעשה שהיה, איני יודע האם הסיפור נכון - אבל מוסר ההשכל הנובע ממנו הוא רב, והשני וודאי מעשה אמיתי.

החסידים נסעו לרבי' פעם בחודש מהכפר לעיירה, עגלון יהודי קבוע היה לוקח אותם מידי חודש, אך לא נכנס איתם יחד לרבי. העגלון התאכסן באכסניה קטנה והתפלל בבית החסידים תחשוב לעצמך איך אנו משאירים את בני הבית, נוסעים מרחקים על מנת לשבות בצל האדמו"ר ולהכנס לחדרו. תיכנס גם אתה פעם אחת בשנה - כדאי לך, אם כבר הגעת עד הלום חבל שלא תזכה. הוא דחה אותם "מה הרבי כבר יעזור לחיי האומללים, לאשתי החולה וילדי הרעבים ללחם, הוא יניח את ידו על ראשי, וכי זה יושיע אותי בחיי הקשים!?" הוא לא נכנס.

פעם אחת, לאחר הפצרות הוא נאות להכנס. הוא שהה בחדר הרבי זמן רב. ויצא. בצאתו לא שאלו אותו דבר.

בשובם בעגלה הם שוחחו ביניהם, אחד אמר כי התעלה מאד בסעודה שלישיית, ואחר אמר שהיה לו תועלת מדברי התורה בטיש בליל שב"ק וכו', פתח העגלון את פיו ואמר אני התעליתי יותר מכולם. ואספר לכם כיצד ומה:

כאשר שהיתי בחדרו של הרבי, הוא שאל אותי מה סדר היום שלי, השבתי כי הדבר תלוי, אם יש באותו יום עבודה או לא: "ביום שאין עבודה אני קם בבוקר מתפלל במנין, אח"כ מצטרף לשיעור משניות, לאחר מכן אני יושב בבית המדרש ואומר תהלים, בסיום אני שב לביתי טועם פת שחרית ונח קמעה, אחרי צהריים, אני מקדים לתפילת מנחה ושומע שיעור בעין יעקב אח"כ מנחה מעריב וכך עובר היום. וביום שיש עבודה? אני קם השכם בבוקר משמן את הגלגלים כדי שחלילה לא ייווצרו בעיות במהלך הנסיעה, וכבר בשש וחצי אני חונה ליד ביתו של הלקוח. בדרך, אם ישנה אפשרות לחנות בידי הדרך, אני מניח תפילין קורא קריאת שמע מקפל את התפילין וכו', ואם אין זמן, כאשר מגיעים לעיר אני מתפלל". הרבי שאל אותי "ומדוע שלא תקום להתפלל במנין ורק אח"כ תצא לשוק לחפש קליינטים למשל, בשבע וחצי אחרי תפילה, ואם בכל זאת מישהו כבר הזמין בלילה תתנה עמו כי רצונך להתפלל בבית הכנסת לפני הנסיעה?".

"אבל אז הקליינטים יהיו מועטים" ענית באנחה.

הגביה הרבי את עיניו ואמר, אספר לך סיפור קצר:

עגלון פלוני שעבד קשה לפרנסתו ונסע בדרכים, צבר בכיסו עשרות רובלים והיו עמו: שקית עם מטבעות זהב, ארנק עם מטבעות כסף ועוד ארנק ובו פרוטות נחושת רבות שנשאר עמו תמיד. הוא היה בדרכו, השבת התקרבה והבין כי לביתו כבר לא יגיע, נכנס לאחד הכפרים היהודיים בדרך. הוא שאל את הרב, אם יוכל לשבות בביתו? הרב ניאות בשמחה הכניסו לביתו, החלו בהכנות אחרונות לשבת והנה הוא נזכר שהכספים בכיסו מיהר לרוץ אחרי הרב שיצא כבר לבית הכנסת ושאל אם יש לו מקום להטמין את הכסף, הרב שב, נטל את כל המטבעות ספר אותם, הטמין היכן שהטמין. יצאו שניהם יחדיו לקבלת שבת.

באמצע קבלת שבת החלו להתעורר מחשבות בליבו של העגלון, מה עשיתי הפקדתי כסף בידי מי שאינני מכירו, הכסף הזה הינו כל פרנסתי ומי יודע, "כסף! כסף!" צעק לו הלב. אבל מה אפשר לעשות. תפילת מעריב עברה עליו כשהפחד מכרסם בלב פנימה. הוא התיישב לסעודת שבת בפנים חמוצות והתיאבון ממנו והלאה. הגישו דגים ודחה אותם "אני לא מסוגל" כך התנצל, כי אין לו תאבון. הציעו לו "אולי משהו חלבי?" "לא, איני חש בטוב ואין לי תאבון" (הוא היה בפחד - מה יהיה עם הכסף) כך חלפה השבת בחששות ודאגות.

בצאת השבת מיד רץ לבעל הבית וביקש: "הכסף שלי!".

"רגע, קודם מתפללים מעריב, אח"כ נדבר על הכסף".

אותו יהודי ריחם עליו "כמה אפשר לצעוק, רחמנות" הרהר, עלה במוחו רעיון. ניגש למוכר הבייגלאך ושאל: "ר' יהודי, כמה כסף הנך מרויח ליום המקסימום שאתה יכול להרויח?"

"חמשה רובל".

"אתה יודע מה, בא נעשה עסק, אני אתן לך מידי ערב חמשה רובל ובאותן שעות שעמדת עד היום בשמש ברחובה של עיר, תשב בבית המדרש הגדול ותגיד מידי יום את כל ספר התהילים עם כוונה בכל שם ושם..."

הישיש הסכים "בסדר, אני מסכים, תודה רבה".

הם התחילה במימוש העסקה. ועמדו בדיבורם. הזקן אמר תהלים וההוא שילם את הרובלים שהבטיח.

חלפו שבועיים והישיש ביקש כי מעוניין לחזור בו מהעסקה. "מה קרה, האם אתה רוצה לצעוק ברחוב, וכי לא יותר טוב לך לשבת בבית המדרש?!"

הזקן מייאן נמק מדוע "בבית הרב אסביר, בוא ונשאל יחד את הרב".

הם התביישו ונכנסו לבית הרב בכובד ראש, שם הישיש נמק את החלטתו: כבוד רבנו, הנה היהודי היקר שעומד כאן לצדי, הבטיח לי חמישה רובל ליום, והוא ריחם עלי, יישר כח לו. אך כחלוף תקופה קצרה, התיישבתי בדעתי ונוכחתי כי הדבר מזיק לי. עד היום כאשר עמדת ברחוב התפללתי בפה מלא להקב"ה "תשיג לי קונה", צעקתי בייגלאך, וכאשר ב"ה לאחר עשרים דקות הגיע קונה הייתי מודה להקב"ה ששלח לי קונה שהחליט משום מה לרכוש בייגלע, אם היו מגיעים שני קונים יחד הייתי מודה בכפליים. הם עזבו התפללתי שנית, והתחלתי בקריאות נוספות: בייגלאך. כך עשרות פעמים ביום: "ה' הושיעה" "הודו לה' כי טוב", "אלוקי תסייע בידי לסיים את הבייגלאך מוקדם כי הרגליים עייפות הזקנה אוכלת בי", ובכך, כבוד הרב, בטחוני בה' היה מתרבה. עיני הזקנות היו נשואות תמיד לשמים (לא נשואות לאנשים אלא לשמים) אבל בשבועיים האחרונים, נכון שאני אומר תהילים אבל משום מה אני מרגיש כי עם התהילים הבטחון בה' נחלש, מאחר ואני מרגיש בטוח במשכורת הקבועה..."

כך היה נראה מוכר בייגלאך בוורשא.

הרב של וורשא הבין לליבו, שמעו את הרב ממלמל "אשרי העם שככה לו" ומיהר לחדרו לבכות מתוך התרגשות.

בואו ונשאל, לשם מה היה צורך להוריד מידי יום ביומו מן ולמחרת שוב ירד מן, אדרבה, יירד מן פעם אחת בשנה או פעמים. כי חז"ל אומרים המן ירד לישראל בכמות שישלח להספיק לאלפיים שנה. ומידי יום הוא היה נמס "וחם השמש ונמס" (זרימה אדירה של מים טובים היתה נשפכת לירדן כמבואר בדברי חז"ל) א"כ, שיירד חד פעמי וגמרנו.

התשובה ברורה (כפי שכתוב בגמרא), הקב"ה הנהיג את דור המדבר דוקא כך, הולכים במדבר מן שמים וארץ באמצע מדבר גדול ונורא, כאשר, אם יום אחד אין אוכל, אין שום אפשרות להגיע למקום יישוב ובמהרה הכל גוועים ברעב. וכיון שהקב"ה רצה שיהא להם בטחון בה', מידי יום נמס כל האוכל, אין לחם. אין. משום כך נשאו עיניהם לשמים ובטחו בהקב"ה - שביכולתו להביא גם מחר אוכל. חז"ל מביאים על כך משל לבן מלך שנסע למרחקים מצויד בממון רב שקיבל מאביו. לאחר כשנה כאשר הכסף אזל הוא יצא לדרכו חזרה. ושלח מברק "אני בדרך", ערכו לו קבלת פנים מפוארת כראוי לבן מלך. הוא שב נכנס לביתו והשתעשע עם אביו. חלפו שבעה ימים, הבן הודיע כי בדעתו לשוב מחר למקומו. אבא הבין את המשמעות ושאל "האם אתה זקוק לכסף?"

"כן", השיב הבן.

המלך הוציא מהארון פנקס ש'קים וחתם על המחאה ומסרה לבן. בן המלך הביט בש'יק, וכאילו חשכו עיניו, הוא הסתכל על אבא ובאדיבות הושיט בחזרה את הש'יק.

"מה קורה, האם החתימה לא נכונה, אולי התאריך לא טוב בעיניך?" שאל המלך (בתמימות).

"הכל טוב התאריך והחותמת"

אלא מה? -

הסכום... אבא רשם סכום פשוט מאד שיש בו רק לשבוע ימים, לכן אני מחזיר, אין לי מה לעשות שם במרחק בסכום כזה".

"כן, ילדי, השיב המלך" זה מה שאני רוצה, כי לא תפליג לך מרחקים, תישאר קרוב ותבוא לבקר מידי יום... " כך גם במן כפי שאמרנו - ישאו את עיניהם לשמים מידי יום ביומו.

במלחמת העולם, הרב מבריסק זצ"ל ברח לוורשא עם בנו. בוורשא כמו בכל האזור היה קשה להשיג כזית לחם וכאשר השיגו פרוסה או שתיים

אחרי מעריב הוא אמר בקול נרגש אך בעדינות: "הכסף שלי".

"רקע, קודם נעשה הבדלה" השיב הרב...

הנשמה שלו כמעט פרחה. לאחר הבדלה הרב הוציא את השקית עם מטבעות הזהב, ספרם לו על השולחן - הנה הסכום שהפקדת בידי.

אח"כ הביא את הארנק עם מטבעות הכסף והושיט לו. העגלון שפכם על השולחן וספר (לראות שמא הרב לקח לעצמו איזה מטבע), סיים והתמלא שמחה "גם מהם לא חסר דבר".

אח"כ הוציא הרב את השקית עם מטבעות הנחושת. העגלון שפך את תכולתה וביקש לספור. אמר לו הרב: "די, עד כאן! וכי אין לך מח בקדקדך, אם היתה לי אפשרות לגנוב מטבעות זהב וכסף ולא נטלתי, האם אגנוב את מטבעות הנחושת הפשוטות...!?"

פנה אלי האדמו"ר, אתה ר' יהודי, עגלון יקר, הקב"ה נטל את נשמתך בלילה ובבוקר השיב לך את הפקדון בשלימות. העיניים נפקחו - פוקח עיוורים, רגליים צועדות, ידיים מתנועעות, וכי את הדבר הקל - הפרנסה, לזה הקב"ה לא יכול לדאוג לך?!... (הזוהר הקדוש אומר כי אם אדם היה פוקח את עיניו ורואה את המזויקים המסתובבים באורי הייתה יוצאת נפשו מפחד, אולי הוא מתכוון לחיידקים הממלאים את האויר והקב"ה מצילנו מידם - "על ניסיון שבכל יום!").

שני פריצים ויהודי אחד

המעשה השני שסיפר הגאון מוילנא. שמענו נא.

מי שידוע, הגר"א זי"ע היה עורך גלות. כאשר שב מגלותו סיפר לבני ביתו את הסיפור דלהלן.

באחת העיירות הוא התאכסן בבית יהודי ירא ה'. באחד הלילות הוא שומע את בעלת הבית שואלת את בעל הבית בקול רם "האם אתה יודעי כי מחר ממש התאריך לשלם לפריץ, ואם לא, הוא זורק אותנו לבור חלילה" הפחד והחרדה נשמעו בקולה.

אמר לה בעל הבית בשלוה: "מה את דואגת, הקדוש ברוך ישלח את הכסף".

עם שחר לפני שבעל הבית יצא לבית הכנסת, קולה של בעלת הבית רעד: "תנסה בבית הכנסת להשיג כסף, אהה אלוקים אנו בסכנה, היום, היום אחרון".

"מה את דואגת, היד ה' תקצר!"

כאשר שב מבית הכנסת: "נו, נו, הבאת משהו?"

"היד ה' תקצר, בינתיים תגשי ארוחת בוקר" אמר בשלוה. "מה, אתה מסוגל להכניס אוכל לפה?!" תממהה אשתו.

טוב, היא הגישה ארוחת בוקר. בסיום אכילת פת שחרית בירך ברכת המזון בכונה "תמיד לא חסר לנו ואל יחסר לנו" פלאי פלאים. אח"כ נעמד ליד פתח הבית, ושם היה תלוי המעיל, לבש את המעיל חבש את הקפלוט"ש - הכובע.

שאלה האשה - "להיכן אתה הולך?"

"את עצמך אמרת שהיום צריך לשלם לפריץ, אז מה את שואלת... הפטיר לעברה.

"אבל אין לך כסף" הוסיפה לשאול.

"הקדוש ברוך הוא ישלח" ענה. מבהיל - הוא הולך לשלם לפריץ בכיסים ריקים - -

הגר"א ראה שהאיש כל כך בטוח באלוקי השמים והארץ, הוא היה משוכנע שאכן יתרחש לו נס, וביקש לראות במו עיניו כיצד יפול דבר. הגר"א מיהר לצאת בעקבותיו. לראות.

בעל הבית ירא ה', פסע לעבר בית הפריץ בעיירה הסמוכה, ממש לא היה מובן למה ומדוע הולך, מה שברור כי הוא הלך בשלוה מאין כמוה. והגר"א בעקבותיו. בעומדו לפני פתח בית הפריץ אמר לו המשרת: "אם אתה מבקש להכנס, עליך להמתין, כי לפני שעה קלה נכנס פריץ מאחד הכפרים הסמוכים, הוא משוחח עם הפריץ בעל הבית (בסוד שיח שרפי...). היהודי התישב על אבן סמוכה, והמתין.

כאשר יצא הפריץ, התרומם היהודי להכנס פנימה, עצר אותו הפריץ היוצא: רגע! המתן, רגע, אני מבקש לדבר איתך כמה מילים: "אני מעוניין לקנות מהפריץ בעל הבית, שדה מסוים, הפריץ דרש ממני מחיר יקר, אני נקבתי בסכום זול, בתקוה שהוא יתפרש עימי על מחיר ביניים, אך הוא התעקש על הסכום היקר. לא התפשרנו. אני, זקוק לשדה גם במחיר יקר, אך אין זה מכבודי להכנס שוב ולהביע הסכמה מוחלטת למחיר שלו. אבקש ממך, יהודון, שתכנס אתה לרכוש את השדה כביכול, בשביל

עצמך, אני סמוך ובטוח כך שתעביר לי אח"כ את השדה, תהיה מתווך נאמן, אני אשלם לך גם דמי תיווך..."

היהודי עשה כבקשתו. נכנס. קנה. ניהל עימו בחכמה דברים קצרים של משא ומתן - רכש את השדה במחיר מלא, יצא וקיבל דמי תיווך - בדיוק בסכום שאותו חייב לפריץ.

נכנס שנית, שילם ויצא. שב לביתו. והגר"א בעקבותיו.

לא נותרו כמעט סיפורים מימי גלות הגר"א, אבל עובדה זו היא מהמועטות. מעשה שהיה.

"יהי חסדך ה' עלינו כאשר יחלנו לך" כפי ה"יחלנו" כך "חסדך ה' עלינו" למדנו מהעובדה זו כי השלו והרגוע מכח אמונתו האיתנה בה' כאשר משליך את כל יביו על ה' בלבד, אכן אף זוכה לניסים מופלאים.

ונזכה שיתקיים בנו חזקו ויאמץ לבבכם כל המייחלים לה' וכל היושבים כאן זקנים ונערים ינחלו כל טוב סלה. (להגיד)

זאת אשר ללויים, מבן חמש ועשרים שנה ומעלה יבא לצבוא צבא בעבודת אהל מועד (ח, כד).

וכתב רש"י: ובמקום אחר אומר: "מבן שלשים שנה". הא כיצד, מבן עשרים וחמש בא ללמוד הלכות עבודה ולומד חמש שנים, ובגיל שלשים עובד. מכאן לתלמיד שלא ראה סימן יפה במשנתו בחמש שנים, ששוב אינו רואה. (חולין כד, א).

ובענין זה, אספר -

הייתי בלונדון ושוחחתי עם הרב פרידמן, ראש ישיבה בעיר, שסיפר לי את הסיפוק הבא.

בין התלמידים היה בחור קשה קליטה, "קשה לשמוע ומהיר לאבד זה חלק רע", כדברי המשנה (אבות ה'). ישב וקלץ, וכלום. אלו היה זה תלמיד אחר היה משלחו מכבר, אבל אביו היה מחשובי תומכי הקהילה. גם אילו היה דורש להושיב בובה ליד הסטנדר, היו מצייטים. מכל מקום, חיב היה להיות שלם עם עצמו. קרא לאב והראהו את דברי הגמרא, שתלמיד שאינו רואה ברכה בלימודו חמש שנים, שוב אינו רואה. ידע שיש כזו תופעה ובנו הוא דוגמא, ויחליט.

אמר האב: "איני איש חינוך. תחליטו אתם".

ענה ראש הישיבה: "היודע אתה, אני מוכן לטוס עם הבחור לארץ ישראל, ולשאל את הסטייפלר!"

"נו פרובלם, אני מממן את כרטיסי הטיסה!"

'אומר ועושה'. נחתו בארץ והתפללו אצל הכותל המערבי, נסעו לבני ברק ונכנסו אל הסטייפלר. הרב פרידמן כתב שמאז החל הבחור ללמוד גמרא עברו יותר מחמש שנים ואינו רואה סימן ברכה בלימודו, אינו משתתף בשיעורים ואינו לומד עם חבריו, אולי ראוי שיצא לשוק החיים.

קרא הסטייפלר פעם, ופעמיים, והשנים עוקבים אחריו בלב הולם.

הניח את הפתקה, והאיר פניו לבחור: "אתה לומד בישיבה?!"

"כן".

"ומה אתה לומד? גמרא?!"

"לא". אינו מבין גמרא.

"משנה?!"

"לא", גם משנה אינו מבין.

והסטייפלר לא פוסק מלחייך בנועם: "אז מה אתה לומד?"

"הלכה". קצור שלחן ערוך, חיי אדם.

"ואת זה אתה מבין?"

"או, יס". לא הכל, אז הוא שואל. וחוזר הרבה, כדי לזכור. ומשרטט טבלאות, חבל שלא הביא איתו.

חיכו של הסטייפלר התרחב, והוא פנה אל הרב פרידמן: "אתם ראש הישיבה?"

נענה בחיוב.

"נו, שתצליחו. כי אם אני הייתי ראש הישיבה, ואתם המגיד שיעור, הייתי מפטר אתכם! -

איך מתייאשים מתלמיד שמתעלה בהתמדה מיום ליום, בכל יום לומד הלכה חדשה, ממש: כל השונה הלכות בכל יום מובטח לו שהוא בן העולם הבא, שנאמר הליכות עולם לו!

האם זה נקרא שאינו רואה סימן ברכה בלימודו?!"

ואין הדברים אמורים רק לגבי בחור מוגבל זה -

הדברים אמורים לגבי כל אחד ואחד!

פעם אמר לי: "רבי יעקב, הרי אתה מדבר בפני בני תורה. רבים מהם סבורים שההצלחה בלימוד נמדדת לפי ההערכה שהם זוכים לה בישיבה,

ולפי הקירבה שמראה להם המגיד שיעור. לפי השאלות המבריקות או התשובות החריפות. לפי העיון המעמיק או הבקיאיות הנרחבת – אמור להם שטעות בידם! שכל דף גמרא שהם יודעים, כל רש"י שהם מבינים וכל תוספות שהם משננים, זו הצלחה!"

אילו היו יודעים זאת, היו נחסכות מועקות כה רבות, ובני תורה כה רבים היו ששים ומאושרים!

ולמעשה, השקפתו זו של הסטייפלר היא גמרא ערוכה!

הכל יודעים אותה, אלא שלא הכל מעיינים בה ומפיקים לקחה – ששינו (עירובין נד, ב) שהיה לרבי פרידא תלמיד, שהיה מלמדו [כל דבר, לפני שידעו (רש"י)] ארבע מאות פעמים, וידע. יום אחד נדרש רבי פרידא לדבר מצוה. [הודיע לתלמיד שיתכן ויקראוהו באמצע הלימוד. ברם, לא קראוהו.] לימדו [ארבע מאות פעם] ולא ידע. שאלו מה אירע, ואמר: מאז שהוגעתני שיתכן ותיאלץ ללכת, הוסחה דעתי. חשבתי שהנה אתה קם והולך ונוטשני באמצע. אמר לו: ניחא. עתה התרכז ואלמדך. לימדו ארבע מאות פעמים נוספות. יצאה בת קול ואמרה לרבי פרידא: רצונך שיוסיפו על ימיך ארבע מאות שנה, או לזכות כל דורך לעולם הבא. העדיף לזכות דורו לעולם הבא, ואמר הקדוש ברוך הוא: תנו לו זו וזו.

וידועים דברי הגאון רבי חיים שמואלביץ זצ"ל, שהכל מתפעלים מרבי פרידא, ואילו הוא מתפעל מהתלמיד: איזה כח רצון, איזה דביקות במשימה, ללמוד כל דבר ודבר ארבע מאות פעם! כיון שכך, שאלו את מרן הגאון רבי חיים קנייבסקי שליט"א: מדוע לא זכה התלמיד לשכר זה? וענה, שמצד התלמיד אין זו רבותא, שהלא חייב הוא ללמוד תורה. ואם אינו מביין אלא בארבע מאות פעמים, מחובתו ללמוד כך. משל למה הדבר דומה, לאדם שנשרו שיניו. האם נתפעל ממנו שמרך את הלחם וטוחן את המצה ועמל בבישול דייסה, הלא אין לו ברירה! להתפעל, צריך מרבי פרידא שהקדיש לו זמן רב כל כך –

והשאלה, מדוע קיבל רבי פרידא את שכרו רק אז? והתשובה, משום שבאותו יום לימד שמונה מאות פעם. אם כן, ראוי שיעניקו לו שמונה מאות שנות חיים! ומוכח, שעל ארבע מאות הפעמים הראשונות אין מקבלים שכר, שכן חיוב הן: "ושננתם לבניך" אלו התלמידים (דברים ו, וברש"י) ושכר מצוה בהאי עלמא ליכא, אבל על מה שעושה יותר מחיובו מקבל שכר גם בעולם הזה (בבא קמא ט, ב) ויעוין ברכות כ, ב ומהרש"א סוטה יד, א ושבת כג, ב עפ"ד האמונה והבטחון לרמב"ן פ"ו) וארבע מאות הפעמים הנוספות עקב פיזור דעתו של התלמיד היו יותר מחיובו, וקיבל עליהן שכר.

הכל יודע, אבל יש לי שאלה. איך ידעו שהתלמיד זקוק לארבע מאות פעמים לשנן תלמודו? אין ספק שכך זה היה:

יהודי התדפק על דלתו של רבי פרידא, בשאלה להלכה ולמעשה: יש לו בן בתלמוד תורה, ואינו קולט כלום. כל הילדים לומדים משנה ועוד מעט מתחילים גמרא, והוא עוד לא יודע חומש. החברים לועגים, המלמד לא מתייחס אליו, הוא בשולי החברה, אין טעם להשאירו. הוא כבר שוחח עם הסנדלר, שמוכן לקבלו כשוליה. אבל המנהל אמר שכדאי לקבל את ברכתו של הרב, אז הוא בא להודיע.

תביא אותו מחר, אמר הרב. האב הביא את הבחור, ילד חמד עם מבט כבוי. תשאיר אותו פה, אמר הרב, תבוא בצרהיים לקחת אותו.

האב הלך, והרב ליטף את לחיו של הילד. שאל: אתה יודע לקרוא? כן. ברוך השם. וכבר למדת חומש? כן. בשעתו התחילו "ויקרא", אבל לא הבין. דימעה נשרה.

עוד לטיפה, הבה נראה. שב, ואפר לך. כשיהוד עובר עבירה חמורה בשוגג. למשל, קם באמצע הלילה ושכח שזה ליל שבת. בטעות הדליק אור, נכון? אז הוא צריך להביא קרבן חטאת. יופי. כעת, תחזור על מה שאמרתי –

אה, אני לא זוכר. טוב, אז אני חוזר – פעמיים, שלוש, ארבע, חמש, וכלום. אפשר להבין את המלמד, והמנהל, והאב.

שש שבע ושמונה, והפסקה למשחק. תשע ועשר וסוכריה. אז תחזור, אני לא זוכר. בוא, נתחיל מהתחלה.

בצרהיים הגיע האב. הרב קידמו בחיך רחב, והילד תלה עיניים שואלות. איזה בן נפלא, כזו התמדה ושקידה, נפלא ללמד אותו. שיאכל וינוח מעט, ויבא שוב.

בשלוש הגיע. שלוש וארבעים פעם, וכלום. חמישים ושישים, ואין תזוזה. שבעים שמונים, אולי זיק הבנה. מאה, עדיין לא. נערוך הפסקה קצרה, ונסה שוב.

מאתיים ושלוש מאות, וקיר אטום. שלוש מאות וחמישים, ושבעים, ותשעים. ארבע מאות, ותרועת נצחון. איזה יופי, אז אתה יכול, אתה מסוגל! אתן לך פתק עבור האב, ותבוא מחר!

וכן, יום אחר יום, ידיעה אחר ידיעה, רסיס אחר רסיס. ושוב, יש לי שאלה – אם גם לאחר ארבע מאות פעם לא היה יודע? אין ספק, רבי פרידא היה ממשיך ומנסה. אולי בפעם החמש מאות, השש מאות, השבע מאות ושמונה מאות –

ואז, לא היה מקבל שכר על לימוד של שמונה מאות פעמים! וגם זה כתוב, למעשה, בפסוקינו – מהיכן למידים כלל זה, שתלמיד שלא ראה סימן ברכה בתלמודו חמש שנים שוב אינו רואה? מעבודת הלויים.

ומה היתה עבודת הלויים? "תניא, מעשה ברבי יהושע בר חנניה שהלך לסייע בהגפת דלתות [בבית המקדש] אצל רבי יוחנן בן גודגדא. אמר לו: בני, חזור לאחור, שאתה מן המשוררים ואני מן השוערים, ומשורר ששיער – במיתתו" (ערכין יא, ב).

ואני שואל: מה יש ללמוד חמש שנים, כדי להגיף דלת? מלמדים חודש וחודשיים, שנה ושנתיים – ואין המדובר בילד, ולא בנער: מגיל עשרים וחמש עד שלוששים! ואם לא קלט איך מגיפים שער בגיל עשרים ושש ועשרים ושבע ועשרים ושמונה, הלא תלמיד של רבי פרידא הוא עילוי לעומתו –

ואין מתיאשים, חמש שנים ללמד להגיף שער – אז כמה יש להתאמץ כדי לפתוח בפניו שער – - -

(והגדת) בא ר' יהונתן אייבשיץ, ואומר רעיון נפלא שדרכו הוא בונה את היסוד שלו, לגבי כל חטאי דור המדבר;

כותב ר' יהונתן אייבשיץ – ולכן דעו, כי החטא בשני אופנים. החטא המורגל, כוונתי לחמדה ולתאוה להבלי עולם וכדומה, שהוא הכל מיצר הרע. אמנם יש אופן אחר, והוא להיות כל חשקם ותכליתם שלמותם, להשיג ולראות מראות אלהים ומקום כבודו. ויש להם מדרגה מזמן לזמן ואם הם ממהרים לרוב עוצם תשוקת העלול להעילה שלו, להביט ולעלות מהר יותר כפי המדרגה הראויה להם בזמן ולאט לאט. זהו אצלם עון, ובזו מקבלים עונשם ...

נסביר: אומר לנו ר' יהונתן אייבשיץ, שאין למלאך יצר הרע לתאוות, כפי שנמצא אצל בני האדם. למלאך יש יצר הרע אחד – לטפס לגבהים שאסור לו לטפס! – יש כרוב, יש אופן, יש חיות הקודש, יש שרף – לכל מלאך יש 'סיווג', עד איפה הוא יכל להגיע. אבל בכל זאת, יש לו חשק להתקרב לדרגות רוחניות גבוהות יותר שאסור לו להתקרב אליהם. ברגע שהוא מטפס גבוה יותר – הוא מיד נענש! אספר לכם מעשה:

לקחו אותי פעם אחת להרצות, במקום בטחוני. לאותו אדם שליווה אותי, היו בכיס כל מיני כרטיסים בצבעים שונים, כאשר כל כרטיס פותח דלת מסוימת בקומה מסוימת. שאלתי אותו לפרש הענין, אז הוא אמר לי, שהצבעים הם רמת הסיווג של כל עובד ועובד בבנין;

יש עובד שרמת הסיווג שלו היא צבע ירוק – הנמוך ביותר. העובדים שיש להם צבע ירוק, יכולים להיכנס רק לקומה הראשונה מבלי אפשרות לעלות לקומות העליונות. לעומת זאת, עובדים עם רמת סיווג 'צהובה', יכולים לעלות עד לקומה השנייה – לעלות ולרדת. וככה זה ממשיך עד צבע זהב שזה הסיווג הגבוה ביותר שיכל להסתובב בכל הבנין – לאותו אחד שליווה אותי, היה את הסיווג הזה.

"מה זה הסיווג הזה?", שאלתי אותו.

"זה סיווג בטחוני. לדוגמא, בקומה העליונה יש אדם, שצופה על אישיות מסוימת בעולם הערבי באמצעות ה'לוויין עמוס'; הלוויין מתייית עליו ורואה כל תנועה שלו! – בבחינת 'עין רואה ואוזן שומעת וכל מעשיך בבור נכתבים' ☺ – הכל בהשגחה! – לא כל אחד יכל להיכנס לשם!"

אמרתי לו: "ומה קורה אם מישהו נכנס בלי כוונה למקום שאסור לו?"

"תוך עשרים שניות הוא כבר לא שם! – היו הרבה מקרים כאלה. הרי כל אחד רוצה לדעת מה קורה בקומה שמעליו!"

להבדיל אלף אלפי הבדלות, אומר לנו ר' יהונתן אייבשיץ – כל מלאך, שואף להגיע לפסגות רוחניות מרוממות יותר! – הוא שואף להגיע לדרגה שמעליו – הוא רוצה להתעלות, אבל אסור לו!

ממשיך ר' יהונתן אייבשיץ – וזהו חטאם של נדב ואביהוא, שהרבו לעלות אל ה' יותר מהראוי. "ובקרבתם לפני ה' וימותו";

כותב האור החיים הקדוש - בקרבתם לפני ה'... רמז הכתוב הפלאת חיבת הצדיקים, שהגם שהיו מרגישים במיתתם לא נמנעו מקרוב לדביקות נעימות עריבות ידידות חביבות חשיקות מתיקות עד כלות נפשותם מהם והבן ובחינה זו אין מכיר איכותה, והיא מושללת ההכרה, לא מפי מין האנושי, ולא מפי כתבו, ולא תושג בהשערות מושכל הגשם...

ידעו נדב ואביהוא, שברגע שהם ייכנסו למקום שאסור להם להיכנס, הם עלולים לשלם על כך בחייהם. אבל בכל זאת לא יכלו להתאפק – נשמתם נמשכה כמו מגנט לברזל; הגם שידעו שימותו, היה שווה להם להידבק בכינה ולהפסיד חיים!

כאן בא ר' יהונתן אייבשיץ, ואומר יסוד נפלא להבנת כמה וכמה דברי חז"ל, שפותחים לנו פתח חדש בהבנתם:

ישנו סוג של בן אדם, שחי חיים מאושרים והכל טוב לו – תמיד הוא מאושר; הוא בבחינה של – "מצוה גדולה להיות בשמחה" – ואם הוא נכנס למשבר, הוא מיד מוצא את הנקודת יציאה ממנו.

מצד שני, יש בן אדם שנמצא תמיד ב"ירידה" – מנסה ליצור לעצמו תמיד, כל מיני אפשרויות לשמחה, אבל הוא לא מצליח. אז יש כאלה שקונים GMC, שמים 'בוקסות' ומתחילים לקפוץ ☺ – יוצרים שמחה מדומה. יש כאלה אנשים, שאין להם את היכולת הכספית לקנות GMC, אז הם קונים שיבס ריגל – 36 דולר, ועוד בקבוק סודה – 4 שקל; שותים ארבע כוסות, לאחר מכן עוד חצי בקבוק סודה – אחרי ארבע דק', כל העולם מתחיל לנסוע איתם ביחד ☺; תוך ארבע דק' הם כבר בלונדון... משם הם עוברים לפריז... רומא... פתאום, הם לא חייבים כסף לאף אחד – להיפך, כולם חייבים להם! – ככה זה נמשך עשר דקות עד שהם מתעלפים ומתעוררים חזרה לחובות ☺

מי שעושה את זה, אין לו שמחה פנימית – זה לא מובנה בתוכו! לעומת זאת, ישנם אנשים, שיש להם שמחה פנימית! – הם מאושרים שהם לומדים תורה. החיוך לא נמחק מהפנים שלהם! הוא מחדש חידוש תורה, כולו קופץ משמחה!!! – טוב לו!!!

איך מכנים חז"ל, אדם שרצה לטפס גבוה מידי, למרות שעדיין הוא לא מוכן לזה מבחינה נפשית? 'שתויי יין'!

אומר ר' יהונתן אייבשיץ – וזהו שאמרו שאכלו בוסר, כי לא המתינו לזמן מדרגתם ואכלו פרי קודם זמנם, וכן אמרו 'שתויי יין'. שהוא הדבר שהרבו להשיג ולהבין ולהסתכל כפי חלקם המגיע, והרי זה כמו ששותה יין יותר מכפי המידה שלרוב החום ישכב וירדם ופוגם בעצמו, ואילו שתה לאט לאט היה לו לעזר וסעד בבריאות ובהשכל, וחמרא וריחנא פקחא {יומא עו}.

ולכך אמרו חז"ל כי אדם וחיה אכלו בוסר וסחטו ענבים, כי לא המתינו עד שיגמר היין בענביו, רק סחטו קודם עונתו לשתות וישכרו. הוא היין שגרים חטא אדם הראשון, היינו רוב השגתו והסתכלותו במקומות גבוהים... ולעתיד לבוא, הבטיח ה' לבער רוח הטומאה מכל וכל, ואיללים כליל יחלפו, ולא יהא מקום לחטוא כמין ראשון, חטא תאוה. אבל מין שני לחטוא, יהיה לעתיד לבוא גם כן. כי בהשיגם חכמה שנאמר ומלאה הארץ דעה, ויסיפו לעלות וימירו ללכת לרב חשק ואש תורה ומדע, לחזות מחזה שדי וכדומה, ורבים אשר לא ישמרו גדרם שהוחק להם בנתיבות ומסילות לבנם כמו מלאכי מעלה הנ"ל, וזהו החטא שיהיה לעתיד לבוא וזהו אכילת בוסר שלא ימתינו עד גמר פרי, אבל כיון שלא יוכלו לקרום ע"י כן לצאת הטמאה מכח לפעל כמו אדם הראשון, כי כבר בטלו לעולם, לא יהיה זה עון לגרום רעה לבניו, כי הוא רק רוב חשק לחכמה, ושניו יהיו קהות כאוכל בוסר קודם זמנו, אבל לבניו לא יקרה דבר.

וזהו מאמר ירמיה שלא יאמרו עוד לעתיד לבוא אבות אכלו בוסר ושיני בנים תקהינה, כי כך היה באדם הראשון וחיה, המה אכלו בוסר וגרמו רעה לדורותם, אבל לעתיד לבוא לא יהיה, כי הטומאה תבוער, וא"כ מי שאכל בוסר הוא לבדו יהיה שיניו קהות...

ומזה תבין חטא דור המדבר, כי כל פגם שלהם היה בזה, כי היו כולם זכאי קשוט, ואמרו בזוהר שלא יהא כדרא דא עד דרא דמשיחא, והלא היו כולם נביאים כי ראו כבוד ה' בים, במתן תורה, באהל מועד, ומה צריך ראייה יותר מאלו, שהיו נביאים שהיו קדושים לה', רק כל פגמם ג"כ כחטא מלאכים הנ"ל, שהרבו להשיג יותר מכפי הראוי להם לזמן, ומ"ב מסעות היו הכל מ"ב מדרגות. כאשר חיבר בעל 'ברית מנוחה' כל ספרו על זה הענין, כי כל מסע ומסע מדרגה עליונה למאוד, והיו מסעיהם עפ"י ה'. אבל הם הרסו לעלות ההרה וכו'. ועיין 'ברית מנוחה' בקברות התאוה, שפירש שם התאוה למראות אלהים ורוב השפעות, עד שלתאוה נפסקה נשמתם, כמו נדב ואביהוא בקרבתם לפני ה'. ושמה נקברו, ולכן אל תדברו ותחשבו כי אבותינו, דור המדבר אוכלי לחם שמים, שותים מי בארה של מרים, וכבוד ה' עליהם חופף, היו חוטאים בחטא גשמי, ללכת אחרי הבל כאנשים כערכנו.

וזהו מאמר רבה בר בר חנה, שאמר שראה למתי מדבר והם לא פנו עורף לה' ללכת בתר עניני עולם הזה הפונים מעם ה', כי אם כל ענינם כלפי מעלה, ומגמת לראות כבוד ה', אכלו ולא ישבעו מנועם עליון. וזהו דהוי 'גנו אפקיד' פניהם כלפי מעלה מבלי סור לשום צד ונטיה כלל וכלל, רק כל ענינם דהרבו לשתות יין קודם זמנו. כמו נדב ואביהוא, שנאמר בקרבתם לפני ה'. ואמרו 'שתויי יין נכנסו', וכן היה אצלם, ולכך אמר דגנו כמאן דמבסמי, ונתפתו בינים ופניהם צהובות, לרוב אור עליון, להפליג לדבר בשבחים ולהראות מופת על גודל מעלתם.

עד כאן, דבריו הנפלאים של ר' יהונתן אייבשיץ. מאכן נוכל להתחבר לדברי השפת אמת:

שואל השפת אמת – מה פירוש הדבר "האספסוף אשר בקרבו התאוה תאוה"? היה לו לומר "התאוה לאבטיחים... קישואים וכו'?"

אם נוסיף על דבריו;

משה רבינו מזמין את יתרו להצטרף אליהם, שנאמר {י, כט} ויאמר משה לחבב בן רעואל המדיני חתן משה נסעים אנחנו אל המקום אשר אמר ה' אתן לכם לכה אתנו והטבנו לך כי ה' דבר טוב על ישראל.

כותב רש"י – נסעים אנחנו אל המקום. מיד, עד ג' ימים אנו נכנסין לארץ, שבמסע זה הראשון נסעו על מנת להכנס לארץ ישראל, אלא שחטאו במתאוונים, ומפני מה שנתן משה עצמו עמיהם, שעדיין לא נגזרה גזרה עליו וכסבור שהוא נכנס.

שואל השם משמואל – אם בעוד ג' ימים הם בארץ ישראל, בשביל מה לאכול עכשיו קישואים ואבטיחים?!

כותב השפת אמת יסוד נפלא, לביאור הענין הזה:

אנשי דור המדבר, עפ"י מה שלמדנו עד עכשיו, היו מנותקים מן החומר; אנשים שאוכלים מן – זיו שכינה שנתגשם, שמי שאוכל אותו לא מוציא פסולת! – כולו רוחני! היה נכנס לגוף ונספג באיברים!

דבר גשמי לא יכל לרדת מהשמים; מהשמים יכל לרדת רק דבר רוחני. גשמיות מגיעה רק מן הארץ, ולכן בהמה שהיא גשמית, הולכת רק על הארץ – כי כולה חומרית!

אומר השפת אמת – מהרגע שיצאו ישראל ממצרים, החלו לאכול מן, וממנו הפכו להיות מנותקים מן החומר – לא היתה בהם תאוה לאוכל כלל!

אם תבוא לבן אדם שלא טעם מעולם אוכל סיני, ותאמר לו: "אתן לך לאכול 'אגרו"ל!" – מיד הוא ישאל: "מה זה?!" – הוא מעולם לא טעם את זה, אין לו תאוה לזה בכלל – הוא מנותק מזה לגמרי!

באו עם ישראל למשה רבינו ואמרו לו: "משה! בעוד ג' ימים אנחנו נכנסים לארץ – אין יותר מן!" – הולכים לשוק מחנה יהודה, וקונים עגבניות, מלפפונים ואבטיחים – "מתחילים לאכול כמו בני אדם, כפי שהיינו במצרים" – זה שנאמר "וכרנו את הדגה אשר נאכל במצרים חנם את הקשאים ואת האבטיחים ואת החציר ואת הבצלים ואת השומים" – "עד עכשיו היינו כמלאכים – לא היתה לנו שום תאוה!"

מבקשים עם ישראל ממשה רבינו – "משה! בבקשה ממך, אנחנו מתאוים לתאוה – תכניס בנו קצת תאוה, שכשנבוא לארץ ישראל, תהיה לנו תאוה ללכת ולקנות אוכל! אם לא נתאמן לפני שניכנס, איך נדע מה לאכול?!"

ראיתי במפרשים, מיישהו שמסביר את השפת אמת בצורה נפלאה:

תינוק שיונק משדי אמו, במשך שנתיים; האם יעלה על הדעת, שהאמא תיתן לו כל הזמן רק לינוק? ודאי שלא!

אחרי שנה, היא תתחיל לתת לו קצת ביסקוויט... קצת במבה... מועכים לו בננה וכו' – עד שמצליחים לגרות לו את חוש הטעם;

הוא לא רגיל לטעמים אחרים – שנה שלימה הוא היה רגיל לאותו הטעם, פתאום אתה מכניס לו בננה – "מה זה הטעם הזה?!" – הוא לא מכיר את זה, ופולט את זה מיד החוצה!

מה קורה, אם יום אחד אתה מנתק תינוק מהאמא שלו? אם אין לו חלב אם – הוא מת! – הוא לא מוכן להכניס שום דבר לפה! – אתה מנסה לדחוף לו מזון אחר, אבל הוא סוגר את הפה!

לכן באו עם ישראל למשה רבינו, וביקשו ממנו שיכניס בהם קצת תאוה, כדי לגרות להם את הטעם בענייני העולם הזה!

עד כאן דברי רבותינו, בביאור חטאי דור המדבר; שנבין, שכל שאיפותם היו שאיפות רוחניות!

פרשת השבוע מתחילה בשאיפתו הרוחנית של אהרן – 'חלשה דעתו של אהרן' – "למה לא זכיתי להיות בהקרבת קרבנות הנשיאים"; לא זכית, אז מה קרה???

משל למה הדבר דומה? לאדם שהתפלל בבית כנסת של הקהילה שלו – יש לו מנין אחד ביום!

נכנס אחד הרבנים לעשות שם מגבית; המרא דאתרא עולה לבמה, מדבר בשבב הענין ומחייב את כל אחד מהמתפללים לתרום מכיסם 500 ₪ בעשרה תשלומים; "אם המרא דאתרא אמר - עושים"; כל אחד נותן את מס' הויזה שלו ומשלם.

למחרת מגיע אחד שלא היה במגבית - אחותו התחתנה והוא ולא הגיע לתפילה; הוא מסתכל על פלאייר שמונח על השולחן ושואל את המתפללים: "מה זה???"

"אוו, היה כאן אתמול הרב הזה... והרב הזה... - הרב חייב כל אחד לתרום 500 ₪ למטרה הזאת!"

"אוו, ברוך ה' שלא הייתי!"

לעומת זאת, יש אנשים שהיו מצטערים על שלא היו ולא הצליחו לתרום - "איך לא הייתי!!!" - חלשה דעתו! - הוא מבקש את הכתובת לתרומה, את הטלפון של המתרים וכו' - כאן זו נקודת המבחן, איפה אתה נמצא מבחינה רוחנית!

אהרן הכהן לא היה בחנוכת הנשיאים - חלשה דעתו - "הביאו קרבנות לקב"ה - איך לא הייתי!!!"

פרשת השבוע שלנו עוסקת גם בענין {ט, ז} למה נגרע; באים אותם אנשים שהיו טמאים לנפש אדם, ואומרים: "למה נגרע לבלתי הקריב את קרבן ה' במעוזה בתוך בני ישראל"

אמרו להם: "כן, אבל הייתם טמאים!"

"אז מה אם היינו טמאים, בגלל זה נבטל את המצוה???"

אם הבוס חילק מתנות לחג ואתה לא היית באותו זמן; אתה מגיע ביום שלמחרת ומבקש לקבל את המתנה: "שלום, אני לא הייתי אתמול... אפשר לקבל את המתנה לחג?"

"לא היית - אתה לא מקבל!"

"אז מה אם לא היית - אני רוצה את השי לחג!!!" - כאן האדם יילחם כדי לקבל את המתנה! - סרוויס מסין ב - 14 ₪ לא יילחם!! ☺

באים אותם אנשים שהיו טמאים לנפש אדם - "למה נגרע"

"לא הייתם טהורים בזמן הקרבת הקרבן!"

"אז מה אם לא היינו טהורים - רוצים להקריב!"

ישנם אנשים שאכלו גבינה בחג השבועות - יצאו י"ח כל הדעות; אכלו גם בלינצ'ס, גם עוגת גבינה - גם חמוץ וגם מתוק - יצאו י"ח החג! ☺

אתה שואל אותם: "עם מה יצאת מהחג הזה?" - הוא עונה לך: "מה זאת אומרת עם מה - עם 7000 קלוריות!" ☺

בתוך הפרשה שלנו, מופיע ענין של 'נוניים הפוכים':

אומרת התורה: {י, לה} ויהי בנסע הארץ ויאמר משה קומה ה' ויפצו איבך וינסו משנאיך מפניך: {לו} ובנחה ויאמר שובה ה' רבבות אלפי ישראל.

לפני המילים "ויהי בנסע הארץ", ואחרי המילים "רבבות אלפי ישראל" ישנה נוי' הפוכה - כדי להפריד בין פורענות לפורענות; מצד אחד המתאוננים, ומצד שני {י, לג} ויסעו מהר ה'.

כותב הרמב"ן - "...שנסעו מהר סיני בשמחה כתינוק הבורח מבית הספר, אמרו שמא ירבה ויתן לנו מצות וזהו "ויסעו מהר ה'..."

אם היית מקבל עוד מתנות, גם היית בורח???

המבחן האמיתי של כל אדם ואדם, אם הוא מוכן לקבל עליו עול תורה ומצוות - אתה מוכן לקבל עליך עוד מצוות???

מי שמוכן לקבל עליו עוד מצוות - זה סימן שהוא מרוצה - בשבילו זה מתנות!

נמצאים לאחר חג השבועות; שואל אותנו הקב"ה: "מה לקחת מחג השבועות - הוספת עוד משנה אחת? הוספת עוד לימוד של הלכות? - הוספת משהו???" - אם הוספת משהו בעבודת ה', זה סימן שאתה מרוצה בעשיית המצוות!

יש לך יותר משניות? יותר הלכות? יותר גמרא? תשמור יותר טוב על העיניים?

תראו את רות, כמה היא התאמצה!

אמרה לה נעמי: "תחזרי לאבא שלך, תעשי חיים!"

"בשום פנים ואופן... כי אל אשר תלכי אלך ובאשר תליני אלין עמך עמי ואלקייך אלקיי"

הכל היא מוכנה לעשות, רק כדי לדבוק בקב"ה!

מה אדם זוכה, לו ולמשפחתו כשהוא מראה לילדים כמה הוא תאו לקיים מצוות!

"אבא, לאן אתה הולך???"

"לקיים מצוות!"

יש בן אדם, שהבנים שלו מברכים ברכת המזון במהירות.

"מוישלה, למה אתה לא מברך לאט?!"

האמא ישר אומרת: "תעזוב אותך, הוא דביל קטן... אין לו עוד שכל... ☺" אומרים היום "צריך להתנהג איתם עם כפפות של משי"... למחרת הוא קופץ על הספה עם בוץ וזפת, האמא ישר צועקת: "מויש' מה אתה עושה, הרסת את הספה!?!"

אומר לה האבא: "תעזבי אותך, הוא דביל קטן... תני לו במבה"

כשזה מגיע לספה היא כמו נמר, אבל בברכת המזון "הוא קטן ודביל"

מה הילד קולט? הילד רוצה לראות מה עושים ההורים שלו!

"חלשה דעתו של אהרן" - "למה אין לי?!"

מה יש, אז אין לך?!

אבל זה הרצון שלו לרוץ אחרי מצוות.

באה פרשת בהעלותך, ומלמדת אותנו מי היו אנשי דור המדבר המרוממים! - עיניהם היו נשואות 24 שעות ביממה כלפי קב"ה. אבל ניסו לטפס גבוה מידי - ונענשו!

אנחנו עדיין לא הגענו לפסגות האלה. אבל בואו ונטפס נמוך - לפחות שיהיה לנו משהו ביד!

(ברוך שאמר)

בדרך הדרוש

מגנה בזה מעשי השית"ש, וכדרך שאמר אלי' לרשב"א לך ואמור לאומן שעשני (תענית דף כ), ולפי"ז יפה אמרו בגמ' דיש ללמוד גדול עון לה"ר ממרגלים, שלא הוציאו דבה רק על עצים ואבנים שאינם מרגשים כלל, ואין בזה רק חטא בין אדם למקום מה עלתה להם, ק"ו למי שמוציא דיבה על חברו, שיש בזה שתי עונות, בין אדם למקום וגם בין אדם לחברו, שהרי האדם הוא מרגיש ומצטער כשמדברים עליו לה"ר. ואמנם כל זאת הוא רק באנוש דעלמא שיש לו צער כשמדברים עליו לה"ר, ולכן הוי ג"כ חטא שבין אדם לחברו, אבל משה רבינו ע"ה שהי' עניו גדול ולא הרגיש ולא הצטער כלל ממה שדברו עליו לה"ר, ולא הי' בזה חטא בין אדם לחברו, רק כאילו דברו לה"ר על עצים ואבנים שאינם מרגשים, ולכן יפה אמרו דהיה להם להמרגלים לקחת מוסר ממרים עכדפח"ה:

ולפי"ז י"ל להתורה הקדושה באה להורות גדול חטא לה"ר, ולכן כתבה באמצע הענין והאיש משה עניו מאוד וגוי, וא"כ לא הי' בזה חטא בין אדם לחברו כלל, וכך עלתה לה, ק"ו למי שמדבר לה"ר על אדם אחר שהוא מרגיש ומצטער. שוב ראיתי ונראה שזכיתי בעו"ה לכוון בזה לדעת רבינו הרמב"ם ז"ל מ"ש בזה בסוף הלי' טומאות צרעת, ע"ש לשונו הנחמד.

ותדבר מרים ואהרן במשה על אדות האשה הכשית
אשר לקח כי אשה כשית לקח (יב, א)

עוד נ"ל בהקדם, דרש"י ז"ל כתב ב"פ"ש שלח, למה נסמכה פרשת מרגלים לפרשת מרים, לפי שלקחה על עסקי דיבה שדברה באחיה ורשעים הללו ראו ולא לקחו מוסר. והקשה בספר אפיקי יהודה (עין רוגל) מהא דאמרין בגמ' [ערכין ט"ו ע"א] בא וראה כמה גדול עון לשון הרע, ומה אלו המרגלים שלא הוציאו לעז רק על עצים ואבנים שאמרו ארץ אוכלת יושביה כך עלתה להם, המוציא דיבה על חברו על אחת כמה וכמה. ולפי"ז מאין היה להם למרגלים לקחת מוסר ממרים הרי יש חילוק גדול, היא הוציאה דיבה על משה מבחר המין האנושי ולכן (נלקח) [לקחת], אבל עדיין היאך יהיה להם ראי' ומוסר שלא להוציא דיבה על עצים ואבנים:

ותי אמ"ו הגאון מהרצ"ה העללער זצ"ל כי הנה יש עבירות שהן בין אדם למקום, ויש ג"כ עבירות שבין אדם לחבירו, ועון לשון הרע הוא עון שבין אדם לחבירו שגורם לו רעה והוא מצטער כאשר נודע עליו לשון הרע והטילו בו מום, ואמנם יש בעון זה גם חטא בין אדם למקום, שכשהאדם מספר לה"ר על חברו ומטיל בו מום הרי הוא

ויהי בנסע הארון. (י, לה) נוי' הפוכה לפנינו ונוי' הפוכה לאחר אלפי ישראל, וכבר דברו מזה רבותינו ז"ל. והנראה לפע"ה, דאיתא במס' שבת (דף קט"ו סוף ע"ב) ת"ר ויהי בנסע הארון ויאמר משה, פרשה זו עשה לה הקב"ה סימניות מלמעלה ומלמטה לומר שאין זה מקומה וכו', ותניא רשב"ג אומר עתידה פרשה זו שתיעקר מכאן ותכתב במקומה, ולמה כתבה כאן כדי להפסיק בין פורענות ראשונה לפורענות שניה וכו'. ופירש"י עתידה פרשה זו שתיעקר, לעתיד שיהיו כל הפורעניות בטליון ולא ידאגו לפורענות ויצר הרע בטל עכ"ל. והנה הקללות שבמשנה תורה הן צ"ה, וכתבי' [דברים כ"ח ס"א] גם כל חלי וכל מכה הרי ק', (וכתבו המפרשים דמשו"ה תקנו מאה ברכות בכל יום להגן ולהנצל מהן), וי"ל שזהו הרמז שבאו שני נוני"ן בנימטריא ק', לומר כי מחמת שבזמן הזה שיש ק' קללות יש לדאוג מן הפורעניות, לכן נכתבה פרשה זו כאן שלא במקומה כדי להפסיק בין פורענות ראשונה לפורענות שניה. והן הפוכות לומר כי עתיד הקב"ה להפוך את הקללות לברכות, ואז תיעקר פרשה זו מכאן ותכתב במקומה כי לא ידאגו עוד מן הפורעניות, יצר הרע בטל מאתנו, לטוב לנו במהרה בימינו.. (אפריון)

ורכב מאמינים

עלון שבועי מבית בני אמונים

מאוצרות אמונים

פניני אמן ותפלה בפרשה

תפלה על הטובה - שלא תחזל

"ולא יהיה בבני ישראל נגף בגשית בני ישראל אל הקדש" (ח ט)

מעשה בעשיר גדול שחיי התנהלו על מי מנוחות. בניו שהיו נטועים על התורה והעבודה הרווהו רב נחת, ועסקו המסעפים התנהלו בסדר מופתי וללא תקלות. ביום מן הימים נכנס ה' למעונו של המגיד מוז'ניץ. כאשר התענג הרבי לשלומו השיב העשיר כי בחסדי שמים אינו חסר דבר.

"מדוע אפוא באת אלי?" תהה המגיד, והעשיר השיב: "באתי לבקש מהרבי שיפעל בתפלתו שתמיד אשאר במצבי הטוב ולעולם לא אצטרף לבוא אליו בשל מקרים קשים שיפקדו את מעוני חלילה".

בדרך צחות אמר האדמו"ר רבי מאיר מדז"יקוב כי ענין זה נרמז בלשון הפתוח שלפנינו: "ולא יהיה בבני ישראל נגף בגשית בני ישראל אל הקדש" - חייבם של ישראל לתנהלו תמיד על מי מנוחות, וכן לא יצטרכו לבוא אל הצדיק כדי שיתפלל על צרתם, אלא כדי שהטובה תמשיך לשרות במעונם.

ברעיון דומה פרש המגיד מדובנא את הפסוק (ישעיה נז ז): "והביאותים אל הר קדשי ושמתים בבית תפלת... כי ביתי בית תפלה יקרא לכל העמים"; כאשר זכו ישראל ויהיו צדיקים גמורים אזי לא יצטרכו להעניש בחטאם, ומתוך כך לא יצטרכו לבוא לבית המקדש כדי להתפלל לפני ה' שיושיעם מצרותיהם, אלא: "ושמתים בבית תפלת" - לשמח ולהודות לה' על כל הטוב שאנו לו. ורק "לכל העמים" יקרא "ביתי בית תפלה" שבו יתפללו להושע ממצוקותיהם.

אמרי נעים; אהל יעקב דברים

רפואה בחסד ולא בדין

"ויצעק משה אל ה' לאמר אל-ל נא רפא נא לה" (יב ג) דרש האדמו"ר רבי משה יחיאל מאוז'רוב:

השם אל-ל מורה על מדת החסד (זהר צו ב) כפתוב: (תהלים נב ג): "חסד אל-ל כל היום". משה רבנו בקש שאף שחטאה מרים, בל ינהג עמה הקדוש ברוך הוא במדת הדין, אלא ינהג עמה במדת החסד. ומתוך שירעיף עליה מטוב חסדו ויקרבנה אליו, תכיר מעצמה בגדל חטאה, תתביש במעשיה

ענית אמן' בנדבת לב מגנה מהאויבים

"וכי תבאו מלחמה בארצכם על הצר הצר אתכם והרעתם בחצצרת ונזקרתם לפני ה' אלוקיכם ונושעתם מאיביכם" (ט ו)

גם כיום שאין אנו תוקעים בחצוצרות (ראה מג"א ריש סי' תקעו; שו"ת 'אגרות משה' או"ח ח"א סי' קסט) יש בגדינו מצוה ופלאה המסגלת באפן מיוחד שתתקיים בנו הבטחת 'ונושעתם מאיביכם'. מציג ענית אמן.

כך דרשו חכמים (תנא דבי אליהו רבה י) על הפסוק (שופטים ה ב): "בפרע פרעות בישאל בהתנדב עם ברכו ה'" - "במי נפרע להם הקדוש ברוך הוא לישאל מאמות העולם? בבני אדם שמשפיעים ומעריבים לבית הנכנסת ולבית המדרש ועונים אמן..."

בכך פרש רבי חיים כ"ץ נכד הסמ"ע את הפסוק בתהלים (יב א): "הושיעה ה' כי גמר חסיד כי פסו אמונים מבני אדם" - "הושיעה ה'", אף "כי גמר חסיד כי פסו אמונים" - אין בקרבנו בני אדם הנוהרים ומקירים ענית אמן, שבזכותם הבטחנו להציל מאיבינו.

האדמו"ר רבי משה יחיאל מאוז'רוב הוסיף ובאר כי כאשר נזיק בדברי חכמים נראה, שעקר ההגנה שמעניקה ענית אמן הוא כאשר האמן נענית על ברכות שלא יהיה חייב לשומעו, כאותם "בני אדם שמשפיעים ומעריבים לבית המדרש" כדי לענות אמן' אחר המברכים. וכפדוק מלשון הפתוב: "בהתנדב עם ברכו ה'" - כאשר מתנדב האדם לברך את ה' באמן' אף כשאנו מחייב בכך.

ארץ החיים [לח"כ כ"ץ] תהלים יב א; באר משה' שופטים עמ' קסה

ותשוב בתשובה.

וכך אנו מבקשים בפיוט "ידיד נפשי": "הדור נאה זיו העולם, נפשי חולת אהבתך, אנא אל-ל נא רפא נא לה, בהראות לה נעם זיוך". עשה שרפואת נפשנו תבוא על ידי מדת החסד - "בהראות לה נעם זיוך", ולא על ידי מדת הדין חלילה.

באר משה'

ברכת שיעשה נסים על פי ה'

"על פי ה' יסעו בני ישראל ועל פי ה' יחנו" (ט כג)

בגמרא (שבת לא ב) מובאת שיטת רבי יוסי הסובר שהסותר כהל בשבת כדי לבנות כהל אחר באותו מקום, עבר על מלאכת 'סותר'. אף על פי שמעשהו מוגדר כ'מלקול', הרי עשה זאת 'על מנת לתקן'. אך הסותר כהל כדי לבנות מאבניו כהל במקום אחר, נחשבת סתירתו כמעשה בפני עצמו, ועליו חל הכלל: "כל המסלקלים פטורים".

תמהה הגמרא: הלא כל מלאכות שבת, ובכללן מלאכת 'סותר', נלמדו מהמלאכות שנעשו במשכן. וכיון שסתירת עצי המשכן נעשה כדי לשוב ולבנותו במקום אשר יבחר ה', כיצד סובר רבי יוסי שסתירה על מנת לבנות במקום אחר אינה נחשבת מלאכה? ותוצאה: כיון שכל מסעות ישראל נעשו על פי ה', כפתוב: "על פי ה' יסעו בני ישראל ועל פי ה' יחנו", נחשבו כל חטיותיהם כמקום אחד, וממילא סתירת המשכן נחשבה כ'סותר על מנת לבנות במקומו'.

על פי יסוד זה ישב רבי יוסף ענגיל תמיהה העולה מדברי הגמרא במקום אחר: במשנה (ברכות ד א) נאמר שהרוואה מקום שנעשו בו נסים לישאל מברך: "ברוך שעשה נסים לאבותינו במקום הזה", והביאו לכך סמך מכוף שכששמע יתרו משה על הנסים שנעשו לישאל במצרים וביום סוף ברוך (שמות יח א): "ברוך ה' אשר הציל אתכם מיד מצרים ומיד פרעה אשר הציל את העם מתחת יד מצרים". לכאורה, כיצד נתן להביא ראיה לדברי המשנה מברכת יתרו, הלא יתרו לא ראה את המקומות שנעשו בהם נסים מצרים ונסים ים סוף, אלא ברוך עליהם בהיותו במדבר?

ברם, לדברי הגמרא שמסעות ישראל וחינותיהם נחשבים למקום אחד כיון שנעשו על פי ה', נמצא שאכן ברוך יתרו במקום שנעשה בו הנס. שהרי אף יציאת ישראל ממצרים ומסלול הליכתם דרך ים סוף למדבר סיני נעשה על פי ה'. נמצא אם כן שמצרים, ים סוף וכל המקומות שחנו בהם במדבר נחשבים כמקום אחד.

גליוני הש"ס' שבת לב א

בחכמה פותח שערים

בשבת קדש פרשת בהעלתך יחול יומא דהלולא של מרן המשגיח הגה"צ רבי ירחם הלוי ליבוביץ זצ"ל. באחת משיחותיו דבר על מאמר חז"ל (שבת קיט ב): "כל העונה אמן בכל כחו - פותחין לו שערי גן עדן" וכן אמר:

מטבע הדברים, גם המקפיד על ענית אמן, אינו סבור שמגיע לו שיתפתחו בפניו השערים בשל כך, שהרי מדבר במעשה שאינו בא במאמץ. בקלות יתרה יכול אדם לזכות ולהקפיד על ענית אמן. אך אין הדבר כן. על האדם להאמין בדברי חכמים על גדל מעלתה של ענית אמן. כשם שטובע המים לכבות את האש, אף על פי שאיננו מבינים מדוע, כך יש בכת ענית אמן לפתח שערים בעולם הזה ובעולם הבא. "בכל אפן ובכל מצבים שיתמצא, אמרו חז"ל כי בטח ילך דרכו, בענית אמן - פותח שערים"

(מאמרי המשגיח' אלול תשרי חלק א' עמ' קפו, שמוח).

אמן, מלה קטנה - עצמה אדירה!

'גדל' (8): העקר הששי - אמתות הנבואה

הנבואה - יסוד הדת

העקר הששי מחייבנו להאמין ביכלת האדם להתרומם ולהתעלות ולהגיע למדרגת נביא, כפי שמעידים פסוקי התורה, הנביאים והפסוקים במקומות רבים (מכ"ס פיה"ט סנהדרין הקדמה לפרק ט). הנבואה היא הקשר שבין הבורא לברואי, ובאמצעותה נטע הקדוש ברוך הוא בקרבנו חיי עולם. באמצעות הנביאים גלה לנו מהו תפקידנו בעולם וצוה לנו את תורתנו ומצוותיו. הרמב"ם בהקדמתו לפורש המשניות כתב: "יתרון הנביא ופעולתו במצוות, הרי הוא - חי נפשי - מן היסודות הגדולים והעצומים שעליהם משען הדת ויסודו".

אמנם ידוע לנו רק על מתי מעט אנשים שהגיעו לדרגת נבואה, אולם בזכות קדומים היו בקרב ישראל נביאים רבים. כמאמר חכמים (מגילת ד"א): "הרבה נביאים עמדו לישראל, כפלים היוצאים מצרים. אלא, נבואה שהצרכה לדורות - נכתבה, שלא יצרכה - לא נכתבה".

עוד יש לדעת כי במעמד הר סיני זכו כל ישראל להתעלות לדרגת נבואה ולשמוע בעצמם את הקדוש ברוך הוא מדבר עם משה, ככתוב (שמות כ"ט): "אתם קראתם כי מן השמים דברתי עמכם" (מכ"ס שמות ט"ט: "דרשות ה"ו הירוש תמישי). ואולם יש שחלק וסבר ששמיעת הקולות וראית האש הגדולה כמעמד הר סיני לא היו בגדר נבואה, ואף באותו זמן לא זכו למדרגת נבואה אלא הראויים לכך (מורה נבוכים ח"ב ט"ב לב).

הדרכה אישית לכל יהודי

הנבואה היתה קיימת בעם ישראל עד לימי הנביאים האחרונים, וכפי שאמר חכמים (ויקרא ט"ו): "משמתי נביאים האחרונים, סג זכריה ומלאכי, ונסלקה רוח הנביא בבוא הגאולה תשוב ותתחדש הנבואה בישראל, כפי שהתנבא הנביא יואל (א'): "היה אחי כן אשפוך את רוחי על כל בשר ונבואה נביכים ובנותיכם זקניכם חלמות יחלמון בחוריהם חזונית יראו".

הפסקת הנבואה היא הפסד עצום לעם ישראל. האון מולא אמר שבעת שחיו בעם ישראל נביאים היו הם מודריכים כל אחד ואחד מישראל באופן שבו עליו לעבד את הבורא ולמלא את תפקידו בעולם, בהתאם לשורש נשמתו ובהתאם לטבע גופו. אף אותם נביאים שנבואתם לא נכתבה משום שלא היו נביאים לדורות, לא היו נביאים וסגרים, אלא בכת השגות ובהנאה וסגרים את אנשי דורם את הדרך שילכו בה (באר הג"א מש"ל ט"ז; נפש שמישו" - בעניני אמונה עמי סוד).

יש לצין כי גם בזמננו שהנבואה אינה נוהגת בישראל, יכול אדם להשתדל למדרגת הנבואה כאשר הוא עומד בתפלה לפני הקדוש ברוך הוא. האזכה להתרומם מחמירי ופשוט תפלתו, ככך שהוא מדבק בקדוש ברוך הוא ומזון בכל מלה שיוצאת מפיו, ביכלתו לעלות ממעלה למעלה, עד שגיע לדרגה ששכלת למדרגת הנבואה. וכך כתב רבי יעקב בעל הטורים (א"ח טז): "כן היו עושים חסידים ואנשי מעשה, שהיו מתבודדים ומכוננים בתפלתם, עד שהיו מגיעים להתפשטות הגשמיות ולהתנגרות ווח השכלית, עד שהיו מגיעים קרוב למעלת הנבואה".

מעלתם של נביאי ישראל

הרמב"ם (יסוד התורה ז א) כותב כי על האדם האזכה לנבואה להיות גדול בהכמה ושולט לחלוטין על כל נטיותיו החמירות ויצונותיו הגשמיים. על הנביא להתרומם למצאיות קזאת העלם ימצא שום טעם וענין בכל הענינים הגשמיים המשמקים את רב בני אדם.

אף על פי שהיו נביאים גם לאמות העולם (ראה ב"ב טו ב), גלוי הנבואה שזכו לו היה בחשאי, בדרך ארעי ומקרה (ראה ר"ט במדבר כ"ד). כך תארו חכמים (ב"ר נה) את ההבדל בין נביאי ישראל לנביאי אמות העולם: "מה בין נביאי ישראל לנביאי אמות העולם? משל למלך שהיה נתון הוא ואוהבו בטרקליו, וילון מנח ביניהם, כל זמן שהיה רוצה לדבר עם אוהבו, היה קופל את הילון ומדבר עמו. אבל לנביאי אמות העולם אינו מקפל אותו, אלא מדבר עמהם מאחרי הילון".

הוא שאומר המשורר: אף כי הוא "אדון עולם לכל נוצר", ועל כן אף בקרב אמות העולם מצוינה שהתגלה ה' לחכמיהם כמראה הנבואה. הגדל יש בינינו לבנים: לנביאיהם הוא מתגלה באופן של: "יורה גדלתו..." - כאדם הורה בחץ מרחוק, דהינו בהסתרה. ואולם "אל אנשי סגלתו ותפארתו" - נביאי ישראל שהם חביבים עליו, והוא מתפאר בהם: "שפע נבואתו נתנו" - גלוי נבואתו באה אליהם בדרך השפעה ישירה - בקרוב ובפרסום. (מגיד דקד' שפסדור' שער הרמב"ם).

פעל יוצא מאמונתנו בנבואה, מתחייב אנו להאמין בדברי הנביאים. וכפי שמגדיר עקר זה בנפש "אני מאמין" - "שכל דברי נביאים אמת". אף בברכות ההפסדה אומרים אנו: "אשר פתר נביאים טובים ורצה דבריהם הנאמרים באמת".

שפע נבואתו בקרוב ובפרסום נתנו - משיפיע הקדוש ברוך הוא, רק אל נביאי ישראל שהם אנשי סגלתו החביבים לו ותפארתו והוא מתפאר בהם.

ברוך משיב אבדה לבעליה

את הספור המפלא והמיוחד שלפנינו, אשר מטעמים מובנים נאלצנו לטשטש בו אי אלו פרטים, שמענו מפי בנו של בעל המעשה, מזקני החסידים, צאצא לאחת המשפחות המייחסות בישראל ששרשיה נטועים בהררי קדש בגולת אירופה, וענפיה משתרנים עד לארצנו הקדושה. וכך מספר הבן שליט"א:

"בביתו של אבי מורי שליט"א נערכו לארונה שפוצים מקיפים. זו דירה ישנה מאד שלא שפצה במשך עשרות שנים, כך שבשפוצי המתכנן אומרים היו להרס את כל הקירות ולבנותם מחדש, ולכן טרם תחלת השפוצים הורה לנו השבילן לפנות את הדירה מכל תכולתה".

פנו אפוא בני המשפחה מן הבית את כל הדברים שהיה בהם ערך וצרך, ואת הגרוטאות והתכולה שנראה שלא היה בה צורך הותרו בדירה כדי שתפנה בידי הפועלים יחד עם פסלת הבנין.

טרם כניסתם של הפועלים עברו שוב בני המשפחה בין התדרים כדי לבדוק שלא נותר דבר בעל ערך, ומשיסמו את הבדיקה הותרו את הפסחתם בידי השבילן, ותהליך השפוצי החל.

עם תחלת השפוצי החלו הפועלים הישמעאלים במלאכת פרוץ ונתחו הארונות שהיו קבועים בקירות הבית פנהגו בדירות הישנות. כל ארון שפרק השלף הישר אל מכולת הפסלת שהנחה מתחת לחלון הבית. במקלה שבודתם גלו הפועלים אי אלו חפצים ובגדים ישנים שהסתתרו על גבי הארונות ומאחוריהם, ומבלי לחשב פעמים שלטיכו אותם אל המכולה.

ממשיך ומספר הבן:

"כמה ימים לאחר תחלת השפוצי, בשעת ערב מאחרת, הצרכתי להתקשר לאחי בשל סבה צדדית ובלתי צפויה. לקראת סיום השיחה אמר לי אחי כבדרך אגב כי בבימי האחרונים נראה כי אבינו שרוי בדאגה גדולה בגלל השפוצים.

השיחה הסתיימה, אולם אני נותרתי מהרהר. הפרט האחרון שספר לי אחי בשיחתנו טרד את מנוחתי היתכן שאבי דואג בשל השפוצים? עד עכזה זו עומדת בסתירה מחלטת לאפיו. אבי ידוע בקרב מכיריו כבעל בטחון מיוחד, שאף במצבים הקשים ביותר הוא משרה שפחה על כל סכריו. התלבטתי עם לעשות מן העסק, אולם לבסוף החלטתי לבקרו ולנסות להבין את סבת דאגתו.

כאשר נכנסתי לחדרו של אבא הבחנתי מיד בסדר פניו המדאג. התענינתי בעדינות בסבת הדאגה. נפר היה שאבי מתלבט האם לשלוח את אחי לבסוף הוא פנה אלי בשאלה, האם ידוע לי או שמא אוכל לברר מה עלה בגורלן של כמה שקיות בגדים ישנים ששלי מיטב זכרוננו שכנו באחד מארונות הקיר. לא הבנתי מפני מה חרד אבי כל כך לגורלן של כמה שקיות 'שמאטעס'... אולם מפני מצות פבוד אב התקשרתי לאחי שהיה נוכח במקום המהלך תחלת עבודות השפוצים. אחי השיב כי למיטב ידיעתו מעט הבגדים הגלויים שמצאו השבילן למכולת הפסלת.

כשהתשובה בידי שבתי אל אבי, ומה רבה היתה הפתעתני כאשר כמעט והתעלף למשמע התשובה.

"אוי ואבוי, הוא קרא בצער ובגוון תוף שהוא מליט פניו בדיו, 'זרקתם את הבגדים הישנים! מה אעשה עכשיו? מה אעשה?'

הבטתי בהפתעה ובבלבול באבי הנסער. מעולם לא יריתי אותו שרוי בצער שכזה.

אבי שהבין כי איננו מבין על מה מהוומה, נאלץ לגלות לי את הסוד: מסתבר כי בין אותם בגדים ישנים שכנו כבוד שני חפצי קדש נדירים, בעלי קדשה מיוחדת, ששמשו כמה מצדקי הירוח המפרסמים במלאכת קדשם עוד בהיותם בגולה. לפני למעלה ממאה שנה עלו לארץ בידי צאצאיהם, ובהמשך הגיעו לידיי של סבי הקדוש זצ"ל, שבאחרית מיו העבירם פחדות קדש למשמרת בידיי של אבי שליט"א.

לחפצים הללו ישנה קדשה מיוחדת, הסביר לי אבא כשדמעות בעיניו, אבי זצ"ל מסר לי אותם למשמרת, תוף שהוא מחירי אותי לשומרם מפל משמר ולא על העברתם לאיש, והנה לית זקנותי שכלתי בשמירה, בכה אבא והוסיק בקמרייתו משפט שצאצאי אותי יותר מכל: 'איך אעלה אל אבי והנער איננו אתי'...'

לרב אחרייתו הרבה של אבי על הפקדון שהפקד בידיי,

דבר קיומם של אותם חפצי קדש נשמר עד עתה סוד אף מפני בני המשפחה הקרובים. גם אני לא ידעתי על קיומם עד לאותו רגע. אולם עתה, בנסבות הקימות ובשל צערו ויגונו של אבא התודענו לדבר קיומם והתחלתי מיד במאמצים לאתרם. אבא שמצדו לא יכול היה לסייע באפן פיזי בחפשיים, נטל לידיי ספר תהלים והחל מיד להתפלל ולשפך שיח מעמיק לבו שהמיטימה תצליח וחפצי הקדש ישונו לרשותו.

תחלה נסעתי לבית אבא כדי לבדוק שמו החפצים האבודים עוד נמצאים במכולה, אולם עד מהרה התברר לי מפי אחד השכנים כי בימים האחרונים כבר הספיקו כמה פעמים לפנות את המכולות ולהחליפן באחרות. משם פניתי אל קבלן השפוצים היהודי והתענינתי האם הבחין באותם חפצים. הלה הרגיש חסר נעימות למשמע המקרה. הוא נזר כי הבחין בכמה פריטים ישנים שהיו מנחים על אדן החלון ובשלב מסים נעלמו. הוא הפנה אותנו לקבלן האחראי על פניו המכולות. השבילן הישמעאלי טען כי לא הבחין בחפצים, וכאשר הבין כי מדובר בחפצים בעלי ערך הציע באדיבות לשלח פועלים שינסו לחפשם באתר הפסלת שבו הוא נוהג לרוקן את מכולות פסלת הבניה שברשותו. אלא שהפועלים שגשלו לקימם ונברו בערמות הפסלת שבו בידיים ריקות.

בין לבין התקשר השבילן היהודי לכל הפועלים הישמעאלים שהעסקו בשפוצי הדירה בשבוע האחרון. כלם הכחישו כל קשר לפסוד, אולם משהו בטון דבור של אחד מהם גרם לקבלן לחטט שאולי הוא משקר.

בתושיתו החלתי אפוא הלה לבנות 'ספור פסוי' ועמו לפנות לאותו פועל ולשדלו להשיב את האבדה. הוא התקשר לפועל ואמר לו כי הוא מבקש ממנו לבדוק שוב האם אותם חפצים נמצאים 'במקרה' ברשותו; מדבר בחפצים שהיו שכיחים לאחד מאבות המשפחה, ואילו להם כל ערך כספי. הסביר השבילן לפועל, 'אולם הסבא הישן קשור אליהם מאד ובאדם גורם לו צער עצום ומסכן את חייו'.

מסתבר כי התחבולה פעלה, משום שבו ברגע שנה פועל את גרסתו 'ונזר' כי החפצים נמצאים בידיי. כפי הנראה, מרם העתיק והפשנה של אותם חפצים גרם לו להבין כי הם בעלי ערך גבוה. מתוך כך הוא חמד אותם והעבירם לרשותו במחשבה לבדק בהמשך האם יוכל להרויח מהם משהו. עתה, כאשר הבין כמצפה, שאין להם כל ערך אמתי, הסכים מיד להחזירם.

למחרת בבקר הוביבה האבדה לבעליה למקומתם הרבה של בני המשפחה המרננת.

ההשגחה הפרטית המיוחדת והמדקדקת המשלבת בספור השבת האבדה התבררה וכן בהמשך. כאשר החזיר הפועל את האבדה לידיי של השבילן, הוא ספר לו כמסיח לפי תמו, כי לא פחות ממקט פעמים עשו החפצים אדרכם מפלולו החצר ומוביל מביתו אל עבר פח האשפה העירוני, והוא עב והחזירם. משום מה הוא נקשר לבלגני הסחבות' שמצא, וניסיונותיה החוזרים ונשנים של אשתו להשליכם לפח האשפה סקלו על דו פעם אחר פעם...

לבסוף כבר השתכנעתי שאין בהם כל ערך והספמתי לזרוקם, ספר הפועל, 'אולם בדיוק אז התקשרתם בהפתעה'...

קשה לתאר את עצמת השמחה ששרתה על פניו של אבא שליט"א כאשר האבדה החזרה לידיי. עד לשעה שנמצאה על מש ספר תהלים מידיי והוא לא חדל מלהתפלל על מצאתה. והנה התקבלו תפלותי, בארץ גם בהשגחה פרטית מפאיה שרדו החפצים את כל הגלגולים והטלטולים ושבו לבעליהם!

'היתה כאן השגחה פרטית מיוחדת במינה', מסכם הבן, 'זכיתי לראות בעיני כיצד כל פרט בספור היה מתזמן ומתכן בידי מלך העולמים באפן משלם. רק לחשב מה היה קורה אלו הייתי לא הצרכתי להתקשר לאחי באותו ערב... אלו העבירי לא היה משתכנע מספורו של השבילן... ואילו לא היה מחזירם לביתו פעם אחרי פעם... יתכן שאותם חפצים קדושים היו נעלמים ללא שוב. הדו לה' כי טוב כי לעולם חסדו'.

ר"ת	יציאה	כניסה
20:55	20:19	19:02
20:52	20:22	19:19
20:56	20:23	19:13
20:53	20:19	19:18

ירושלים
תל אביב
חיפה
באר שבע

בס"ד בר"ה חוט של חסד

גיליון לכל בית יהודי | בנשיאות הרב שלום ארוש שליט"א

פרשת בהעלותך • י"ח סיון תשפ"א • גליון 723

יו"ל ע"י מוסדות "חוט של חסד"

רח' שמואל הנביא 13 • ת.ד. 50226 • טל: 02-5812210
פקס: 02-5812252 • מייל: al5308000@gmail.com

את עצמו מה הוא עושה כדי שהחיים שלו היום לא יהיו כמו שהיו לפני האסון הנורא.

אבל יש גם מסר כללי זועק וברור שלא ניתן להתעלם ממנו. זה מסר שנשמע הן מרבנים וצדיקים, והן ממשפחות ההרוגים, והן מרבנים מעמך בית ישראל שהמצפן הרוחני שלהם מרגיש שבשמיים רוצים מאתנו חיזוק בנקודה מאוד מסוימת.

כולנו מרגישים שחייבים להתחזק באחדות, באהבת ישראל, להפסיק עם המחלוקות, עם שנאת החינם, עם הלשון הרע, עם פירוד הלבבות, עם כל הדם הרע והאווירה העכורה ולהרבות בשלום ובאהבה, בעדינות ובהתחשבות, ברגישות ובדאגה לזולת.

חובת השעה היא לקום ולהתחזק באהבת ישראל במסירות נפש.

זה מסר שעלה לנו בחיים כל כך יקרים, והוא מחייב את כולנו להקריב מעצמנו, לתת משהו גם מהחיים שלנו. לא מספיק רק להתחזק באהבת ישראל, אלא חייבים שזה יהיה במסירות נפש.

אהבת ישראל זה מושג רחב מאוד. ובוודאי כל נקודה של סור סרע ועשה טוב היא חשובה וכל אחד יבדוק בעצמו היכן הוא יכול למצוא ביטוי מעשי של מסר להתחזקות באהבת ישראל במסירות נפש. אבל אני רוצה לדבר על ביטוי מעשי ומאוד יסודי ולצערנו פחות מודגש באהבת ישראל.

התביעה היחידה

לא בטוח שישאלו אותנו בשמיים למה לא נתנו צדקה יותר מכפי כוחנו ולמה לא התנדבנו בארגוני צדקה וחסד. לא כל אחד מסוגל לכך. אבל כן ישאלו אותנו בשמיים למה לא התפללנו על עם ישראל. ראית את החבר שלך סובל - למה לא התפללת עליו. ראית את האחים שלך שקועים בחושך - מה עשית? ידעת לדבר עליהם רעות ואולי גם לזלזל בהם. ידעת לומר שאין

המשך בעמ' 3

מאמר ראש הישיבה

הבעיטה האחרונה

"אמונה" זה לא מספיק

ישראל היה כל כך שקוע בשינה עד שבהתחלה לא שם לב לדפיקות העזות על דלת ביתו ולא לריח העשן הכבד. אבל משהמשיכו הדפיקות וגברו לכדי מהלומות של חפצים כבדים - התעורר ישראל בבהלה. המחשבה הראשונית שלו, שהדופק הוא אדם אלים שבא להרביץ לו - השרתה עליו פחד, אבל לא עברו שניות מועטות, והדלת נפרצה בקולות פצפוף וישראל ראה את חברו הטוב ביותר עומד בפתח וגרזן בידו.

ישראל פלט אנתח רווחה ואמר לחברו: "אה... זה אתה שמעון... הפחדת אותי, חשבתי שזה מישהו אחר, אבל עכשיו שאני יודע שזה אתה ששברת לי את הדלת, אז אני רגוע, כי אני בוטח בך שאתה לא רוצה להזיק לי. תעשה לך כוס קפה, שמעון, אני חוזר לישון..." אבל אז תפס שמעון את ישראל ונענע אותו בחוזקה: "מה קורה לך ישראל? אתה לא מריח את ריח השריפה? לא סתם שברתי את הדלת, באתי להציל אותך. קום ותברח!"

רבי נחמן אומר שכשה' יתברך רואה שהאדם טועה ותועה בדרכו, הוא מתחיל לרמוז לו, כשהרמיזות לא עוזרות הוא כבר קורא לו במפורש, וכשגם זה לא עוזר הוא חייב לבעוט בו ולהכות אותו כדי שיחזור לדרך השכל, לדרך החיים.

כולנו קיבלנו בעיטה גדולה מאוד. אסון קשה שנחת עלינו ופער חלל עמוק בקרבנו. אז זה באמת נכון שצריכים קודם כול להתחזק באמונה, אבל זה מסר לא מספיק. זו קריאה חירום משמיים לכולנו להציל את עצמנו.

זו לא אמונה זו אכזריות

מי שאומר "הכול לטובה", "הקדושים המתיקו מעלינו

דינים וביטלו גזירות" או כל מיני משפטים של לכאורה אמונה, והוא מסתפק בזה וממשיך הלאה בחיים בלי התעוררות, בלי תשובה, ובלי חשבון נפש - אז קודם כול אין לו שום קשר עם האמונה. הוא לא באמת מאמין שהכול לטובה, אלא הוא סתם אדם אטום ואכזרי שמחפה את האטימות שלו במילים ריקות.

לא מדובר רק באדם לא רגיש, אפילו לא מדובר באדם ישן. אלא מדובר במש באדם מת, כי גם אדם ישן מרגיש כשבועטים בו, רק מת כבר לא מרגיש כלום, מי שלא מזועזע עד עמקי נשמתו הוא במצב של הקפאה עמוקה.

וזה לא רק עניין של רגש יהודי, אלא זו הלכה ברמב"ם שמי שלא מתעורר לנוכח צרות קשות, זו מידת אכזריות וגורם בכך שתבוא צרה נוספת לא עליו. התשובה והתיקון הם חובת השעה גם מצד ההלכה, וגם מצד הלב היהודי, מצד הרחמנות על עצמנו ועמנו.

האסון במירון זה לא מקרה שהיה ונגמר, אלא זה מקרה שחייב לגרום לנו לשינוי גדול מאוד בחיים. לא ייתכן שנחזור לשגרה; לא ייתכן שנמשיך להיות כמו שהיינו קודם; לא ייתכן שניתן לדם הזה להישפך ללא מטרה ותכלית.

לאחר האסון אמרנו שחייבים להתחזק בשני מישורים, במישור האמונה ובמישור התשובה ותיקון המעשים. את המאמר בשבוע שעבר הקדשנו לחיזוק באמונה, ואת המאמר השבוע ברצוני להקדיש לחיזוק לתשובה, לתיקון ולשינוי.

המסר זועק עד לב השמיים

קרבנות האסון הם הקרבן של כולנו, וההלכה בהלכות הקרבנות אומרת שאדם חייב להתוודות על קרבנו. כל אחד חייב לעשות את חשבון הנפש האישי שלו ולשאול

ממשיכים להתחזק
עם השיעורים העוצמתיים של
הרב שלום ארוש שליט"א | בטל: 052-8985551

להתפלל על צער השכינה

מרת נפש על שלא היו לה ילדים, בכל זאת השליכה צערה מנגד, והטיחה את תפילתה על הצער של מעלה שנגרם מכך שהיא בצער.

דברים אלו מלמדים אותנו שכאשר אדם נמצא בצרה, יותר ממה שמתפלל על הצער שלו, ראוי לו שיתפלל על הצער שיש לשכינה המצטערת עמו, כמו שנאמר: "עמו אנוכי בצרה" (תהלים צא, יד). כאשר אדם שיש לו צער כלשהו מכוון בתפילתו רק על הצער של הקב"ה יותר מששתתף עמו בצערו, והוא שב ומתחרט באמת על עוונות שגרם את הצער של מעלה, אז היסטוריס מסתלקים מעליו, ולא עוד אלא שמוודים לו כמידתו וכופלים לו את פרנסתו [שנושע בכפליים], כנגד שני מיני הצער שגרם למעלה. כי עתה כאשר הוא מתחרט על שניהם - הן על מה שהכעיס בעונו והן על הצער שנגרם בזה שקיבל ענשו, הרי עכשיו הוא זוכה לעבוד את ה' מאהבה, ואם כן דוונות הנפכים לו לזכויות, וכנגד שני מיני הצער יש לו שני מיני זכויות. מוסיף ה"פש החיים" ואומר, אם כך הוא בענין תפילת היחיד על צערו, שצריך שתהיה כוונתו רק על צער השכינה שמצטערת עמו, כל שכן בתפילה הקבועה והסדורה מאנשי כנסת הגדולה, ודאי ראוי שלא לכוון בה כלל על צורך עצמו, אלא על צורך גבוה. בין בבקשות על צורך האדם הפרטי, וקל וחומר בבקשות על הגאולה מהגלות, שעל זה נקבעו כמה

בפרשתנו לומדים אנו על פרשת המתאונים, איך שהקב"ה נעס עליהם ופוגעה בהם אש ה', וכתוב שמהם רבינו התפלל וביקש על כלל ישראל ושקעה האש, כמו שכתוב: (במדבר יא ב) "ויצַעַק הָעָם אֶל מֹשֶׁה וַיִּתְפַּלֵּל מֹשֶׁה אֶל ה' וַיִּתְשַׁקַּע הָאֵשׁ", בגמרא (ברכות דף לב.): "אמר רבי אלעזר, משה הטיח דברים כלפי מעלה, שנאמר 'ויתפלל משה אל ה'', אל תקרי אל ה' אלא על ה'". לפי פשוטן של דברים קשה, מה גרם לרבותינו זכרונם לברכה לדרוש את הפסוק באופן שמהם רבינו הטיח דברים כלפי מעלה, ובכך לפרש את הפסוק באופן שנשמע כגונותו של משה.

אלא, אמר הגאון רבי חיים מוואלז'ין זצ"ל (נפש החיים ש"ב פ"ב), שבהכרח אין כאן גנותו של משה, אדרבה חז"ל דרשו כאן בשבחו. משה רבינו התפלל: "על ה' היינו על צער השכינה, ולא על הצער שלו. אמנם גם הוא הצטער וסבל מכך שהעם צעק אליו, שבערה אש ה' ואכלה בקצה המחנה, אבל את משה רבינו הטריד רק הצער של מעלה ולא צערו הפרטי.

כך גם יש לפרש את מה שדרשו חז"ל (שם דף לא): שחנה הטיחה דברים כלפי מעלה, שנאמר: "והיא מרת נפש ותתפלל על ה'" (שמואל א' א' י). לא דרשו כאן בגנותה של חנה, אלא בשבחה. אף שהיא עצמה היתה

היה אומר רבי לוי יצחק בַּנְדֵר זצ"ל: עקר ההשתדלות של האדם בחינה בְּנֵי אָבִי בֵּיתוֹ הוא שְׂיִשְׁתַּדֵּל כָּל יְדוֹ שְׂלֵא יִכְלֹ לְתַבְעוֹ לְמַעַל הַיּוֹם דִּינֵוֹ עַל שֶׁהִחְסִיר בְּחַנְכָּם חֲלִילָה וְשִׂיכָל לֹמֵר "עֲשִׂיתִי מִה שֶׁמֻּסָּל עָלַי", וְאֵז אִף שֶׁנִּעְשֶׂה עִם בְּנָיו מִה שֶׁנִּעְשֶׂה אִין צָרִיךְ שֶׁיִּפְּלֵ חֲלִילָה בְּדַעְתּוֹ. וְצָרִיךְ לְהִקְפִּיד לְתַת לִילֵד הַחֲנֻךְ בְּכָל יְלִי כְּפִי הָרָאִי לוֹ בְּבְחִינַת "חֲנֻךְ לְעֵצֵר עַל פִּי דְרַכּוֹ" (משלי כב), וְאִם חֲלִילָה תַחֲסֹר מִסָּנֵה מִה שֶׁצָּרִיךְ לְקַבֵּל לְפִי גִילוֹ בְּתוֹרָה וְיִרְאֵת שְׂמִים עַל זֶה וְיִתְבַּעְהָ בַּיּוֹם הַדִּין הַגָּדוֹל. (שיש"ק ו - תיג)

אָמַר רַבְרָבִ"ן זְכָרוֹנוֹ לְבָרְכָהּ, עַל הַמְבַלְאֵר בְּלֻקְאֵי מוֹהֲרֵ"ן (ח"ב סימן מח): צָרִיךְ לְהִיֹּת עֹקֵשׁן גָּדוֹל בְּעִבּוּדָתָהּ, שֶׁעֵפֶר הַעֲקֻשָׁנוֹת הֵא בְּהִקְשָׁךְ עִבּוּדֵת הַתְּפִלָּה, לְבָלִי לְהַפְסִיק, לְהַפְצִיר בְּתְפִלָּה וְהַעֲקָה לְהַשֵּׁם. יִתְבָּרַךְ בְּאַיִזָּה אִפֹּן וּמְדַרְגָּה שֶׁהֵא, וְאַנְשֵׁי-שְׁלֹמֹה הָיוּ אֲמָרִים שֶׁקָּאִי עַל סְדַת הַשְׁמֵחָה, שֶׁעִבְבָרָה צָרִיךְ לְהִיֹּת עֹקֵשׁן גָּדוֹל, לְבָלִי לְפַל לְעִצְבֹּת וּמְרָה שְׁחֹרָה, חֲלִילָה, בְּאַיִזָּה אִפֹּן שֶׁהֵא. (שם ד-ח)

וכמה תפילות וברכות: "תקע בשופר גדול לחרותנו", "השיבה שופיטנו", "לירושלים עירך ברחמים תשוב", "ותחזינה עינינו בשוכך לציון ברחמים", בכל אלו יכוון האדם להצטער ולבקש על צער השכינה שגלתה בגלותו בעוונותיו, ובזכות זו נזכה שתשוב השכינה למקומה, ותשרה בתוכנו לעולם.

הרה"ג ר' ירון אשכנזי שליט"א ר"כ חושן משפט
בישיבת "חוט של חסד" מנהל רוחני ב"קו ההלכה"
קו ההלכה הספרדי: *3030

שו"ת של חסד ע"י בית הוראה "חוט של חסד"

שאלות מבית קו ההלכה

על חטאו?

נחלקו הפוסקים האם יכול להתוודות או לא, יש אומרים שבאמת אסור להתוודות ויש אומרים שבדאי מותר להתוודות וידוי פרטי כדי לא לסתום לו את הפתח שיכול להתוודות ולהתחרט. ולהלכה אנו נוקטים שבשבת ימים טובים אסור להתוודות, אבל בשאר ימים שאין אומרים בהם תחנון ואינם ימים טובים, יכול להתוודות. ולכן אדם שחזר בתשובה בחודש ניסן או תשרי (אחר יום כיפור) יכול לומר וידוי באותו היום, מלבד יום שבת או יום טוב. שדי חסד (ח"ו אסיפת דינים מערכת ו' אות ג).

גידלתי שום או פלפלים בעציץ בתוך הבית, או לימונים ופירות שגדלו בעציץ, האם חייבים לעשר את זה, או שמכיון שאינם גידולי שדה פטור ממעשרות?

מן התורה רק דבר הגדל בשדה חייב במעשר, שנאמר (דברים י"ד כ"ב) "עֲשֹׂר תַעֲשֹׂר אֶת כָּל-תְּבֹאֲתֵי זֵרְעֶךָ הַיֵּצֵא הַשָּׂדֶה שְׁנֵה שְׁנָה", אמנם דעת הרמב"ם (הלכות מעשר פרק א' הלכה י') שגם דבר הגדל בבית צריך לעשר מדרבנן, ויש חולקים וסוברים שפטור לגמרי ממעשרות. (הראב"ד שם). ולהלכה כתבו הפוסקים שיעשר בלי ברכה. דרך אמונה (פרק א' מהלכות תרומות סעיף קטן רכ"א).

לאכילת איסור בטעות, ואף שאין איסור מצד טבילת כלים, כי ישנם פוסקים רבים שסוברים שאין צריך להטביל כלים אלו שעשויים לעשות בהם סחורה, וכמבואר ביחווה דעת (חלק ד' סימן י"ד), וביע אומר (חלק ד' סימן י"א), ובכל אופן שכפי שביארנו למעלה צריך להרחיק עצמו לגמרי שלא יגיע לידי איסור.

מדוע בקבלת שבת כל הציבור הופכים את פניהם לצד השני, ולאִיזה צד צריכים להפנות את פניהם?

אף שהתפילה תמיד לכיוון בית המקדש, מכל מקום כאשר מקבלים את השבת פונים לצד מערב. שער הכוונות דף ס"ד עמוד ג'. וטעם הדבר משום שהשכינה נמצאת במערב ולכן צריך לפנות למערב לקבל את השכינה הקדושה. (נמרא בבא בתרא דף כ"ה עמוד ב'. זוהר חלק ג' דף ק"ט עמוד ב'. ספר מורה נבוכים חלק ג' פרק כ"ה).

אדם שעשה עבירה ורוצה לחזור בתשובה וכעת נמצא בשבת עצמה, או בימים שאין אומרים בהם תחנון האם יכול להתוודות

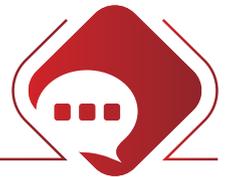
בישלנו ספגטי בסיר בשרי שהיום בשלו בו בשר (הסיר היה נקי לפני הבישול של הספגטי) וכעת אנו רוצים לערב את הספגטי עם גבינות וחמאה, האם מותר לעשות כן?

לספרדים מותר לעשות כן לכתחילה (שלאחר ערוך יורה דעה סימן צ"ה סעיף א') והליכות עולם (חלק ד' פרשת קורח אות י"א). והאשכנזים נוהגים איסור בזה. (הרמ"א שם) אמנם אף לאשכנזים יש להקל במקרה שבישלו את הספגטי בקדירה שאינה בת יומה (שעבר 24 שעות מהפעם האחרונה שבישלו בה בשר) שבמקרה זה מותר לערב את הספגטי עם חלב. (דרכי משה שם אות א').

האם השותה באולם ללא כשרות יכול לשתות משקה בכוס זכוכית רגילה, או שצריך דוקא מכוס חד פעמי כי לא טבול את הכלים?

במקום בלי הכשר אין להשתמש כלל בכלים שלהם, וטוב להרחיק עצמו מזה לגמרי שלא יגיע חס ושלום

סיפור לשולחן שבת

מאמר ראש הישיבה -המשך-

'לקבולינהו בשמחה'

בני הישיבה ישבו בריכוז עצום לשיעורו של רבם, הלא הוא רבי העשיל מקראקא. לפתע נקפו אוזניהם של כל התלמידים. רבי העשיל הגיע עד ליבה של הסוגיה והירצה עתה בפניהם את חידושו הגדול בהתלהבות רבה עד שנקלט והובן אצל כל התלמידים. וכאן התחוללה מהומה רבת...

תלמידיו של רבי העשיל שהקשיבו לדבריו, השתוממו לגלות כי רבם הגדול השמיע עתה חידוש שהיה מנוגד מכל וכל מחידושיו של המהרש"א באותה סוגיה. "רבינו" נעמד אחד התלמידים: "מחילה מכבוד תורתו, אך חידוש זה שלו, הוא ההיפך ממה שכתב המהרש"א בחידושי הלכה שלו". רבי העשיל, מוכן היה להיות אבק לרגליו של המהרש"א. אלא שבאותה שעה, כדרכם של ת"ח המתנצחים בהלכה, היתה בדבריו נימה דקה מן הדקה- כחוט השערה שלא הייתה מותאמת לפי כבודו הרם של המהרש"א. ובגין היות רבי העשיל מאלו שהקב"ה מדקדק עמם כחוט השערה, יצא מיד קול הכרוז במתיבתא דרקיע כי בגלל שלא השגיח לפי ערכו בכבודו של המהרש"א, נגזר עליו שלא יזכה להדפיס את חידושי תורתו ולהוציאם לאור עולם! הרבי רבי העשיל שהיה מבני היכלא דמלכא, שמע את קול הכרוז, ופג ליבו מרוב צער וחרדתו, תיכף ירד מן הבימה ופניו לא היו לו עוד.

חיבור אחד היה לו לרבי העשיל שהיה ספון בגניזו, אלו היו חידושי תורתו על מסכת בבא- קמא. והיה חיבור הלכה חביב עליו יותר מאשר יחבב אדם את בנו יחידו. שנים רבות של עמל ויגיעה השקיע בחיבורו. כמה וכמה פעמים חנך רבי העשיל והתלבט, האם אותו כרוז שמימי שגזר עליו כי כתביו לא יראו אור, כלל גם את חיבורו המופלא על בבא- קמא, ולבסוף החליט בדעתו הרחבה כי הלה לא נכלל. חסך רבי העשיל מפייתו, אסף פרוטה לפרוטה עד שנצטבר בידו סכום גדול דיו להוצאות הדפוס ובהר את המעולה והאחראי שבתלמידיו. "דע לך", המתיר רבי העשיל סודו באוזני התלמיד הנרגש, "כי כך בחרתי להדפיס את ספרי. אתה תיסע עם תכריך כתבי עד לליוורנו שבאיטליה ותשגיח על מלאכת ההדפסה". ובשעה שהפקיד את הכתבים בידיו, הזהיר אותו רבי העשיל: "חזור והזהר, אנא זוהי תמצית חיי. אם יאבדו הכתבים למה לי חיים? שמור עליהם כאשר תשמור על חייר אתה!"

הפליג אותו תלמיד בספינה ובתיבתו הכתבים היקרים. מרוב חרדה ודאגה לשלמותם כמעט לא אכל ולא ישן. כ"כ חזקו עליו דברי רבו. מרבית הדרך עברה בשלום. אלה שרבות מחשבות בלב איש... באמצע הנהר הרחב התרגשה פתאום רוח סערה שטלטלה את הספינה הקטנה כקליפת אגוז והאנייה וכל אשר בה צללה כאבן במצולות. רק כמה נוסעים בודדים שרדו חיים מספירת המעברת ההיא, ביניהם אותו תלמיד אשר קרש של ספינה נזדמן לו בתוך המים הגועשים, החזיק בו בכל כוחו וכך נצלו חיו. ירד העלם לחוף ורק כותנתו לעורו. אחר שנתן תודה

לבוראו שפדאו ממות לחיים, עלה לדעתו כי לאמיתו של דבר היה טוב לו המוות מחיים שכאלה. "הילד איננו, ואני אנה אני בא?" שאל התלמיד מנהמת ליבו. "אם יאבדו הכתבים למה לי חיים?" היהדו באוזנו דבריו של רבו, מיסירים אותו ומצליפים על ליבו בשבט של קוצים. לבסוף החליט כי הוא לא ישוב לפי שעה לפולין, אלא יכתוב איגרת לחבריו ויסביר מה קרה לכתבים, וחזקה עליהם שהללו ידעו מה לעשות.

כשקראו חבריו את האיגרת ששלח, נמס ליבם והיה למים. אהבתו העזה של הרבי לחיבורו היקר על מסכת בבא קמא הייתה ידועה לכל כיצד מעבירים בשורה כה קשה לרבי הנערץ? "אני אספר לרבי", קם אחד מן התלמידים לבסוף. בסיעתא דישמיא אמצא את הדרך..

באחד הימים הקרובים במהלך השיעור, סובב אותו תלמיד את רבו עד שהגיע בדרך עקיפין אל המשנה במסכת ברכות "חייב אדם לברך על הרעה כשם שהוא מברך על הטובה", מסביר רבא "לקבולינהו בשמחה". רבי, תורה היא וללמוד אני צריך" הקשה אותו תלמיד, "הייתכן? לברך על הרעה באותה שמחה כשם שמברך על הטובה?" "כן בוודאי!" רעם קולו של רבי העשיל: "בעיני בשר בלבד יש הבדל בין רעה לטובה, אך מאיתו לא תצאנה הרעות והטוב. מה שהוא נותן עליו לקבל באותה הרגשה! חייבים להרגיש כי הרע והטוב שניהם שווים!" "אבל רבי" נישא קולו של התלמיד הנרגש, "אם ה' הביא עלי רעה- רע לי, מר לי. איך יכול אני לברך ולהודות בשמחה בשעה קשה ומרה זו?"... השתלהב רבי העשיל כלפיד אש, והחל נושא מדברותיו בקול חוצב להבות. עד כמה שצריך האדם להכיר באפסיותו ולדעת כי למען האמת הרי נוח לו לאדם שלא נברא משנברא. הקב"ה אינו חייב לנו מאומה, חייבים אנחנו לקבל בהכנעה ובשפלות כל מה שהוא מביא עלינו. רבי העשיל טיפס לפסגות והפך כולו דביקות עם בוראו.

התלמידים נתנו עיניהם זה בפני זה, עתה- דומה- היא השעה! אותו תלמיד נגש לרבי העשיל ולחש לו בשקט את תוכן האיגרת של השליח שנסע לליוורנו. חיוורון מוות כיסה תיכף את פניו של רבי העשיל, הוא קרס תחתיו וצנח על הארץ מחוסר הכרה. שעה ארוכה עמלו התלמידים להשיב את נשמתו של מורם ורבם עד שבחסדי ה' עלה בידם.

"למדנו רבינו" תבעו התלמידים לדעת כעבור ימים מספר, אחר ששב לאיתנו, "אותו אדם שטיפס לרום המעלה- דביקות והפליא להסביר ולהמחיש עד כמה יש לקבל את הרעה בשמחה, הוא עצמו נופל מתעלף כאשר נודע לו הבשורה הרעה? אתמהו!"

הסביר להם רבי העשיל במתק שפתיו: "תלמידי האהובים זכות חוכמתכם ובינתכם נותרתי בחיים. דעו לכם, כי החיבור הלז, היה כה יקר בעיני עד כי בלעדיו למה לי חיים, כאשר אמרתי לשליח טרם נסיעתו. אלמלא קדמתם וגרמתם לי לפני כן לטפס לרום המעלות בדרגת 'לקבולינהו בשמחה'- הייתי נפטר מן העולם בו רגע!"

להם אמונה, אבל האם לך יש אמונה? האם אתה מאמין שבכוח התפילה היית יכול להחזיר אותם בתשובה, כמו רבי מאיר שהתפלל על שכניו והחזיר אותם בתשובה?

אם הבן שלך היה יורד מהדרך לא עלינו, האם לא היית קורע את השמיים בתפילות לה' שיחזיר אותו בתשובה? אז למה כשמדובר בילדים של ה' אחינו ואחיותינו היקרים - למה אנחנו לא משקיעים זמן ומקדישים להם תפילות חמות ללא מטרת רווח, רק בשביל כבוד ה', רק מתוך אהבה ליהודי אחר?

הכלל היסודי שמנחה אותי לאורך כל דרכי וספרי הוא שאין ייסורים בלא עוון. אנחנו יכולים להתפלל על עם ישראל שלא יהיו חולים ושלא יהיו תאוות ופיגועים ולא מלחמות ולא אסונות ואנחנו אכן צריכים להתפלל על גם זה. אבל אנחנו הרי מאמינים שהשורש של כל הדינים והייסורים האלה זה רק העוונות - אז אם אנחנו באמת אוהבים את עם ישראל, התפילה העיקרית שלנו צריכה להיות על התשובה של עם ישראל, שכל עם ישראל יחזרו בתשובה שלימה ברחמים גדולים.

זאת נחמה אמיתית

אני קורא וזועק לאחי ואחיותי בני ישראל. בואו נתפלל יחדיו על עם ישראל. בואו נקדיש זמן בכל יום. אנחנו בישיבה והרבה מתלמידי ברחבי הארץ והעולם קיבלו על עצמם חצי שעה של תפילה אישית ביום על התשובה של עם ישראל. וגם מי שלא יכול חצי שעה שיתחיל עם עשר דקות או יותר ויחזיק בזה במסירות נפש.

כל מי שיש לו עיניים בראשו רואה את המצב. אין צורך להסביר מדוע אנחנו במצב קשה מאוד של מלחמה על היהדות, של הסתה ושנאה כלפי כל מורשת ישראל. ובאופן מעשי כמעט ואין בידינו לעשות מאומה. אבל בתפילות אפשר לשנות את כל העולם. אין צורך להסביר מדוע התפילות האלה הן צורך השעה. אין צורך להסביר מדוע התפילות האלה הן הביטוי הגבוה ביותר לאהבת ישראל.

אני לא רוצה בשום פנים ואופן לתת לנושא הזה לשקוע, ולכן את המאמרים הבאים אקדיש לנושא הזה הן במקורות נפלאים שנמצאים באמתחתי והן בהדרכות מעשיות איך לקיים את ההנהגה הזאת בפועל.

וזו הנחמה האמתית כמו שאמרה לי אם שכולה: "כבוד הרב, זו נחמה אמיתית. שום דבר לא יכול להחזיר לי את האבידה שאיבדתי".

אבל אם נזכה שיהיה כזה שינוי בעם ישראל - זה דבר שבאמת יכול לנחם אותי". ובעזרת ה' על ידי שנראה לה' ולצדיקים שאנחנו קשובים ומבינים מסרים ולא מוכנים להמשיך הלאה בחיים - זו תהיה הצרה האחרונה, הבעיטה האחרונה בדרך לגאולה שלימה ברחמים.

בברכת שבת שלום ומבורך

הסדרה לשלום הבית
מאת הרב שלום ארוש
052-2240696

שלום הבית שלי

הרב שלום ארוש שליט"א

רוח טובה

לכן כל אחד צריך לקחת כלל זה כיסוד שאין לעבור עליו: הדבר הראשון שהוא צריך לעשות בכל התבודדות, הוא למצוא בעצמו נקודות טובות ולשמחם בעצמו, עד שיוכל להגיד בפה מלא:

אני טוב! ה' אוהב אותי. ה' שמח בי, שמח בעבודה שלי. יש לו נחת רוח ממני.

אני מלאה רצונות טובים וכו' וכו'. וגם אם ייקח לו כל השעה להגיע לזה, וגם אם זה ימשך כך ימים ושנים, הוא צריך להשקיע את כל התבודדות רק על זה, ולא יעבור לשום עבודה אחרת עד שהוא יהיה בשמחה אמיתית.

גם לא יחכה האיש שאשתו תשמח אותו ושלא תחכה האישה שבעלה ישמח אותה, כי לפעמים הוא בעצמו צריך רחמי שמים מרובים לצאת מהעצבות שלו. אלא, תיקח עצמה לעבודה על השמחה.

וכל אישה צריכה לדעת, שעיקר הכח שלה הוא כח התפילה.

זה נכון שלא רק האישה, אלא גם הגבר, עיקר כוחו הוא התפילה, אבל אצל האישה זה הרבה יותר חזק כי לאשה יש כח עצום של תפילה, וה' אוהב מאד את התפילה של הנשים! ובפרט כשמתפללות על הבית שלהן, על הבעל שלהן, על הילדים שלהן, שבזה תלויה כל גאלת ישראל.

וישמחו בהם. רק אחרי שיש להם רוח טובה, שמחה, אושר, רק אז הם יכולים להתחיל עם שאר סוגי ההתבודדות: הודאה, תשובה, חשבון נפש, תיקון המידות וכיוצא בזה.

זה הכלל: כל עוד האדם לא שמח בעצמו, אסור לו לעשות שום דבר מלבד חיפוש הנקודות הטובות שבו, וזו היא תשובתו בשלב זה, וזו העבודה שהבורא מבקש ממנו לעשות.

כי הבורא רוצה קודם כול שיהיה האדם שמח, ובפרט אם הוא רוצה לחזור בתשובה, כמו שכותב רבי נחמן (לס"ת מח), שתיקף כשהאדם רוצה לחזור בתשובה, אזי היא עבירה גדולה כשיש לו עצבות, שפירושו, שאפילו האדם הוא באמת כמו שהוא, מלא בפגמים וכו', ה' רוצה שיהיה שמח, ורק כך יוכל לתקן מה שצריך.

וכמו שכתבנו במלים אחרות, ש'תשובה' היא קודם כול לחייך, ואחרי כן הקדוש-ברוך-הוא כבר מוליך את האדם.

בשבוע שעבר למדנו דבר נפלא, איך רבי נחמן כותב דבר, שסותר לחלוטין את מה שרוב בני האדם חושבים - שעיקר התשובה זה להיות שבור ומדוכא וכד' ח"ו.

כי היצר הרע משדר לאדם, שתשובה פירושה לראות את הרע שלו, ולהיות מדוכך ועצוב.

אבל התורה מלמדת אותנו, שבדיקו ההיפך הגמור הוא הנכון, ושכל עיקר התשובה זה דווקא להכניע את הרוח הרעה והעצבות - שזה מה שהאדם רואה את הרע של עצמו - ולראות את הנקודות הטובות שלו - שזו הרוח הטובה.

מובן מכאן, שלפני שהאיש או האישה מתחילים לחשוב על התבודדות של חשבון נפש או תשובה וכד', הם צריכים לפני הכול לברר את הרוח הטובה מתוך הרוח הרעה,

וזה על ידי שיחפשו וימצאו בעצמם נקודות טובות

הרה"ק ר' צבי הירש- המגיד מנדבורנא כ' סיון

לאורם נלך הילולא דצדיקיא

בוצינא קדישא עילאה, איש אלוקים, קדוש ייאמר לו".
בכ' סיון ה'תקס"ב נסתלק, סיפור מעניין אודות קבורתו, הרב ציוה בצוואתו שימיקו קברו, שה'גולל' ששופכין עליו העפר, יעמידו גובה כל כך שמקרקע הקבר עד ה'גולל' יהיה יותר משיעור מלא קומתו. אחד מחסידיו רבינו שהיה דר בנאדבורנא, והיה מקושר אליו בלב נפש, כששמע על פטירת הרב מנדבורנא, הגיע להלוויה עם עגלתו ומטלטלו וכל כספו במעילו להספיק להגיע לאשכנז דרבי.

כשחזר מהלוויה וחייש את כספו והנה שוד ושבר, כל כספו אבד ואינו, אחרי שגרע והתחילו לחשוב על האפשרויות היכן אבד הכסף, באו לכלל החלטה, היות והגיע להלוי' בעת טיחת הגולל ומרוב צער והתלהבות נדחף, בכדי שיהיה לו הזכות לשום עפרא בארעא, וכנראה שמבלי משים כשהתכופף לשים העפר, נפל אז כל צורו כספו בתוך הקבר.

כשבא הדבר לפני רבני העיר ודנו בדבר, לא רצו להתיר פתיחת הקבר בכדי לחפש את הכסף מפני חילול הציון, ופחדו מפני קדושת רבינו, רק אחר שסיפר שבצורו כספו זה היה גם כספים שלוהו מאלמנות ויתומים טרם נסיעתו ליריד, ועתה נשאר כולם בעירום ובחוסר כל, התירו לו לפתח את הציון הק' במעמד עשרה טובי ורבי העיר.

כשנפתח הקבר במעמד כולם אחרי צום ותפילה, אמנם נמצא הכסף, אך נדהמו לראות שהארון הקדוש נמצא בעמידה ולא בשכיבה כפי שהכניסוהו, והתפלאו להבין כמה גדולים מעשי הצדיקים ומבטם למרחוק, שציווה להעמיד הקבר יותר משיעור קומתו, ויהי לפלא.

במשך שנות השואה נסתר מקום קבורתו שהיה משמש כעלייה לרגל ומקום מסוגל לישועה, בשנים האחרונות נמצאה מקום קבורתו ע"י אגודת אהלי צדיקים בנדבורנה שבאוקראינה. זכותו תגן עליו אמן.

הרב הקדוש רבי צבי הירש, המכונה 'המגיד מנדבורנא', נולד לאביו רבי שלום זעליג - בעל ה'דברי שלום', בשנת ת"ק, בילדותו זכה לחיבה יתירה מהבעל שם טוב הקדוש, שהשתעשע בו, וכשגדל, ינק מתורתו של המגיד ממזריטש.

את תחילת דרכו החל כמלמד דרדק, כשהיהודי אצלו לימד חיתן את בנו בזלוטשוב נסע יחד עמו לשם והחל להסתופף בצילו של הרב הקדוש רבי יחיאל מיכל מזלוטשוב והיה ראש וראשון לגדולי תלמידיו. רבו העיד עליו כי "אלהיו הנביא חפץ את קרבתו".

כיהן כמגיד מישרים בקהילת דולינה שבאוקראינה ושמו הלך לפניו כחכם עצום וחרף ביותר, ואף העמיד שם תלמידים שבהמשך נתפרסמו כגדולי הדור, ביניהם בעל ה'עטרת צבי' מזידיטשוב. כאשר רבי משה ב"ר דן שוהם - בעל 'דברי משה' ומגדולי תלמידי הבעש"ט, החל לכתן בתור רבה של דולינה, עבר רבי צבי הירש אל נדבורנא, שם כיהן כמגיד מישרים עד פטירתו.

חיבר את הספרים: 'צמח ה' לצבי' על התורה וכן על הגדה של פסח, 'מילי דאבות' (מוסר), 'שפתי קדושים' (תהילים) ו'אלפא ביתא' (מוסר). ספר ה'אלפא ביתא' מונה מידות טובות והנהגות על סדר האותיות. בעל ה'פלא יועץ' כתב עליו בספרו: "הנה נא האלתי להעתיק אלפא ביתא של הגאון המופלג מוה"ר צבי הירש זלה"ה ואזכה לזכות הרבים ואבנה גם אנכי, וראה זה מועט מחזיק המרובה, אשרי אדם שומע לשקוד על הדברים האלו פעם אחד בשבוע או פעם אחד בחודש ימצא חיים".

רבים מגדולי החסידות העריכו את רבי צבי בהערכה גדולה מאוד, ורבי לוי יצחק מברדיטשוב התבטא עליו: "החסיד העניו בוצינא קדישא כבוד מחותני הרב הגאון מופת הדור אשר תורתו האירה לארץ ולדרים בכמה קדושות". רבי מרדכי מקרמניץ, בנו של רבי יחיאל מיכל מזלוטשוב, כינה אותו: "הרב הגדול החסיד המפורסם

קו האמונה
02-6444250

אני אוהב כל יהודי

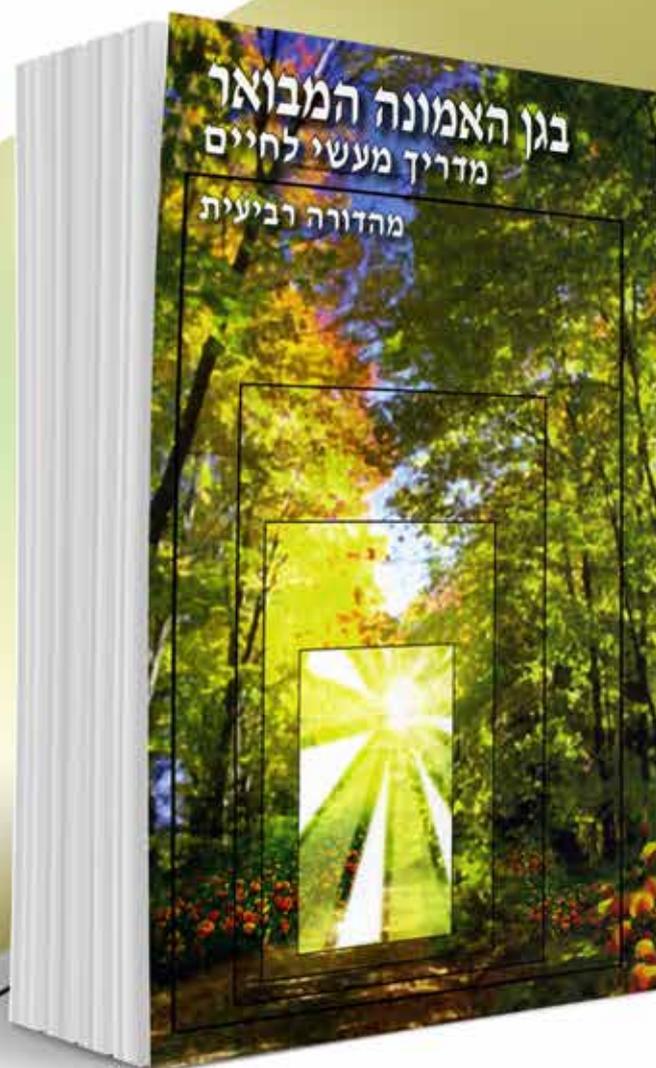
אהבתים

I love every jew

לרכישת סטיקרים ומוצרים נוספים:
050-9931931

הרבה אמונה

זה כל מה שעם ישראל זקוק עכשיו!

הספר
בגן אמונה
קצה חוט
של שפיות

מבית היוצר של הרב שלום ארוש שליט"א
מבצע מיוחד ל-10 ספרים
טל: 052-2240696

מסר מיוחד בעקבות המצב!

בס"ד

לא נניח לו!

יהודי יקר, יש באפשרותך לעצור את המשחית והצער מעל עם ישראל, כמו שאמר רבי נחמן מברסלב (שיחות הר"ן ע') "הייתכן שאנו מניחין את השם יתברך שיעשה ויחשוב לגזור גזרות בעולם...". במה דברים אמורים? רבינו אמר שכאשר עומד יהודי לפני ה' יתברך ומתפלל ורוצה להתקרב אליו, באותו רגע משליך הקב"ה את כל עסקיו, פונה להקשיב לאותו יהודי ובאותו זמן חרון אף לא נמצא בעולם.

ולכן בימים אלו אשר מחוץ תשכל חרב ומחדרים אימה, יוצא מו"ר ראש הישיבה בקריאת קודש לעצור את הגזרות ע"י "אהבת ישראל במסירות נפש" שמתבטא ע"י שרשרת תפילה והתבודדות שלא תיפסק במשך 24 שעות בהם יעמדו יהודים מכל רחבי העולם ויתפללו לפניו יתברך ובכך יעצרו את המשחית.

מו"ר התבטא ואמר: שכל יהודי ויהודיה, ילד וילדה, שיקחו חלק בשרשרת תהיה להם חלק בגאולה וכשיבוא משיח הוא יצביע על אלו שזכו לקחת חלק בגאולה.

יהודי יקר! הצטרף עוד היום וקח חלק בשרשרת התבודדות להתפלל על עם ישראל במסירות נפש שלא להניח להקב"ה לגזור גזרות.

להצטרפות חייגו לקו האמונה : 02-6444250 שלוחה 26

ויה"ר שנזכה בקרוב לגאולה ברחמים אכי"ר.

חיזוקון

לומדים הלכה

הלכות לימוד תורה

כל איש מישראל
חייב לקבוע לו זמן
ללמוד תורה
ביום ובלילה,
שנאמר: "לא ימוש
ספר התורה
הזה מפניך והגית בו
יומם ולילה".
(בהלכה ובאגדה)

לקבלת מסרים מחזקים 052-6672221

בשמחה שלך

הענייך כחוקק הראשון!

סעודת עניים
ביום שמחתך
מבטיחה לך
שמחה שלמה
סעודת עניים עבור
אברכי כולל (מהודר):
02-5308000

צדקה

ילדון חידודון

מה המכנה המשותף לשלושת הכלים: כפורת, חצוצרות ומנורת הזהב?

תשובה פרשת בהר בחוקותי: עד גיל חמש ערכו של הילד חמישה שקלים, ומגיל חמש ומעלה עשרים שקלים. מגיל עשרים עד שישים ערך הגבר חמישים שקלים, ומגיל שישים חמישה עשר שקלים.

זוכה: יעקב שנקר, בני ברק.

al5308000@gmail.com | 02-5812252

מזל החודש תאומים - קבלת התורה - **סיון**

כל מצוות התורה, גם המצוות השכליות, הן הרבה למעלה משכל אנושי.
(א.ב. של החיים)

לקבלת נסרים סחוקים - 052-6672221

רוצה לזכות בפרס? שלח לנו סיפור תודה בעל תוכן ייחודי ותזכה בפרס ללא הגרלה al5308000@gmail.com | 02-5812252

ילדים מספרים תודה

תודה מוצלחת

שלום, שמי אוריה

רציתי לספר לכם את הסיפור תודה שלי- ואת המסקנה הכי חשובה מהסיפור שלי.

זה התחיל כשהייתי בכיתה א', היה לי מאוד קשה בלימודים, לא הצלחתי תמיד להבין מה המורה מסבירה, על מה השיעורי הבית ומה החומר הנלמד.

כשעליתי לכיתה ב'- הסיפור כבר קצת השתנה- הייתי מבינה הכל אבל הייתי צריכה להתאמץ, ולהתאמץ בלימודים לא היה לי נח ולא היה לי כח.

וככה עם השנים התרגלתי להיות הילדה החלשה בכיתה- הציונים במבחנים לא היו גבוהים ולפעמים אפילו נמוכים.

הגיע שלב שכבר מאוד רציתי להיות חרוצה אבל לא יכולתי כי הייתי צריכה ממש להשלים את הפערים.

יום אחד ניסיתי לחשוב- מה יוכל לעזור לי באמת להיות מוצלחת בלימודים, חשבתי

וחשבתי עד שהבריק לי רעיון- אני יגיד תודה לה' כמו שמספרים הילדים בעלון שלכם.

וכך התחלתי לומר תודה- אמרתי להשם תודה על הכל - על החברות שלי, על בית הספר המקסים שיש לי, על המורות..

אמרתי תודה גם על הקושי שלי להצליח בלימודים, אפילו שאני מאוד מתאמצת.

אני חייבת להגיד- שהתודה נתנה לי דבר ראשון הרבה אמונה, בהשם ובעצמי, שאני יכולה ויש לי את הכח להצליח, וכן התודה נתנה לי הרבה מוטיבציה להתעקש על הצלחה בלימודים.

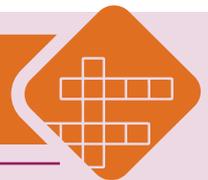

כל זה היה עד לפני חצי שנה אבל את הפלא הגדול שקרה לי- אפשר לראות על המחברות שלי, אפילו המורות שלי לא מבינות איזה שינוי עשיתי

רק אני היחידה (ועכשיו גם אתם) יודעים- שזה הפלא של התודה. תודה לך ה' שנתת את התודה. זוהי המסקנה החשובה שלי.

אמרתי תודה וראיתי הצלחה.

מדור ילדים שעשועון מגוון

פתרונות יש לשלוח למייל al5308000@gmail.com או לפקס: 02-5812252 יש לציין שם מלא, כתובת מלאה וטלפון

צמד מילים

לפנכם 2 מילים בכל שורה, עליכם למצא מילה אהת שתשלים את כל אחד מהמילים לביטוי לדוג': יום, מזל אוב, רשמו את האות הראשונה, כתבו בצד, והשלימו את הפסוק המתקבל

אות	מילה מסתתרת	מילה 2	מילה 1
		חגורת	אירוד
		פאר ו	פרי
		ראייה	ים
		קוברה	צפע
		עליה ל	ימין
		סיני	זיתים

אות	מילה מסתתרת	מילה 2	מילה 1
		הבר	הגליל
		פרחים	איש
		צבא	קרם
		גוג	העולם
		אדון	חובק
		מוקשים	מגנטי

הפסוק המתקבל מפרשת בהעלותך:

זוכה פרשת בהר בחוקותי: משפחת בוסקילה, בית שמש.

בדיחות הדעת

בדואי מהמדבר נכנס לתוך מונית בלונדון. באמצע הנסיעה ביקש הבדואי: "תכבה בבקשה את המוזיקה. לפי הדת שלי אסור לשמוע רדיו. כי בתקופת הנביא שלנו לא היה מוזיקה. ובמיוחד לא היה מוזיקה מודרנית. שזה אב החטאים!". הנהג כיבה את המוזיקה ולאחר כמה דקות עצר את הרכב ופתח לבדואי את הדלת. הבדואי: "מה אתה עושה?" הנהג: "בתקופת הנביא לא היו מוניות. לך תחכה לגמל!"

העלון מוקדש לרכואת

מרגלית בת עליזה
אגם הודיה בת שירן

ולע"נ שלמה אליהו בן אסתר ז"ל

להקדשת העלון: 02-5308000

כמו בלש סיומן

אי תור הסיבה להתנהגות החריגה אצל הילד, דומה לעבודת בלש ועשויה להיות קשה למדי. לעיתים אין סיבה אחת בלבד אלא כמה, מה שמקשה עוד יותר על המשמיה. לכן העצה היא הרבה תפילה לסייעתא דשמיא ואחר כך (כמו בלש סיומן...) לעסוק בתצפית על התנהגות הילד ולאסוף מידע. התבוננות מעמיקה והצלבת מידע בהתנהגות הילד בבית ובגן בדרך כלל יביאו לידי השערות בדבר הסיבות להתנהגות החריגה. כעת ניתן לנסות ולצמצם על דרך השלילה את המקרים בהם מופיעה התנהגות זו ולנסות לגבש החלטה.

לרוב, מגוון בעיות רגשיות, הם אלו אשר גורמים לילדים להתנהג בצורה כזו, לדוגמה: חוסר ביטחון, הרגשת דחייה, תסכול, חוסר בתשומת לב ועוד.

הסיבות לרגשות אלו גם הן מרובות ומגוונות ולא תמיד הסיבה המשוערת היא הסיבה "השורשית".

מאחר והבנת הסיבה היא בדרך כלל מחצית הדרך לטיפול ולהצלחתו עלינו לחקור היטב ולהבין מה היא שורש הבעיה, לא תמיד נדע מהי הסיבה השורשית ולכן עלינו להיוועץ במחנך, בגננת, ביועץ בית הספר או באיש חינוך/טיפול. ואת זה נעשה בע"ה כבר היום!!!

הרב אבוחצירא - יועץ, מאבחן ומטפל
לייעוץ טלפוני ללא תשלום
בימים ג' - ד' משעה 8-10 בערב
נייד: 054-8434435

חינוך באהבה הרב יצחק אבוחצירא

סמכות הורית ומשמעת בגיל הרך פרק טו'

לפני שבועיים, סיפרנו על דודי שמכה ונושך ילדים בגן. אני חוזר לעניין זה, בעקבות שיחות טלפון רבות בנושא. הגננת סיפרה לאמא שזה לא מקרה חד פעמי וברוב הפעמים שדודי מחליט שמגיע לו חפץ מסוים, או מתי שלטענתו חבר "מתחיל איתו" זה לא נגמר יפה. דודי מתרגז, משתולל וצורח ומתנהג ממש כחיה פצועה וכאילו זה "הקרב האחרון על חייו" הכאות ונשיכות הם רק חלק מדרכי ההגנה שלו...

אין ילד רע כי אם ילד שרע לו

הורים יקרים! על פניו נראה, שצריך לבדוק ולשוחח עם דודי על בעיית האלימות שלו כלפי חבריו בגן. שהרי אם הוא מכה ונושך ילדים בגן, כנראה שיש לו בעיה חברתית... אך עלינו לדעת שזה לא רק עניין של בעיה חברתית או בעיית התנהגות. וכאילו במידה ונעבוד עם הילד על הבעיה החברתית ונשפר אותה, נקבל ילד ללא בעיות. עלינו לדעת, כי התנהגות חריגה היא לפעמים הדרך היחידה העומדת לרשותו של ילד כדי להביע את קשייו ומצוקתו. יכול להיות שההתנהגות החריגה של הילד כלפי חבריו היא תוצאה ולא סיבה. כן, צריך להדגיש שוב! ההתנהגות החריגה של הילד כלפי חבריו היא לעיתים תוצאה ולא סיבה. ברמה העקרונית, אין לילד שום בעיות עם חבריו, אין לו רצון לפגוע בהם ובוודאי שלא לנשוק אותם, והמריבות והנשיכות הן תוצאות של מועקות פנימיות הבאות לידי ביטוי במריבות עם חברים, אך הם בפירוש אינן מטרה בפני עצמה. נכון, זה קצת קשה להבין, אבל ננסה לרדת לעומק הרעיון. המשיכו בבקשה לקרא!

אין ילד רע כי אם ילד שרע לו

נזכור תמיד, ונפנים את המשפט המדהים הזה: "אין ילד רע, כי אם ילד שרע לו". זה רעיון עמוק, אבל זה האמת. אלימות וגרימת נזק אצל ילדים אינה נובעת מ"רוע" אלא משמשת יותר כקריאת מצוקה ובקשה לעזרה וסיוע. הילד צועק אלינו דרך התנהגותו: "אני במצוקה, תעזרו לי!" חובתנו וזכותנו כהורים וכאנשי חינוך להיענות לקריאה זו ולהושיט יד חזרה. קשיי התנהגות מוחצנים, התקפי זעם, הרסנות, פגיעה בחברים, מריבות

וויכוחים הם בהחלט אירועים המפריעים למהלך החיים התקין בבית ובמיוחד בגן ובבית הספר. במקרים אלו, הטיפול המקצועי הוא בלתי נמנע.

כי כל יום שעובר, הוא קריטי לטיפול והמשך העבודה עם הילד. עלינו לדעת כי, ילד המתנהג בצורה כזו, גורר בצורה ישירה ועקיפה: הערות שליליות, ביקורת, צעקות, גערות וכו'. מאחר ובעייתו לא נפתרה, אלא עוד "הוחמרה" שהרי אם עד עכשיו הבעיה שלו הייתה בעיקר עם עצמו, עכשיו הוא מוסיף את כולם לבעיה. הוא מביע בצורה תת מודעית את בעייתו "בתוספת מרובה על העיקר" בבעיות נוספות, כמו מריבות עם חבריו ואחיו וויכוחים עם הוריו ומוריו ולעיתים כל פעולה יומית, מוסיפה עוד שמן למזורה. ומבעיה קטנה של ילד, נהייה לנו תוך חודש "ילד בעייתי". ולכן במקרים כאלו, אנחנו לא מזניחים, כי כל יום הוא קריטי.

בעיה מעגלית

הבעיה החמורה והגדולה ביותר היא: שילדים הנתפסים בעיני ההורים, הצוות החינוכי או בעיני חבריהם כילדים "מופרכים ומפריעים" עשויים עד מהרה להפוך את התנהגותם לדפוס התנהגות קבוע ולבעיה הקשה לטיפול. ולמה? כי ברגע שהילד מקבל סטיגמה (ע"י ביקורת שלילית ויחס דוחה) של ילד מופרך, הוא מתחיל להאמין למה שהוא חושב שחושבים עליו.

הוא מפנים את הקביעה עליו, שהוא שלילי, ולאט לאט מתחזקת בתוכו התודעה שהוא ח"ו כזה ואין מה לעשות. לכן, כל יום שעובר הוא קריטי ובמידה ואכן אנו יודעים שהילד מתנהג בצורה "לא רגועה" חשוב מאוד לשתף את הצוות החינוכי ולנסות לגבש איתם עמדה מה אפשר לעשות עם ההתנהגות של הילד. השיחה עם הצוות תוריד את האפשרות שידביקו לילד סטיגמה של "מפריע" או של ילד "לא מטופל" וגם תגרום בע"ה לשייתוף פעולה פורה לטובת הילד.

תוך כדי שיתוף פעולה וידוע של הצוות החינוכי, חשוב עד מאוד לנסות ולאחר בכל דרך אפשרית, את הסיבה להתנהגות החריגה ואז להתפלל הרבה על הילד, לקבל יעוץ ועזרה מקצועית ולטפל בבעיה תוך כדי שיתוף פעולה סלא של הצוות החינוכי.

מ ר ב י ם -

אהבת ישראל

כל אחד מקבל על עצמו להתחזק באהבת ישראל במסירות נפש

מדליקים אור של

אהבה

יהודי יקר, זכור לדרוש ולבקש גאולה בכל יום: "ריבונו של עולם יהי רצון שכל עם ישראל יאמינו שהכול לטובה ויאמרו על הכול תודה"

לע"נ מ"ה קדושי מירון

איטש לרענהו

לקט אמרות חז"ל
רעיונות, עובדות
והנהגות מגדולי
ישראל,
על מדות טובות
שמביאות לאהבת
הזולת הנלמדות
מפרשת השבוע

מכון אהבת אמת – המרכז להעמקת ערכי אהבת הזולת

ע"ש ר' עבי יהודה דומוביץ ז"ל – רח' אבן עזרא 2 ירושלים 9242402
טל: 02-5671812 פקס: 077-7671812 דוא"ל: paypal: ahavemet@012.net.il

ליקוט ועריכה: יצחק בן אהרן
כל הזכויות שמורות למכון אהבת אמת
אסור לתעתיק, לצלם ולהדפיס בלי רשות בכתב

שבת קודש יח סיון תשפ"א: הדלקת נרות: ירושלים 7:02 תל-אביב: 7:17 חיפה 7:10 מוצאי שבת: ירושלים: 8:20 תל-אביב: 8:22 חיפה: 8:24 ר"ת: 8:54

פרשת בהעלותך

עין טובה

לחפוף בטובתו של חברו ולשמוח

בה!

נלמד מהפסוק: "ויאמר לו משה המקנא אתה לי ומי יתן כל עם ה' נביאים" (פרק יא-כט)

בפסוק זה רואים – לדעת בעל ה'עקדה' וה'אור החיים' הק' – את מעלתו הנשגבה של משה רבינו ע"ה, שלא היה בו כל שמץ של קנאה, לא רק כלפי אלו מתלמידיו שהיו מאוצלים מן הרוח אשר עליו, כמו שאמרו חז"ל "בכל אדם מתקנא חוץ מבנו ותלמידו" (סנהדרין קה:). אלא אפילו אם יתן ה' את רוחו על כל העם ויהיו נביאים, לא מכוחו הוא, אלא "בזכות עצמם" דבר שמתקנאים בו. אף על פי כן הוא לא יקנא בזה, אלא אדרבה, משתוקק הוא שאכן כך יהיה.

שנינו במסכת אבות (פ"ה-יט): "עין טובה ורוח נמוכה ונפש שפלה מתלמידיו של אברהם אבינו". ופירש רש"י: "עין טובה" – שאין לו קנאה על חברו, וחביב עליו כבוד חברו ככבודו. ומפרש החיד"א זצ"ל (בספר חסדי אבות) ששלושה אלו הם כנגד "הקנאה והתאווה והכבוד" אשר מוציאין את האדם מן העולם. שמי שיש לו עין טובה, שמח בחלקו ואין לו קנאה. ורוח נמוכה – אינו מבקש כבוד. ונפש שפלה – אינו מתאווה תאות הגוף.

וכתב בספר ראשית חכמה (שער הענוה – פ"א): רוב המפרשים הסכימו כי "עין טובה" היא ההסתפקות במה שיש לו, ואעפ"י שיהיה לחברו ממוון יותר ממנו, אינו מתקנא בו, אלא המעט שיש לו, בעיניו הרבה. ושל אחרים מעט בעיניו. יחפוף שיהיה להם יותר ממה שהיה חפץ לעצמו.

עוד שנינו במסכת אבות (פ"ה-ט) "ועל מה שלא שמע, אומר לא שמעתי" וביאר הגאון **רבי מיכאל שלום וינקלר** זצ"ל (אב"ד קופנהגן): כאשר שומע מחברו דבר חידוש, אינו מחריש, שאז חברו עלול לפרש את שתיקתו כאילו כבר שמע וידוע לו החידוש הזה ולכן שותק, אלא על מה שלא שמע הריהו מכיר טובה למשמיע, ומפרגן ואומר לו בפה מלא: "לא שמעתי! דבר חידוש הגדת ליי! זוהי מדת עין טובה שראוי לנהוג בה.

הגה"צ רבי שלמה וולבה זצ"ל מבאר (בספרו **עלי שור** - ח"ב) כי מדת עין טובה נובעת בהכרח מאמונה חושית. כי כאשר מאמין האדם שהקב"ה מנהיגו והוא שנותן לו כל צרכו, שוב אינו זקוק למתנת בשר ודם ואינו מקנא באיש זולתו, שכן "אין מלכות נוגעת בחברתה כמלוא נימא" (יומא לח:). הרי מכאן שהאמונה מבטלת קינאה.

סגולה לפרנסה בשפע...

פעם בא חנווני לפני כ"ק האדמו"ר רבי משה מקוברין זצ"ל, והתאוון בפניו על מיעוט פרנסתו, בעוד שלשכנו החנווני המוכר אותה סחורה, יש פרנסה בשפע.

השיב לו רבי משה: תהיה לך פרנסה בשפע רק כאשר תודה להשי"ת על הפדיון הרב של שכנך ותאמר: "ברוך ה' שנותן ליהודי פרנסה ברווח. אמנם בתחילה יהיה קשה לך לומר זאת בלב שלם, אך כאשר תרגיל עצמך לכך, כבר תאמר זאת בלב שלם, כמו שנאמר "בפיך ובלבבך לעשותו". קודם "בפיך" ואחר כך "בלבבך"...

גביעי זהב

עין טובה בשל אחרים...

ביום פטירתו של מייסד וראש ישיבת ליקווד הגאון **רבי אהרן קוטלר** זצ"ל, הייתה הישיבה במצב קשה מאוד. היא עמדה על סף התמוטטות נוראה הן מבחינה רוחנית והן מבחינה גשמית,

בדיק באותו זמן נזדמן **הרב מפוניבז' – הגרי"ש כהנמן** זצ"ל לאמריקה כדי להתרים נדיבי עם עבור ישיבתו פוניבז'. הוא השמיע בהתרגשות דברי הספד על רבי אהרן ובאותו מעמד הכריז על הכרתת בנו הגאון **רבי שניאור קוטלר** זצ"ל כממלא מקומו בראשות הישיבה,

והנה לתדהמת הציבור בליקווד, הניח הרב מפוניבז' בצד את מטרתו שלשמה הגיע – איסוף כספים למען ישיבתו פוניבז', ונרתם בכל כוחו להצלת ישיבת ליקווד. הוא הזעיק מיד אסיפת חרום של עסקנים ונדבנים במעונו של הנגיד ר' חיים בנדהיים, מעמודי התווך של ישיבת פוניבז'... ועפ"י דרישתו התחייבו לגייס מיידיית מאה אלף דולר (סכום עתק בימים ההם) לפרעון החובות הרובצים על ישיבת ליקווד.

כאמור, הציבור השתומם והתפעל מן העובדה שהרב מפוניבז' נכנס כ"כ בעובי הקורה למען הישיבה שאינה שלו והוא מגייס למענה את מיטב התורמים שנשאו עד עתה בעול קיומה של ישיבת פוניבז' – מפעל חייו. האנשים פשוט התקשו להאמין למראה הפלא כיצד הגרי"ש כהנמן כאילו שוכח מכל מוסדותיו הגדולים, ומציב מול עיניו רק מטרה אחת ויחידה: בנין התורה, והרבצת תורה שלא תשתכח תורה מישראל, ולדידו אין הבדל בין אם מדובר בישיבת פוניבז' או ישיבה אחרת...

הרב מפוניבז' – ח"ג

הבוטח בה' שיספק לו כל צרכו, הריהו שמח בחלקו ואינו דואג דאגת המחר!

נלמד, בדרך רמז, מהפסוק: "שטו העם ולקטו וטחנו ברחיים, או דכו במדוכה" (פרק י"א-ה)

ומובא בזוהר הק': "שטו העם ולקטו" - שטיא הוא דא כלומר: שוטים הם אלו שהשתטחו על הארץ ללקוט את המן, שכן מה ששיך ומיועד לאדם, יבוא לו בנקל עד שלא יצטרך אפילו להתכונן... (הגאון רבי יוסף חיים זוננפלד זצ"ל - חכמת חיים).

המאפיין הבולט של מי שאמונתו שלימה ובטחונו מוחלט בהש"ת הוא שבכל מצב שיהיה אינו שואל שאלות בבחינת "יודים אהרן". אך מי ששואל שאלות ומעורר ספיקות ותהיות, אות הוא לחוסר אמונתו ובטחונו וכדברי חז"ל (סוטה מח): מי שיש לו פת בסלו ושואל מה אוכל למחר אינו אלא מקטני אמונה. **רואים** זאת מפורש בפסוק "וכי תאמרו מה נאכל בשנה השביעית" וגו' וכפירוש הספורנו שאם לא ישאלו "מה נאכל" יקוים בהם "ואכלתם לשובע" שיהיו הפירות רבי המזון - "אוכל קמעה ומתברך במעיו", וממילא יספיקו פירות השישית גם לשביעית. ואולם אם ישאלו, או-אז "ועשת את התבואה לשלוש השנים" שיצטרכו להתמודד עם טירחת הכמות.

זהו מאלפינו בינה במיוחד בשנה זו, שנה שישית ערב השמיטה, לדעת מה הגישה הנכונה לכל דבר וענין, לקבל את כל המאורעות באמונה ובטחון בהש"ת הטוב והמטיב, שהכל לטובה. ללא שאלות ותהיות. לא שהאדם מתגבר ולא שואל, אלא פשוט אין לו מה לשאול מרוב השענותו המוחלטת על הש"ת.

יודע שבוה ההבדל היסודי בין עם ישראל לשאר האומות. עם ישראל אינו שואל, כי יודע על כל מאורע שכך גזרה חכמתו. לא כן אומות העולם מלאי שאלות ואכולי ספקות ("ספק" בגימ' "עמלק"). ורמזו זאת בלשון הפסוקים "אשרי העם שככה לו" - שיודע בכל דבר ש"ככה" גזר הש"ת, ואין לערער ולשאל "למה". לא כן הגוים עליהם כתוב "למה יאמרו הגוים" הם מוטרדים ושואלים "למה?"

את ההבדל היסודי הזה בין עם ישראל לשאר האומות רואים כבר בקבלת התורה, כדברי חז"ל הידועים: כשנגלה הקב"ה ליתן תורה לישראל, הלך אצל בני עשיו ואמר להם, מקבלים אתם את התורה? ושאלו: מה כתוב בה? אמר להם: "לא תרצח" ולא אבו לקבל. וכך הלך אצל כל האומות והם שאלו "מה כתוב בה?" וסירבו לקבלה, ואילו כשבא לישראל, לא שאלו מה כתוב בה אלא מיד קיבלוה ואמרו "נעשה ונשמע". הנה כי כן, בעוד אומות העולם שואלים, הרי עם ישראל מקבלים את התורה ללא שאלות ומקדימים נעשה לנשמע מתוך אמונתם ובטחונם בהש"ת שכל הכתוב בתורה הוא אך ורק לטובתם.

מלשון הכתוב בפרשתינו "שטו העם ולקטו" משמע שהיו צרכים לטרוח הרבה ללקוט את המן, ואילו בפרשת בשלח נאמר "ויצאו העם ולקטו" משמע שרק יצאו מחוץ למחנה ומיד לקטו. ומהפסוק "ברדת הטל על המחנה לילה" משמע יתירה מזו, שהמן ירד ממש בתוך המחנה ולא הוצרכו לצאת ממנו כדי ללקוט. מכאן דרשו חז"ל (וימא עה): "צדיקים ירד על פתח בתיהם. בינונים יצאו ולקטו. רשעים שטו ולקטו".

וביאר בעל הנודע ביהודה (בספרו אהבת ציון - דרוש זו) שכך הוא ענין הפרנסה של כל בני האדם בכל דור. שלוש מדריגות מוצאים אנו בזה:

א) הצדיק אשר תורתו אמונתו ועוסק בתורה, אזי מזמין לו הקב"ה פרנסתו על פתח ביתו. כלומר, שנותן בלב נגידי העם שימצאו פרנסה לעוסק בתורה. **ב)** הבינונים שהם יראי ה' הקובעים עתים לתורה ועתים לעסוק בפרנסתם, דומים לאלו שנאמר בהם "ויצאו העם ולקטו". היינו, שבעת שעוסקים לפרנסתם, הקב"ה מצליח בידם ומוצאים הפרנסה בנקל, כדי שיוכלו להתפנות ללימוד התורה. **ג)** הרשעים פורקי עול תורה, הקב"ה מכביד עליהם עסקיהם בטורח גדול כמו אלה שנאמר בהם "שטו העם ולקטו".

ה' יי-לחם" לכם ואתם תחרישון...

סיפר כ"ק האדמור מטשערנאביל זי"ע: פעם ניגש איש עני מרוד אל הרה"ק רבי משה מקאריסטשוב זצ"ל וביקש ממנו ברכה והבטחה שיצליח בפרנסתו. אמר לו רבי משה: "מה ביכולתו לעשות לך הרי אין בכוחי להושיעך". אך הלה לא הרפה והפציר בו מאוד שיברך אותו ויסייע לו בעצה טובה.

אמר לו רבי משה: "יש לי עצה עבורך, חזור אל ביתך ותאפה לחמים ותמכרם בשוק ובזה יהיה לך פרנסה". תמה העני: "הרי איני יודע כלל לאפות?" אמר לו רבי משה: "נסה את כוחך כפי שאתה יכול ובטח בה' והוא יעשה".

עשה העני כמצוותו ואפה לחמים רבים ויצא לשוק כדי למכרם, אך כיון שלא ידע מלאכת האפיה לא יצאו הלחמים כראוי והאנשים נמנעו לקנותם, ונשאר הלה עם כל הלחמים בסלו.

באותו זמן עבר בעיר מחנה חיל גדול והיו נצרכים להרבה לחם לספק לחיילים ולא היה מהיכן לספק להם, אך אנשי העיר ידעו שאצל עני זה יש הרבה לחמים שנשארו אצלו מכיון שלא הצליח למכרם ולכן שלחום אליו. החיילים שנחפזו מאוד לא בדקו את טיב הלחמים וקנו ממנו את כל הלחמים לו כשהם משלמים בתמורה חבית מלאה דינרי זהב ונתעשר מאוד.

עפי" צור צדיק"

"הבוטח בה' חסד יסובבנוה"...

כאשר שכנה ישיבתו של הגאון רבי משה שמואל שפירא זצ"ל בבניינה של ישיבת פרשבורג בירושלים, הסתיים מועד חוזה השכירות בסוף זמן החורף ועדיין לא נמצא לישיבה מקום אחר. עקב כך הודיעו לבחורים כי יקבלו הודעה לקראת הזמן הבא לאיזה מקום עליהם להגיע.

והנה נקפו ימים ועברו ועדיין לא נמצא מקום. נקל לשער את המתח והחרדה כאשר אין כל מוצא נראה באופן... מספר אחד התלמידים (שסייע ביד ראש הישיבה לחפש מקום) כי נכנס בימים אלו לראש הישיבה רבי משה שמואל ונדהם לראותו יושב שליו בפנינתו והוגה בהתלהבות בתורה כאילו כלום לא קרה. ניגש התלמיד בפליאה ושאל: הלא המצב הוא שאין שום סימן למציאת מקום לישיבה?

הרים רבי משה שמואל ראשו והגיב: "הישיבה שלי! הישיבה של בורא עולם! אנו עשינו את שלנו והוא בוודאי יעשה את שלו!" והנה לא חלף זמן רב, וסמוך לליל בדיקת חמץ פגש רבי משה שמואל איש יקר ובר-לבב, קבלן במקצועו, אשר מיד בשומעו על מצוקת מקום לישיבה הציע כי ביכולתו להקצות עבור הישיבה שתי דירות בבנין שסיים זה עתה לבנות בשכונת הר נוף....

ואכן בליל בדיקת חמץ אחרי שרבי משה שמואל ראה את המקום, נגמר הדבר בכי טוב, וזכה המקום להיות אכסניה לישיבה ולספוג מעמל תורתה, ולהיות משכן לשיעורים תקופה ארוכה ופוריה.

ישורון - יח

"ברוך הגבר אשר יבטח בה'..."

כאשר מנהל ישיבת לומז'ה הגאון רבי אליעזר שולביץ זצ"ל קיבל את הגה"צ רבי משה רוזנשטיין זצ"ל כמשגיח לישיבה, הקציב לו משכורת שהיה די בה כדי לחיות עם משפחתו, ואמנם בתחילה חשב המשגיח לבקש משכורת גדולה יותר כדי לחסוך ממנה לנדוניית בנותיו, אך נמלך והחליט להשאיר את ענין הנדוניה להקב"ה שהוא ישלם לו בעבור השגחתו על בניו שילמדו תורתו.

והנה פרצה מלחמת העולם והבנקים פשטו את הרגל והכסף של רוסיה בוטל. או-אז נוכח המשגיח עד כמה צדק כשהשליך רק על ה' יהבו, שכן אילו היה מבקש יותר כסף, בוודאי היה מפקידו למשמרת בבנק ואז לא היה נותר ממנו מאומה.

לעומת זאת, בזה שהשאיר חוב אצל הקב"ה, הצליח בס"ד להשיא את בנותיו לתלמידי חכמים מופלגים גדולי תורה.

דרכי מוסר

לנהוג כלפי הזולת בשפלות רוח ובענוה! נלמד מהפסוק: "והאיש משה ענו מאד מכל האדם" (פרק יב-ג).

וכתב הש"ה הק': ראה עד כמה גדול מדת הענוה. הנה משה רבינו ע"ה מבחר הנבראים אדון הנביאים, ולא שבחו הכתוב רק במדת הענוה. וצריך ללכת במדת הענוה עד קצה האחרון, כהא דתנן "מאד מאד הוא שפל רוח". ואמר הכתוב "מכל האדם". והנה ג' ענוים היו: משה ואהרן אמרו "ונחנו מה". אברהם אבינו אמר: "ואנכי עפר ואפר", דוד המלך ע"ה אמר: "ואנכי תולעת". ומשה היה ענוי מכולם, כי אברהם המשיל עצמו לעפר ואפר ודוד לתולעת, אבל משה אמר אין אנחנו כלום. וזה ענוי מכל האדם ראשי תיבות "אברהם דוד משה". עכ"ל.

לכאורה צריך ביאור במה שמזכירים חז"ל ג' ענוים, אברהם אבינו, משה רבינו ודוד המלך. הרי גם על נח אמרו שהיה ענוי ושפל רוח (ראה גמ' עבודה זרה ו: וברש"י שם) ומדוע לא הוזכר כלל ברשימת הענוים?

את ההבדל ביניהם נוכל להבין עפ"י ביאורו של כ"ק אדמו"ר מהר"י מבעלזא זצ"ל וכך אמר: חז"ל מבארים מדוע נקראו מי המבול "מי נח"? משום שנח לא ביקש רחמים על בני דורו. והטעם שלא ביקש רחמים משום שבגודל ענוותנותו ושפלות רוחו, דן בעצמו שאינו כדאי וראוי להתפלל על אחרים, כי הלוואי שיוכל להציל את עצמו.

ואולם אצל אברהם ומשה מצינו שלמרות גודל ענוותנותם לא נמנעו מלהתפלל על בני דורם, ויש להבין מדוע ענוותנותם לא מנעה מהם להתפלל כפי שמנעה ענוותנותו של נח?

אלא היא הניתנת: דוקא משום שענוותנותם של אברהם ומשה הייתה בשלימות והחשיבו עצמם כאין, ידעו והבינו שכל מה שנותן להם הקב"ה הוא מתנת חנינם ואין זה בזכותם, וממילא יכולים להתפלל גם על בני דורם שיעשה הקב"ה גם איתם חסד חנינם. שהרי לדידם אין כל הבדל ביניהם לבני דורם, לא כן נח שהרגיש שיש בו מעלה מסויימת על אנשי דורו ולכן חשב שתפלתו תועיל לכל הפחות לעצמו.

ענוותן או גאוותן?

הגאון רבי משה מאיוויה זצ"ל היה איש קדוש וצדיק נסתר בדורו, פעם בא לחסות בצילו של הגר"א זצ"ל במשך ימים אחדים. עם בואו הורה הגר"א לתלמידיו כי יתמידו להכנס אצל רבי משה, ללמוד ממנו "הלכות מדות טובות". כאשר הגיע זמנו לשוב לביתו, נתאספו ובאו תלמידי הגר"א ללוותו. עמד רבי משה במרכז וסביבו כל התלמידים, שומעים ומקשיבים למוצא פיו

או-אז פנה אליהם רבי משה בשאלה, מוזרה משהו: "מה אתם חושבים על מדת הענוה שלי?" הדבר היה לפלא בעיני החבורה, הליזה יקרא "בעל מדות"? הזוהר הצדיק שיאה לו המקרא "והאיש משה ענוי מאוד". כאשר דוקא בשעת פרידתו מאתם מצא לנכון להשתבח בענוותנותו? לא ענוה יש כאן, כי אם גאוה מוסתרת. כיון שנפרדו ממנו, באו ושטחו תמיהה זו בפני רבם.

השיב להם הגר"א: אדרבה ואדרבה, דוקא משום יראתו שמא אחרי עוזבו אתכם, תרבו לפארו על מדותיו התרומיות, ותפליגו לשבחו על ענוותנותו הגדולה, לפיכך זרק בפניכם שאלה זו, על מנת שיוותר לא תהללוהו במדותיו....

הבורח מן הכבוד...

צדיק נשגב ושקדן מופלא התגורר בירושלים ושמו **חכם ציון כהן** זצ"ל. למרות היותו ת"ח מופלג ומרביץ תורה לתלמידים, הן בדף היומי השכם בבוקר, והן בשיעורי עיון לתלמידיו בשיבה, היה צנוע ונחבא אל הכלים. בשעתו, כשהציבור היה שבור ורצוף מפטירתו המצערת של הגה"צ **רבי ישראל אבוחצירא-הבבא סאלי** זצ"ל ולא ידעו מי יוכל למלא מקומו בעצה וברכה, פירסם אחד מגדולי הדור את דעתו ואמר כהאי לישראל:

"יש לנו כאן בירושלים את חכם ציון כהן ואני אומר לכם כי ברכותיו מתקיימות ואדם גדול מאוד הוא". ואכן החלו יהודים להתדפק על דלתו כשזרם המבקרים הולך וגובר מיום ליום.

חכם ציון כהן שסלד מכל סרף של כבוד, נחרד מכך מאוד ואמר לאשתו: "מהיום אני בורח בלילות לביהכ"ס פלוני, שם אני לומד עד יעבור זעם... ומי שיבוא תאמרי שאיני בבית". וכך קרה שעקב בריחתו, זרם המבקרים פסק כליל, וחזר חכם ציון לחייו הרגילים כמקודם. **מתוך מאמר לזכרו**

הנעלבים ואינם עולבים

מעלה נשגבה להיות מה"נעלבים ואינם עולבים" שומעים חרפתם ואינם משיבים!

נלמד מהפסוק: "והאיש משה ענו מאד מכל האדם" (פרק יב-ג)

וכתב רש"י: ענוי - שפל וסבלן. והקשו המפרשים: מה טעם הוצרכה התורה להודיענו כאן גודל ענוותנותו של משה? אלא, מפרש הרמב"ן, להגיד כי הקב"ה קינא לו בעבור ענוותנותו, כי הוא [משה] לא יענה על ריב לעולם אף אם יודע. עוד הביא הרמב"ן מהספרי: רבי נתן אומר, אף בפניו של משה דיברו בו... אלא שכבש משה על הדבר, יזכיר ענוותנותו שסבל ולא ענם. וה' קינא לו.

רבים וטובים שואלים: היאך באמת מצליחים להתמודד עם חרפות וגידופים המטיחים נגדינו? מאין נקח את כח ההבלגה והאיפוק שלא להשיב חורפינו דבר? וכגון מה שיהודים החרדים לדבר ה' חווים בשנה האחרונה רדיפות וגידופים הן מבית והן מחוץ. [מבית: הסתה נוראה שכמעט לא זכור דוגמתה, מצד אחינו החילונים בניצוחה של התקשורת ובהם גם דתיים לקיים "שנאת ע"ה לת"ח" ומחוץ: בני ישמעאל מכים ומשפילים עוברי אורח חרדים. שורפים ומבאים בתי כנסיות וכו', רח"ל.]

התשובה לכך, עפ"י אותו מעשה שהבאנו זה מכבר, במשולח שיצא להתרים עשירים לצרכי צדיקה והנה אחד הגבירים התנפל עליו בצעקות וגידופים והשמצות נוראיות. המשולח הבלגי ושתק כשעל פניו נסוך רוגע מדהים. לבסוף, לאחר שכתב לו העשיר צ'ק נכבד שאל את המשולח: "הכיצד הצלחת לסבול בשקט מופתי את כל הצעקות והגידופים שהומטרו עליך?" השיב המשולח: "כתוב אצלי מראש, הערה בנפיקס הכתובות: 'בכתובת זו הגביר צווח ומשמיץ אבל לאחר מכן תורם בעין יפה'. הייתי מוכן נפשית לפרוצדורה הזו והמתנתי בסבלנות".

כך בדיוק צריכים לדעת מראש אנשי היהדות החרדית ולהיות מוכנים למה שנאמר על דור עקבתא דמשיחא: "יראי חטא ימאסו", וכן בגמרא (כתובות קיב:): "דור שבן דוד בא, קטגוריא בת"ח. ופירש"י: "הרבה מסטינים ומלמדים חובה יעמדו עליהם", ועוד כיו"ב, וכשיודעים זאת ומוכנים לכך, יכולים לסבול ולהבליג, ולקבל הכל באהבה ובאמונה בהש"ת.

"טוב הבזיון לכפרת עוונות"...

פעם חתם הגאון **רבי עקיבא סופר** זצ"ל (אב"ד פרשבורג) יחד עם הגר"י **סולובייצ'יק** זצ"ל על מכתב המתנגד לתנועה פשרנית מסויימת. ראש התנועה יצא בשצף קצף ובגידופים חריפים נגדם, וכינה אותם בכינויי גנאי. תלמידי הגר"ע סופר רצו להביע מחאה תקיפה, אך הוא ביקש מהם לא להגיב כלל בנימוק "כי טוב לי הבזיון לכפרת עוונות".

הוסיף הגר"ע סופר ואמר: "כתוב (בשמואל טז-י) שכאשר קילל שמעי בן גרא את דוד המלך ורצה אבישי בן צרויה לעשות בו שפטים, אמר לו דוד: "ה' אמר לו קלל את דוד... ופירש ה"רד"ק: "ה' העיר את רוחו לבזות אותי, לעונש עוונתי". אם המלך דוד משיח ה', לא נתן שיגיבו ושיענישו את מי שקיללו, כי זה מהשי"ת, בוודאי אני צריך לחשוב שמה שבזו אותי, זה לכפרת עוונותי, ואיני רוצה שיגיבו".

במחיצתם

"תקני לה מתנה"...

מעשה באחת מבנות משפחתו של כ"ק האדמו"ר **מסלונים (בעל התיבות שלום)** שנפגעה קשות מאחת מחברותיה שהעליבה וביישה אותה מאד. היא נכנסה אל הקודש פנימה לביתו של האדמו"ר ותינתה בפניו את גודל הצער שיש לה מחמת העלבון.

ענה האדמו"ר ואמר לה, "תקני מתנה לזאת שפגעה בך... נדמה ושאלה: "לא די שהיא פגעה בי כל כך, עוד עלי לקנות לה מתנה?! השיב האדמו"ר: "אכן תקני לה מתנה, שכן מי יודע כמה צער גדול יותר נמנע ממך בגלל עגמות נפש זו..."

הלמות עמלים

ומי כעמך ישראל

בין איש לרעהו – סיפורים בני זמננו

יוזמה חדשה ונפלאה !

וכעת נציג בקצרה "במה דברים אמורים", מתוך הנושא שנידון בפרשת השבוע - בהעלותך.

כמו כל פרק, אף פרק זה נפתח בסיפור המחשה המהווה נושא-לדיון:

"ראובן סגר אחריו את דלת ביתו וירד בצעדים איטיים במורד המדרגות. הוא ידע שלא יצליח לחמוק. גם הפעם יעבור ליד השכנים המתפללים, ומבטיהם הבלתי מרוצים ילוו אותו לאורך הרחוב וימלאו את לבו בהרגשה כבדה. הוא הרגיש שהם כועסים עליו על שאין הוא מצטרף למניין אותו הם מארגנים בכניסה לבניין בכל מוצאי שבת. אך מה לעשות? הוא מעדיף להתפלל דווקא בבית-כנסת, שם התפילות מתקבלות יותר. האם עליו לוותר על איכות תפילותיו כדי לרצות את השכנים?"

"כששטח את התלבטויותיו בפני ידידו שמעון, הקשיב לו הלה ולאחר מכן אמר: אני מאוד מבין את ההתלבטות שלך. גם אני התלבטתי לא פעם בבעיות דומות. לדוגמא, יש לי דודה זקנה, שכל פעם כשהיא פוגשת אותי, רוצה היא ללחוץ את ידי. פעם ניסיתי להסביר לה שהדבר אסור מבחינה הלכתית. חשבתני כי אם היא תדע שאין כאן משהו אישי, אלא איסור הלכתי, היא תקבל את הדבר בהבנה. להפתעתי, היא נעלבה מאוד. אני זוכר את מחשבותיי אז: האם קיימת דרך שבה אשמור על ההלכה ויחד עם זאת לא אפגע בדודתי?"

"ראובן הנהן בהבנה. זו באמת בעיה לא פשוטה - אמר. אני נזכר בחבר מסוים אשר חלה לפני זמן מה וביקש ממנו לבוא ולהשלים לו את החומר אשר הפסיד בישיבה. לא רציתי לבוא אליו, כיוון שחששתי להידבק ממנו. לו היה מדובר במישהו אחר, הייתי מסביר לו את הסיבה האמיתית לסירובי, והוא היה מבין. אלא שכלפי החבר ההוא לא היה מתאים לנהוג כך, כיוון שהוא טיפוס רגיש במיוחד. אני מכיר אותו היטב. הוא היה חושב שאני מנסה להתחמק ממנו והיה נעלב מזה מאוד. חשבתני לעצמי: מה עושים? לפגוע אינני רוצה, אך גם להידבק ממחלתו - זה לא פתרון. אז מה כן? האם קיימת דרך שלישית?"

המובאות הבאות עוסקות בפתרון הדילמה, והפרק מסתיים עם "תרגיל" עליו יש לעבוד במשך השבוע הבא... **בהצלחה לכל המצטרפים!**

יום רביעי, ח' סיון תשפ"א.

אשה מתקשרת אל עורך סדרת "חובת האדם בעולמו", ומבקשת לרכוש 17 ספרים על עין טובה.

רשות הדיבור לבעל-המעשה:

שאלתי אותה, לשם מה היא צריכה כמות גדולה כזו? וענתה שהיא גרה ברמות ד' בירושלים וכל הבניין שלהם מעוניין להתחזק בנושא של בין אדם לחברו, אז הם החליטו שכולם ילמדו מהספר, וכיניו גם קו טלפון בו יכינו תוכנית שבועית, יעבדו לפי הספר גם על תרגיל משותף כל שבוע, ויתקדמו במידה זו הלכה למעשה.

בערב הגיע בעלה לקחת את הספרים. שאלתי אותו, אם אפשר לדעת בגין מה החליטו בניין שלם לקבל החלטה כזו...

והוא ענה: אחד מחסידי קרלין שנפגע בהתמוטטות שהייתה בשבת שעברה, גר בבניין שלהם.

חז"ל הרי למדונו שכל צרה שמגיעה - גם אם היא לא מגיעה עליך ואלוהיך - צריך לפשפש במעשים ולנסות להבין מה השם שואל מעמך. כל אחד מהבניין חשב על הדבר, וכולם הגיעו למסקנה שצריך להתחזק בעניין של בין אדם לחברו.

איזו יוזמה נפלאה של בניין! ולוואי שיוזמה זו תתפשט לבתים נוספים!

* * *

האמת שאפשר להתקדם במידות ולהיות בני אדם טובים יותר גם בלי צרות - כולנו יודעים כי גם זה חלק מעבודת השם, וחלק חשוב ונכבד ביותר. אבל לפעמים, אנחנו צריכים קצת זריקות מרץ שמסייעות לנו להתעורר.

ולוואי ולא נאטום לבנו, אלא נתעורר להתקדם בעבודת השם, לחזק את הדרך ארץ שלנו ואת המידות שלנו. מלבד קרבת השם, נרויח גם בחיי היום יום שלנו - נהייה יותר מאושרים הן בבית, הן בחברה.

למי שלא יודע: מתקיימים ברחבי הארץ גם ועדים בנושאי מידות לפי ספרי "חובת האדם בעולמו". החפץ להשתתף בהם יוכל ליצור קשר בטלפון 0548-437957

* * *

**היית מעורב בסיפור שקשור לבין אדם לחבירו? שמעת ממקור ראשון?
ספר לנו עכשיו! פקס: 077-7671812 דוא"ל: ahavemet@012.net.il**

ליקוטים וסיפורים נפלאים - בהעלותך

"בהעלותך את הנרות" (ה, ב)

למה נסמכה פרשת מנורה לפרשת הנשיאים, לפי שכשראה אהרן חנוכת הנשיאים חלשה דעתו שלא היה עמהם בחנוכה, אמר לו הקב"ה חייך שלך גדולה משלהם שאתה מדליק ומטיב את הנרות.

במה גדולה הדלקת הנרות מקרבנות הנשיאים? במדרש רבה נאמר על כך: "הקרבנות כל זמן שבית המקדש קיים היו נוהגין, אבל הנרות לעולם קיימין".

אך עדיין קשה להבין, והלא בזמן שבית-המקדש אינו קיים ואין הקרבנות נוהגים, גם המנורה אינה קיימת?

אלא, אומר הרמב"ן, כאן הבטיח לו הקב"ה לאהרן הכהן, שעל-ידי בניו החשמונאים יתרחשו ניסים ונפלאות בחנוכה שניה, כאשר ידליקו את המנורה שמונה ימים בפך שמן של יום אחד, ותישאר לדורות מצווה של הדלקת-נרות, נרות החנוכה, שנוהגים אפילו בזמן שבית-המקדש אינו קיים.

כלפי הנרות הללו נתכוון המדרש באמרו: "אבל הנרות לעולם קיימין".

"ויעש כן אהרן אל מול פני המנורה העלה נרותיה כאשר צוה ה' את משה"

(ח, ג)

מבאר רש"י: "ויעש כן אהרן" - 'להגיד שבחו של אהרן שלא שינה'!

ידועה השאלה: מדוע שישנה אהרן, והרי כך ציווהו ה' לעשות, אם כן, מדוע מגיע לו שבח על כך שלא שינה?

את דברי רש"י הללו ביאר הגאון רבי העשיל מקראקא זצ"ל, בספרו 'חנוכת התורה', על פי דברי השולחן ערוך (או"ח קלז), שביום שעולים לתורה שלושה קרואים, אין פוחתין מקריאת עשרה פסוקים, כאשר עם שניים מהקרואים קוראים שלושה פסוקים כל אחד, ועם השלישי קוראים ארבעה פסוקים.

איזה משלושת הקרואים זוכה שיקראו עימו ארבעה פסוקים? הראשון, השני, או דווקא האחרון?

הביאו המפרשים את דברי הגמרא במסכת מגילה (כא:), שכל אחד משלושת הקרואים, אם קראו עימו את ארבעת הפסוקים הרי זה משובח, ולכל אחד מהם יש מקור וטעם להעדיפו על פני האחרים.

הראשון, יש טעם להעדיפו על פני האחרים, משום שתמיד המנהג שהחשוב יותר קודם, על כן יש לקרוא עימו את ארבעת הפסוקים.

השני, יש טעם להעדיפו משום שמצאנו במנורה שהנר האמצעי הוא החשוב, כיון שכל הנרות היו מכוונים כלפי הנר האמצעי, על כן יש לקרוא עם העולה האמצעי את ארבעת הפסוקים.

השלישי והאחרון יש טעם להעדיפו שהרי 'מעלין בקודש ואין מורידין', על כן יש לקרוא עימו את ארבעת הפסוקים.

עוד נפסק בשולחן ערוך - המשיך הגאון רבי העשיל בביאורו - שכהן עולה לתורה ראשון, כיון שהוא החשוב ביותר ועדיף במעלתו על פני נביא או ישראל.

ענה - סיים הגאון רבי העשיל - כאשר אהרן מטיב את הנרות ומצדד את כל הנרות אל הנר האמצעי, מראה הוא בכך חשיבותו של האמצעי גדולה יוצר משל הראשון, ויש בכך משום הפחתת חשיבותו של הכהן. למרות זאת, לא שינה אהרן מכל אשר צוה אותו ה'.

זה מה שמבאר רש"י: "ויעש כן אהרן" - 'להגיד שבחו של אהרן שלא שינה'.

(וקראת לשבת עונג)

"ויעש כן אהרן" (ח, ג)

להגיד שבחו של אהרן שלא שינה (רש"י). בכל מעשה הבריאה שבפרשת בראשית נאמר: "ויהי כן", חוץ מהבריאה של האור שבו נאמר: 'ויהי אור' ולא נאמר 'ויהי כן'. אמרו על כך חז"ל, לפי שהאור שנברא נגנו, מאחר שלא היה העולם ראוי לו, ובמקומו נתהווה אור אחר, קטן ושונה מכפי שנברא.

אהרן הכהן, בהדליקו את המנורה, תיקן את העולם והחזיר את האור הגנוז, ונמצא שהוא החזיר את ה'כן', שעשה את האור כפי שנברא מלכתחילה, בלי השינוי שחל בו אחר-כך,

... לעלא ולעלא ...

מִסְפָּר עַל אֶחָד מִצְדִּיקֵי הַדּוֹר שְׁאֶחָד מִיְלָדָיו נִפְטָר בְּצַעֲרֵירוֹתָו, וּבִימֵי הַשְּׁבַעָה הָיָה תְּפֹס מְאֹד בְּאֲבָלוֹ, צָעָרוֹ כְּבֶשֶׂת אֶת כָּל מִרְחָבֵי לְבוֹ.

אֶחָד הָרְבָנִים שֶׁהִגִּיעַ לְנַחֵם אֶת הָרַבִּי, רָאָה אֶת הַצָּעֵר הָעֵמֶק וְנָסָה לְהַרְגִיעַ וּלְנַחֵם.

הוּא סִפֵּר לְרַבִּי עַל הַצָּאנְזֵר רַב זִיע"א שֶׁבָּנוּ נִפְטָר עָלָיו בְּצַעֲרֵירוֹתָו. זֶה הָיָה אֶסוֹן גָּדוֹל וּבִלְתִּי נִתְפָּס - וּבְכָל זֹאת הַמְּשִׁיךְ הָרַבִּי הַקָּדוֹשׁ מִצָּאֲנוּ בְּעִבּוֹדָתוֹ הַקָּדוֹשָׁה בְּשַׁבַּת כְּרָגִיל וּכְאֵלוֹ לֹא הִתְרַחַשׁ אֶסוֹן כְּזֶה בְּמִשְׁפַּחְתּוֹ רַק לִפְנֵי יוֹם יוֹמִים...

שְׁאֵלוּ אֶת הַצָּאנְזֵר רַב, בְּיַצֵּד הוּא מְסַגֵּל לְהַכִּיל אֶת הַכָּאֵב הַנּוֹרָא בְּלִבּוֹ וּלְהַמְשִׁיךְ הַלָּאָה? אָמַר לָהֶם: בְּשֹׂאֲדֵם הוֹלֵךְ בְּרַחוּב וּמְרַגִּישׁ דְּפִיקָה עֲזָה עַל הַשֶּׁכֶם - הוּא כּוֹאֵב וְכוּעֵס עַל הָאִישׁ הָרַע שֶׁהִכָּאִיב לוֹ.

.....

לעיי"נ הרה"צ

**ר' פנחס בן ר' בנימין בינוש
רוזנבוים זצוק"ל - כ"ו בניסן**

ליקוטים וסיפורים נפלאים - בהעלותך

עליו לשאול תלמיד חכם מה עליו לעשות, בכדי שיידע מה רצון ה' ממנו.

"והאספסוף אשר בקרבנו התאוה וישבו ויבכו גם בני ישראל ויאמרו מי יאכלנו בשר" (יא, ד) "אספה לי שבעים איש מזקני ישראל ואצלתי מן הרוח אשר עליך ושמתי עליהם ונשאו איתך במשא העם" (יא, טז)

מה למינוי הזקנים, חכמי תורה, סנהדרין הגדולה, אצל הדרישה לאוכל, לבשר? הרי ודאי דברי התורה שיפיצו לא יספקו את תאוותיהם של בני ישראל? ומאידך, וכי לא היה אפשר להגיז שלווים מבלי למנות את הזקנים? היד ה' תקצר?

בדרך מליצה ניתן להגיד, שלא באמת בשר או גשמיות חסרים לעם, אלא רוח. הצעקה מי יאכלנו וכו' נובעת מכך שקחו החושים שלהם וגסה רוחם ואין להם שאיפות והשגות נעלות יותר, עסוקים בגשמיות ובחומריות, ושוכחים ומזניחים את הרוחניות ואת חיי הנצח.

העצה החידה היא, להעלותם למדרגה רוחנית גבוהה יותר ואז לא יצעקו לבשר. יום אחד נקרא הרב מברסק ליישב מחלוקת שפרצה סביב כס הרבנות שנתפנה וקמו 2 מחנות ונתלקחה האש עד שכל שאר הדאגות של פרנסה

ואחרים נשתכחו.

אמר הרב, עכשיו מובן לי מה אמר ה' למשה לאסוף שבעים זקנים בתור פתרון למחלוקת שהייתה (עם הבשר). הרי לכאורה מה הקשר ואיזה מוצא יש בכך מן המצב שנוצר?

אלא, כאשר לא חדלו בני לריב על הפרנסה, על השלום, על המן וקצרה יד משה, אמר לו ה' תכין רשימה עם שבעים זקנים, שבעים מנהיגים חדשים, שבעים רבנים ואז תראה את הרעש שיקום ואיך ישכחו

והיינו "שלא שינה" בין היום הראשון בו לא נאמר "ויהי כן" לבין שאר הימים שכן נאמר בהם.

(הרבי רבי העשיל מקראקא)

"בארבעה עשר יום בחודש הזה בין הערבים... ויעשו את הפסח בראשון... בין הערבים..." (ט, ג-ה)

שאל בעל "משך חכמה" - מדוע כפל כאן הכתוב פעמיים "בין הערביים"?

ותירץ, הרי בני ישראל מנו באותה עת לפחות שש מאות אלף גברים מבן עשרים שנה ומעלה, ולדעת הסוברים שגם נשים חייבות בקרבן פסח, אם כן היו כפליים, מיליון ומאתיים אלף איש. מאידך, באותו זמן שמשו בכהונה רק שלושה כהנים: אהרן, אלעזר ואיתמר. אם כן שלושה כהנים היו צריכים לעסוק בעבודת רבבות פסחים בזמן קצר! זהו פלא גדול מאד!

משום כך דייק הכתוב: "בין הערביים תעשו אותו", בזמן קצר מחצות היום עד הערב, ואם יבוא מאן דהוא ויתמה כיצד הדבר יתכן, קרבנות כה רבים בזמן כה קצר, לכך כפל הכתוב שאכן כך היה: "ויעשו... בין הערביים!"

(וקראת לשבת עונג)

"על פי ה' יסעו בני ישראל ועל פי ה' יחנו" (ט, כג)

לאדם אין סמכות להחליט על דעת עצמו לעשות חניות ועצירות בעבודת ה', אלא הכל צריך להיות צמוד לנוסחה של "על פי ה'", ולברר היטב מי עומד מאחרי הרצון שיפסיק את עלייתו הרוחנית. האם "דעת תורה" המייצגת את בורא עולם, או "דעת יצר הרע" שבא לו בכל מיני תחפושות מסולפות.

רק לאחר שהאדם בודק את הדברים כהוגן, הוא יכול להכריע בעניינים גורליים אלו. ואם האדם לא בשל דיו בכדי לדעת לשפוט את התמונה,

.....
אָבֵל אִם הוּא מְסֻתָּבֵב לְרֵאוֹת מִי עֲשֵׂה לוֹ כָּךְ
וּמִגְלָה אֶת יְדִידוֹ הַטּוֹב בְּיוֹתֵר - הוּא רַק
מְחַיֵּךְ אֵלָיו בְּחִזְרָה וְנִהְיֶה מִה'מְחַיֶּה'
הַיְדִידוּתִית...
כִּךְ גַּם הַכָּאֵב הָאִים הַזֶּה שֶׁל פְּטִירַת הַבֶּן,
הוּא כָּאֵב עֵמֶק וְנוֹרָא - אָבֵל מִי עֲשֵׂה לִי כִּכְךָ?
יְדִיד נֶפֶשׁ אָב הֶרְחֵמֵן! וְלִכֵּן אֲנִי רַק מְחַיֵּךְ
בְּחִזְרָה!
כִּךְ סֵפֶר הָרֵב שֵׁיִשֵּׁב לְנַחַם אֶת הָרֵבִי...
הָרֵבִי שָׁמַע בְּשִׁקֵּט אֶת הַסִּפּוּר הַמְּחַזֵּק, וְאָז
שָׁאַל בְּכֹאֵב: וְאֵיךְ הָיִיתָ מְגִיב כְּשֵׁאוֹתוֹ חֶבֶר
קְרוֹב הָיָה דוֹקֵר אוֹתְךָ עִם סִפְיַן חֲדָה בְּגֵב?
הָאֵם גַּם אֲזִי הָיִיתָ מְסֻתָּבֵב אֵלָיו וּמְחַיֵּךְ
בְּהִנָּאָה עַל ה'מְחַיֶּה'??
אוֹתוֹ רַב, נִבְהַל מִהַשְׁאַלָּה וְהִשְׁתַּתַּק. בְּלָבו
תָּמָה: הָרֵבִי שׁוֹאֵל שְׁאֵלוֹת בְּאִמּוּנָה??
.....

לעי"נ האשה החשובה
מרת מרים 'זכבד ב"ר צבי'
ליבוביץ ע"ה - כ"א מר חשוון תשפ"א

ליקוטים וסיפורים נפלאים - בהעלותך

דיברו ביניהם הבן והתלמיד בשפת האידיש. הפסיקם ראש הישיבה וביקשם לעבור לדבר בלשון הקודש. אחרי שיצאו מהמונית הסביר להם את נימוקו: "הרי הנהג אינו מבין כלל אידיש, יתכן שהוא חושש שאתם מדברים עליו וזה לא נעים..."

(איש לרעהו)

"והאיש משה ענו מאוד" (יב, ג)

כשרבי אליהו לאפיאן עלה לארץ ישראל, פנו אליו הרבה ראשי ישיבות, ובקשו ממנו לבוא ולהשמיע שיחות חיזוק ומוסר בישיבותיהם, אולם הוא מאן באמרו: אני באתי לארץ ישראל לעסוק עם "עצמי".

אולם כשגברו הלחצים עליו, נכנס לשאול את "החזון איש" מה עליו לעשות.

אמר לו "החזון איש" שבוודאי עליו לקבל את הבקשה, וברכו "עוד ינובון בשיבה דשנים ורעננים יהיו - להגיד", שבזכות שהוא יקום "להגיד" יזכה לאריכות ימים ושנים - עוד ינובון בשיבה.

באחת השיחות הראשונות שלו, אמר על עצמו משל - משל לאדם שתעה ביער, ולא מצא את הדרך לצאת החוצה. לפתע פגש אדם אחד ושמח לקראתו, ומיד שאלו: היודע אתה את הדרך?

ענה לו, כמוני כמוך, גם אני תועה כאן כבר הרבה זמן ואיני מוצא את הדרך, אבל יתרון אחד יש לי, שאני יכול לומר לך היכן אל תלך. וסיים, גם אני לא

מצאתי עדיין את הדרך, אבל מכיוון שזקן אני, יכול אני לומר לכם מה לא לעשות, כדי שלא תתפשו בעצת היצר.

(סיפורי צדיקים)

"והאיש משה ענו מאוד מכל האדם אשר על

פני האדמה" (יב, ג)

שח הגר"נ ברנשטיין שליט"א: פעם הלכתי עם רבינו הגראי"ל שטיינמן ברחוב והראה לי על הריצפה ב' נמלים: א' גדולה שנקראת מלכה והשנייה רגילה.

בבת אחת את דאגת הפרנסה, את המן ואת השלו ואת כל שאר הדאגות.

"זכרנו את הדגה אשר נאכל במצרים חנם"

(יא, ה)

החתם סופר מסביר את דברי הפסוק ומצטט לשם כך את המובא בספר 'חובת הלבבות' שכוח הזיכרון שניתן באדם הוא מהטובות הגדולות שעשה הקב"ה עם בראיו, ובלעדי הכוח הזה לא היה העולם מתקיים.

כי כשהיה אדם נכנס בפתח זה, לא היה זוכר באיזה פתח עליו לצאת, וכן במאכל ובמשתה; אם טעם אדם מאכל פלוני, והוא ערב לחיכו, כוח הזיכרון יסייע בידו לזכור לאוכלו פעם נוספת, ויהיה זה לבריאותו, וכן בכל הדברים. לכן אמרו בני ישראל 'זכרנו את הדגה אשר נאכל במצרים חנם' - אנחנו זוכרים את זה חנם וללא תועלת, שהרי כאן במדבר אין לנו דגים, ואם כן מה התועלת בזיכרון...

"ויאסף משה אל

המחנה" (יא, ל)

בשעה שמה רבנו חש שפורענות מתרגשת ובאה על ישראל, העונש הכבד בקברות התאוה, נטל את אוהלו, שהיה מחוץ למחנה, ונטה אותו "אל המחנה".

אם באה פורענות על בני ישראל, רצונו להיות עמהם ובתוכם.

(ליקוטים חדשים)

"ותדבר מרים באהרן ובמשה" (יב, א)

הקשו המפרשים: מדוע נאמר רק הלשון 'ותדבר', הרי גם אהרון דיבר?

ביאר הגאון רבי יצחק עראמה זצ"ל בספרו "עקידת יצחק", שבאמת רק מרים דיברה ואהרון שמע.

פעם נסע הגאון רבי משה שמואל שפירא זצ"ל, ראש ישיבת "באר יעקב" במונית עם בנו ותלמידו.

לעי"נ האשה החשובה מרת
צפורה פייגא ע"ה ב"ר משה אליעזר
שיחי' יודלביץ - ג' שבט תשפ"א

ליקוטים וסיפורים נפלאים - בהעלותך

"ותסגר מרים מחוץ למחנה שבעת ימים" (יב, טו)

כדי להסגיר אדם בתור מצורע, צריך כהן. שואלת הגמ' (זבחים ק"ב) מי הסגיר את מרים? אם נגיד שמשה הסגירה הרי הוא זר (שאינו רואה נגעים) והוא אינו כהן. אם נגיד שאהרון הסגירה, הרי הוא קרוב משפחה של מרים ואינו יכול. לכאורה קשה, מדוע לגבי משה אומרת הגמרא שהוא זר ולא יכול לראות נגעים, מדוע לא אומרת גם שהוא קרוב של מרים? עונה בעל ה"גור אריה", בפסוק (במדבר י"א, י) נאמר "וישמע משה את כל העם בוכה למשפחותיו"

וכתב בספרי: "על עסקי משפחותיו = על העריות שנאסרו להם", נשאלת השאלה, הרי במתן תורה כולם היו גרים. וגר הריהו כקטן שנולד ומותרים בקרוביהם, א"כ על מה בכזו? התשובה היא, היות ומתן תורה היה בכפיה ("כפה עליהם הר כגיגית") אז זו גירות בעל כרחם ואין זו גירות גמורה וממילא הם נשאר קרובי משפחה ונאסרו.

משה רבינו שהיה על ההר כן קיבל את התורה ברצון ולכן גירותו הייתה גירות גמורה וממילא הוא לא היה קרוב משפחה של מרים (אחותו) ולכן אי אפשר לומר שהוא לא הסגיר את מרים המצורעת בגלל שהיה קרוב שלה. לכן נקטה הגמרא את הטעם שמשה לא הסגירה כי הוא היה זר ולא כהן.

"לא כן עבדי משה" (יז, ז)

אילו היה לי רבי כריבונו של עולם, הייתי אף אני משה רבנו; ומדוע אין לי רבי כריבונו של עולם? משום שאין אני משה רבנו. (חתם סופר)

"בכל ביתי נאמן הוא" (יז, ז)

אף-על-פי שמשה היה יכול להגיע לכל דבר בדרך של הבנה והשגה, כבן-בית שיכול לראות כל דבר, בכל-זאת היה בבחינת "בכל ביתי נאמן הוא" - הוא עבד את ה' מתוך אמונה.

(המגיד ממעזריטש)

א לא טל שבת

אמר לי רבינו: מסתמא הנמלה הגדולה מתגאה על הנמלה הקטנה מה את שווה ומה אני שווה... מה את לעומתי... ואז בלחיצת רגל אחת הכל נגמר ושני הנמלים נעלמים. כך אדם מתגאה על חברו שהוא שווה יותר בגלל זה ובגלל זה, ואז הקב"ה יכול ברגע קטן למחוק הכל, ואז איך ובמה יתגאה האדם.

(נאות אפרים)

"והאיש משה ענו מאוד מכל האדם" (יב, ג)

למשה רבינו היו עוד מעלות רבות ומידות טובות, 'ותחסרהו מעט מאלוקים' (תהילים ח, ו). אם התורה ראתה לשבחו על מידת הענווה, הרי שזו המידה הטובה והנאה מכול.

(עיטורי תורה)

"והאיש משה ענו מאוד" (יב, ג)

"ר' יהודי", שאל הרה"ק רבי משה מקאריסטשוב, בנו של המגיד הקדוש מטשערנוביל, יהודי שהסתובב עצוב, "מדוע אתה עצוב כל כך?"

היהודי התחמק מלענות. אך כאשר הפציר בו הרה"ק רבי משה שוב ושוב, ענה בכעס-מה: "הרבי הרי לא יוכל לעזור לי. אם כן, לשם מה לי לספר את אשר על לבי?"

הרה"ק מקאריסטשוב שכנע אותו שלפחות יקל מעל לבו את המשא, כאשר יחלוק אותו עמו. ואולי אפילו יוכל לסייע לו למרות שלא נראה הדבר כן.

"שמי הוא יעקב", פתח היהודי והסביר מה מעיק עליו. "בהיותי ילד קראו לי בחיבה 'יענק'ל', ומאז נשתקע שמי המקורי. מציק לי מאוד שאנשים לא מסכימים לקרוא לי 'יעקב' הגם שאני מבקש מהם להשתמש בשמי המקורי.

כולם ממשיכים לכנות אותי 'יענק'ל'. נו, איך הרבי חושב לעזור לי? כלום יכריח את כל יושבי תבל לשנות ממנהגם!?"

"אין לי באמת אפשרות לעזור לך", נם לו הרבי מקאריסטשוב, "אולם זאת אומר לך, שאינך לבד באותה צרה. שמי הוא 'משה'. ברם, מאז נעשיתי רבי לחסידים, החל כל העולם לקרוא לי 'רבי משה' ואין איש זוכר שאין זה שמי האמיתי..."

(במחשבה תחילה)

{ אז נדברו }

פרשת בהעלותך תשפ"א | לסדר: "היד ד' תקצר" | גליון מספר: 514

להצטרפות לרשימת

התפוצה במייל,

להערות והארות:

a8447168@gmail.com

לקבל באהבה מומלץ... לא מפחיד... לא מסוכן... טעמו וראו...

מגיע לי מזל טוב... אודה ה' מאוד בפי ובתוך רבים אהללנו. נולדה לי בת בחסדי ה' כי גדול עלי... אנא, תברך אותי שאזכה לגדל אותה (בן) תורה, לחופה ולמעשים טובים...

ברכת מזל טוב מיוחדת מעומק לב לרואה ואינו נראה, הרוח החיה העומדת מאחורי כל הפצת גיליון זה, שחפץ הוא תמיד בעילום שמו, לרגל השמחה השרויה במעונו, בנישואי בנו הבה"ח המופלג בתורה עב"ג בשעטו"מ ברוך המשלם שכר טוב ליראיו הוא ישלם שכרו ותהי משכורתו שלימה מעם ה', ולא נותר אלא לברכה יהי רצון שכל פירות שנוטעים ממך יהיו כמותך אמן.

משהו בנימה אישית: זכיתי ברחמי וכעת ויש לי בן ובת!!! זכיתי והבן הגיע אלי לאחר שטייגן בתפילה... היה צריך תפילות וזכיתי ליצור קשר עם ה'... ובאמת לאחר לידתו הוצאתי את ספר "אהבתי" (כי ישמע ה' את קולי תחנוני!!! עברו שנה שנתיים ואז כפי שהזכרתי בגיליון זה... זכיתי להכיר את ר' עזריאל טאבור זצ"ל והתחלתי לעשות שטייגן בנושא חדש!!! בנושא של קבלת יסורים באהבה... להמליך את ה'... גם אם אתה רוצה משהו וממתין לישועה ולא מקבל מה שביקשת... אנחנו פה בשביל להמליך את ה' ולתת לו כתר מלוכה על כל יום נוסף של המתנה...

וב"ה מהמקום הזה זכיתי להוציא ספר נוסף!!! היה זה לפני שנה בדיוק!! זכיתי להוציא את הספר "ואהבת"!!! שהוא החלק ב' ואולי הקונטרה של ספר "אהבתי"!! בספר הזה כתוב שיש שני חלקים ושתי גישות בעבודת ה'... מצד אחד להיות התינוק של ה' וכגמול עלי אמו ולהתפלל ולבקש... ומצד שני במקביל לדעת להיות הילד הגדול והבוגר של ה' ולדעת לקבל באהבה ולהפגין נאמנות לה' ולתת לו כתר מלוכה בזה שאני מקבל אותו בכל מצב...

עכשיו ככה: מניסיון אישי שלי... ושל כל מי שנחשף לתכנים מהסוג הזה... תמיד קינן בי פחד כזה!! רגע... אני מפחד לקבל באהבה... כי אם אני באמת מקבל באהבה ולא מתלונן ולא מתרעם (רק מבקש בהכנעה) אני מפחד שה' יגיד לי... אה... אתה מסכים לקבל באהבה?? אז יופי... עכשיו אתה יכול באמת לחכות לישועה... אם חיכית לילד חמש שנים כי התפללת... עכשיו שלמדת במקביל לשלב ידיים ולחכות בסבלנות ולא להתלונן... עכשיו אתה באמת יכול לחכות...

אז זהו שלא!!! אני לא צריך להגיד לך שהמחשבה הזו היא מחשבה רעה ומנוכרת ואפילו אכזרית... זה הרהור אמנם מוכר... אבל הרהור רע שמנותק מכל הפנימיות של הדברים...

אז זהו!!! שהתפללתי לה' מעומק לב... אנא: "אל יבושו בי קוויך ה' אלוקים צבקות, אל יכלמו בי מבקשך אלוקי ישראל". אני כעת מוציא ספר ואהבת!!! שאנשים לא יחשבו את המחשבות זרות האלו שאם יהודי מוכן לקבל באהבה... אז הקב"ה נותן לו שימשך לחכות... והנה ברוך ה' לפקודת השנה נושעת... ואני פה בשביל להכריז את זה והרבה מעבר לזה!!! זה בסיידר... זה לא מפחיד לקבל באהבה... אם אתה מוכן לקבל באהבה... זה לא אומר שאתה כעת נדחה לסוף התור... ממש ממש לא!!! ולמה לא??? האמת היא שקצת מיותר להסביר למה... אבל אני בכל זאת אסביר למה... סו"ס יש לי תינוקת בבית אז אני אסביר את זה כמו שמסבירים לתינוקת... (סו"ס גיליתי שגם אצלי יש תינוק בתוך הלב שצריך לדבר איתו כמו תינוק)

יש רבש"ע ויש להבדיל ביטוח לאומי!!! מה ההבדל בין ביטוח לאומי לרבש"ע???

שביטוח לאומי מאוד אוהב את עצמו!! מאוד אוהב שאני משלם לו כסף... ומאוד לא אוהב לתת לי כסף... האויב הכי גדול של ביטוח לאומי זה החברה למימוש זכויות!!! הביטוח לאומי הכי אוהב את האזרח התמים והנוח הזה שמקבל באהבה... לא מתלונן... לא עומד על שלו... משלם כל החיים ביטוח לאומי ואף פעם לא מבקש לקבל מהם...

אז זהו!!! שאצל הרבש"ע זה משהו קצת... קצת שונה... קצת הרבה מאוד שונה...

הרבש"ע מאוד מאוד אוהב אותי!!! ובגלל שהוא אוהב אותי... הוא רוצה לכרות אותי מערכת יחסים של נישואין... ומערכת נישואין אידיאלית מורכבת מהדדיות שכל אחד חושב רק על השני!! אם אני חושב רק על הרבש"ע... אז הרבש"ע חושב רק עלי... אבל באותה מידה יש מערכת נישואין חולנית... שמה זה?? כל אחד חושב רק על עצמו!! זה קיים!! זה מוכר לדאבונו הרב... אבל זו מערכת נישואין מאוד צולעת ולא סימפטית... אם אני מגיע לרבש"ע עם רשימת בקשות ואני חושב רק על עצמי... תן לי ותתן לי... אז הרבש"ע כביכול גם חושב רק על עצמו... רגע... אתה רוצה בני חיי מזוני... אז מה איתי?? אני רוצה תורה ועבודה וגמילות חסדים... וככה כל אחד מושך לכיוון שלו... אני חושב רק על עצמי... והקב"ה כביכול כביכול חושב רק על עצמו... ונראה מי יותר חזק... בחור שחושב ככה לבנות את חיי הנישואין אני מאחל לו מכל הלב לטובתו האישית שישאר רווק עד... עד... עד... עד שהוא יבין שזה אמור להיראות אחרת... אז זהו!!! שמערכת נישואין בריאה ואידיאלית בנויה על הדדיות!! אם אני אחשוב רק על הרבש"ע... אז הרבש"ע יחשוב רק עלי... מי שמביע נכונות לקבל באהבה הוא בחיים לא יפסיד מזה!! מי שלא מבין את זה... הוא לא התחיל לקלוט את העניין... אז כמובן שאנחנו לא אווזים שם... סו"ס יש לכולנו משאלות לב ובשביל זה יש תפילה וצריך להתפלל... וב"ה זכיתי לחבר ספר "אהבתי" ולהתפלל... אבל לכה"פ לדעת שיש גם לקבל באהבה!! ולא מפסידים מזה!!! זה לא דוחק אותנו לסוף הרשימה... בביטוח לאומי כן!! בפירוש!! מי שלא יגיש תביעה... מי שלא יתלונן הוא יכול להמשיך לחכות... לא כן במערכת היחסים של קודשא בריך הוא ושכנתיה... אם אני מביע נכונות לתת לקב"ה כתר מלוכה ולקבל אותו... להפסיד מזה לא מפסידים!!! האם מרויחים?? אני מעדיף לא לענות... רק זה חסר לי... שגם זה יכנס לרשימת הסגולות וההגרלות... בא תקבל באהבה ואז תקבל כפליים... לא!!! לפחות את זה נשאיר מחוץ לתעשיית ה-תן וקח של דורנו... דבר אחד אני יכול להגיד: יענקי שכל הזמן מבקש איגלו... אחרי הרבה בכיות הוא מקבל איזה איגלו... אבל אמא שהבינה עניין ולא התלוננה... בסוף היום אבא קונה לה ארטיק מגנום! לא איגלו! משהו פה לא מובן??

להשתתפות בהוצאות

הגליון:

בבנק:

חשבון 705284

בנק פאג"י

סניף 187

באשראי:

"נדרים פלוס"

- "קהילות"

בטלפון:

(מענה ממוחשב)

0799-654321

בדואר:

פולק- רח' גאולה 15, חיפה

תודה מראש!!!

המשך מעמודה ימנית: האם מידת הדין כעת מתוחה... או אדרבה...??

ובכן: אחזור בקצרה ואציג את השאלה שנכתבה בעמוד ראשון... מצד אחד: היו כמה אסונות קשים ומרים בתקופה האחרונה... אסונות שנתנו תחושה שמידת הדין מתוחה כעת בעולם... ומאידך גיסא, אם נסתכל על מה שקורה בעולם ביחס לנגיף הקורונה... שהעם היושב בציון נשאו עוון וה' מילט אותנו מהנגיף הזה... אז הדין בטל בשמים של רחמים??

יש לי לזה דוגמא מאוד מוחשית מתקופתו של דוד המלך:

כתוב בנביא שכשדוד המלך העלה את ארון ברית ה' מקרית יערים לעיר דוד... הוא הזמין את כל ישראל והעלה את הארון בשמחה גדולה עם תזמורת ועם 90.000 מורה הוראה שהוא הסמיך באותו יום... **ואז קרה אסון!! עוזא שלח את ידו לארון ומת!!!** ברגע שעוזא מת לפני הארון דוד המלך לקח את זה מאוד מאוד מאוד קשה... הנביא מתבטא ביטויים יוצאי דופן על הזעזוע שתקף את דוד המלך!!! וידא דוד את ה' ביום ההוא... ויקרא למקום פרץ עוזא עד היום הזה... כתוב שדוד בבת אחת שינה את כל המהלך... הוא הסב את הארון לבית עובד אדום הגתי... בקיצור: במשך שלוש חודשים דוד המלך לא יכל להתאושש מהמחלומה שקרתה שם... מה קרה??? עוזא נהרג לפני הארון!!!!

ותמיד התקשיתי בזה: כי... כי מי שקצת עוקב אחרי קורות חייו של דוד המלך... דוד ספג וראה במשך חייו המון המון אסונות ואבדות בנפש... ממילא היה לו לב של אריה!!! דוד המלך זה לא כמוני וכמוך ש... שראינו שתי החייאות במירון... וזהו... עכשיו אל תדבר איתי חודשיים... אני מסויט... דוד המלך זה "דוב שכול" (כהגדרתו של חשי הארכי)... מלך מואב רצה לו את כל המשפחה... אל תשכח שגם בתקופה של דוד המלך היתה מגיפה ואתה יודע כמה מתו במגיפה הזו?? לא ששת אלפים אנשים... אלא קצת יותר מפי עשר!!! **שבעים אף!!!** שבעים אלף יהודים מתו במגיפה!! נו... ודוד המלך נבהל?? דוד המלך נסוג לאחור?? חזר בו?? לא!!! כי דוד הוא מלך במהותו!!! הוא יודע לשלוט בכל מצב ולקחת אחריות ולהמשיך הלאה... כמו כן: חז"ל אומרים שבזמן דוד המלך היו מתים כל יום מאה אנשים עד שדוד המלך תיקן מאה ברכות... זאת אומרת: גם כשכל יום מתו מאה אנשים דוד המלך לא איבד שליטה... הוא אמנם תיקן מאה ברכות לצורך העניין אבל הוא לא נסוג אחורה...

ואילו כאן מדובר בהרוג אחד בלבד!!!! רק עוזא מת מול הארון!!! ודוד המלך לוקח את זה כ"כ קשה... פתאום הוא ידא... פתאום לא יודע מה לעשות... אני לא מבין: מדובר פה במלך שראה מאה אנשים מתים ביום ולא נבהל... ראה שבעים אלף הרוגים במגיפה ולא נרתע... וכאן יש הרוג אחד... וכבר דוד המלך נרתע ובמשך שלושה חודשים הוא בכיכול "לא חוזר לעצמו"?? מה קרה?? נו... איך אתה מסביר את זה??

אני חושב שההסבר הוא פשוט מאוד:

אצל דוד המלך זה לא עניין של מספרים!!! לא תמיד מודדים היקף של אסון לפי המספרים שלו... (הרבה פעמים כן אבל לא תמיד). השאלה היא באיזו סיטואציה זה נעשה ומה האמירה שעומדת מאחורי זה... יכול להיות מגיפה שמתים בה שבעים אלף יהודים ודוד המלך יודע "על מה זה יושב"... הוא יודע שיש פה הנהגת היחוד או על איזה נקודה זה יושב בהנהגת המשפט ובסדר... זה מתוחם!!! אבל כשעושים את הדבר הטוב ביותר שיכול להיות... כשדוד המלך נותן כבוד לתורה וממנה 90.000 מוצ"ם ביום אחד שדוד המלך יודע שזה הדבר הכי נעלה שצריך כעת לעשות ואכמ"ל... **ובדיוק פה קורה כזה אסון!!!** יש פה נזיפה!!! יש פה פרץ!!! פרץ עוזא!!! יש פה התפרצות של זעם!! התפרצות זה לא חייב להיות משהו גדול... התפרצות זה משהו מפתיע... זה משהו שמבטא שיש פה טעות במהלך... דוד המלך לא נבהל מהחייאה... דוד לא נבהל שיש פה אדם שנהרג... דוד נבהל מהעיתוי הכ"כ לא מתאים שמראה לנו שיש פה נזיפה חריפה... התאספנו כאן לשמחה... גייסית את כל כלל ישראל... הצלחתי לאחד את כולם סביב התורה הקדושה ולעשות את זה בשמחה הכי גדולה... ובדיוק את השמחה הזו ה' משבית?? פה יש אמירה!!! הקב"ה מאותת פה שהוא לא מרוצה!!! מזה דוד המלך נבהל כ"כ... מהנזיפה הכואבת.

על אותו משקל: אנחנו כעת אחרי קורונה... הקורונה הייתה צרה צרורה שהטריפה את דעתנו במשך שנה תמימה וגבתה 6000 קרבנות... אבל לאורך כל הדרך היה די ברור שיש פה הנהגת היחוד!!! עכ"פ לטעמי... יש כאלו שראו בקורונה שה' כועס עלינו וזרק אותנו מבתי הכנסת... אני משום מה הרגשתי אחרת... כל האופי והסגנון של נגיף הקורונה נתן לנו להבין שהקב"ה כעת רוצה לגלגל איזה משהו לקראת התיקון השלם... ואנחנו צריכים להיות אחד איתו... לקבל את המסכות... לקבל את הסגרים... לקבל את ההגבלות וההנחיות... לקבל אותו יתברך באהבה ולא להרהר אחר מדותיו... גם דוד המלך לא נרתע מהמגיפה של שבעים אלף יהודים שמתו... כי הוא ידע על זה יושב... וזה היה מתוחם!!! אבל ברגע שיהודים מגיעים לשמוח אצל רשב"י... אצל הצדיק הגדול ביותר... וברגעי ההתעלות ביותר... ובדיוק שם הקב"ה משבית בבת אחת את השמחה ועושה פרץ עוזא!!! כאן זה שונה!! יש פה אמירה!!! הקב"ה אומר פה: אני לא מרוצה... גם דוד המלך שלא נבהל משבעים אלף הרוגים... ברגע שיש כאן "ימת שם עם ארון האלוקים"!!! דוד המלך מאוד לוקח את זה קשה... הסיטואציה והצורה ממחישה שיש פה איזה ביטוי!!!

כשקהילת קודש קרלין מתאספת בגילת ורנון על נוכח הבית ופתאום קורה כזה אסון יש פה אמירה... זה לא משנה אם זה שני אנשים שנהרגו או ארבעים וחמש... זה גם לא משנה אם זה קרה לקרלין או לכלל ישראל... מה שבטוח יש פה אמירה!!! ומהאמירה הזו אנחנו אמורים להיחדר... להבין שהקב"ה מדבר כאן!! הוא אומר לנו כאן משהו!!!

ולכן אני עכ"פ חושב שצריך להפריד רשויות... זה שאנחנו צריכים להודות ולהלל לה' על זה ש"רצית ה' ארצך שבת שבת יעקב..." ומילט אותנו מנגיף הקורונה... על זה צריך להגיד מזמור לתודה ולהודות ולהלל לה'... אבל!!! עדיין... עדיין ה' רוצה מאיתנו שינוי... עכשיו מה בדיוק השינוי?? אז שוב... כאן זה כבר פתוח... לב יודע מרת נפשו... איש איש נגעו ומכאובו... אני יכול להגיד לך דבר אחד... שבוע שעבר כתבתי מאמר בהלקאה עצמית שאנחנו צריכים להפסיק **לראות** איך אנשים דורכים אחד על השני!! לא להפסיק לדרוך... אלא להפסיק ליהנות לראות איך אחרים דורכים אחד על השני ועוד להאשים אותם בזה... קבלתי על זה משוב לא חם אלא רותח!!! זה נראה שהעוילם מזדהה עם זה... וזה מאוד מרגש... כי בדרך כלל אנחנו מזדהים יותר כשמאשימים את אחרים... וכאן האשמתני את עצמי ואותך... ואם אנחנו בכל זאת מזדהים עם זה... אז ניכרים דברי אמת!! אז קדימה... בא נחליט שאנחנו פותחים קבוצה מוזרה של אנשים שמחליטים להתנתק מכל מידע שיש בו יהודי שדורך על יהודי... כן. בימים אלו יש הרבה שעוזבים את סלקום על זה שהעיוז להביע הזדהות עם הערבים. אז אנחנו גם החלטנו לעזוב כל מידע שמביע הזדהות וסדיסטיות להנות מיהודי אחד שדורך על יהודי. לא מעוניינים... לא רוצים לאהוב את זה... לא לחוות דעה ולא לנקוט בשום צד...

האם כעת זה עידן ריתחה או לא...??

בשבוע שעבר... בתחילת הגיליון כתבתי מאמר שהכותרת שלו היתה "עייפה נפשי להורגים" אודות האסונות התכופים שאירעו בתקופה האחרונה... שזעק מהם שה' נוזף בנו ורוצה לעורר אותנו...

ובכן: היו כמה מהקוראים שהעירו הערה על עצם הצגת הכותרת... איך אתה כותב "עייפה נפשי להורגים" בו בזמן שמורעפים עלינו כאלו חסדים וישועות... שהעם היושב בציון כבר כמעט שלשה חודשים ללא נפטר אחד מקורונה בו בזמן שהעולם לא מפסיק לדמם וידין בגוים מלא מלא גוויות ואנחנו כבר שכחנו מזה... היהודים בימים אלו זונחים את עצביהם ויחפרו עם פסיליהם לאחר שהם רואים שהיא לא מושיע אותם... ואילו העם היושב בארץ ישראל נשאו עוון ויצאנו מהנגיף הזה ראשונים מכל העולם... אז איך אתה מבעט בחסדי המקום ואומר "עייפה נפשי להורגים"?? נכון!!! נכון שקרו כמה אסונות וזה איום נורא... אבל מה יכול להיות יותר גרוע משני הרוגים במפלות בקרלין?? ארבעים וחמשה הרוגים של מירון!!! ומה יכול להיות יותר גרוע מ-45 הרוגים ב"ג בעומר?? 45 הרוגים כל יום כל יום!!! כן... אל תשכח שלפני ארבעה חודשים היינו שם... כן בימים הקשים של סוף החורף זה היה המספר היומי של נפטרי הקורונה פחות או יותר רח"ל... ואנחנו כעת לא במקום הזה... בכלל בכלל לא!!! כל העולם כן ואנחנו לא!!! אז איך אפשר בדיוק עכשיו לומר שה' כועס עלינו יותר מתמיד... וה' שולח לנו איתותים ועייפה נפשי להורגים??

אז ככה: אני מוכרח לומר שאני באופן אישי ממש

מזדהה עם הטענה הזו!! והיא באה במקום והיא נכונה!!! כי אי אפשר להמעיט בחסדי המקום בה"ר... ברור שעדיין... אחרי האסונות הגדולים... ואחרי ההסלמה הלא פשוטה שהייתה לנו בדרום... עדיין אנחנו בגדר "בואי בשלום עטרת בעלה... תוך אמוני עם סגולה"... אנחנו עטופים בצמר גפן של אינסוף רחמים וחסדי ה' שמשום מה אנחנו לא מספיק מדברים על זה ולא שמים לב לזה... יש פה בחינה של "אהבתי אתכם אמר ה' ואמרתם במה אהבתנו?? אז הנה!!! תראו איך שאני אוהב אתכם יותר מכולם... הוצאתי אתכם ראשונים מנגיף הקורונה... אתם מסתובבים בלי מסכות... בלי סגרים וכלי שום דבר... כן... מדובר במגיפה עולמית שה' הוציא אותנו ראשונים ממנה... האם חשבנו על זה?? האם התבוננו בזה?? האם נתלו מודעות ורודות בנושא הזה... לכה"פ כמו המודעות השחורות של אסון מירון? (אני לוקח בחשבון שיש כאלו שכחו... אבל השבוע הייתי בבית חולים והייתי צריך ללבוש מסכה... כן... המסכה הזו על האף ועל הפה... ואז פתאום נזכרתי שהיה פעם קורונה... אז זהו שברוב העולם עדיין נמצאים בתוך החלום ביעותים (זה)

אבל בכל זאת!!! עדיין!!!

גם אחרי שאני מזדהה עם הטענה הזו... אני עדיין חושב שיש משהו באסונות האחרונים שחולק מקום לעצמנו!!! למרות שמספרית... גם אם ניקח את כל האסונות האחרונים ביחד, אנחנו זה בטל בשישים ובמאתיים לחסדים האינסופיים... **אבל עדיין!!!**

עדיין יש משהו באסונות האחרונים שיש בו נזיפה חריפה... שאנחנו צריכים לראות את זה במבט של מידת הדין מתוחה בעולם!!!

ההמשך בעמודה השמאלית.....

אוי למי שבנינו נקבות...

היות ולא היה לי זמן לכתוב עקב טירדת השמחה בחסד ה' בסוגיה החדשה בשבילי שנקראת "בת"!!! אשר על כן, לא נותר לי אלא להוציא קטע טיוטה שאני באמצע לכתוב בספר על "ב שבטים... אמנם כבר כתבתי לפני כמה חודשים בנושא זה... אבל לפי התגובות היה נראה שזה נושא מבוקש... אז הנה... זה מה שהספקתי להוציא כעת...

ובכן: רקע קצר... יש שבט **בנימין** ויש שבט **אשר**!!! שבט בנימין מייצג את התפקיד של **הבן**!!! ואילו שבט אשר מייצג את התפקיד של **הבת**!!! זאת אומרת: בת זה לא רק שם של גיל או שם של ילדה... זה גם סוג של תפקיד בעבודת ה'!!! זה שם של שבט - "באשרי כי אשרוני בנות..."

ובכן: איפה אנחנו פוגשים את התפקיד הזה בעבודת ה'? יותר נכון... איפה אני הגבר... הבן... איפה אני פוגש את **הבת** שבי... בעבודת ה'??

אז בקצרה ממש: בדורנו הנושא הזה די היטשטש... כי בדורנו הבנות לומדות בדיוק כמו הבנים... רק קצת פחות... עובדות קשה בדיוק כמו הבנים... רק קצת יותר... אז שוב מתקבלת התפיסה שבן ובת זה פחות או יותר אותה 'אותה גברת' רק הבת היא קצת פחות... קצת פחות צריכה ללמוד... וקצת 'יותר' צריכה לעבוד... וזו לא נכון!!!

נו... אז מה כן נכון? **ובכן: מה התפקיד של 'בת'?**

בת היא פסגת **המקבל**!! **מקבל גמור**!! מה הכוונה מקבל 'גמור'??

הרי באופן כללי האיש הוא משפיע... ואשה היא מקבל... דא עקא, שהאשה המדוברת הזו היא כבר ממזמן לא ככזה 'מקבל', כי היא כבר 'אם הבנים'... וברגע שהיא נהייתה אמא היא כבר משפיעה... אוהו משפיעה... כבר לא הרבה פחות מהאיש... (אם כבר נשאר אישהו הבדל בינה לבין בעלה, זה שהאיש משפיע לה, וממנו היא משפיעה לילדים... זה כמו שהבעל מביא פרנסה הבייתה ומזה האשה מאכילה את הילדים) אבל בסופו של דבר שניהם נמצאים על תקן של משפיעים!! לכן אמא בישראל כבר לא כ"כ מייצגת את ה"מקבל" בטרתו... אלא היא כבר מסווגת לעמדה של משפיע... (כמונן שזה שינוי רק למעלותא) נו... אז מי נשאר המקבל האותנטי והנאמן למקור?? בת!!! **בת זה ההמקבל בה"א הידיעה**!! הפירמה המקורית של המקבל!!! מקבל גמור!! מאה אחוז מקבל!!!

כעת מתעוררת בעינה... הרי במושכל ראשון, מה זה 'מקבל'...??

מקבל לכאורה זה סוג של פריט... שיועד רק לקבל ולא לתת מעצמו... מי שרק עסוק בלקבל הוא ע"פ רוב יצור אנוכי ואגואיסט ואנחנו לא אמורים לעודד את התכונה השלילית הזו... אם ככה... אז אם אתה אומר ש'בת' זה מקבל גמור, זה... זה לא נשמע טוב... זאת אומרת שאנחנו מצמיחים כאן אישיות פריזית ועוד בשיטתיות? מה הפשט בזה? (אדרבה... עד כמה שאני יודע... ההורים דווקא בעד שה'בת' היקרה שלנו תזיז את עצמה ותעשה משהו בבית ולא תשב כל היום ותחכה

לקבל הכל על מגש של כסף... לא כן...?)

אז הנה!! כאן הגענו לנקודה!!! נכון... הבת היא באמת מקבל!!! לגמרי לגמרי מקבל!!! אבל ה'מקבל' שבה זה לא מגיע ממקום שלא מוכן לעשות כלום ורק מחכה שישרתו אותו... לא!! (זה... זה אולי מתחיל משם כמו כל דבר מרומם שנקודת ההתחלה שלו היא אנוכית וילדותית...) **אלא מאי??**

אני בת!! וכפי שסיכמנו המשבצת שלי כ-בת זה להיות פה בשביל לקבל מה!! לפתוח את שני הידיים ולקבל מה' את כל הטוב שבעולם... חן חסד ורחמים ריווח הצלה והצלחה ברכה וישועה נחמה פרנסה וכלכלה וכל טוב ומכל טוב... הכל בכל מכל... אני פה בשביל זה!! **בשביל לקבל!!!**

כעת למה?? - שואלת את עצמה אותה בת- למה ה' כ"כ רוצה שאני אקבל ממנו? מה הוא מרויח מזה שכ"כ טוב לי...?

כי ה' הוא טוב... ודרך הטוב להיטיב... והיות וה' כ"כ רוצה להטיב, לכן הוא ברא אותי... כדי לעשות לי טוב וטוב ורק טוב... **זה מה שעושה לה' הכי טוב... כשהוא רואה כמה טוב לי!!!** אם ככה... בשביל מה באתי לעולם? בשביל לעשות טוב לה'... איך אני עושה טוב לה'? **בזה שטוב לי!!!** שהרי הוא כ"כ רצה להיטיב... והנה... הוא הצליח! טוב לי... אבא שבשמים, **הצלחתו!!!** תראה כמה טוב לי... תראה כמה אני מאושרת.

זה התפקיד של שבט אשר!! 'הוא יתן-- מעדי מלך'!!! שבט אשר מייצג את התפקיד של הבת... שבט אשר חי עושר... שמינה לחמו... טובל בשמן רגלו... בקיצור: טוב לו!!!! וככה הוא פונה לרבש"ע ואומר: אבא שבשמים, רצית להיטיב? אז הנה!! אני פה בשביל להופיע מולך במיטב... עם מדושי עונג... אנחנו פה בשביל להגיש קבלה ולהגיד לך תודה!! הצלחת בורא עולם, רצית להיטיב... והנה... באמת טוב לנו...

הבת היא אמנם מקבלת... אבל הרבה יותר ממה שהיא מקבלת, היא נותנת!! היא נותנת לאבא שבשמים את הדבר הכי יקר וחשוב שבשביל זה הוא ברא את כל העולם... דרך הטוב להיטיב, אתה רצית להיטיב??

הנה, איפשרתי לך... קבלתי!! אכן אני מאושרת... 'באשרי כי אשרוני בנות- ותקרא שמו אשר'!!! אם אשרוני בנות... אם לבתו של הקב"ה טוב והיא מאושרת... אם עם ישראל נמצאים בארץ זבת חלב ודבש ארץ הרים ובקעות ארץ אשר לא במסכנות תאכל בה לחם לא תחסר כל בה וקעת כל העולם מודה שישראל היא אור לגוים... אם טוב לבתו של הקב"ה כאן אנחנו נוגעים בתכלית הבריאה... אם גבר עלינו חסוד... בזה אנחנו נותנים לה' את האפשרות לתת!!!

זה שבט אשר!! שבט אשר נוגע בנקודה הכי הכי עמוקה בשורש הבריאה... אם תשאל יהודי בשביל מה ה' ברא את העולם?? כל אחד יענה לך תשובה אחרת... וכולם יהיו צודקים... תשאל את שבט ראובן

שמעון ולוי הם יגידו לך 'ברוך אלוקינו שבראנו לכבודו...' ה' רוצה שנכבד אותו... שנעשה רצונו... תשאל את שבט יהודה מה רצון ה'? ה' רוצה שנמליך אותו... שנהיה הכלה שלו ונלך אחריו בנאמנות בלי להרהר אחריו... תשאל את שבט יששכר וזבולון הם יענו לך ש'נתאוהו הקב"ה שיהיה לו מדור ושכינה בתחתונים' ואנו פה בשביל שזה יעשה בפועל ע"י הרבצת תורה... וכולם צודקים... כל התשובות נכונות... כל אחד מסביר את רצון ה' לפי התפקיד המסוים שיש לו איך להניע את זה קדימה... אבל שבט אשר מגיע אחרי הכל... אחרי כולם... והוא שואל את השאלה הסופית... כן... הכל נכון... ה' רוצה שיכבדו אותו... שימליכו אותו... ה' רוצה שיהיה לו מדור ושכינה בתחתונים... הכל אמת ויציב... **אבל תכל"ס... למה הוא רוצה את זה מאיתנו??** הרי ה' יודע 'להסתדר לבד', וכל מה שהוא רוצה מאיתנו בשיתוף אלפי שנים הוא יכול לעשות את זה בעצמו בעשרה מאמרות וגם בפחות מכן... הוא תמיד יעשה את זה יותר מוצלח מאיתנו... אז למה הוא מבקש את זה דווקא מאיתנו???

נו... כאן מגיע הנקודה העמוקה ביותר ברצון ה' שאנחנו כמעט ולא מתעסקים איתה (כי היא לא כ"כ רלוונטית בשבילנו בחלק המעשי)

'כי האדם לא נברא אלא להתענג על ה' ולהנות מזיו שכירתו'!!!

ה' רצה לעשות טוב!! ה' רצה להעניק, לתת, להרעיף... ובאופן הכי עוצמתי, והכי מושלם... ובשביל זה הוא ברא את כל המערכת הזו שיש טוב ורע כדי שלא יהיה נהמא דכיסופא וכו' וכו' כפי שכולנו יודעים... זאת אומרת: בסופו של דבר... בשורה התחתונה, ה' ברא את העולם כדי ש-לי יהיה טוב!!! ורק כש-לי יהיה טוב- **אז לה' יהיה טוב!!**

כלומר: לו יצויר שכעת חודש סיון התשפ"א... כלל ישראל תופסים את עצמנו לידיים... כולנו חוזרים בתשובה ועושים אגודה אחת לעשות רצונו יתברך בלבב שלם... זהו!! כולנו צדיקים גמורים... ואז אחרי כל האמת והדין והשלום והתורה והעבודה וגמ"ח שאנחנו עושים... כעת נבא ונשאל את הרבש"ע: נו רבש"ע... כעת טוב לך?? כעת אתה יתברך כבר מרוצה?

ה' יענה לנו חד משמעית: לא!!! לא טוב לי!!!!

ואנחנו ממש נעלב... למה רבש"ע? מה... עדיין אנחנו לא מספיק עושים רצונך? מה לא עשינו למענך... הכל!! הכל עשינו... מה עדיין לא בסדר??

נו... מה ה' יענה לנו? לא!! דווקא אתם בסדר גמור!! אתם צדיקים גמורים... אתם כבר עושים את רצוני באופן הכי מושלם... אבל זה עדיין לא התכלית הסופית!!! סו"ס מה המטרה הסופית שבשבילה בראתי את כל העולם?? כי דרך הטוב להיטיב!! ואני אטיב איתכם ויהיה לכם הכי הכי טוב... ממילא כל זמן ש-לכם לא טוב... כל זמן שיש כך וכך אלמנות וכך וכך הורים שכולים מאסון מירון וכך וכך יהודים שסובלים בבתי חולים אז גם אם אתם עושים את רצוני... אבל אני?? אני בורא עולם... אני

פינו ולשוננו רנה, כשהגדיל ה' לעשות עם אלה, וההטבה תהיה שלימה שלימה...

לכן, כמה שאותה בת מייצגת את ה"לכה דודי" שיהיה בתכלית הסופי של הבריאה, מאידך גיסא היא הראשונה שמזדרזת ומשתוקקת להינשא ולהיות כבר אם הבנים, כי סו"ס כאן בעוה"ז זה לא עיקר המשימה... זה אמנם כן עיקר **התכלית!!!** אבל לא זו **המשימה!!**

אגב: זו הסיבה שהגמ' בפסחים אומרת: 'אי אפשר לעולם בלא בנים ובנות, אשרי מי שבניו זכרים, אוי למי שבניו נקבות',

שים לב: לא כתוב אוי למי **שבנותיו** נקבות, אלא אוי למי **שבניו** נקבות... מי **שהבנים** שלו נקבות... זה אוי... כתוב כאן דבר מאוד מעניין... שיש כאלו שיש להם בנים- נקבות!!! והשאלה במה זה מתבטא??? זו שאלה מאוד נחוצה ומחשידה כי... כי יש סיכוי מאוד גדול שמדברים פה עלינו... **ובכן העניין הוא כך:** כפי שסיכמנו, בת זה תפקיד הכי

מרום שנוגע בתכלית הבריאה ומייצג את ה'סוף מעשה' שיגיע לאחר העוה"ז... אבל סו"ס פה בעוה"ז זה לא יכול להיות תפקיד סופי!!! **אלא רק זמני!!!** ולכן: מי שיש לו בת, אשרי חלקו... הוא זכה בבת שיש לה באופן זמני תפקיד מאוד מרום ובעיקר יצוגי ומדגמי!!! היא מזכירה לו שבסופו של דבר דרך הטוב להיטיב והרבש"ע רוצה להרעיף עלינו רק טוב... אבל בעוה"ז ש יום אחד הבת הזו תינשא לאיש ואז היא תפסיק להיות בת, ותתחיל להיות אם הבנים ואז היא תכנס לתלם של עיקר התפקיד בעוה"ז... עד כאן זה נפלא!!! כל זמן שמדובר בבת הכל בסדר... אבל מי שהבן שלו בחר לעצמו את התפקיד של בת...??? כאן זה כבר אוי למי שבניו נקבות... למה??? כי בן שהחליט להיות בת זה כבר לא תפקיד זמני... כי בשלמא בת... יום אחד היא רוצה להיות אמא... אבל הבן שבחר להיות מקבל... זה כבר מהלך סופי!!! זה כבר אוי... בת מייצגת תפקיד מאוד מרום... וכל זמן שהתפקיד הזה הוא זמני זה ממש תפקיד מלכותי!!! היא בת מלך! אבל ברגע שזה נהפך להיות יעד סופי... שאני פה בשביל לדאוג לעצמי... שיהיה לי כסף... שיהיה לי תמיד נעים וטוב... ההלו... אוי למי שבניו נקבות... להיות מקבל זה טוב בערבון מוגבל!!! יום אחד צריך לצאת מהבועה... וזו נקודה מאוד מאוד נחוצה בדורנו!!! היום הנושא של נהנתנות מאוד מפותח... תפסנו מאוד חזק את הדגל והאומנות של שבט אשר ולא כ"כ מהזוית הבריאה והמקודשת... אנחנו מאוד מקדשים את הטיפוח העצמי והמיצוי עצמי... וצריך לדעת שיש כזה דבר!!! יש לזה מקום ביהדות!!! אלא כאמצעי... רק כאמצעי לה-ואו יתן מעדני מלך... דווקא על שבט אשר כתוב בחז"ל שהם היו אנשים מאוד חרוצים ותובעניים וברמה האישית הם היו חיים חיי פשטות... כי אצלם העושר והפינוק בא בתור עבודת ה' ולא ממקום של חומריות וחבל שאין עוד מקום ביריעה...

רוצה לקבל!!! רוצה לקחת!!! (אגב: הקושי הזה לא מתיר לבחורים לגנוב... זה רק מסביר מה עומד מאחורי הקושי הזה) אבל בת כן בנויה לזה!! ולא רק בנויה לזה... אלא זה עיקר הניסיון והעבודה שנדרשת ממנה... לחכות לקבל --- ולא לעקוף ולקחת!!!

כי נכון.. ה' רוצה לתת ובשביל זה היא מקבלת!! אבל ברגע שלוקחים בלי רשות המשמעות היא שה' לא נתן... אלא לקחנו בלי רשות!!! גזלנו מה' את תענוג הנתינה... זו העבודה שנדרשת מבת!!! לא לקחת בלי רשות... לקבל!!! אוהו... זו עבודה עבודה... עבודה מייגעת...

רוצה שאני אתרגם את זה למילים פשוטות שגברים מבינים???

האבות הקדושים מאוד אוהבים כסף... אצל יעקב אבינו כתוב שממונו חביב עליו יותר מגופו... למה הם כ"כ אוהבים כסף?? כי הם קיבלו את זה מה'!!! זו מתנה מה'!! יש פה מטען רגשי!! יש פה נכסים שה' נתן לי... אבל בדיוק מהסיבה הזו האבות כ"כ נזהרים מחשש הכי קטן של גזל... כי... כי אם זה גזל המשמעות היא שאני לקחתי ולא קבלתי... לקחת זה לא שווה... אברהם יכול להתעשר תוך רגע ממלך סדום... אבל הרימותי ידי לה' אם אקח מכל אשר לך ולא תאמר אני אעשרתי את אברהם... הנה לך עבודה של מקבל!!! יש לך פה את יעקב אבינו שמתמוגג מאושר וחביבות על כל נכס נוסף שה' נותן לו... וזה חביב עליו יותר מגופו... ולמה? כי קבלתי את זה מה'!!! קדם לזה עבודה של התאפקות... לא חטפתי כמו עשיו... לא לקחתי בלי רשות... חייתי בסבלנות עד שה' נתן לי... וזו עבודה!!! ובפרט בדורנו... יש לנו המון המון ניסיון בלקבל מה'!!! תקבל מה'... תהנה מה'... אבל תן לו את חוויית הנתינה... אל תקח בלי רשות... אל תקח בדרכים עקלקלות... אל תקח את זה ממחוזות לא כשרים ולא ראויים... והמבין יבין...

אני מקווה שאתה מבין שיותר ממה שכתבתי לפניכם אמור כאן...

חוץ מזה יש עוד כמה וכמה דוגמאות שאין כאן המקום להאריך...

אגב: זו הסיבה שהתפקיד שנקרא 'בת', הוא **תפקיד זמני!!!** כי אותה בת... כולנו מברכים אותה ברבות הימים תזכה להפסיק להיות בת ותיהפך להיות אמא... ולמה? כי סו"ס כעת, אנחנו נמצאים בעוה"ז שעליו נאמר 'היום לעשותם ולמחר לקבל שכרם...' ולכן המעמד הזה של נטו מקבל... מקבל טהור!!! זה לא יכול להיות מצב אידיאלי... עכ"פ לא פה בעולם הזה... כי פה בעוה"ז אנחנו כן על תקן של נתינה... של עבודה... ובפרט סו"ס רצון ה' שנהיה בעלי ההטבה ושלא נקבל נהמא דכיסופא, לכן התפקיד שנקרא בת הוא תפקיד זמני, **ובעיקר מדגמי!!!** ה'ת' הזו שגדלה בכל בית יהודי עד שתגיע לפרקה... היא מייצגת ומזכירה לנו את היעד הסופי הזה שה' חותר אליו... את היום שכולו שבת ומנוחה!!! את היעד של השם השלם והכסא השלם שיהיה רק טוב וכל ה"לכה דודי" פונה לאותה בתו של הקב"ה הלא היא כנסת ישראל ומבטיח שעורי עורי שיר דברי כבוד ה' עליך נגלה... והכל הכל יהיה טוב... שזה יהיה רק כשאו ימלא שחוק

עדיין לא עשיתי את רצוני!!! כל זמן שעדיין לא הגיע קץ הגאולה וקץ הישועה עדיין שכנה אומרת קלני מראשי קלני מזרועי...

זאת אומרת: בסופו של דבר אנחנו צריכים להבין שמה שמפריד בינינו לבין התיקון השלם זה שני חלקים: דבר ראשון **שאנחנו נהיה צדיקים** ונעשה רצון ה'!! אבל זה לא מספיק!! זה רק חלק אחד... כי בסופו של דבר התיקון השלם באמת זה כשגלה כבוד מלכותך עלינו מהרה והופע והנשא עלינו לעיני כל חיי... כשיגיע הזמן שה' ירעיף את כל האינסוף טובה שהוא כ"כ רוצה להרעיף עלינו... שם!!! שם תתקיים הנקודה הסופית של תכלית רצוני יתברך!!! ואת הרצון ה' מהסוג הזה... את זה מייצג שבט אשר ב"ב שבטים ואת זה מייצג השם והתפקיד שנקרא "בת"!!

בת מייצגת את הה"א האחרונה שבשם... את התכלית הסופית... אני פה על תקן של מקבל כדי להגשים לה' את הרצון הכי סופי שבשבילו הוא ברא את העולם... לתת לי!!!!!!

עד כאן בהיבט הרעיוני... כעת צריך להוריד את זה למישור המעשי... איפה זה מגיע לידי ביטוי בעבודת ה'... תכל"ס, נניח שאני שייך לשבט אשר... נניח שאני בת... מה כעת התפקיד שלי? לשבת כל היום וליהנות מהחיים ולהתענג בתענוגים בברבורים ושלינו ודגים בשביל שה' יהיה שמח שטוב לי הרי תכל"ס... בא נהיה ריאליים... אם אני אתענג כל היום בתענוגים, אני רק אשקע בחומריות ורק אתרחק מה', לא לחינם חז"ל הורו לנו 'קדש עצמך במותר לך', ולהתרחק מתענוגות העוה"ז, נ... אז מה יעשה שבט אשר, שעיקר התפקיד שלו זה אדרבה, 'שמינה לחמו', ו'טובל בשמן רגלו', כל עבודת ה' של אשר זה דווקא ממקום של עונג והנאה, איך הוא יצליח לקחת את זה רק לעבודת ה' ולהישאר קדוש לה' ולא לשקוע בחומריות? איך בת ישראל בריאה בנפשה שדווקא יודעת את תפקידה ומחוברת לעצמה ממקום של בת (לא כמו בן שמתנתק מעצמו), איך היא תמשיך תמיד לעשות את זה ממקום של עבודת ה'?

כאן טמונה נקודה מאוד חשובה ויסודית שכמעט כולנו טועים בה:

לקבל מה' זה אמנם עונג גדול!!! **אבל יש פה גם עבודה מאוד גדולה...** שאת הנושא הזה כבר הזכרתי (כמדומני) בקצרה לפני כמה חודשים...

יש **לקבל!!!** ויש **לקחת!!!** מי שרוצה לקבל... יש לו ניסיון תמידי לעשות עקיפה ולקחת!!! סו"ס בשביל לקבל אני צריך לחכות שיתנו לי... זאת אומרת: אני תלוי באחרים!!! וגבר משתגע מזה!!! היום אני קולט מה כ"כ הפריע לי בחדר אוכל של הישיבה... ברגע שיש חדר אוכל ואני תלוי בהנהלה של המטבח... יש פה בחינה של "המצפה לשלחן אחרים עולם חשך בעדו"!! לגבר מאוד קשה לחכות לקבל!!! הוא רוצה לקחת... זו הסיבה שגבר מרגיש צורך נואש להיות עצמאי... זו הסיבה שיש לבחורים יצר הרע מיוחד לגנוב מהמטבח... לא

(משוחזר) להתראות לחקלאי מבית הגרנות... נפגש אי"ה בביכורים בירושלים

משפחת קאהן בכל החודש האחרון על גלגלים... מה יש??? זמן המשמרה שלנו לעלות לירושלים הוא בדיוק שלוש שבועות לאחר חג השבועות... נו... אז מה נעשה?? נותר על חג השבועות בירושלים ונעלה רק בעוד שלוש שבועות...??? חס ושלום!!! הס מלהזכיר... שלוש רגלים תחוג לי בשנה... אנחנו לא מוותרים על חג השבועות בירושלים בשום הון שבעולם... טוב... אז יש לי רעיון: בא ניסע לחג השבועות לירושלים ונעשה גשר... ונשאר שלוש שבועות מחג השבועות עד זמן המשמרה שלנו...?? נכון!! זה רעיון!!!! אבל לא... זה לא בא בחשבון... תנחש למה??? השבוע הזה שאחרי חג השבועות... הוא שבוע קריטי בשביל הכהנים והלוויים... מה יש?? כעת זה שיא העונה של תרומות ומעשרות!!!! בשבועיים האחרונים כל בעלי השדות כבר העבירו את כל התבואה לגורן... ומסילא!!! בימים האחרונים נשלמים ההכנות האחרונות לקראת פתיחת מעמד תרומות ומעשרות... זה לא פשוט... בימים הקרובים הולכים להגיע מאות כהנים ולוויים מצוידים עם שקים וכרכרות... ו... ומחכים שישראל קדושים יתנו להם תרומות ומעשרות!!!! זה מעמד מרגש מאוד... בעלי השדות מגיעים עם בגדי שבת... הפאות רטובות מהמקווה... ודמעות בעיניים... ובית הגרנות לפתע מקבל צורה של כובד ראש... כן... זה לא פשוט... מדובר באחת המצוות החביבות ביותר... ו... ובאותה מידה גם אחת המצוות הקשות ביותר!!! אני רוצה שתבין: זה לא התרומות ומעשרות שאנחנו מכירים מהבית שלנו... איזה רבע עגביה או שני זיתים... מדובר פה בתרומה שמתכמתת באלפי קילו!! מדובר פה במעשר ראשון שמתכמתת בעשרות אלפי שקלים... זה הוצאה!!! הוצאה כספית אמיתית!!! שיש בה ניסיון... ו... ויש בה גם "בחנוני נא בזאת אמר ה' אם לא אפתח לכם את ארובות השמים והריקותי לכם ברכה עד בלי די..."

בקיפור: את המעמד הזה אי אפשר להפסיד!!!! זה גם מעמד מאוד מרומם ומרגש... ו... וגם... גם מעמד שבו נכנס סכום יפה מאוד לכיסם של הכהנים והלוויים... (תבין אותנו: אתה חושב שאנחנו מיליונרים?? כי כל הוסן נותנים לנו מתנות כהונה... אבל אל תשכח שאין לנו חלק בארץ... אין לנו את השדות והכרמים שלכם... אין לנו צימרים להשכרה כמו שיש לכם... אנחנו שייכים לשבט לוי שאין לו חלק ונחלה והוא יושב ולומד כל היום... ומסילא: ההכנסה השנתית הזו של הפרשת תרומה מידי שנה זה סוג של אור לנשימה מאוד קריטי בשבילנו...) סנין לראות חקלאי פשוט שתמיד לובש מגפיים וכובע סומבררו... והנה לרגל המעמד הוא הגיע במיטב המחלצות... חליפה בורדו ועניבה כתומה... והוא עומד בעיניים קורנות ומגיש לר' ירמיהו כהן ארבע משטחים של 100 סאה חיטה בתור תרומה גדולה... (ככה... זה עוד לפני המעשר ראשון... אם התרומה גדולה שהיא אחד מחמישים זה 100 סאה אז כמה זה יהיה המעשר ראשון שהוא אחד מעשרה)

הוי... איזה שמחה זה בשבילי לראות שר' ירמיה קיבל את זה... אנחנו מכירים את ר' ירמיה... כזה אברך מרומם... אבל יש לו הרבה ילדים והמצב שלו כ"כ דחוק... אבל מרוב שהוא צנוע ונחבא אל הכלים... אז הוא לא יודע לצעוק ולבקש ולדחוף... ומסילא כל שנה... כשהוא מגיע פה לבית הקרנות... הוא נדחה לפינה ואף אחד מבעלי השדות כמעט ולא שם לב אליו... והוא יוצא בקושי עם כמה סאה חטים... אבל כנראה שהפעם הוא התפלל... והנה... הקב"ה הזמין לו כזה מנה גדולה של תרומה גדולה... אבל כנראה שגם החקלאי התפלל טוב שיזכה לתת לכהן הגון... ר' ירמיה הניח את שתי ידיו על ראשו של החקלאי וביקר אותו ברכת כהנים... והבטיח לו שבזכות קיום מצות תרומות ומעשרות בעין יפה (הוא נתן אחד מארבעים...) הוא יזכה שבשנה הבאה השדה שלו תעשה כפלי כפלים... החקלאי נישק את ידו של ר' ירמיה ופרץ בבכי... לאחר סיום המעמד... הציבור כולו פצח בריקוד נלהב והריקותי לכם ברכה עד בלי די... השמש קפחה... אבל אף אחד לא רצה לעזוב... אנשים נשאבו למעמד הנשגב... אגב: כמה שהיה חם שמה בבית הגרנות אף אחד לא כיבד אותנו בשתיה קלה!! (וגם לא כבדה...) מה יש?? למה לא?? נו... תנחש למה??? כי... כי המעמד הזה של בית הגרנות הוא מעמד מאוד רגיש... זה מעמד של הפרשת תרומה!!!! ואם תרומה נטמאת הלך הכל... אז בשביל זה הנס שלנו שהתבואה זה אוכל!!!! ואוכל לא מקבל טומאה עד שהוא מוכשר במים... ולכן אנחנו נוהרים מאוד מאוד שלא יהיה שום מגע מים בכל הזירה... אף אחד לא נכנס עם שבעה משקין...

תבין: החקלאי הזה שנתן לר' ירמיה את התבואה... הוא אמנם יהודי מאוד חם ואוהב מצוות אבל הוא עם הארץ!!!! ר' ירמיה הפרוש ממש לא סומך עליו שהוא בקי בטומאה וטהרה... אז למה ר' ירמיה לא חשש לקבל ממנו תרומה?? למה הוא לא חשש שהתרומה ממזמן כבר טמאה??? כי... כי בשביל שהתבואה תטמא צריך שהיא תבא במגע עם מים **לרצונו** של הבעלים... ובנקודה הספציפית הזו אנחנו סומכים על החקלאי הזה... אנחנו סומכים עליו שהוא שמר על התבואה של אבא תבא במים... אבל מה אתה חושב... עכשיו- כשמדובר בתבואה זה באמת עובר חלק... אבל לחקלאי הזה יש גם כרם... ובעוד חודשיים הוא שוב פתח את שוב פתח לר' ירמיה שיבא לקחת ממנו את התרומה של הענבים... ו... ו... ואז ר' ירמיה יתחיל לעשות לו רשימה של תנאים מאוד מחמירים... כי... כי ב"ש גזרו שענבים מקבלים טומאה אפילו בלי הכשר (וב"ה נכנעו להם באותו יום ש"ח דבר גזרו בו...) שם העסק נהיה הרבה יותר מורכב...

---עכ"פ המעמד הנשגב של הפרשת תרומה השנתית הסתיימה!!!! חזרונו הבייתה... בקושי הספקנו לנושם... ו... ושוב מתארגנים לצאת לירושלים... הגיע זמן המשמר לעלות... ואכן הגענו... יש חן מיוחד לשבוע הזה... כי בשבוע הזה בדיוק מתחילה עונה של מביאי הביכורים... זה מעמד מרגש מאין כמוהו!!!! כן... אותם חקלאים שלפני שבוע פגשנו אותם בשדה... השלב הבא הוא: שאח"כ אותם חקלאים בעצמם מגיעים לבית המקדש גם להביא בכורים (אמנם את הביכורים צריך **לפרשי** קודם תרומה גדולה... אבל להביא אותם בפועל יקרא גם אח"כ... קודם מסיימים לתת לכהנים וללוויים בעונה של בית הגרנות ואז עולים לירושלים...) והתפקיד שלנו זה לעמוד כאן בבית המקדש... ולחכות למביאי הביכורים... וזה מחזה שאף פעם לא מתרגלים אליו... לראות יהודי מגיע עם סל על הכתף וכולו רוטט מהתרגשות... ואז מגיע תור... ואני נישג אליו ואז הוא מגיש לי את הטנא... אני אווז את הטנא ביד... והוא מניח את ידו מתחת... ואז אני מתחיל להקריא לי: ארמי אובד אבי... והוא מתחיל לבכות... והדודות לה' על כל החסדים שעשה איתו במשך כל השנה כולה... הוא מונה ומפרט את כל הניסים הפרטיים שאירעו איתו בשדה... יש כאלו שאומרים בשקט... יש כאלו שאומרים בקול... ואז הוא מסיים... אני לוקח את הטנא ומניח בצד... ובלילה זה יחולק לאנשי משמר... אגב: השבוע קרה משהו מעניין!!!! היה מחסור בכהנים שיבקלו את הסלים מהחקלאים... למה??? בא תקשיב סיפור מעניין... אנשי המשמר שלנו... יש כאלו שמגירים ממש ביום ששי... ואילו הרזים שמגירים ביום חמישי... אני הייתי מהעצלנים שהגיעו ביום ששי... אבל אח שלי ועוד כמה מאות מהמשמר שלנו הגיעו ביום חמישי... אלא שביום חמישי היה מעמד כבד בבית המקדש!!!! לפתע השערים נעלו מבפנים!! ועבר כרוז שכולם חייבים להופיע... מה יש??? סוטה!!!! עמד שם הכהן והישקה את האשה מי סוטה... במעמד הזה כולם חייבים להיות נכוחים... אין רשות לברוח!!! זה סדר מוסר שההשפחה מנגללת שכל מי שנמצא שם נכראה צריך להתחזק... ואכן כמה מאות מאנשי המשמר שלנו היו נכוחים במעמד הקשה הזה... והתוצאה הישירה הייתה שבאותו מעמד הם קיבלו על עצמם נזירות... כי הרואה סוטה בקלקולה יזיר עצמו מן היין... ואז נוצר מצב שכל מי שהגיע עם ביכורים עם ענבים... הנזירים התרחקו!! כי "סחור סחור אמרי לנזירא לכרמא לא תקרב..." ומסילא נהיה מחסור בכהנים שכן יש להם רשות לגעת בטנא שיש בביכורי ענבים... מסילא זיתית והיה לי השבוע הרבה עבודה... הייתי מבוקש... הייתי מהעצלנים שלא היו צריכים לקבל נזירות...

לכל דור יש את המנגינה שלו...

עשה לך שתי הציצרות כסף... דורשים חז"ל: עשה לך!!!! לך ולא לדורות... כל הכלים שעשה משה רבינו שירתו את כלל ישראל עוד רבות בשנים... חוץ!!! חוץ!!! חוץ **מההצצרות!!!** בחצוצרות היה דין מיוחד: עשה לך!! רק לך ולא לדורות!!!! כשמלאו ימיו של משה רבינו הוא פשוט גנז את החצוצרות... **מה? מה יש דווקא בחצוצרות??** מה שונה בין כל כלי אחר שיכול היה לשרת את עם ישראל עוד רבות בשנים... לעומת החצוצרה של משה רבינו שצריכה להיגנז עם סילוקו של משה??

שמעתי תשובה בשם גדול בישראל:

לכל דור יש את השפה שלו!!! לכל דור יש את החצוצרה שנכנסת לאזניים שלו!!! ולכל דור יש את המנגינה שלו- שהוא מבין!!! והחצוצרה שהייתה נכנסת לתוך האזניים של עם ישראל בדורו של משה רבינו... היא כבר לא מתאימה לחצוצרה של דורו של יהושע!!!

ובאמת יש מדרש פליאה שאומר: שיהושע כבר לא השתמש בחצוצרה אלא בשופר!! ואילו דוד המלך כבר לא השתמש לא עם חצוצרה ולא עם שופר... אלא עם מה??

עם כינור!!!

רב"ש"ע: בשלמא שופר... נו... סוף סוף שופר זה משהו שדומה לחצוצרה... וכמו שלחצוצרה יש קול בסגנון של כרוז שיש בה מין ההכרזה... אני מבין שגם לשופר יש קול דומה שמתאים להכרזה... אבל כינור? מה הקשר כינור?? איך אפשר להשתמש בכינור בתור כרוז?? מי שידע כינור זה אחד הכלים הכי עדינים... שבכל תזמורת פילהרמונית בשביל שהקול של הכינור ישמע צריך להביא עשר או עשרים כנרים... (ככה גם היה בבית המקדש שלכינורות לא היה גבול... כי... כי כמה שתביא יצטרכו אותם... כי הנעימות והעדינות של הכינור גורמת שלא שומעים אותו ליד תופים וחצוצרות עם הקול החזק...) אז מה הפשט בזה שדוד המלך היה מכריז באמצעות כינור??

התשובה היא: היא היא!!!! לכל דור היה מנגינה משלו!!!

בדור של משה רבינו היה אפשר להשתמש עם קול חזק!!! קול של חצוצרה!!!! אבל דודו של יהושע היה כבר צריך לשימוע קול יותר קל... פחות נוקשה... אז יהושע כבר השתמש עם קול שופר... קול חזק אמנם... אבל קצת שבור... גנוחי גניח... ילולי לילי... אבל דודו של דוד?? ביחס לדורות הקודמים... הם כבר היו צריכים נימה של כינור... הם היו צריכים לשימוע נימה יותר רכה... הרבה פחות תקיפה... ו... ו... ומה אתה חושב?? שדוד דיבר ברכות?? לא!! רק ביחס לדורות שלפניו זה היה ברכות... אבל בשבילנו... הכינור של דוד עוד נחשב לתקין... הדורות

לכל דור יש את המנגינה שלו! יש את השפה שלו!!!

וזה לא בושה להבין את זה... ואסור לטמון את הראש באדמה...

הדור הקודם היה דור חושב!! דור אדיאולוגי... לטוב ולמטוב... רוב הבחורי ישיבות של פעם היו כאלו שמיזומתם ומבחירתם האישית באו ללמוד בישיבה... אותם בחורים ידעו בדיוק בשביל מה הם פה... ומסילא את עיקר כובד המשקל... היה צריך להשקיע בהשקפת חיים ברורה!! למה אני פה... ולא הולך לעבוד... למה אני פה ואני לא הולך לצבא... זה היה החזית!! זה היה הנושא!! אבל היום?? זה היום אנחנו נמצאים בדור שכל הנושא מתחיל ונגמר ב"לא ליי"!! את אף אחד לא מעניין באמת למה אני נמצא בישיבה ולא הולך לאוניברסיטה... כל הנושא הוא האם "בא ל" ללמוד בישיבה או "בא ל" לצאת מהישיבה... זה כל הנושא!!! וכשזה הנושא המנגינה היא אחרת לגמרי!!!!

אתה יכול לשבת עם בחור שעתיים ולנמק לו למה צריך להיות בישיבה... ו... ו... וזה לא נוגע לו בנקודה... הוא מעולם לא התעניין אידיאולוגית בנושא... עשה לך חצוצרות... כל דור צריך למצא את החצוצרות שלו... את השופרות שלו... ואת הנימין העדינים של הכינור שלו... שמתאים לדור שלו... והיו דבריו נשמעים לעבודתך...

גמ"ח צרכי רבים!!!! כשבח והודאה לה'...

ישנה נקודה למחשבה מעניינת ששמעתי מפי מורי ורבי שליט"א לאחר האסון במירון... כשרבי שמעון יצא מהמערה לאחר י"ג שנים הוא אמר: **הואיל ואתרשיש ניסא איזיל אתקין מילתא** כלומר: אם קרה לי נס וניצלת... כעת אני רוצה לעשות משהו מועיל לטובת הכלל... מיד הלך רבי שמעון לטבריה... נכנס לבנין העיריה (מעניין אם גם אז זה היה ברחוב טבור הארץ) ושאל את ז' טובי העיר... מה... מה אני יכול להועיל??? איך אני יכול לתרום בענייני גשמיים דייקא למען תושבי העיר... שהרי מצינו ביעקב אבינו ש"ויבא יעקב שלם" שלם בגופו שלם בממונו... ואז כתוב: "ויחן את פני העיר", ונחלקו חז"ל, רב אמר: מטבע תיקון להם... שמואל אמר: שווקים תיקון להם, ורבי יוחנן אמר: מרחצאות תיקון להם...

שים לב: אנחנו לא מדברים פה על הרבצת תורה... לא על הקמת כולל חדש או מקווה חדש... לא!!! ר' שמעון כעת רוצה לעשות משהו טוב בענייני החומריות של העיר!! אמר מו"ר שליט"א: הגענו למירון בל"ג בעומר האחרון... ורשב"י שאל אותנו: איפה הייתם שנה שעברה?? למה אף אחד לא הגיע אליי?? ענינו לו: מה... הרבי לא יודע ששנה שעברה היתה פה מגיפה? התחבאנו במערה ובסגרים מפני הגזירה?? נו... אז עכשיו למה אתם כן מגיעים אליי?? כי ב"ה פקד ה' את עמו... ויצאנו מהמגיפה ואנחנו שוב יכולים להיפגש...

אם ככה אמר לנו רשב"י: נו... מה עשיתם אחרי שיצאתם מהקורונה?? הרי אני לימדתי לדורות ש"הואיל ואתרשיש ניסא איזיל אתקין מילתא" נו... אז איפה המילתא שלכם?? כשיעקב אבינו התרפא כתוב ויחן את פני העיר... מטבע תיקון להם, שווקים תיקון להם... הוא הבין שאם קרה נס והוא חזר לישבו של עולם... אז צריך לעשות לעולם איזה 'קידוש' כזה... לתת פראנפן ולעקף לעולם... לעשות משהו טוב למען ישובו של העולם... נו... איזה דבר טוב עשיתם לעולם אחרי הקורונה?? (לא שהאסון קרה בגלל זה אבל עכ"פ זו נקודה למחשבה בתורתו של רשב"י...)

יש פה נקודה מעניינת שצריך להתבונן בה:

שים לב!!! מדובר פה ביעקב אבינו או לחילופין ברשב"י... כשרשב"י יוצא מהמערה... הוא לא הולך לפתוח רשת של כוללים אוהל הרשב"י... הוא גם לא יוצא במסע חיזוק והתעוררות... רק מה כן?? הוא עסוק בלסלול כביש עוקף ונוח ללא... לסדר אמצעי גישה לנכים... משהו כזה עירוני כזה... תחשוב: יעקב אבינו מגיע שלם בתורתו... מה הוא עושה?? מתקן מרחצאות... שווקים... מטבעות... מה הקשר?? זה... זה סוג דברים ששייכים לראשי עיר... ראשי מועצות... לגופים ממשלתיים... שווקים שייכים למשרד התעסוקה ומטבעות שייכות לוועדת כספים... מה זה קשור ליעקב אבינו?? ומה שייך כבישים לרשב"י? **האמת היא שסוג השאלה הזו מאוד סיקרנה אותי ביחס לכ"ק האדמו"ר מקלויזנבורג זיע"א** שכידוע היה מלאך אלוקים שראשו בשמים וכשהוא הגיע לנתניה לאחר השואה האיומה הוא כמובן הקים עולה של תורה... ישיבה... כוללים... חינוך על טהרת הקודש אבל במקביל!!! במקביל הוא היה נחוש לפתוח גם בית חולים!!! ותמיד סיקרן אותי: מה לרבי הקדוש מצאנו ולבית חולים? מה הקשר?? את מפעל הש"ס אני מבין... כזה מפעל שממריץ לידיעת התורה... זה בהחלט מתאים לרבי מצאנו... אבל בית חולים?? מה הקשר?? זה משהו שמתאים לחברי כנסת... לפרוייקטורים של משרד הבריאות... לא יודע... מצידי למכבי... או לחמודי של כללית... או לשיא של מאוחדת... אבל שהרבי מצאנו יפתח בית חולים?? מה ראה על ככה ומה הגיע ל??

אז כמובן... תמיד הבנתי כמו שמקובל להגיד (בכל מיני דברים אחרים) שהרבי מצאנו בעיניו הצופיות ראה את הנחיצות שבדבר... כמה חשוב שיהיה בית חולים חרדי שיתנהל ע"פ תורה וכו' וכו'...

אבל בינינו... לא! לא זו הנקודה! (חבל... חבל להשאיר את זה בעיניים הצופיות ובכל מיני משפטים רחוקים ונדושים כאלו שמקובל היום להגיד...) יש פה הרבה יותר פשוט וטהור שזו נקודה למחשבה שבבילנו גם בימים אלו... ישנה מצוה שנקראת **"והלכת בדרכיו"** מה הפירוש הפשוט של והלכת בדרכיו?

אנחנו צועדים אחרי ה'... איפה שאנחנו רואים שה' הולך אנחנו הולכים בעקבותיו... אם אנחנו רואים שה' הולך בדרך של רחמים... אז אף אתה היה רחום וכו' וכו'... והנה!!! רשב"י במשך י"ג שנה היה מנותק מישבו של עולם... לא היה לו שווקים, לא מרחצאות... לא גשרים... לא כלום!! ופתאום קרה נס וה' החזיר אותו בחזרה לארצות החיים... אומר רשב"י: יש פה והלכת בדרכיו!!! אם ה' החזיר אותי לישבו של עולם... סימן שה' רוצה את ישובו של עולם... אם ה' הביא אותי למרחצאות של טבריה... זה סימן שה' חפץ במרחצאות... אם לאחר י"ג שנים שלא ראיתי נפש חיה... פתאום אני מגיע ורואה אנשים חיים בהרמוניה ונפגשים ביחד וחיים חיי חברה תקינים... סימן שה' חפץ בחיי החברה האלו!!! אם ככה... אם ה' רוצה את זה... אז יש לי פה מצוות והלכת בדרכיו!!! מה הוא חפץ בישבו של עולם... אז כעת גם אני חפץ בישבו של עולם... (ושים לב: במי מדובר? ברשב"י שסלד שעד כה היה מנותק לגמרי מישבו של עולם... השיעור קומה העצום הזה לא הפריע לו להבין שבמקביל ה' רוצה את הנורמליות הזו)... אם ככה... אז בבקשה... תגידו לי מה אני יכול להועיל בנושא הזה... איך אני יכול גם להירתם ולתרום את עצמי למען ישובו של עולם???

תגידו לי איזה משהו שחסר... שטעון שיפור או תיקון שאני יכול להוסיף משהו לשווקים ולגשרים ולמטבע של ישובו של עולם???

על אותו משקל אצל הרבי מקלויזנבורג, אומר הרבי: הייתי בשואה... הבנתי שה' רוצה

לסגור את העולם... זהו... כולם מתים... כולם נשלחים למחנות השמדה... **אבל פתאום לא!!!** פתאום ראיתי שהסתיימה המלחמה וה' העלה אותנו מגיא ההריגה והנה אנחנו נמצאים כאן בארצות החיים... יש פה אמירה שה' חפץ בחיים!! ה' רוצה שנמשיך לחיות... אם ככה: והלכת בדרכיו... גם אני חפץ בחיים ולכן אני פותח בית חולים!! בית חולים זה מקום שבו דואגים לאנשים שימשיכו לחיות... אומר הרבי מצאנו: היות וראיתי שה' חפץ בחיים... אז גם אני חפץ בזה ולכן אני פותח בית חולים...

כעת נעבור אלינו: עברנו שנה של קורונה!!! שבת עובר אורח... נשמו מסילות... ה' פיזר אותנו... סגר את השווקים... נעל את המרחצאות... הכל נסגר!!! והנה... אחרי שנה שלימה של סגרים כעת ה' החזיר אותנו לשגרה... פתח לנו את הכל בחזרה... ברגע שזה נפתח בחזרה!! ה' אומר במילים אחרות: אני חפץ בישבו של עולם!!! ה' חפץ בשווקים... חפץ בחיי החברה שלנו... חפץ שיהיה פה טוב ושלא יחסר לנו כלום... נו... אם ככה... והלכת בדרכיו... כל אחד מאיתנו אמר כעת להפעיל מחשבה ויצירתיות... איך גם אני יכול ללכת בדרכיו של הבורא ולהועיל לישבו של עולם?? איך אני יכול לתרום ולרתום את עצמי לעשות טוב לעולם... לעיר... לשכונה... לתושבים... לעשות טוב לעם ישראל... שיהיה עוד יותר נעים וטוב אחד עם השני...

אתה קולט מה כ"כ מרגש אותי בתפיסה המיוחדת הזו??

אנחנו בטוחים שיהודי צדיק זה איש דת!!! זה אחד שדואג לענייני הדת והפולחן הדתי... ואילו לדאוג לישבו של עולם?? זה... זה כבר שייך לביבי... זה שייך לחברי כנסת... זה שייך לראש העיר ולחברי המועצה ולכל מי שרוצה בכל מחיר להיבחר לקדנציה נוספת... בקיצור: הפרדת דת ומדינה... דת זה שיעורי תורה... עירובין ומקואות... ואילו מדינה זה שווקים ומרחצאות... **אז זהו שלא!!! ומי כמונו יודעים עד כמה שלא...**

ומה הראיה שלא?? שהרי הרשב"ע הוא לא חבר כנסת ולא ראש הממשלה... ובכל זאת המחדש בטובו בכל יום תמיד מעשה בראשית!! זה לא סוד שבעלי אינטרסים הם האחרונים שידאגו לישבו של עולם... כי לדאוג לישבו של עולם זה ערך קדוש בפני עצמו שמסווג ל"והלכת בדרכיו!!" זה יעקב אבינו... זה רשב"י... זה משה רבינו שבפרשת השבוע הוא מתגלה כפרנסם של ישראל!!! שנושא אותם בחיקו כאשר ישא האומן את היונק... וממילא אם אנחנו כיום מסתובבים ברחובות... והתנויות פתוחות... ויהודים מתפרנסים לאחר שנה שלימה שזה לא היה מובן מאלי... כל זה קורה כעת רק בגלל שהוא יתברך אמר ויהי!! ה' הטוב חפץ בחיים ורצה שנשוב להתהלך בארצות החיים!!! וממילא זה אמור לעורר כל אחד ואחד מאיתנו ללכת בדרכי ה' ולהסתכל ימינה ושמאלה ולחשוב מה גם אני יכול להועיל לישבו של עולם?? אולי לפתוח איזה גמ"ח נחוץ כאן בשכונה... אם זה גמ"ח הלוואות אם זה גמ"ח של מידע בנושאים נחוצים... או להתמסר לענייני שידוכים... אין צורך להרחיב... לכל אחד יש את הכישורים שלו ולכל עיר ולכל רחוב יש את הצרכים שלה... שלא נותר לנו אלא להסתכל ימינה ושמאלה!! **מה שנקרא "ויחן את פני העיר"!!!** מה אני יכול להוסיף יד בישבו של עולם... איך אני יכול ללכת בדרכיו של ה' שמגלה לנו שהוא חפץ בחיים ואני פה בשביל ללכת בדרכיו...

אם תשים לב: בכל קהילה ובכל בית כנסת... יש את הכמה יהודים טובים שאתה יודע מראש שאם יצטרכו הושתת יד והירתמות נקודתית בצרכי ציבור תמיד הם הכתובת... אפשר תמיד לפנות אליהם והם ירמזו וישיטו יד... (גם בלי מודעות אח"כ בעיתון...) בכל ישיבה יש את הכמה נשמות טהורות שאתה יכול לבקש מהם שיושיטו יד והם יתמסרו ויעזרו עם כל הלב... (בלי חתירה להשתלטויות והחזקת מפתחות) דא עקא שהאנשים האלו לא מתחלפים!!! זה אנשים קבועים!!! שתמיד תראה אותם מושיטים יד... ומידי פעם צריך קצת לרענן את הקבוצה האידיאלית הזו... צריך להוסיף לה כח אדם... וזו ההזדמנות!!! חזרנו לישבו של עולם... כנראה שה' חפץ בזה... אם ה' חפץ בזה... אז תירתם לזה... אל תזלזל בזה... רשב"י לא זלזל בסלילת כביש... הוא ראה בזה והלכת בדרכיו... ואולי כאן ההזדמנות להאיר נקודה חשובה: יש לנו נטיה למתוח ביקורת על נבחרו ציבור למה הם לא מספיק עובדים ופועלים למען הציבור... הם היו יכולים לעשות הרבה יותר?? סליחה אדוני היקר: ואתה?? מה איתך?? אתה לא יכול לעשות יותר?? למה אתה לא עושה יותר?? או... מה הקשר... אני לא מקבל משכורת... והם כן!! בשביל מה בחרנו בהם אם לא בשביל שיעשו ויפעלו למען הציבור... אז זהו!!! שאני סומך על הנבחר ציבור הזה שאתה שאתה חייב לעשות הוא כבר עושה... ואת מי שהוא צריך לרצות ולהצדיק את קיומו... מולו הוא כבר מתנהל ומשתדל להגיש היגשים... **ומכאן ואילך הוא ואתה נמצאים באותו מקום!!!** ואל תחכה לו שיזיז את עצמו כי שניכם נמצאים באותו מקום... [כך... זה בדוק ומנוסה... כל המתלוננים למיניהם זה אנשים שיושבים על הקתדרה ונותנים משם הוראות... כל מי שיש לו הערות על מה שהיה צריך להיעשות בשעה 40 בבוקר... זה בדרך כלל אחד שקם ב-41 בבוקר... תבדוק את זה...] הגיע הזמן שנבין שאי אפשר להפקיר את המושג צרכי ציבור נטו למגרש הלא יציב של נבחרו ציבור ופוליטיקה... צרכי ציבור זה ערך תורני!!! ששייך ל"והלכת בדרכיו..." ואם אתה רואה שצריך להזיז משהו אל תחפש מי הוא האינטרסנט שירוויח מזה או מי הפוליטיקאי שמקבל על זה משכורת... תקום ותעשה כי זה רצון ה'... אל תשכח שבהלכות שבת קי"ל שכל מה ששייך לצרכי רבים הרי זה חפצי שמים ומותר לדבר בהם בשבת ולהחשיך עליהם את התחום!!! וכמובן!!! אין הדברים אמורים על מי שרוצה לעשות כל מיני דברים בשביל להשתלט או להחזיק מפתחות ולהחליט לכונן את התנועה... כאלו יש לנו בשפע!!! זה לא חסר לנו... על הראשונים אנו מצטערים וכו'... אני מדבר על אנשים טובים שמוכן להושיט יד... לעזור כי צריך לעזור... לטהר את העיר טבריה ממקום טהור... להושיט יד ולעזור לגבאי ולא לחתור תחתיו... על זה אנחנו מדברים וכאלו אנשים חסרים!!! מאוד מאוד חסרים!!!

וזה הזמן להתרים להם... ויחן את פני העיר... הואיל ואתרשיש ניסא...

גיליון מס' 431 פרשת בהעלותך
תשפ"א שנה תשיעית

גליון זה יוצא לע"נ
הגאון האדיר ר' גדליה נדל
ב"ר ראובן השל זצוק"ל
ממעתיקי השמועות
נלב"ע ט"ז סיון תשס"ד
תנצב"ה

דברי שי"ה

ממרן רשכבה"ג שר התורה הגר"ה קניבסקי שליט"א

פנינים על הפרשה

ויעש כן אהרון אל מול פני המנורה העלה נרותיה כאשר ציווה ה' את משה (ח' ג')

ברש"י: ויעש כן אהרון, להגיד שבחו של אהרון שלא שינה. בסעודת שבת ארע פעם שאחד מבני הבית לא היה זהיר כשפינה את הכלים מהשולחן ושבר כלי. חיך רבינו ואמר: ראיתי פעם בשם חסידים, ששואלים מה רוצה רש"י לומר בדבריו 'להגיד שבחו של אהרון שלא שינה', וכי באהרון הכהן, שזכה להיות מגדולי הדור, היינו חושדים שישנה מדיבור של הקב"ה? אלא הכוונה, שלא היה זריז מדי, ומרוב מהירות וזריזות לקיים המצווה גרם לשפוך השמן על הרצפה... רק היה זהיר והדליק בניחותא שלא לשנות כהוא זה. ובמעלת הזריזות וגנות העצלות קבע רבינו פרק מיוחד בספרו אורחות יושר (סימן ט') וכותב שם מספר הברית, שיש חיה אחת שנקראת עצל על שם עצלותה, והיא (הבעל חיים) העצל והשכל מכל בעלי החיים, אינו משתמר להניצל מאויביו אף אם יראה קמיו מנגדו, ומהלכו דומה לרחישה, כל היום כולו לא ילך יותר משבעים אמה, וכאשר ירצה לעלות באילן לטרוף (לתלוש) עליו, ירחוש ב' או ג' ימים ואז ישב עליו ג' וד' חדשים, ואחר כך ישמיט עצמו על הארץ, ורוחש והולך ב' או ג' שבועות עד הגיעו אל אילן אחר, והקב"ה עושה עמו חסד שמתעכב מאכלו בבטנו חודש ימים ויותר, והוא יכול לחיות חודש ימים ויותר בלי אכילה והוא אינו שותה כל ימיו וכו', ואליו נדמו העצלים...

יפה מראה

והאיש אשר הוא טהור ובדרך לא היה וחדל לעשות הפסח וגו' (ט' י"ג)
דברים נוראים על המבטל את מצות קרבן פסח, כותב כאן בעל הטורים: "ובדרך - ד' במסורה.
הכא.

"ואיך וילך בדרך אביו ובדרך אמו ובדרך ירבעם בן נבט' (מ"א כב, ג).
"ובדרך חטאים לא עמד (תהלים א, א).
וזהו "ובדרך" לא היה וחדל לעשות הפסח, שעושה כדרך שעשה ירבעם שהלך בדרך חטאים שבטל הקרבנות והחטיא את ישראל. גם זה שאינו בדרך ומבטל לעשות הפסח."

תמונה נדירה: יהודים יקרים שהגיעו בחודש ניסן למעונו של רבינו, עם גדי עיזים בלי מום, והציעו לו להתמנות על הגדי לקרבן פסח, אם נזכה ויבנה בית המקדש בב"א.

"ויהי בנסוע הארון" (י, לה).

מעשה בבית כנסת של בני ספרד, שהגיעו המתפללים לתפילת מנחה של שבת, ובהגיע עת קריאת התורה, הופתעו להיווכח שאי אפשר לפתוח את ארון הקודש. לארון היו שני מנעולים ודלתות. האחד היה בצורה של רב-בריח, ולאחר מכן הותקנו סורגים, וגם עליהם היה מנעול, והמפתח של הסורגים לא היה בנמצא. כדי להביא את המפתח, יש ללכת לביתו של הגבאי, והדבר יארך לפחות כעשרים דקות, וכמובן שהיתה בכך טירחא דציבורא גדולה מאוד.

התדיינו המתפללים מה לעשות, תלמיד-חכם אחד שנוכח שם הציע להם שכדי למנוע את הטירחא דציבורא, יקראו הפעם בתורה מבעד לסורגים. דהיינו, שכיוון שמדובר בספר של עדות המזרח, שבזמן הקריאה הספר עומד על הבימה, ולא מונח כמנהג האשכנזים, הרי אפשר לפתוח את הספר מבעד לסורגים, ולקרוא בו כך, גם מבלי לפתוח את הסורגים עצמם. העצה התקבלה בקרב המתפללים, עד שבא יהודי אחד וטען שלקחו ממנו את מצות ההוצאה וההכנסה של ספר התורה... 'קניתי את המצוה בכסף מלא, אמר, ועכשיו כשיקראו בתורה מבעד לסורגים, לוקחים ממני את המצוה'.

הת"ח הנ"ל ניסע להרגיעו, ואמר שמן הסתם הגבאים יהיו מוכנים לתת לו את המצוה הזו חנם אין כסף בשבת הבאה, אבל האיש הפתיע שוב את כל המתפללים ואמר שלא לחינם קנה את המצוה דווקא בשבת זו, אלא משום שאשתו צריכה עתידה ללדת בקרוב, ומצות הוצאה-והכנסה יש בה סגולה רבה, כמבואר בכמה מקומות, ובשבוע הבא יתכן ואשתו כבר תהיה בעז"ה לאחר לידתה.

כאשר הת"ח הציג את הענין בפני רבינו שליט"א, אמר לו רבינו שהגדר במצות הוצאה-והכנסה והוצאה של ספר התורה, אינה רק בפתחתה המוחלטת של ההיכל, והוצאתו של הספר משם, כפי שאכן עושים בכל פעם, אלא כאשר באמצעותה מתאפשר לקרוא בתורה, ואם על ידי פתיחתה של דלת הרב-בריח, וסידורו של הספר מעבר לסורגים, אפשר יהיה לקרוא, גם כך נחשבת מצות הוצאה-והכנסה, ולכן האיש שרכש את המצוה, יפתח את הדלת הראשונה של ההיכל, ויקיים בכך את המצוה.

להצטרפות לרשימת מקבלי הגליון במייל ניתן לשלוח בקשה לכתובת: divreysiach+subscribe@googlegroups.com

ניתן לתרום ולהקדיש ע"ג הגליון לע"נ, לרפואה ולהצלחה וכד', נשמח לקבל עובדות, הנהגות, ושו"ת מרבינו.

”המקור שהביא רבינו להציל את המלכה מעונש החוק”

סיפור הרב יעקב גליס: הגאון רבי יהושע לייב דיסקין מבריסק ז”ע כתב מכתב להרב חיים נחום [אפנדי] זצ”ל רבה הראשי של מצרים בבקשה לברר משהו בענין התרת עגונה, ולא נענה. בראותו שלא הגיע תשובה למכתבו, כתב מכתב שני. כעבור זמן מה הגיע מכתב שבו מתנצל רבה של מצרים, שלא ענה על המכתב הראשון, היות והיה עסוק בבית מלך מצרים (אביו של פארוק המלך פואד) הגאון חשש שמא ישנה גזירה על היהודים במצרים ולכן עסוק הרב בבית המלך, שיגר אליו מכתב לדעת מה זה ועל מה זה. הרב ענהו גופא דעובדא הכי הוה, המלך והמלכה טיילו בגינת ביתן המלך ליד המעיין, ופרץ ביניהם ויכוח על רצון המלכה להתרחץ במעיין, המלך התנגד בהדגישו ג’ פעמים את התנגדותו, ולמרות זאת התרחצה המלכה במעיין.

סיפור המעשה הגיע לאזני השרים הקרובים למלכות, רגזו ותבעו מהמלך לנהוג על פי חוקת מצרים - ממרה פי המלך ג’ פעמים דינו כמורד במלכות. בהדגישם שאם המלך לא יכבד את חוקי המלוכה כאשר יש לו נגיעה אישית, ימרדו בו ויהרגו אותו, בנתנם למלך פסק זמן של ג’ חדשים. המלך בא במבוכה כי לא ידע לשית עצות בנפשו.

בחר המלך ג’ אנשים, האחד רבה של מצרים, השני נוצרי, והשלישי מוסלמי. סגרם בבית מיוחד על מנת שיעיניו בדבר למצוא מוצא להצלתה כאשר שוחררנו לכמה שעות מצאתי את שני המכתבים של הגאון ועניתי לו מיד.

כאשר קיבל הגאון את מכתבו של הרב, השיב לו מיד שעל פי חז”ל אפשר למצוא עצה להצלתה וציין מאמר חז”ל. (המספר לא זכר איזה מאמר חז”ל ציין הגאון ועיין בסוף הסיפור בשם הגאון רבי חיים קניבסקי שליט”א לאיזה מאמר ציין הגאון).

רבה של מצרים, בקבלו את המכתב, התעמק בסוגית הגמרא בעיון רב, עד שהצליח להבין כוונת הגאון על פי ההלכה, האומרת: הנודר לא לשתות מים, המים אסורים עליו אם הם עומדים כגון בחבית או בבור, אבל הנודר לא לשתות ממימי מעיין מותר לו לשתות כי אנו אומרים מים הראשונים אזדו להו, ואלו מים חדשים, ומהם לא נדר.

כמו כן המלך אסר על המלכה להתרחץ במי המעיין, כאשר המלכה אמרה שנית שרצונה להתרחץ והמלך ענה ”לא”, הרי לא על אותם המים ענה את ה”לא” כי הרי מים הראשונים אזדו להו, נמצא שאין כאן ג’ פעמים ”לא” על אותו הדבר, אלא זה כשלשה דברים נפרדים, ועל כל אחד אמר המלך רק פעם אחת ”לא”. יעץ הרב למלך לטעון טענה זו לפני השרים, הטענה נתקבלה והגזירה נתבטלה. כאשר נודע למלך מפי הרב שהגאון מבריסק יעץ לו זאת, כתב לו מכתב תודה בצירוף מדליה לאות הוקרה. הגאון החביא את המדליה באחת ממגירותיו. לאחר הסתלקות הגאון מצאו במגירה את המדליה ולא הבינו פשר הדבר, עד שרבה עד שרבה של מצרים סיפר את השתלשלות העניין. רציני לדעת מקור הדין הנ”ל וחקרתי בענין, חשבתי שהכוונה לדברי הר”ן בנדרים (דף מ”ז ע”א ד”ה קונם) ”ואי אמר בית זה ונפל וכו’ דכיון דנפל אזדא” ועיין גמרא שבת קכ”א ע”ב וביצה לט ע”א ועיין בירושלמי ברכות פ”ו ה”א דף מג ע”ב, ובגמרא עירובין מה ע”ב).

כאשר שאלתי את פי הגאון רבי חיים קניבסקי שליט”א, ענה לי עיין בגמרא בכורות דף נה ע”א. אך לאחר מכן קיבלתי גלויה מהגאון הנ”ל כתובה בזו הלשון: ”עיין ירושלמי שבועות פ”ג ה”א ומגמרא בכורות נה א שהשבתי אין ראייה, אלא יש לציין ע”ז מז א’ עכ”ל הגאון.

(תפארת בנים)

הערות הקוראים

אייר תשפ”א

מאד נהניתי מה”דברי שי”ח” של חג הפסח. ברצוני להביא פה הנהגה מיוחדת של בנו של בעל הפרדס, שיש לזה שייכות למעשה הנורא שהובא שם בדברי שי”ח, שבחור צעיר נפטר וכששאלו את מרן שליט”א מה לעשות ולהתחזק, אמר שילמדו מסכת מועד קטן, ואח”כ התברר שהבחור התחיל ללמוד מסכת זו (כי רצה לעשות סיום בערב פסח) ונפטר באמצע לימוד המסכת. ובכן בספר אור השנים (שהו”ל הרב יצחק אוהב ציון) לבעל הפרדס שמרן שליט”א מצאצאיו, בסוף הספר מובא הספד והנהגות מהגאון רבי מרדכי הלוי עפשטיין (שהוא בנו של בעל הפרדס ואיתא שם, שהי’ גם צי”ע) וז”ל כשהי’ נפטר איזה למדן הי’ שואל ודורש מידותיו הטובים. ואם היה מניח באמצע מסכתא ולא הניחוהו בחייו לגומרה, הי’ מסיים אותה ממקום שהניח. עכ”ל ויכול להיות שהפשט בזה, שחסר בזה, כבוד למסכתא שהתחילוה ולא גמרוה, ולכן הקפיד לגומרה, ואולי גם בזה מועיל יותר לעילוי נשמה.

ויהי רצון שנזכה להרבות כבוד התורה כראוי

תודה רבה על הכל

מנשה מועלם

ליצירת קשר: ✉ ig0533145900@gmail.com

🏠 רבי יהודה הנשיא 52 בני ברק

☎ 053-3145900 📠 077-2092005

ניתן לתרום גם במכשירי ”קהילות” ו”נדדים פלוס” בבתי הכנסת,

יש ללחוץ על לחצן ’קופות נוספות’ ובחיפוש ’דברי שי”ח’, או בטלפון:

נדדים פלוס 03-7630585 שלוחה- 1586

קהילות 073-2757000 שלוחה- 4310